ISSN 0-1301-0220-2

76 AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ Eylül 2000 Sayı: 2000/09 Fiyatı: 800.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

bir çok karınca gördüm hiçbirini ezmedim

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA
ECE AYHAN
MELİH CEVDET ANDAY
CEMAL SÜREYA
PANTER EMEL
UĞUR MUMCU
TEZER ÖZLÜ
E. EMİNE
ÇETİN ALTAN
AZİZ NESİN
MERAL ONAT
YILMAZ GÜNEY
NİHAT ZİYALAN
ABİDİN DİNO
GÜVEN ERKİN ERKAL
ALİ KEMAL YILMAZ
OKTAY GÜZELOĞLU
SÜREYYYA EVREN
RAHMİ G. ÖĞDÜL
SUNAY AKIN
OKTAY TAFTALI
GÜLAY BATUR
CÜNEYT ÖZDEMİR
METİN KURT
ALTAY ÖKTEM
KEMAL VAROL
HATİCE MERYEM

RUHİ SU
RAGIP DURAN
AGAH ÖZGÜÇ
EŞBER YAĞMURDERELİ
ENİS BATUR
FİKRET BAŞKAYA
ERKAN YÜCEL
MEHTAP KANDEMİR
VAHAN USTA
MEVLÜT GÜLVEREN
ADNAN ÖZER
VECDİ ÇIRACIOĞLU
TUNCER ERDEM
MİNE SÖĞÜT
TİMUR DANIŞ
EFLATUN NURİ
DENİZ DURUKAN
HÜSEYİN PEKER
REWHAT
CEM MUMCU
BÜLENT ECEVİT
SELİM İLERİ
ATTİLA İLHAN
SALAH BİRSEL
ÖMER LEVENTOĞLU
HALİL İBRAHİM ÖZCAN
METİN ÜSTÜNDAĞ

Rewhat

YAŞADIĞIMIZ DÜNYA DÜŞLEDİĞİMİZ DÜNYA DEĞİL!

Akşamsefası

Ece Ayhan 70 yaşında... Ece Ayhan 70 yaşında...

Kafandaki sözcükleri aç,
ebrulu sayfayı geç,
ve baştan başla,
a'dan z'ye ya da z'den a'ya doğru -nasıl istersen?-
ama zihnin atlaslarını alabildiğine açacaksın,
-akarsular dökülebilir diye düşünmeyeceksin,
kimi eleştirmenler gibi-
sonra yatay,
-yemek tanımı gibi ben de her bir şeyi yazıyorum-;
bir saat koy masaya,
-kum saati değil, bildiğimiz saatlerden,
zili ve takvimi olursa iyi olur-
bir metronom,
-temponun hızı için, ayarlarsın sen-
mademki eski nüfus kağıdın duruyormuş
yaşamının sayfalarını da ona eklersin.

Ece Ayhan, Maltepe Huzurevi'nde

Fotoğraf : Hatice Meryem

Akşamsefası

Küresel kapitalizmin kulağında şimdi bir dehşet fısıltısının çınlamaları var... Bundan yaklaşık 150 yıl önce "Avrupa'da dolaşan hayalet"e benzetilen tehlike, şimdi Prag'ın lüks salonlarında transnasyonal şirketlerin kutsal işbirliğini kutlamayı uman konuklarını bekliyor. Ve konukların kulağındaki ürperti veren ses, "dünyanın lanetlileri"nin birliğini, yani emekçi direnişin küreselleşmesini haber veriyor...

Seattle Ruhu Prag'a Taşınıyor...

ÖMER LEVENTOĞLU

Aslında IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, OECD, GATT, MAI, Ülke Rating kuruluşları, Patent kuruluşları, vs... Onlar, işlerinin yolunda olduğunu, yollarının da 'doğru' olduğunu düşünüyorlardı... Bu işin, bu sonucu doğuracağını bilselerdi; sermayenin bu fütursuz açgözlülüğüne, yoksulların ve sömürülen halkların etini, kanını servis yapmalarının karşılığının küresel bir direniş olacağını bilselerdi belki de bu kadar ileri götürmezlerdi... Belki de dünyada yarattıkları her zengine karşılık 74 kişiyi açlığa mahkum etmeyi göze alamazlardı. Belki de dünyanın en zengin 3 kişisinin gelirinin, en yoksul 48 ülkenin toplam gelirine eşitlenmesi projesine elleri gitmezdi... Belki de yetersiz beslenme nedeniyle her gün 30 bin çocuğun ölmesine yardımcı olmazlardı ve belki de insanlığın yüzde 85'ini, küresel adaletsizlik sancılarının ve ekolojik yıkımın ve savaşların yaşandığı coğrafyalara hapsetmeye ya da bu coğrafyaları bu hale getirmeye cesaret edemezlerdi....

Ama kuşkusuz onlar, parababalarının ve şiddet odaklarının desteğiyle tedbirlerini de aldıklarını düşünüyorlardı... Yerel hükümetleri ve komprador işbirlikçi sermaye gruplarını yanlarına almalarının rahatlığını hissediyorlardı... Onlar, çıplak fiziki şiddet için ulusal ve küresel düzeyde militarizmi ve ideolojik hegemonya aracı olarak da medya tekellerini harekete geçirmelerinin işe yarayacağını düşünüyorlardı.. Olmadı... Beceremediler... Suyu yukarı akıtamadılar ve liberal piyasa efsanesi, aç insanların yüreklerine ve iğdiş edilmeye çalışılan bilinçlere kazınamadı... Ve **Karl Marx**'in söylediği gibi sermayenin kendini en güçlü hissettiği koşullar, aslında idam sehpasındaki ilmeğin boynuna takıldığı koşulları besliyordu... Hem de 'beklenmedik' bir şekilde... Hem de onun, yoksulluk, sefillik ve sefalete sürüklediği kitlelerin elinden...

İşte bu "sefiller" şimdi, **IMF** ve **Dünya Bankası**'nın 26-27 ve 28 Eylül'de Çek Cumhuriyeti'nin Başkenti **Prag**'da yapacakları 55'inci yıllık toplantılarını protestoya hazırlanıyorlar. Kapitalist kutuplaşmanın yarattığı yıkımları ve küreselleşmenin gayri insani sonuçlarını yaşayan dünyanın her yanından insanlar, örgütler ve bağımsız gruplar, bu eyleme odaklandı. **"Prag'ı Avrupa'nın Seattle'i Haline Getirmek"** sloganından hareket eden eylem grupları, yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeydeki hazırlık çalışmalarına büyük bir hız verdiler. Latin Amerika'dan Hindistan'a, Afrika'dan Avrupa'ya ve Uzak Asya'ya uzanan bir yelpazedeki rezonans, tüm "dünya" halklarının öfkesini ortaklaştıracak etkinlikleri örüyor. Geçtiğimiz günlerde toplanan Avrupalı taban grupları, Avrupa'nın her yerinden Prag'a yönelen ve merkezi olmayan eylemi örgütlüyorlar. Daha önce bir bildiri ile sürece katılan Hintli Halkların Ulusal Birliği hareketlerinin ardından, yakın zamanda Nikaragua'da bir araya gelen çeşitli Latin Amerika hareketleri de eylemleri tartışarak destek kararı aldı.

Prag eylemleri için Seattle'dan daha örgütlü ve daha uzun vadeye yayılan bir hazırlık çalışması ile başlayan eylem grupları, ayrıca merkezi olmayan bir inisiyatifle de eylem gününün temel sloganını, **"Küresel Adalet İçin Birlik"** olarak belirledi. Prag eylemlerinin, Dünya Bankası ve IMF toplantılarının başlangıcı olan 26 Eylül'den daha önce başlaması planlanıyor. 26 Eylül öncesinden başlayarak Direniş Sanatları Festivali, Belgesel Video Festivali, çeşitli konferanslar ve alternatif zirve toplantıları yapılacak. Toplantının başlamasıyla birlikte mitingler yapılacak ve bu mitinglerin, toplantı sonrasında da devam ettirilmesi öngörülüyor. Eylemciler, sermayenin küresel saldırılarından şu ya da bu şekilde zarar gören bütün kesimlerden delegasyon yoluyla katılan gruplardan oluşuyor: İşçiler, işsizler, öğrenciler, sendikacılar, köylüler, topraksızlar, etnik azınlıklar, çevreciler, insan hakları savunucuları, feministler, anarşistler, yerliler, barış aktivistleri...

Küresel Eylem Yerelden Desteklenecek...

Dünya Bankası, IMF ve Dünya Ticaret Örgütü WTO nezdinde başlatılan ve küresel kapitalizmin her türlü tahripkar sonucuna karşı başlatılan bu etkinlikler, aynı zamanda yoksulluk ve marjinalliğe itilmiş bütün sınıfların küresel düzeyde oluşturulacakları birliklerin de bir adımı olarak planlanıyor. Prag'da gerçekleştirilen eylemliliklerle eş zamanlı olarak ulusal ve yerel düzeyde de yaklaşık 50 ülkede benzer amaçlı eylemlerin yükseleceği bildiriliyor. Internet ağı üzerinden bir araya gelen küreselleşme karşıtlarının yürüttükleri faaliyetler, çeşitli ülkelerin kendi özgül koşullarında hükümetlerin protestolarına dönüşüyor. Özellikle IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'nün borçlandırma ve yapısal uyum programları çeşitli eylemlerle protesto edilecek. Bu kurumların hemen her ülkedeki temsilcilikleri, küreselleşme karşıtlarının eylem mekanlarını oluşturuyor.

Bu çerçevede Türkiye'de başlatılan çalışmalar ise Ankara, Istanbul ve Izmir başta olmak üzere, yoğun bir faaliyet programıyla devam ediyor. Şimdilik, Prag'da yapılacak eyleme katılacak delegasyon çalışmaları ve beynelmilel sermaye örgütlerinin işlevleri üzerine yürütülen konferans, forum, sokak tiyatrosu, belgesel video gösterileri devam ediyor. Ağırlıklı olarak Istanbul merkezli çalışan "Türkiye MAI ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu", büyük oranda internet üzerinden sürdürdüğü çalışmalarla Prag delegasyonu ve ona destek verecek yerel güç birliklerinin örgütlenmesi çabasını yürütüyor. Ankara'da da, "Küreselleşme Karşıtı Platform"un organize ettiği bu etkinlikler çerçevesinde, IMF'in Türkiye ziyareti sırasında örgütün politikalarının protestosu da bulunuyor. **Ankara Küreselleşme Karşıtı Platform**'da, Demokratik Kitle Örgütleri, Siyasi Partiler, Sendikalar, Öğrenci Birlikleri ve çeşitli Sivil Toplum Örgütlerinden oluşan 22 kuruluş yer alıyor.

Platform, küresel adalet için yapılacak eylemlerle birlikte, Türkiye'de güncel olan bir çok konuyu da gündeme taşıyarak bir program yürütüyor. Bunlar içerisinde, hücre tipi cezaevi uygulamaları, barış girişimlerini destekleme, ırkçılığa, çetelere ve faşizme karşı mücadele, taşeronlaştırma, düşük ücret ve özelleştirmeye karşı mücadele, iş hakkı ve iş güvenliği mücadelesi, kamu çalışanlarının grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkı, memur kararnamesi ve sendikal baraja karşı mücadele ve çevrenin yıkımına karşı mücadele gibi bir çok gündem bulunuyor.

"Küresel eylem gününü gerçekleştirecek kararlı insanların yolu açık olsun" ÖkÜz

Prag ve Küreselleşme Karşıtı Direniş Hakında Kim Ne Diyor?

Eşber Yağmurdereli
Yazar-Avukat

"19. yüzyılın sınıfın kurtuluşu merkezli bütün dünya işçilerinin birleşmesi talebi, şimdi çok daha güncel ve geçerlidir. Bütün bir insanlık, bugün bir varlık yokluk sorunuyla yüz yüzedir. Globalleşme gemisinde forsaya çıkılmış, 'büyük insanlık'la birlikte tüm insan soyu tehdit altındadır. Globalleşmenin yıkıma uğrattığı dünya yoksulları, emek eksenli bir demokrasi ve özgürlük cephesinin şartlarını hazırlama imkanına sahip. Bugün bize düşen ise uygun taktiklerle gücümüzü etkin hale getirecek basireti gösterebilmek. Zira bir toplum geleceğini, özgürlüğünü ve demokrasisini, ancak tarihin önünü tıkayan egemenlik biçimine cepheden karşı durarak, bedel ödemeyi göze alarak kazanabilir. 26 Eylül Küresel Eylem Günü, bu inanç ve dirençle inşa edilmeli."

Fikret Başkaya
Öğretim Üyesi-Özgür Üniversite

"Tam da emperyalist burjuvazinin sözcülerinin ve akıl hocalarının, sınıf mücadelesinin, devrimlerin, emperyalizmin, velhasıl tarihin sonundan söz etmeyi bir alışkanlık haline getirdikleri; yeni iletişim çağının yeni ekonomisinin artık her sorunu çözeceğini ileri sürdükleri bir anda Seattle'da başlayıp, Washington ve Zürih'te devam eden küresel tepki, asıl fotoğrafın ne olduğunu 'bilince çıkarmada önemli bir dönüm noktası sayılmalıdır. Böylece, dünyanın neresinde olursa olsun, tüm sorunların kökeninde kapitalist sömürünün yattığı bilinci yavaş yavaş oluşmaya başlıyor. Bu karşı eylemler, aynı zamanda emperyalizmin dayattığı küresel püskürtme saldırısının artık karşılık bulduğunun bir göstergesidir. Emperyalist küresel püskürtme saldırısı, küresel alanda bir karşı duruş olmadan püskürtülemez."

Fatma Akyol
Tüm Sosyal-Sen Genel Başkanı

"Sermaye sınıfının küreselleşmesi, vaadedildiği gibi daha çok özgürlük, demokrasi, barış, refah, teknolojik olanakları getirmedi. Bunun yerine işsizlik, yoksulluk, kriz, kan ve barut, ırkçılık, yabancılaşma getirdi.

Bunlar, yeni dünya düzeninin siluetini oluşturur. Dolayısıyla, küresel düzeydeki barış, özgürlük ve eşitlik, ancak ezilen ve sömürülen dünya halklarının Seattle'da, Washington'da, Japonya'da olduğu gibi, birlikte mücadelesiyle gelecektir."

Abdullah Aydın
Halkevleri Genel Mrk.

"Sermaye güçleri IMF ve Dünya Bankası gibi örgütler aracılığıyla, başta yoksul ülkeler olmak üzere, bütün dünyayı, kendi ticari merkezleri gibi biçimlendiriyorlar. Ben de bir insan olarak bu küresel saldırıdan ekonomik, politik ve ideolojik yönden zarar görüyorum. Bu amaçla atılacak her muhalif adımı destekliyorum ve saygıyla karşılıyorum. Küresel eylem gününü gerçekleştirecek kararlı insanların yolu açık olsun..."

Kars'ta ruhunda esen fırtınalardan dolayı İstanbul'a kaçtı. Ayakkabı boyacılığı ona reva görüldü. Sonra değişik işlerde çalıştı. Dayakla sonuçlanan ilk kadın elbiselerini giyme deneyimini hala çocuk gözyaşlarıyla anımsarken yaşamına 1991'den itibaren Travesti Esmeray kimliğiyle devam etti. İşte Travesti Esmeray'ın anlattıkları...

Mehmet'in Çocuk Düşleri Gerçek Olunca

ALİ KEMAL YILMAZ

Giydiğim Kadın Elbiseleri Yüzünden Çok Dayak Yedim

Kars'tan annemin elbiselerini sıkça giydiğim için "kız gibi" olduğum gerekçesiyle yediğim dayaklardan dolayı İstanbul'a kaçtım. Akrabaların yanına geldim. Koca şehirin beni yutacağından korktum. Onlar bana köyünden kaçmış erkek çocuğu muamelesi yaptılar. Araba boyacılığı işine, ayakkabı boyacılığına son verip geçtim. Araba boyasının beni bayıltacak kadar allerji yapmasıyla sık sık işten çıkıp parklarda dolaşıyordum. Orada eşcinsellerle tanıştım. Dünya yüzünde yalnız kendimi eşcinsel zannederken bir camiayı gördüm. Ayakkabı boyamadan araba boyamadan, pasta yapmadan para kazanmayı öğrendim onlardan. Fakat çelişkilerim vardı. Travestilerle tanışmam eşcinsellere veda etmemle birlikte beni büyüleyen kadın kıyafetleri giymemle çok mutlu olduğumu gördüm. 1991'den beri ne akraba, ne anne, baba kaldı. Artık yaşam var. Zorlu ölüm korkularıyla, polis korkularıyla dolu bir yaşam ve ben.

Bazen düşünüyorum; acaba annem babam beni kucaklarına aldıklarında gurur duydukları erkek çocukları kadın olmak isteyecek, travesti olacak, fuhuşla yaşamını kazanacak, namus saydıkları her şeyi reddedecek. Yaşamama izin verirler miydi?

Millet Travesti Avcısı Oldu

Psikologlar, spikerler, yorumcular, hocalar, öğrenciler sizler hep konuştunuz. Kürsüler boştu çünkü. Haberlerde verdiniz, flaş... flaş... flaş... Travesti avı... "E-5'de travestiler yüzünden kaza oldu.." Ertesi günü "Polisler fuhuş yapan travestilere aman vermiyor" arkasından elinde sopalarla polislerin önünden kendini araba selinin önüne atan travestinin naklen ölümünü izliyorsunuz evinizde çaylarınızı, kahvelerinizi yudumlarken. **Adı: Feci Kaza.** Siz ya kazanın ne olduğunu bilmiyorsunuz veya çocuklardan bile safsınız. Daha çok duyarsızsınız bence.

Ben varoşların travestisiyim.İnsanlık varoşlarda ölmedi

Seks işçisi olarak 6 sene Tarlabaşı'nda oturdum; oturduğum mahalle romanların ve Kürtlerin çoğunlukta olduğu mahalleydi. Rengarenk giysileriyle çocuklarının denizden çıkardıkları midyeleri temizleyen Kürt kadınları komşularımdı. Onlar beni yargılamadılar. Benimde bu düzende onlar kadar ezilen biri olduğumu biliyorlardı. Ya çingeneler nasıl da sıcaktılar bana. Şunu anlatmaya çalışıyorum; aşağılanan, horlanan cahil gördüğünüz insanlar bazen bir yayın yönetmeninden üstelik solcu ve aydın tanınan insanlardan daha adil oluyorlar.

Normal İşlere Bizi Almıyorlar

Fuhuşun her türü kolay değil ama bir süre sonra seri para kazanma işine son verdim ve bir arkadaşın yanında sekreterlik-dizgi işine başladım. Asıl yapmak istediğim vücudumu satmadan bir iş yapmaktı. Kısa bir süre sonra arkadaşım bana para veremeyecek kadar işlerinin bozulduğunu söyledi. Doğru olduğu kesin. Ben yine caddelerde hiç tanımadığım insanlara bedenimi kiraya veriyorum. "Asiye Nasıl Kurtulur" bu sorunun yanıtı bende değil.

Normal İşler Özlemim

Aslında fuhuş tanımını sevmiyorum. Ben seks işçiliği tanımını daha doğru buluyorum. Kolay gibi gözüküyor. Çok riskli olduğunu bilmiyorlar. Sanki eğlence gibi algılıyorlar. Bir arkadaşın yardımıyla sekreterlik işine başladım 8 ay sürdü. İşyeri bana para ödeyemeyecek hale geldi. Ayrıldım. Şimdi yine iş arıyorum. Bilgisayar öğrendim. Sonra kendi işimi kurmak istiyorum. Çok para değil, güvenli işten gelen para istiyorum. Polis, karakollar ve hastanelerden bıktım.

Emeğin Küresel Direnişine; Seattle'dan Prag'a nasıl gelindi?

Geçtiğimiz yıl Almanya'nın Köln kentinde G-7+Rusya görüşmelerinin yapıldığı gün olan 18 Haziran'da dünyanın kırka yakın ülkesinde finans piyasalarını protesto etmek için gerçekleştirilen etkinlikler, küresel saldırıya karşı enternasyonel eylem günlerinin de başlangıcı oldu. 18 Haziran'ın başarısı, 15 Eylül'de bir çok Afrika, Amerika ve Asya ülkesinde yine finans piyasalarının protesto edilmesinin ardından 30 Kasım'da küreselleşmeye karşı konabileceğini gösteren uluslararası nitelikteki eylemleri getirdi.

Ulusötesi tekellerin istekleri doğrultusunda DTÖ'de MAI başta olmak üzere halkları boyunduruk altına alacak bir çok anlaşma görüşmesini başlatacak olan Milenyum Raund görüşmeleri bir karar alınmadan bitti. Bu yıl Dünya Ekonomik Formunun protestosunun ardından IMF ve DB'nin Washington'daki bahar toplantıları 10 binlerce göstericinin protestosuna sahne oldu. Ve yine pek çok ülkede eş zamanlı etkinlikler gerçekleşti. Geçtiğimiz günlerde Fransa'da çiftçi önderi ***Jose Bove*** *ve arkadaslarının davası da on binlerce insanın desteğini alarak uluslararası dayanışmanın sergilendiği bir eyleme dönüştü. Tüm engelleme girişimlerine rağmen Okinawa'daki G7+Rusya zirvesi de nasibini aldı. Küreselleşme ve kapitalizm karşıtları bir yandan ABD'deki Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti kongrelerinin protestosu ve 11 Eylül'de Avustralya'nın Melbourn kentinde yapılacak olan Dünya Ekonomik Formu protestosu gibi görece, daha yerel olabilecek eylemlere hazırlanırken, asıl olarak Prag'ı Avrupa'nın Seattle'i haline getirmeye çalışıyorlar.*

Akşam Gazetesi

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Denize Düşen İnsana Sarılmaz

Geçen hafta televizyon haberlerinde gördüm, Samatya'da denizin içine bir at bağlanmış, üç gündür orada duruyormuş. Yani üç gündür aç, içtiyse eğer, denizin tuzlu suyundan içmiş içtikçe susamıştır. İtfaiyeye haber verilmiş. Gelmişler, kurtaracaklar ama ipi kesemiyorlar. At karnına kadar suyun içinde, bembeyaz ve yüzü denizin açıklarına bakıyor. Uzun uğraşlardan sonra atı bağlayan ipi çözüyorlar, ağır adımlarla, zorlukla yürüyor. Karaya çıkıyor, tirtir titriyor üşümekten ya da her şeyden.

Kurtuldu sanmayın. Asıl felaket karada başlıyor. İnsanlar sahili doldurmuş, gülmekten ölüyorlar. Bir at, üç sündür bağlı kaldığı denizden titreye titreye çıkmış, gözlerine bakmaya yürek ister, öyle herkesin harcı değil utanmadan, kahrolmadan, insanlığından iğrenmeden gözlerine bakabilmek. Ama sahil gençlerle dolu. İçlerinden biri atın sırtına atlıyor kovboyculuk oynamaya başlıyor. At titriyor, ama hala üşümekten mi belli değil. Adamın elinde bir sopa, gülüyor, vuruyor, karnını tekmeliyor atın. At, başını denizin karanlığına çeviriyor, orada kalsa daha mı iyi olurdu, kararsız. Yüzlerce genç bu gösteriden çok memnun, akla ziyan bir neşeyle ağızları gözleri birbirine karışmış, gülüyor. Bir yandanda "benzini bitmiş bunun" diye bağırıyorlar. Adam atın üstünden inmeye karar veriyor.

Kurtuldu sanmayın. Eline yapraklı bir ağaç dalı almış, belli ki ağaçtan bir dalı kırmış, ata yedirmeye çalışıyor. Ama nasıl yedirmek, atın alnından yelesini çekip kafasını yapraklara doğru eğmeye çalışıyor. At, yelesi adamın ellerinde denizin karanlığına bakmak istiyor ama nafile.

Başını kurtarmayı mümkün değil, adamın sıkılıp vazgeçmesini bekliyor, bekleyecek çaresiz. Gençler, bütün bu olanlardan son derece keyifli, üç gün denizde kalmış, ayakta zor duran bir ata yapılan bu işkence herkese neşe veriyor. Bunları izleyip, kendimi dışarı attım. doğru Samatya'ya.

Gecenin bir vakti aramadığım kovuk, sormadığın adam kalmadı. Bir iki gün oralardaymış, sonra gören olmamış. Bulsam alıp geleceğim, mutlak bir yer bulurum, bulana kadar yanında olurum.
Bulamadım.
Denizden kurtarıldı ama...
Kurtuldu sanmayın.

Baz Varmış-Baz Yokmuş

Anayasa'ya göre herkes sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına sahipmiş. Anayasasında böyle bir madde bulunan bir ülkede, kentlerin sokaklarında, okullarda, hastanelerde, kreşlerde, apartman çatılarında insanları kanser eden manyetik dalgalar yayan baz istasyonları kurulamazmış. Bu ülkenin sağlık, çevre ve ulaştırma bakanları birbirleriyle çelişen genelgeler yayınlayıp, "Baz istasyonları zararlıdır", "Ne münasebet zararsızdır" diye birbirlerine düşmezlermiş. Çünkü baz istasyonlarının çok ama çok zararlı olduğunu bilirlermiş. Kamu binalarında zararlı dır ama evlerde zararsızdır gibi abukluklar söz konusu bile olmazmış. Zira insanlar kamu binalarından çıkıp evlerine giderlermiş, çocuklar okullarından, yuvalarından çıkıp evlerine giderlermiş. Kanser eden baz istasyonları, evlerinde yaşayan insanları tabii ki öldürme riskini taşırmış. Bunu bilmemek için bakan olmaya gerek yokmuş. Üstelik bu istasyonların elektrik saatleri projesiz ve yetkisiz olarak takılıyormuş. Yani elektrik idareleri bu saatleri takamazmış. Bu yüzden, duruma uyanan bilinçli vatandaşlar, elektrik saatlerini söküp söküp elektrik kurumlarına götürüyor, böylece baz istasyonlarının enerjisini kesiyorlarmış. Ama asıl önemlisi, bu ülkenin Anayasa'sını en iyi bilen birisi, hukuka uygun uygulamaları ile bu Anayasa ihlalini engellemek için en kısa zamanda harekete geçecekmiş. En kısa zamanda...

Teşekkür...
Sevgili Meral Onat'ın Ağustos sayısında yer alan "Dilber ana" çizgi romanını ben ve bir kaç arkadaşım çerçeveletip astık. Sürekli gözümüzün önünde olsun istedik. Eline, yüreğine sağlık Meral.

- Sarıl bana Meral, ben Dilber Ana'yım..

Yeşil Dolandırıcı

Geçtiğimiz günlerde gazetelerde, Zafer Murat Çetintaş hakkında "Yeşil Dolandırıcı", "Maskesi Düştü", "Savcı 4,5 Yıl Hapsini İstedi" türünde başlıklarla haberler yer aldı. Dolandırıcılıktan hakkında dava açılan bu kişi, Erdal Bilaller'in yazdığına göre sanayici işadamlarından para isteyip vermezlerse, "çevreyi kirlettiğiniz iddiasıyla eylem yaparım" diyen biridir.

Geçen yıl kendisiyle ilgili yazdığım bir yazıdan ötürü beni mahkemeye veren bu çevreci! çıkan haberlerden sonra ne yapacak merak ediyorum.

Makbuzsuz topladığı paralar, yaptığı üç kağıtlar saymakla bitmiyor. Gazete haberleri öyle diyor. Bir ara da Brigitte Bardot'yu Türkiye'ye getiriyorum diye ortalara dökülmüş, fakat yalanı kısa sürede ortaya çıkmıştı. Şimdi ise yargının vereceği kararı beklemekten başka yapacak bir şey yok.

Saylan'ın bulunduğu an...

...Ve yeni hali...

ÇaLıŞıRkEn

- Non-stop koşturamam ki ardınızdan ben!
- **Bir gecelik aşk sonrası gibiyim!**
- Etimi dişleyip durma, biftek değilim yiğit!
- **Ticari bir takside döverim seni!**
- Paso aşık oldum ben bu mesleğe!
- **Renkli bir tip değilim, pastel biriyim!**
- Cinsellik öldü mü abiler!
- **Buruk sevinç ekşitir, limon yapar yüzümü!**
- Bölücü fay hattı gibi karşımda durma!
- **En verimli çağımda ağınıza düştüm be!**
- Ben Eti Kek'imin peşindeyim arkadaş!
- **Kırmızı şapkalı kız olsan bile saygıyla yalarım ormanda seni!**
- Anılarımı kim çaldı lan!
- **Coştum yine deli danalar gibi!**
- Vampirlik de meslek mi ki be!
- **Polemiğe girme benimle, çeşidim olursun!**
- Açığa çıkan enerjin varsa dağa, bayıra, ovaya, yaylaya, platoya, kanyona ver, bize verme!
- **Kaotik ortamlarda yemişler seni olm!**
- Ailemden biri gibi oldunuz bana!
- **Her pozisyonda tartış benimle!**
- Bu gece Avrupa Birliği'ne girelim mi!
- **Modern tesislerde döverim seni!**
- Aile içi şiddet de bir nevi spor!
- **Alt üst ve yan karın kaslarına dikkat et, sırt ve belini zorlama sevgilim!**
- Pakistan'da darbe olmuş diyorlar!
- **Doğa ve estetiğin buluştuğu bir yerde dergiyi çıkartsak ya!**
- İmla kurallarına hürmet et olm!
- **Irak'ta Öküz yok, o yüzden Saddam var!**
- Sen de mi Meluncanlar'dansın!
- **Anahtar teslim yalarım seni!**
- Elvis Presley de Gagauz Türküymüş ya!
- **Kar yağsa da, yazı özlesek!**
- Naaber, alkolsüz bira kuşağı!
- **Kız sen Öküz'ün hangi sayfasındansın!**
- Ardımdan ne konuştunuz, anlatsanıza!
- **Kavurma gibi kokuyorsun olm ya!**
- Transfer sezonu açılsa da denize girsek!
- **İsmail Türüt dötüne girsin e mi!**
- Gel, gel otur, etnik köken!
- **Nükleer santral tadındayım bu gece!**
- Bu yazı tam benim tipim işte!
- **İşkence çeşitlerini uygulatma üstünde!**
- Amerika'da bakirelik modası başlamış!
- **İznizle depresyona girebilir miyim!**
- Her türlü telefon, faks ve e-mail olayına açığım!
- **Yazıyla-çizgiyle memleket kurtulmaz olm!**
- Lütfen tedbirli sevişin, övüncünüze acı katmayın!
- **Türkiye şişmanlaşıyormuş!**
- İnsanın eşi rakibidir aslında!
- **35 yaşından sonra kuş ötmüyormuş!**
- Biz çok iyi anlaşan yedi paranoyakız!
- **Kusura bakmayın geciktim mahallede yangın çıktı!**
- İnsanı dışarıdaki müzik yoruyor be!
- **Vinyet tarlasını açsana!**
- Hırsızlık bir yumurtadan, orospuluk bir öpücükten başlar!
- **Dirsek temas aralığı hizaya geeel!**
- Teşekkür etmeyi ne zaman öğrendin!
- **Biri beni şarj etsin!**
- Ooh bir dergi daha bitti! Uykusuzluktan mı sızalım, içkiden mi!

Akşamsefası

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

"Ah kimselerin vakti yok, durup ince şeyleri anlamaya."

Gülten Akın

Alo, TAYAD mı?
- Evet buyrun burası Tutuklu Aileleri Dayanışma Derneği.
Son zamanlarda F-tipi cezaevleriyle ilgili çalışmalarınızı izliyoruz. Baskılar devam ediyor mu?
- Yine Galatasaray Lisesi önünde tutuklu ailelerine vahşice saldırdılar. Hücrelerin yapımının durdurulması, 1713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın kaldırılması için verdiğimiz mücadeleye karşı yapılan saldırılar bizlerin alanlara çıkmasını engelleyemeyecek. Tutuklu ailelerine, yaşlı insanlara saldırılmasını kınıyoruz. Gözaltına alınan 16 kişinin serbest bırakılmalarını istiyoruz.
Teşekkürler..
- İlginize biz teşekkür ederiz..

Alo Öküz'den arıyoruz. Nasılsınız?
- İyiyim. Teşekkür ederim. Yazmanın dışında kaset çalışması içindeyim. Şiirlerimi Fransız bascı Patrik besteliyor. Kasım gibi piyasaya çıkacak.
Sonra klip herhalde.
- Klip düşünmüyorum. Kendimi hiçbir kanala layık görmüyorum. Klip gibi silah zoruyla üretilmiş araçlara karşıyım.
Fakat sevdiğim bir yönetmen tüm masrafları üstlenirse istediğim gibi olursa belki. Yeni Binyıl'da da editörünü sevdiğim için yazıyorum. Başka bir yerde çok para almadan yazmam. Ben insanların sıkıştığı odaların ağladığı yastıkların şarkıcısıyım. Dışa vurumcuyum oluşmuş bir dinleyici ve okuyucularım var. Çok şeye karşıymış gibi gözüküp de hiç karşı olmayan birileriyle aynı yerde olmak istemiyorum.
Teşekkür ederiz.
- Ben teşekkür ederim..

Alo Öküz'den arıyoruz. Murat Öksüz'le mi görüşüyoruz?
- Evet ben Murat Öksüz.
Çıkardığınız Kırışık dergisi nasıl gidiyor?
- Aramızdan biri askere gitti. Abim İbrahim Öksüz, yine de dergiye devam ediyoruz. İyi gidiyor.
Siz derginizi nasıl tanımlıyor sunuz?
- Kırışık bir sayıklıyor olma hali veya biz öyle olsun istedik.Türk edebiyatında minyatür öykü yayıncılığında ciddi bir boşluk vardı ve biz de bu boşluğu doldurmak istedik. Aslında biraz da pasif okura tepki hali, yani derginin kırışık olmasından söz ediyorum, biraz da okurun okumak için çaba sarfetmesini istiyoruz. Trajlarımız şimdilik binbeşyüz civarında eski sayıların yeni baskılarını yapıyoruz. Kendisine özgü, ve tam bağımsız bir okur kitlemiz var. Bundan kastımız kendini tam anlamıyla keşfetmiş bir okur. Yani tam da bilim düşlediğimiz gibi.
Teşekkür eder başarılar dileriz...
- Sağolun, hoşçakalın.. Size de iyi çalışmalar.

Aloo Git Dergisi mi?
- Evet, ben Timur Danış.
Git kaç yıldır çıkıyor, derginizi biraz anlatabilir misiniz?
- Eylül'de 53. sayımız çıkıyor, yani beş yıldır her ay eksiksiz varız. Son sayıdan başlarsak Kostarika'dan bildiren Rüzgarın Oğlu Üşüyen Ateş Uzay Sezen'in karıncalarla muhabbeti var. Atomun Karşısındaki Evden, Kayanın Dibindeki Eve göçtük. Evin bir de deresi var. Şamrellerle derede yüzüp sarmısaklı yoğurtlu biber kızartması yiyip meyve sebzeye gömülüşümüzü anlatıyoruz. Bunları yapmaya giderken de otostop yapıyoruz. Aziz, Yıldırım bisikletle on günde Ümraniye'den Batum'a gittiler. Gediz Akdeniz Bilim Git köşesinde "ya göl maya tutarsa" diyerek Nasreddin Hoca'ya gönderme yaptı. Git'te dağcılık önemli bir yer tutar. Yazarımız Doğan Palut Bulgaristan'da kaya yarışmasına katılıp boyunun ölçüsünü aldı. Daha sonra Kafkasya'ya gitti. Bu sayıda tartışma sayfalarımızdan bol miktarda kan akıyor. Macera dergisi tırmanıcıları, Boğaziçi Üniversitesi çomarları, Akut bodyguardları birbirimize girdik. Araya giren değnek yiyebilir haberiniz olsun. Özellikle Reinhold Messner'in Nanga Parbat'a 56 yaşından sonra çıkmayı denemesi, dilerim birilerinin dikkatini çekmiştir.
Peki Timur Bey, beş yıldır dergi çıkarıyorsunuz, metinler bir kitaba dönüştü mü veya dönüşecek mi?
- Şimdi Öküz hanım, aklım fikrim yirmi senedir kitap çıkarmakta. Yani bir gün oturacağım ve önce üç tane kitap yazacağım. Özellikle Git bu oturmayı sürekli erteliyor. Bir otursam ben bile kitaba dönüşecek gibi duruyor. Ayrıca Git'in yazarlarının da her biri bir kitap.
Ölme eşeğim ölme diyebilir miyiz yani?
Dersiniz de, bu benim rahatımı kaçırmaz, benim kitap yazmama katkısı olmaz.
Peki teşekkür ederiz. (Ohoo adam testisleri sermiş hayatından memnun biz ne diyelim)

Alo, Karadeniz pidecisi mi?
- Hayır, ben Alper Çeker. Yanlış numara.
Bari düşürmüşken, size birkaç soru soralım. Yeni kitabınız çıkmış, "Gece Şehre Dedi Ki".
- Evet, aslında 1995'teki baskının genişletilmiş ikinci baskısı. Az yazan biri olduğum için, sonradan yazdığım şiirleri ayrı bir kitap olarak yayınlayıp ağaç ziyanı yapmak istemedim. "Gece Şehre Dedi Ki"nin ilk baskısı az sayıda yapılmıştı, insanlar uzun zamandır kitabı soruyordu. İki işi bir arada çıkardık işte.
Şu anda Avcılar'da oturuyorsunuz, ama kitabınızda "Kadıköy'ün Zamanın Dışındaki Tarihi"ni yazmışsınız.
- Çocukluk arkadaşlarımın neredeyse tamamı varoldu, Kadıköy'e yıllardan beri yalnızca para buldukça tıraş olmaya gidiyorum, berberle eski günleri konuşuyorum. Ama ben, sokakların trajedisinin küçük burjuva entellere "kendi kendini tatmin" malzemesi yapılmasına çok bozuldum. Benim çocukluk arkadaşlarım günün birinde edebiyat sosyetesine çerez olmak için ölmedi. Ece Ayhan'ın "Çanakkaleli Melahat"i de benzer biçimde sömürüldü. Neyse, zülfi yare dokundunuz, size telefondan girmesin. Yoksa bu mevzu bitmez.
Sağolun, kapatmadan son bir şey soralım, siz de Karadeniz pidecisinin telefonu var mı?
- Yok ama, Tatlıses Lahmacun'un var..
Teşekkür ederiz.. Ben bi arkadaşlara sorayım.

Alo ÖKÜZ'den arıyoruz. Ruhi Su Vakfı mı?
- Evet, buyrun ben Ilgın Su.
Ruhi Su Vakfı'ndaki çalışmalarınızdan bahseder misiniz?
- Tabii, memnuniyetle. 27 Kasım babamın ölümünün 15. yılı.. Atatürk Kültür Merkezi'nde bir anma gecesine hazırlanıyoruz. AKM'nin tamiratı dolayısıyla biraz geç de olabilir. Gecenin hazırlığının dışında "Ruhi Su Türküleri" diye bir kitap çıkardık. Fakat henüz dağıtıma vermedik. İzmir Kitap Fuarı'nda sergilenmişti. Ruhi Su Vakfı kurulduğundan beri müzik çalışmalarına devam ediyor. Vakıf binamızın 60 kişilik salonunda her hafta bir söyleşi yapıyoruz..
Başka neler yapılıyor?..
Önümüzdeki yılllarda kapsamlı bir Ruhi Su belgeseli gerçekleştirmeyi istiyoruz.. Belge, bilgi, yazı, fotoğraf ve kayıtları şimdiden değerlendirmeye başladık. Geniş bir CD ve kaset kütüphanemiz olsun istiyoruz. Bunun için de çalışmalarımız oluyor. Ayrıca geleneksel kültür ve sanatlarımızı konu edinen kitapları topluyoruz. Bunun yanında bir Ruhi Su arşivi oluşturmaya çalışıyoruz. Yeni dönem şan, solfej, gitar, bağlama dersleri devam ediyor. İlgilenen arkadaşlar vakfa müracaat edebilirler. Tel: 0212 - 245 40 32 - 245 38 96...
ÖKÜZ'e ilginiz için çok teşekkür ederim.
Kolay gelsin diyorum..
Biz de size başarılar dileriz..

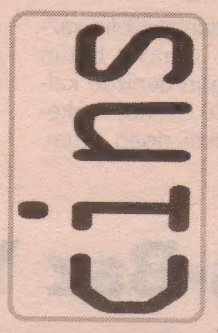

Lambda Gay-Lezbiyen Grubu'ndan Heribert Mürrman mı?
- Evet, buyrun. Ben Heribert Mürrman.
Neler yapıyorsunuz?
- Arkadaşlarla Toplumsal Araştırmalar Vakfı'nda yaptığımız toplantılara yaz dolayısıyla ara verdik. Cins'i arkadaşlarla çıkarıyoruz. Ha bu arada unutmadan söyleyeyim geçen sayınızda Ayılar Eşcinsel Grubu ile ilgili benim söylediklerimi Ayılar yanlış anlamışlar her tür eşcinsel gruplar zenginliktir. Biz onlara karşıyız gibi anlamışlar. Fırsat varken, onlarla birlikteliğimiz yok, fakat karşıda değiliz. **İlgililer için:** Lambda İletişim Adresleri MBE 222 Taksim 80800 Internet: www.lambdaistanbul.org
Kolay gelsin..

Aloo, Bahadır Boysal'la mı görüşüyoruz?
-Evet.
Bir dergi çıkaracakmışsınız?
- Adı Atom. Eylül'ün 25'inde piyasada olur. Formatı Amerikan Batman, Süperman çizgiroman dergileri gibi.
Periyodu, içeriği nasıl?
- Aylık. İnternet jenerasyonuna yönelik kuşe kağıda ama rahatsız çizgili dergi diyeyim mesela. Portatif bir boyutu var. Güzel, renkli, temiz temiz çizip onları Avrupai bir biçimde basmak istedik. Tüketip atılacak değil de kalacak bir şey olsun diye düşündük. Ambalajı, grafiği gayet jelibon ama içindeki gayet underground, rahatsız bir şey yani çok züppece bir şey değil. Leman'da çizgiler sıkışıyor belki, oysa Atom'da aksiyon imkanı daha fazla, çünkü sayfa sayısı fazla ve bir sayfada üç kare olabiliyor, istediğim kadar şahlanabilirim. Kofti Anarşist var, Memur Ailenin Hunhar Bücürü Fazilet var, İnternet Maymunları var...
Geçen ay Leman'daki köşenizde Aksiyon dergisinde çıkan röportajdan rahatsız olmuşsunuz. Hayırdır?
-Çocuğun eline kalemi vermişler, o da tamamen kesmiş biçmiş, cımbızla lafları seçip montajlamış. Başlık yalan.
Neyse, derginiz hayırlı olsun.
- Olsun.

Şike, sporda rüşvetin adıdır. Kişi olarak spordan ve geçmişten konuşmayı sevmem. Ancak, herhangi bir ortamda benimle yüz yüze gelen dostlar, bana; "Türkiye'de şike var mı, yok mu?" diye sorarlar. İşin doğrusu, devletin her tarafını sarmış rüşvetin spora yansımaması mümkün değildir ve yaşadığım transfer öyküsünde bunu çok somut yaşamışımdır. Galatasaray, PTT ile ligin son maçını oynayacaktı. Bu maçta PTT, Türkiye birinci liginde kalmak için maçı kesinlikle kazanmak zorundaydı. Ve maç oynandı. PTT, Galatasaray'ı 1-0 yendi. Daha sonra, PTT'li üç futbolcu Galatasaray'a transfer oldu: Metin, Aydın, Tuncay.

Meşin Yuvarlak Gerçekten Yuvarlak mı Yoksa Dörtköşe mi?

METİN KURT

Fatih Terim gitti... Hakan Şükür gitti... Arif gitti... Tugay gitti... Ve, Galatasaray'ın bittiği sanılan bir ortamda, Galatasaray bitmedi. Fatih Terim, Hakan Şükür, Arif, Tugay gitti ama Galatasaray bitmedi. Genelde Türkiye'de alışılagelmiş bir söylem vardır. Giden, geleni aratır. Bu kez bu tersine çalışmıştır. Giden unutulmuş gelenler kral yapılmıştır. Krallığın başında da Jardel ismi ön plana çıkmıştır. Jardel, hiçbir zaman Hakan Şükür'le karşılaştırılamaz. **Hakan Şükür**, Türkiye'nin Avrupa'ya açılan penceresinde **Malkoçoğlu**'dur. Ama dünyada bilim ve teknik spora da yansıyor. Sporda başarının tek adresi, yine bilim ve teknik olacaktır. Bundan ötürü, futbol arenalarında sonuç yazılırken kuşkusuz sadece ve sadece ekonomik, psikolojik, fizik güçleri tek başına yeterli olamaz. İşte Galatasarayın zaferi, hem de 500 milyon dolar tutarındaki bir takıma karşı, 150 milyon dolarlık bir takım, eğer Avrupa'nın en büyüğü oluyorsa, bunda biraz da, herşeye karşın son maçta hakemin verdiği yanlış penaltı kararı ve UEFA ikinci başkanı Şenez Erzik'in rolü de unutulmamalıdır.

Şimdi gerçeğe gelelim. Futbol sonuçları itibariyle hiçbir dönemde klasik söylem olan iyilik, doğruluk çizgisinde olmamıştır. Meşin yuvarlak hiçbir dönemde, özgürce yuvarlanmamış, çoğu kez dört köşe olmuştur. Bunun en somut örneği, O zamanlar Türkiye İkinci Ligi'nde oynayan Kayserispor'da ortaya konmuştur. İşportacılıktan, sinema yönetmenliğine, daha sonra da Kayserispor başkanlığına yükselen **Üveyiz Molu** adlı kişi zorla getirildiği kulüp başkanlığında tek kelimeyle yanıt veriyor: "Eğer, Kayserispor Şampiyon olmazsa kendimi meydanda asarım." Üveyiz Molu'nun bu demeci üzerine o dönemin ünlü medya mensupları Molu ile görüşürler. O dönemin ünlü futbol yazarı **Gündüz Kılıç**, Molu'ya sorar: *"Siz, eğer Kayserispor şampiyon olmazsa kendimi şehir meydanında asarım diyorsunuz, futbol topu meşin yuvarlak, her yanı oynak, nasıl hayatınızı bile riske ederek, nasıl Kayserispor şampiyon olmazsa kendimi meydanda asarım diyorsunuz."* Sonuç açık ve net: *"Gündüz bey, bu sezon futbol topu yuvarlak değil, dört köşe."* Ve en son maç, Trabzonspor-Güneşspor maçı. Güneşspor'lu futbolcular, Trabzon hava alanına geliyorlar ve hava alanında, Güneşspor'lu futbolculara dayak atılıyor. Dayak atanlar, daha önceden oraya pusu kurmuş Kayserispor taraftarları. Sonuçta, Güneşspor'lu futbolcular can güvenliği yok diye Ankara'ya geri dönüyorlar. Ve, böylelikle averajla Kayserispor 1. Lige çıkıyor. (3-0) Ve Molu kendini asmaktan, ipten kurtuluyor. Kahraman oluyor!

Şu an da ligin falına bakan insanlar, öncelikle sporda da şike ve doping olacağını bilmek zorundadırlar. Dopingin somut örnekleri, Kırkpınar denilen er meydanının bile er meydanı olmadığını göstermiştir. Beşiktaşlı Ayhan, Galatasaraylı Hasan, bunlar sadece ve sadece zirve uğruna kendi hayatları ortaya koymuş gençlerdir. Bu arada, şike yapmadan hap yutmuş ve hapı yutmuş özü ve sözüyle delikanlı bir çocuk olan eski Beşiktaşlı Bora'nın toprağa giden yolunda, kardeşini bile kurtaramadan uçsuz bucaksız bir yola girmesinin ardında yatan gerçek, herhalde dopingti.

Şike, sporda rüşvetin adıdır. Kişi olarak spordan ve geçmişten konuşmayı sevmem. Ancak, herhangi bir ortamda benimle yüzyüze gelen dostlar, bana "Türkiye'de şike var mı, yok mu?" diye sorarlar. İşin doğrusu, devletin her tarafını sarmış rüşvetin spora yansımaması mümkün değildir ve yaşadığım transfer öyküsünde bunu çok somut yaşamışımdır. Galatasaray, PTT ile ligin son maçını oynayacaktı. Bu maçta PTT Türkiye birinci liginde kalmak için maçı kesinlikle kazanmak zorundaydı. Ve maç oynandı. **PTT, Galatasaray'ı 1-0** yendi. daha sonra, PTT'li üç Futbolcu Galatasaray'a transfer oldu: Metin, Aydın, Tuncay.

Kişi olarak, Galatasaray maçını kazandığımız için, hak ettiğimizi düşündüğümüz primi sayın genel kaptana *"Ne zaman ödeyeceksiniz?"* diye sorduğumda, bize göre anlayamayacağımız bir yaklaşımla sayın genel kaptan; *"Siz maçı kazanmadınız, biz müdahele etmeseydik belki, PTT olarak küme düşmek durumundaydık. Sizi sattık, PTT'yi kurtardık. Artık sen işine, biz de kendi işimize..."*

Galatasaray atakta, halk batakta...

Ekonomik, demokratik ve sosyal olaylarda ezilen Türkiyeli'ler eğer Galatasaray Süper Kupa'yı kazandı diye mutlu olabiliyorlarsa, kuşkusuz bu onların kendi sorunlarıdır. Taksim Meydanı daha önceki dönemde emekçilerimizin öldürüldüğü yerdir. Ve, Taksim Meydanı'na bizi, daha doğrusu demokratik solcuları ve devrimcileri çıkartmazlar. Maç bahanesiyle şövenizimin propogandası futbol bahane edilerek yapılmaktadır. Bir gün maç değil, maçta alınan sonuçlar değil, halkın öz iradesiyle özgürlük türküleri söyleyeceğimiz günler Taksim meydanında saçma sapan gösteriler yapanların üzerine bir kabus gibi yağacak ve geride halkımız kalacaktır...

Akşamsefası

İncelikler - Beş

Kurgu: MET ÜST
Çizen: REWHAT

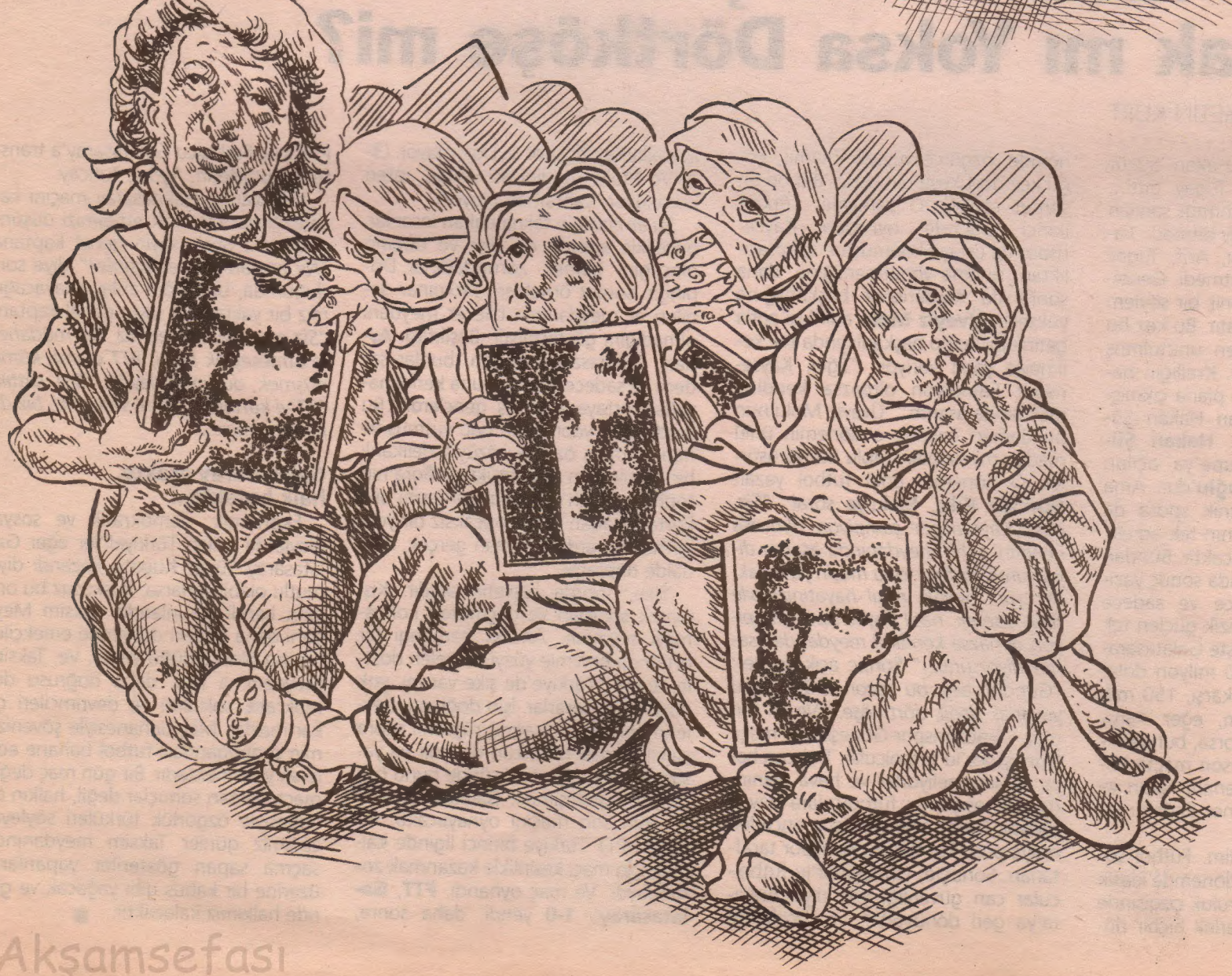

Akşamsefası

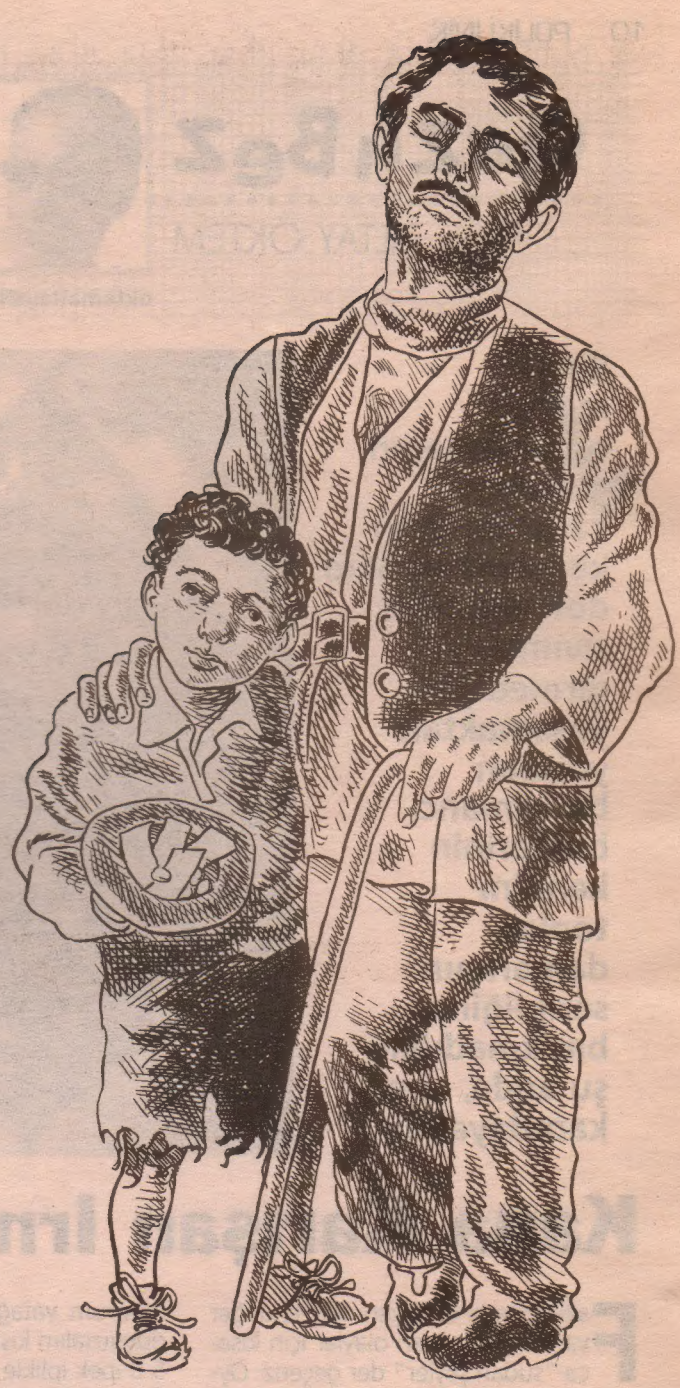

“Hayat, yalnızca kendi doğasından taşan müziği tanır.”

Yılmaz Güney

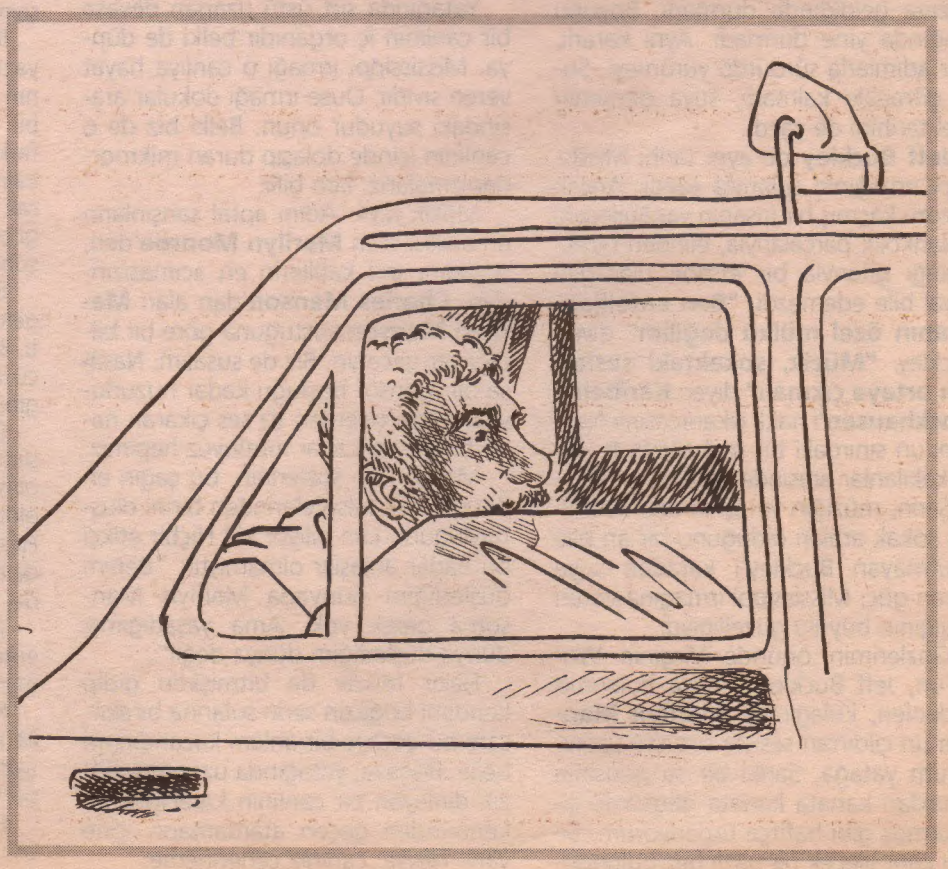

Akşamsefası

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

oktemaltay@hotmail.com

Bir mikro organizmanın, gitarını karaciğerimin kenarına bırakıp dokular arası sıvıma girmediğini, yaşamaktan yorulan bir romancı bakterinin kendini toplar-damarımın serinliğine bırakmadığını şu anda, kim kanıtlayabilir.

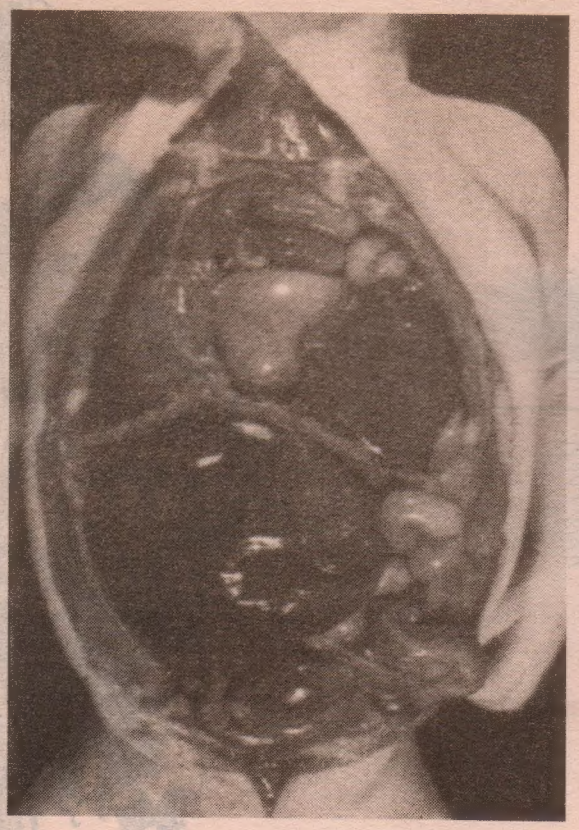

Kana Karışan Irmak

Fazla önemi olmayan, kayda değer yanı bulunmayan olaylar için kısaca "sudan şeyler" der geçeriz. Oysa en "sudan şey" insandır. Gerçekten de insan vücudunun %60'ı sudur.

Topraktan geldik, toprağa gideceğiz sözü de değişmeli artık. Bal gibi de sudan geldik, su içinde vıcık vıcık yaşıyoruz hepimiz. **Virginia Woolf** belki de bunu bildiği için toprağa değil, suya gitmeyi tercih etti. Ayaklarına bağladığı taşları sürükleye sürükleye yürüdü Ouse ırmağının derinliklerine doğru. Su boynuna geldiğinde durmadı. Ağzına geldiğinde durmadı. Boyunu aştığında yine durmadı. Aynı kararlı, ağır adımlarla sürdürdü yürümeyi. Suya gitmekle kalmadı, suya gitmenin özel tarihini de yazdı.

Jeff Buckley de aynı tarihi Mississippi ırmağının sularıyla yazdı. Ancak huzuru kaçmış bir insanın yapabileceği melankolik parçalarıyla, elinden bırakmadığı gitarıyla bir efsane olacağını hayal bile edemezdi. **"Ben entelijansiyanın özel mülkü değilim"** diyen Buckley, **"Müzik, sokaktaki seslersen ortaya çıkmalı"** diyen **Karlheinz Stockhausen**'i haklı çıkarırcasına New York'un sınırdaki bir mahallesinde, itilip kakılanlar arasında yaşadı.

Şiirin, müziğin ve aşkın ana vatanının sokak araları olduğunu bir an bile unutmayan Buckley'i karadan suya çeken güç; Mississippi ırmağına vuran ayışığının büyülü güzelliğiydi.

Gözlerimin önünde Virginia Woolf'un, Jeff Buckley'in suya bulanmış bedenleri, kulağımda **Marilyn Manson**'un çıldırtan sesiyle sırtüstü uzanıyorum yatağa. Sanki bir su perisinin tırnakları kanata kanata göğsümü çiziyormuş gibi hafifçe ürperiyorum. Sızan kanı silecek bir gazlı bez bulunduruyorum yatağın altında. Bugün çok duygusalım kısaca. En kaba yarayı bile 5.0 ipek iplikle, iz bırakmayacak kadar itinayla dikebilecek haldeyim.

Ben bu kadar hareketsizken elbette damarlarımdaki kan şırıl şırıl akan bir akarsuya, dokularımın arasındaki sıvı da durgun göllere benzer.

Bir mikroorganizmanın, gitarını karaciğerimin kenarına bırakıp dokular arası sıvıma girmediğini, yaşamaktan yorulan bir romancı bakterinin kendini toplardamarımın serinliğine bırakmadığını şu anda, kim kanıtlayabilir.

Yatağında sırt üstü uzanan devasa bir canlının iç organıdır belki de dünya. Mississippi ırmağı o canlıya hayat veren sıvıdır, Ouse ırmağı dokular arasındaki suyudur onun. Belki biz de o canlının içinde dolaşıp duran mikroorganizmalarız, kim bilir.

Müzik bitti. Adını aptal sarışınların en akıllısı olan **Marilyn Monroe**'den, soyadını seri katillerin en acımasızından, **Charles Manson**'dan alan **Marilyn Manson** sustuğuna göre bir bildiği var gecenin. Biz de susalım. Nasılsa bir asansör boşluğu kadar huzurluyuz, deriyi çizerken tiz ses çıkaran narin bir neşter kadar mutluyuz hepimiz.

Manson'un sözlerinin, bu çağın en önemli etik felsefelerinden birini oluşturduğunu kim biliyor ki? Hiçbir etikçi bu kadar anlaşılır olmamıştır; "Benim düşlediğim dünyada Marilyn Manson'a gerek yok. Ama yaşadığımız dünya düşlediğim dünya değil".

Hazır müzik de bitmişken gidip kendimi boğazın serin sularına bırakırsam bu geceye bir anlam kazandırırım belki. Boğaza; yatağında uzanmış müzik dinleyen bir canlının karaciğerinin kenarından geçen atardamarın içine yani. Neyse, canınız cehenneme.

Akşamsefası

Ruhsal rahatsızlığı olan sanatçıların sayısı her zaman dahili rahatsızlığı olanlardan azdır. Basit bir istatistikle bile ülserin şizofreniden daha yaygın olduğunu kanıtlayabiliriz. Ya da ayağında mantar olan şair sayısı panik atak olandan çok daha fazladır. Prostatı olan ressamlar da öyle...

Huzur, Depresif bir hastanın yaptığı resim (Psikiyatri ve Yaratıcılık, Selçuk Kırlı)

Ülseri Olan Sık Yemek Yer, Prostatı Olan Çatallı İşer

İlhan Şevket Aykut'un yaşamı insanı şaşırtıyor, hayretler içinde bırakıyor. Bu "gizli şair"in portresini Zeki Coşkun kaleme almış ve Kılıç Artığı gibi dikkat çekici bir isimle yayınlamış.

İlhan Şevket sürekli takip edildiğini düşündüğünden bütün ömrünü gizlenerek geçirmiş. Dostları bir yana, sevgilileri bile evinin adresini bilmiyormuş. Bütün yaşamını korku içinde geçiren, intiharı gündeminden hiç düşürmeyen bu gizemli adamın sıradışı hayatı sıradan okura gerçekten de ilginç gelebilir.

İlhan Şevket elbette sıradışı. Ama unutulmamalı ki sıranın dışında da birçok sıra vardır. Örneğin bir paranoid için İlhan Şevket'in hayatı tamamen sıradan. Hiçbir özelliği, farklılığı yok. Tüm paranoidler üç aşağı, beş yukarı bunları yaşıyor zaten.

İlhan Şevket'in özelliği şiir yazması. Yazdıklarının şiir anlamında bir değeri olmasa da böyle farklı bir kişiliği, gizli kalmış bir şair olarak lanse etmek ilgi çekebilir diye düşünülmüş.

Bu kitap bana çok eskiden beri süregelen delilik-dahilik tartışmasını hatırlattı. Bu dışı süslü, içi boş tartışmanın sonucu aslında belli. Her deli dahi olmadığı gibi her dahi de deli değil.

Önemli olan ürünse İlhan Şevket'in de şiirlerine bakmalıyız. Şiiri iyiyse, paranoid olması bizi ilgilendirmez. Ama paranoid olduğu için bir insanı şair ilan edemeyiz. Hastalığından kaynaklanan takıntılarını da marjinallik gibi sunmak yazınsal etikle de, tıbbi etikle de bağdaşmaz.

Tedavisi en zor hastalıklardan birisi de entellektüalizmin yedeğinde ilerleyen marjinallik, sıradışılık, farklılık düşkünlüğü.

Ruhsal rahatsızlığı olan biri elbette şiire ilgi duyabilir, yazabilir de. Resime de, tiyatroya da ilgi duyabilir. Hatta el becerisi iyiyse marangozluk da yapabilir.

Evindeki tahta iskemleyi tamir eden bir manik depresifi, günlerce evine kapanıp kimseyle konuşmayan, sonra da kendini sokaklara atıp gece gündüz çılgınca yaşayan marjinal bir mobilya dekoratörü diye sunmak, mutfağındaki ampulü değiştirebilen panik atak hastasını, çok renkli bir kişiliği olan, herkesin içinde kalp krizi geçiriyorum korkusuna kapılıp etrafı birbirine katan bir elektrik ustası diye sunmak da mümkün.

Yıllar önce Sylvia Plath'ın şiirlerini inceleyip bu depresif şairi intihara götüren nedenin gebelik psikozu olduğunu yazmıştım. "Paniğini kukla yapmış hasta bir çocuğum ben. Oyuncağı panik olan sayrı yalnızlık kendi kendine nasıl da eğlenir" diyen Nilgün Marmara'yı intihara sürükleyen nedenlerin bir kısmı da ruhsal rahatsızlıklardan kaynaklanıyordur mutlaka. Dünya edebiyatı bu tür rahatsızlıkları olan yazarlarla, şairlerle dolu. İnsanın ruhsal durumunun yapıtını olumlu ya da olumsuz etkilemesi elbette kaçınılmaz. Ama onları edebiyatçı yapan özellik tek başına bu rahatsızlıkları değil.

Herhangi bir psikiyatri kliniğinde şiir yazan, resim yapan, türkü söyleyen birçok hastayla karşılaşmamızın da sanatsal açıdan bir önemi yok.

Ayrıca, ruhsal rahatsızlığı olan sanatçıların sayısı her zaman dahili rahatsızlığı olanlardan azdır. Basit bir istatistikle bile ülserin şizofreniden daha yaygın olduğunu kanıtlayabiliriz. Ya da ayağında mantar olan şair sayısı panik atak olandan çok daha fazladır. Prostatı olan ressamlar da öyle...

Ama bu rahatsızlıklar yaşam tarzına yansımadığından marjinallik olarak algılanmıyor. Olsa olsa, ülseri olan sık yemek yer, prostatı olan çatallı işer. Bunların hiçbiri de durup dururken kahkaha atan biri kadar ilgi çekmez. O yüzden de "sanatçı kişilik"le bağdaşmaz. Kılıç artığından bol bir şey yok ortalıkta. Kılıçlar kaç tane, asıl ona bakalım.

Marsilya Mektupları - 1

"İnternet'te alış-veriş yapsan bile, eninde sonunda malı teslim edecek bir hıyara ihtiyaç var"; "Ulan... İsa, efendi adammış vallahi, ben onun yerinde olsam, o karizmayla ne kızlar götürürdüm!"; "Suyun şeklini ancak donduğu zaman anlayabiliriz" ya da "On bin yıllık mumyalar bozulmuyor da, yoğurdu iki gün beklet hemen bozuluyor!"

Derin Fransa'dan Gülümser Muhabbetler

RAGIP DURAN

Fransızların peynir ve şarap kadar ünlü bir başka özelliği de mizah olsa gerek. *"Otomatik içki dağıtan makineler olmalı. Tıpkı para dağıtan bankamatikler gibi. Barlar kapanınca..."* Hayata bakıştaki o keyifli muziplik, kelime ya da mantık oyunlarıyla en kısa sohbette bile sırıtıyor. *"Direksiyon kurslarında, kaygan zeminde araba kullanmayı öğretiyorlar da, neden sarhoşken kullanmayı öğretmiyorlar ki..."* Ne İngilizlerin *"self humour"* dedikleri, kendini de makaraya saran ama yüzünde hiçbir kırışıklığa yol açmayan dahili ve serin gülümsemeye ne de Amerikalıların ilkokul bilgi ve zeka düzeyinde ve fondaki yapay gülme ve alkışlarla desteklenen mizahına benziyor Fransızlarınki... *"Aids'e yakalanmak için gece kulübüne gitmek lazım, halbuki bizim zamanımızda verem olmak için çalışmak lazımdı."*

Türklerde de acaip mizah vardır, Nasreddin Hoca, Hacivat'la Karagöz, Bal Mahmut muhabbetleri ise, hem dış dünyaya kapalılıktan, hem de mizahın toplumsal, kültürel, ideolojik boyutlarını ıskalamaktan kaynaklanan bir dil sürçmesi zinciri bence. Çeviri esprilerin yoğunlaşıp yaygınlaştığı, hatta Amerikan esprilerinin doğrudan İngilizce tedavüle sokulduğu bir dönemde, geleneksel, toplumsal ve siyasal tabuların katkısıyla, ayrıca kafası ve midesi pek de dolu olmayan insanların, huzur içinde gülmesini beklemek belki de aşırı iyimserlik. Neyse... *"İslamcıların eline rehine düşmüsssen yandın, sakın dua filan etmeye kalkma, durum daha da kötü olur"*.

Fransız mizahını filmlerde, kitaplarda, videolarda, basında gün be gün izlemek mümkün. *"Holiganlar futbola olduğu kadar alkolizme de zarar veriyor"*. İçerikte ve biçimde hem dil hem de mantık olarak başka bir dile kolay kolay çevirilemeyecek özgün bir güldürü türü bu. *"Bak şimdi Van Gogh hakkında kötü söz söylemek istemem ama, yani insan da gidip iki ayçiçeği için kendini vurmaz be abi!"*. Ayrıca da çok güncel, çok siyasi, çok ideolojik, çok toplumsal, çok kültürel... Mesela haftalık iki büyük mizah dergisi Canard Enchainé ile Charlie Hebdo'yu doğru dürüst anlayabilmek için hafta içinde Le Monde ya da Libération'u sıkı okumak ya da radyo, televizyon haberlerini kaçırmamak gerek. *"Korsika, İrlanda olursa, hiç olmazsa doğru dürüst bira üretirler."*

Bourvil'in ya da Raymond Devos'un hatta Fernand Reynaud'un 60'lı 70'li yıllardaki bir skeçini radyo ya da televizyonda izlerken, o dönemin Fransası, Fransız toplumu hakkında önemli hatta ayrıntılı bir izlenim edinebilirsiniz. *"Ben vergimi düzenli ödüyorum efendim, kayak yapmaya gittiğimde kar olması lazım!"*. 80'li yıllarda sahneye çıkan salopetli Coluche'un kitap ve kasetleri ise hala çok satıyor. Guy Bedos'un yıldızı hala parlıyor. *"Dokuz ay anamızın karnında bekleyeceğimize, beyninde bekleseydik, durum farklı olurdu."*

Ben her gün en az 2-3 saat *"Rire et Chansons"* (Kahkaha ve Sansonlar) radyo istasyonunu dinliyorum ki, son 50 yılın en parlak şaklabanlarının öykü, skeç ve söyleşileriyle o dönemin belleklerde yer edinmiş şarkıları (Trenet'den Dalida'ya, Rossi'den Claude François'ya...) kulaklarımızda bayram havası yaratıyor. *"Telefonda müzik dinlemenin güçlüğü, sadece tek kulakla dinlemek zorunda kalman."*

Eski de olsa büyük bir İmparatorluğun kılıç artığı olmak ile bugün Amerikan kültürüne yenilmiş olsa da Voltaire'lerin, Moliere'lerin oluşturduğu Fransız edebiyatı ve kültürüne sahip olmak, Fransız mizahının zengin altyapısını oluşturuyor. *"Molière'in oğlu da çok boş çıktı be!"*.

Beaujolais şarabının piyasaya çıkması her yıl önemli bir olaydır Fransa'da. Lyon'un kuzeyi ile Dijon arasındaki bağlarda yetiştirilen ve taze içilen bu *"fruité"* (meyva aromalı) şarap, medyada uzun ve derin yorumların konusu olur. İlke olarak her yılın Kasım ayının üçüncü Perşembesi tüm café, bar ve bistrotların kapısına, *'Le Nouveau Beaujolais est arrivé'* (Yeni Beaujolais çıktı!) diye pankart asılır. *"Dikkat ettin mi ya, Marks'in çenesi yok!"*.

Daha önce duymuştum ama bu kadar derinlemesine ve ciddi bir şekilde okumamıştım: Fransız mizah kütüphanesinin son 15 yıl içindeki en parlak elması, gazeteci Jean-Marie Gourio'nun derlediği *"Breves de Comptoir"* yani *"Kontuar Öykücükleri"*. Canard Enchainé ve Charlie Hebdo'da gazetecilik yapmış olan Gourio'nun küçük sarı bir bloknotu var, sabah akşam o kahve senin bu bar benim, sıradan insanların, sabah, öğlen, akşam kafa çekip muhabbet ettikleri mekanları (Café, bar, bistrot, lokanta) dolaşıp konuşulanları, diyalogları, sohbetleri kaydediyor. Harfiyen. Sonra da her yıl bunları yayınlıyor. *'Breves de Comptoir 2000'* geçen hafta çıktı: *'Le Nouveau Bréve de Comptoir est arrivé'*.

"-Kimse beni anlamıyor!- Tabii sen kimseye içki ısmarlamıyorsun ki". Patron, işçi, işsiz, Arap, Portekizli, İspanyol, Afrikalı, sağcı, solcu, çatlak, sarhoş, çakırkeyif, genç, yaşlı, kadın, erkek... Bir kentte ne kadar değişik insan varsa her birinin en az bir kez geçtiği bir mekan café'ler. Burada kendi aralarında, garsonla ya da patronla hatta kimi zaman televizyonla konuşuyor bu insanlar. *"Bir insan bal gibi Nazi de olabilir ve futbolu da çok sevebilir yani"*. AIDS'den Kürt meselesine, akşamki TV haberlerinden Cumhurbaşkanı Chirac'a, geceyi birlikte geçirdiği kızın portakal bahçesinden anneannesinin yaptığı balık çorbasına kadar binbir konu giriyor sohbete. *"Ben göbeğimi alçı ile kapattım. Çünkü annemi sevmiyorum."* Tatile gitmeler, iş yerindeki bir olay, komşuluk ilişkileri, yeme, içme, gençlik, yaşlılık... Yok yok bu sohbetlerde. *"Bir insanın göbeği, anası ile olan bağlantısının sembolüyse, kız deliği de babasıyla olan ilişkisinin amblemidir"*. Kimisi üç kimisi onüç satırdan oluşan bu zırzop sözler sayesinde Fransızların ne kadar ırkçı, ne kadar cahil, ne kadar teknoloji karşıtı, ne kadar şarap ve yemeksever olduklarını anlıyoruz. *"Aslında cüceler doğuşta normaldir de, büyürken küçülürler"*. Ya da Fransızların yabancılara ne denli hoşgörülü davrandıklarını, ne kadar bilgiç olduklarını, teknolojiyle olan mutsuz ilişkilerini öğreniyoruz. *"Genetik testlerde bilim adamları insanın saçını konuşturuyor, ben olsam berberi konuştururdum"*. Ama tüm sözler, tüm küfürler bile, içten, doğal hatta sevecen. Doğal felaketler karşısında hissettiklerini, ABD'nin üstünlüğü karşısında ezildiklerini, bölgesel farklılıklar karşısındaki hoşgörüsüzlüklerini o kadar veciz, o kadar hoş ifade ediyorlar ki, *"Fransa demek kahve tezgahı demektir"* diyesi geliyor insanın. *"Cin de bitti be birader... Onlar da artık bizim gibi yuvarlak göz taktırıyorlarmış"* Ünlüler dünyasına, zenginlere ve tabii ki bu arada medyaya karşı, tahsil terbiye görmüş toplumbilim uzmanlarının ifade edemeyeceği gerçekleri iki cümlede yumurtluyor kahvedeki Fransız. *"İnsan Berlin'e gidince, hakikaten bir duvarın eksikliğini hissediyor"*.

Son baskıda sık sık Türklerin, Türkiye'nin de adı geçiyor. *"Türkiye'de girerse Avrupa Birliği'ne ben çıkarım"* ya da *"-Türkiye'deki depremde dün ölü sayısını 18 bin diye açıklamışlardı, bugün 12 bin diyorlar. - Farketmez!"*. Artık her café'ye gittiğimde kulaklarımı dört açacağım.

duran@fas.harvard.edu

Parça Tesirli Şiirler

yılmaz güney'e

24 *Özensiz bütün çocuklar*
sana özenirlerdi özene bezene
bir gülümsemeyle
sen sakil bezik oynardın düzene,
bakardık
yoksul yolsuz kalırdık
velakin dimdik ilk yarım saat
sonrası ölüm
ne çok ne çabuk ölürdün
müthiş üzülürdük be abi

25 *Fotomontaj politbüroları*
anımsarsın kıytırık kıyakları
kaynakçı çocukları
ki ucu aklına ermeyen.
Zaten zatenleri hatırla abi
kırk yıl hatırın bir kahvesi
borç oldu.

26 *yasakla muhasebenin*
eşitlendiği günlerdi
her şey herkese tutanak
failin gizlendiği günlerdi.
Fiili faille aklıyorlar be abi

27 *Yıllarca aklına dokundun*
bu ülkenin
Sonra da aklına yapışıp kaldın
Çoğunun da genzine kaçtı ismin.

Mevlüt Gülveren

Yıllarca düşündük durduk biz, biz nerede hata yapmıştık? Gerek bize "öğreten" bizden önceki abilerimiz, gerek bizler, askeri darbelerden sonra yaşanan büyük yalnızlıklarda hep o soruyu sormuştuk; "Biz nerede hata yaptık?" Kuramsal olarak politikayı biliyorduk, çok okuyorduk, bizden öncekiler de biliyordu, onlar da okuyorlar üstelik bize de öğretiyorlardı. Yoksa öğretebiliyorlar mıydı sahiden?

Bir Yaz Gecesi Terazisi

OKTAY TAFTALI

Galatasaray'ın UEFA şampiyonu olmasının üzerinden birkaç ay geçti. Bu sıradışı başarı üzerine, medyada yüzlerce yazı, görüntü, demeç, onlarca açık oturum vb. izledik. Fakat tanık olabildiğimiz kadarıyla bir Allah'ın kulu da çıkıp, Fatih Terim ve Galatasaray olayının en can alıcı ve gizemli noktasına parmak basmadı, basamadı.

Türkiye'de gerek futbol yazarlarının gerekse öteki futbol çevrelerinin kültürel ve zihinsel yetersizliği bilinen bir gerçek. Gelgelelim futbol çevrelerinin dışında birçok yazar ve çizerin hatta bilimadamı konumundaki kimi köşe yazarlarının bile ifadelerinde biz aradığımız ipucunu bulamadık. Yüzlerce safsata arasında Fatih Terim'in başarısının asıl sırrına değinen bir yazı göremediğimiz için bu satırları yazma gereğini duyuyoruz.

Evet Fatih Terim'in başarısının ardındaki sır bize göre PEDAGOJİ denilen büyük insanlık bilimi ve sezgisiydi. Biz futbol konusunda uzman değiliz, ancak sahip olunan bir bilginin diyelim ki futbol bilgisinin bir başka insana ya da insanlara aktarılabilmesinin ancak PEDAGOJİK bir sezgiyle olanaklı olduğunu iddia edebiliriz.

Bu ülkede futbolu geçmişte veya günümüzde Fatih Terim'den daha iyi bilenler vardı, vardır da. Ama bildiğini aktarma ve uygulatma konusunda hiç kimse onun sırrına ve başarısına yaklaşamadı. Çünkü ötekilerin pedagojik sezgileri ya hiç yoktu, ya da çok zayıftı.

Yani sorun bilmekte değil, bilgiyi aktarmakta ve uygulatmakta düğümleniyordu. Hele bilgiyi aktarıp uygulatacağınız insanlar yirmi yaş dolaylarında, eğitim düzeyleri oldukça düşük "futbolcu" gençler ise, pedagojik yaptırım gücünün son derece yetkin olması gerekmiyor mu? İşte "top adamları" gerek yazılarında, gerekse hiçbir derde derman olmayan TV'lerdeki açık oturumlarında çamdan, kavaktan her konuya değindiler ama bir türkü olayın adını koyamadılar.

Şimdi işin futbol yanına burada noktayı koyup, pedagoji konusunda bizi ilgilendiren asıl soruna yöneliyoruz.

Bize göre, ülkemizde, futboldan sonra hemen hemen herkesin "en iyi bildiği" ama asla bir başkasına aktaramadığı ikinci konu olan politika, aynı pedagojik açmazla karşı karşıyaymış da, ne yazık ki bugüne dek biz bunu bilmezmişiz.

Yıllarca düşündük durduk biz, biz nerede hata yapmıştık? Gerek bize "öğreten" bizden önceki abilerimiz, gerek bizler, askeri darbelerden sonra yaşanan büyük yalnızlıklarda hep o soruyu sormuştuk; "Biz nerede hata yaptık?" Kuramsal olarak politikayı biliyorduk, çok okuyorduk, bizden öncekiler de biliyordu, onlar da okuyorlar üstelik bize de öğretiyorlardı. Yoksa öğretebiliyorlar mıydı sahiden?

Sıcak bir yaz gecesi, deniz kenarındaki bir restoranda büyükçe bir masayı çevreleyen kalabalık grubu oluşturan insanlar kendi aralarında söyleşiyorlardı. Çevrede, herkes kendi halinde, yaz akşamının rehavetine uyum sağlamış, deniz kenarında yenilen yemeğin ve içkinin tadını çıkarmaya çalışıyor gibiydi. Ancak gecenin ilerleyen saatlerinde kalabalık grup içinde, sesler giderek yükselmeye başlamış ve tartışma alabildiğine hararetlenmişti. Tartışmanın yer yer oldukça sertleşen bölümlerinde **"erkek egemen toplum", "Alman Proletaryası", "sınıfsal siyasi tercih"** türünden kimi deyim ve kavramlar yüksek sesle dile getiriliyor ve işte tam da bu sırada, artan bir umutla 'öğreten abiler'den birinin ağzından o sihirli sözcüğün dökülmesi bekleniyordu: **'pedagoji'.** Dakikalar geçiyordu, tartışmanın şiddeti ve yoğunluğu çevrenin ilgisini çekecek düzeyde yükseliyordu ama 'öğreten ve bilen abiler'den birisinin ağzından bir türlü "Arkadaşlar bizim kendimizi başka insanlara bildirebilmemiz için gerekli olan pedagoji..." "Özgürlüğün pedagojisi..." vb. bir cümle dökülmüyor, kimse siyasi bir pedagoji'ye ilişkin tek bir laf etmiyor, edemiyordu. Yakın geleceğe ilişkin bir düş kırıklığı, duvardaki eğri bir aynada yansıyan kendi görüntüsüyle, insanın içini acıtıyor gibiydi. Bir yerden bir su terazisi bulmak ve o eğri aynaya yatay ve dikey biçimde koyarak düş kırıklığının çarpılan görüntüsünü düzeltmek ve o düşü bir kırıklık durumundan kurtarmak gerekirdi.

'Bilen ve öğreten abiler' bildiklerini nasıl bildirebilecekleri konusunda en ufak bir kaygı duymuyorlardı. Hele hele bunca yıl sonra, bunca yalnız kalmışlığın acısına karşın, çoğalmanın, kendini ve bildiklerini başkalarına aktarabilmenin ve böylelikle yeni umutlar üretmenin böylesine zorunlu olduğu bir çağda, hala "erkek egemen toplum" vb. hiçbir şey ifade etmeyen sözlerle siyasi bir tartışma yürütmek acıydı, çok acıydı.

Cam tüpün içindeki hava kabarcığını iki çizgi arasına getirmenin bilimi, bizi daha ne kadar yoracaktı acaba?

Bir Fatih Terim bilgisi, yani bildiğini, bilebildiğin kadarını başkalarına bildirebilmenin ve uygulatabilmenin bilgisi, siyasi acıları yaşayan kuşaklar için bu denli zor olmamalıydı.

Peda-gogia kavramını ilk kez İ.Ö 500 lerde Platon 'ahlak eğitimi' anlamında kullanıyordu. Demek ki, 'özgürlük', 'aşk' vb. erdemleri insanlara ve topluma taşıyabilmenin 'etik' üzerine çaba harcamakla doğrudan bir ilgisi vardı.

Onlarca yıldır tahrip edilen ve yaşanmasına fırsat verilmeyen erdemlerimizin yeniden onarımı için çaba sarfetmek, bir etik yükümlülük olarak "sınıfsal siyasi tercih" vb. ifadelerin çok ötesinde bir anlam taşıyor olsa gerekti.

Evet, siyaset erdemlerimizi onarmayı gözetmek zorundaydı, zorundadır. Önceleri 'öğreten abiler'in sonraları da bizim dilimizde yıpranan, içeriği boşalan 'umut dolu' siyasi terminolojimiz, bugün işlevsiz ve güdük kaldıysa, bunları doğru dürüst bir 'etik' zemin yani 'pedagoji'ye oturtamayan veya bunun için çaba harcamayan herkes, eğri duran aynada düş kırıklığının çarpık görüntüsünü yaşayacaktı. Bu hep böyle oldu. Ama biz bilmiyorduk, abilerim ise hala bilmiyormuş.

"Efkar basar adamı bir yaz gecesinde, su terazisi aramaya gider insan."

otaftali@hotmail.com

Varlıklı çok genç kızların, kaşarlanmış geyşalar gibi neredeyse iki günde bir tırnak etlerini iyice oydurttukları, cilasını gün aşırı pedikürcü kızlara yenilettirdikleri, kremlerle ova ova pamuklaştırdıkları ve parmakları açıkta bırakan topuklu sandaletler ardından bütün özlemlerini haykıran ayaklara bakıyorum bu yaz...
Halbuki el bezi kadar etekleri, göbeklerini tamamen açıkta bırakan tişörtleri de var bu kızların... Üst tarafları "özgürüm", ayakları ise Sibel Can'ın şarkısındaki gibi "yoluna köleyim" diye bağırıyorlar...
Ve sonra, başı örtülü, etekleri ve pardösüleri yerlere kadar inen, ama ayakları yüksek ökçeli sandaletli ve topukları illa ki çıplak, çorapsız çok daha "başka" kızlar...
Üstbaşları itaatkâr, ayakları isyankâr...

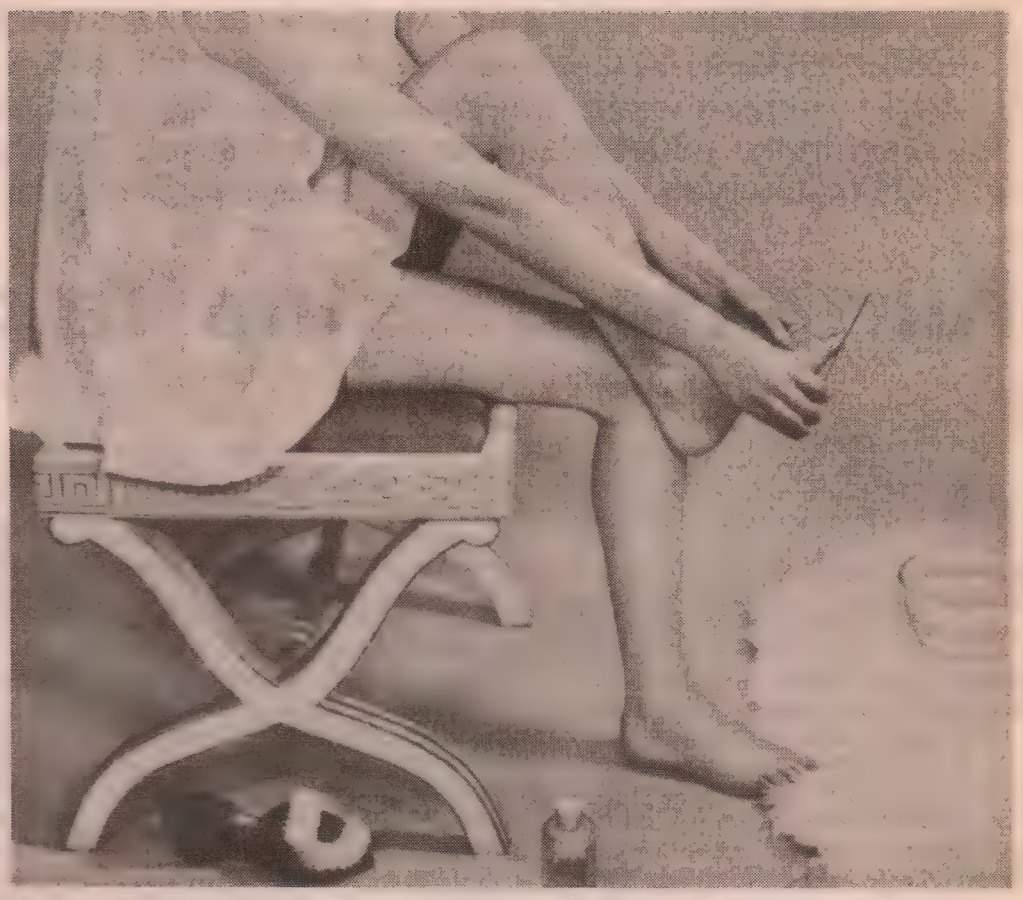

Kız Ayakları

E. EMİNE

Bütün ayaklar konuşkandır, ve elbette kızlarınki de... Türkçemizde "düşman ayağa bakar" lafının çıkışı, ayaklardan yükselen çığlıklara kulaklarımızı tıkayalım diye miydi?

Eski Çinliler, Afrika kabileleri gibi dudağa tepsi ve upuzun madeni boyunluklarla, Batılı feodaller gibi korkunç korselerle değil, direkt ayaklardan esir almışlardı, kadınları... Çocukluktan itibaren, demir ayakkabılarla... Ayaklar hiç büyümesin diye... "Çin işkencesi", şöhretini biraz da böyle inceliklere borçludur...

19. asır sonlarında Hollandalı **Van Gogh**, papaz olma ve bahtsızların acılarını sırtlama arzusuyla Belçika'da maden ocaklarına indiğinde, yerin dibinden en değerli "maden" olarak kara kalem insan manzaraları (8 yaşında emekçi çocuklar, çok erken ihtiyarlamış yüzler ve bedenler, iskeleti çıkmış beygirler) ve yağlı boya bir çift zavallı, yorgun, bitik ve yarık potin resmi çıkartacaktı... Bir çift potin, tek başına... İçinde ayaklar ve bir insan olmadığında dahi, konuşkan... Öyle konuşkan ki, Alman filozof **Heidegger** bu kahredici "potin" resmi üzerine yazacaktı...

Daha yakın bir tarihte, edebiyatta bu kez, Van Gogh'unkinden farklı ama gene altüst edici bir "ayak duyarlılık"ını, Japon yazar **Yunişiro Tanizaki**'de buluruz... **Tuncel Kurtiz** yeterince kullanılamamış büyük yeteneğiyle oynasın diye tiyatrolaştırdığımız **"Bir İhtiyar Deli'nin Günlüğü"** romanında Tanizaki, ölümün eşiğinde gelinine karşı beslediği çılgın takıntıyla, sınıfının, kültürünün, ülkesindeki eski ve yeni bütün ahlak kodlarının "ötesine" geçen, onları birer kağıttan duvara dönüştüren zengin ve çok hasta bir ihtiyarı anlatır...

O "tutku", herşeyi dümdüz eden ve mutlak özgürlüğün sarhoşluğunu tattıran tek güçtür... Hastanın kaçınılmaz sonunu her gün biraz daha hızlandırır, ama hiçliğe karşı da bir tek o kafa tutar... Cinsel arzudaki hayat ve ölüm içiçeliğini belki en iyi vermiş romanlardan biri "İhtiyar Deli'nin Günlüğü"nde, aşina olduğumuz "cinslerarası", ya da "bireylerarası" mücadeleden de uzağız... Bilek mücadelesi burada, doğrudan ölüm ile hayat arasında geçer... İhtiyar için artık her şey (öz çocukları, torunları, parası, güzel evi, sadık ve muhafazakâr karısı, doktorları, ilaçları, hastabakıcısı...) hapis ve ölüm, tutku duyduğu ve hatta genç kuzeniyle çapkınlığa teşvik ettiği gelini, özgürlük ve hayattır... İhtiyar hatta, ölüm sonrasını bile son tutkusuyla ilişkillendirerek, küllerinin yatırılacağı mezarın üstünde gelininin ayak tabanlarının izini taşıyan bir budist heykel yontulmasını arzu eder... "Bir Satsuko(gelinin adı) heykelinin ayakları altında yatabilsem, çıldırırım".

Böylece, o "fiiliyatsız" cinsellikte, bireysel, sınıfsal, kültürel bir trajedi, Batı-Doğu çatışması, en büyük simgesini "ayak"ta bulur... Aynı kitapta, sık sık konuşurlar, "ayaklar"...

"İhtiyar", bir seher vaktinde annesini görür rüyasında ve bu rüya ona şunları düşündürür: "Annem en başta bir gazino dansözünün evimize gelin gelmesini asla kabul etmezdi. Hele oğlunun da gelinine çılgın bir tutkuyla bağlanacağını ve bir "kucaklaşmaya" karşılık ona 3 milyon yen değerinde bir akik yüzük alacağını öğrense, dehşetten düşüp bayılırdı.(...) Gençliğinde çok güzel olduğunu söylerler, annemin... Annemi Satsuko'yla karşılaştırdığımda, tezatlar çok çarpıcı... Satsuko günümüz ölçülerine göre güzel bir kadın sayılır. Yokişi onunla bu yüzden evlendi. Bir 1890 güzeli ile bir 1960 güzeli arasındaki fark ne muazzam! Annemin ayakları güzeldi. Satsuko'nunkiler de güzel, ama farklı bir güzellikte... Sanki bu ayaklar, iki ayrı ırktan kadına ait değiller. Anneminkiler o kadar minnacıktı ki onları avucumun içine sığdırabilirdim. Yürüdüğünde küçücük adımlar atardı, içeri doğru... Hatırlıyorum, rüyamda annem ziyarete gidiyor, ama ayakları çıplak. Belki onları bana göstermek istediği için. O dönemin bütün kadınları böyle güvercin gibi yürürlerdi, sadece güzel olanlar değil...

Satsuko'nun ayaklarına gelince, onlar uzun, ince, narin... Japon ayakkabılarının ona çok bol gelmesiyle övünür hep... Annemin ayakları, aksine, genişti-ler. Sangetsudo'daki Kanon bodhisattva'nın ayakları gibi."

Zengin bir adamla evlenmeden önce "dansöz"lük yapmış gelin Satsuko da, "dansı bırakma" nedenlerini kayınpederine şöyle anlatacaktır:

"Ayaklarım şekil değiştiriyorlardı. Felaket çirkinleşiyorlardı. Katlanamazdım öyle ayaklara..." (...) " Iğrenç bir hal alırlar... Parmaklar nasır tutar, şişerler, tırnaklar dökülür.... Ayaklarım eskiden çok daha güzeldi... Nasırlarla öyle çirkinleştiler ki, dansı bıraktığımda denemediğim çare kalmadı: süngertaşı, törpü ve daha neler neler... Her gün... Hiç eski hallerine dönemediler... Ayaklarımdan sık sık kan damlardı benim. Sonra ayaklarla da bitmiyor: baldırlar da bütün yumuşaklığını yitirirler... İşçi kasları gibi kaslarınız olur. Göğüsler tahtalaşır, omuz adaleleri bir erkeğinki kadar şertleşir. Dansçılık işte böyle bir şey. İyi ki kurtuldum bütün bunlardan."

Bu yaz ben de kızlarımızın ayaklarına bakıyorum... Satsuko gibi nasırlardan, "kan damlatmaktan", özgürlükten, özgürlüğe bedel ödemekten, "sahipsiz" kalmaktan ne kadar korkan, o "konuşkan" ayaklara... Varlıklı çok genç kızların, kaşarlanmış geyşalar gibi neredeyse iki günde bir tırnak etlerini iyice oydurttukları, cilasını gün aşırı pedikürcü kızlara yenilettirdikleri, kremlerle ova ova pamuklaştırdıkları ve parmakları açıkta bırakan topuklu sandaletler ardından bütün özlemlerini haykıran ayaklara... Halbuki el bezi kadar etekleri, göbeklerini tamamen açıkta bırakan tişörtleri de var bu kızların... Üst tarafları "özgürüm", ayakları ise Sibel Can'ın şarkısındaki gibi "yoluna köleyim" diye bağırıyorlar...

Ve sonra, başı örtülü, etekleri ve pardösüleri yerlere kadar inen, ama ayakları yüksek ökçeli sandaletli ve topukları illa ki çıplak, çorapsız çok daha "başka" kızlar... Üstbaşları itaatkâr, ayakları isyankâr...

Ve sonra, ciğerinin rontgenini bile elinize vermeye hazır, ama ayaklarını asla göstermeyecek daha başka kızlar...

Büyük ölçüde erkekler tarafından kaleme alınmış cumhuriyet romanımızın en büyük tıkanıklıklarından biri (bugüne dek), kadınların ayaklarını ve onların çeşitliliğini hiç göremeyişinde midir? Bizim çağdaş romanımız, en çok kadınların "gözlerine" bakmıştır... Gözler nihayet birer aynadır, bakanın aksini yansıtırlar... Ayaklar ise, tümüyle bağımsız, sadece kendi özgün, beklenmedik, istenmedik hikâyelerini anlatırlar...

Artık nükleer santral yapılmayacak. Bu karar alındıktan sonra insanlar gelip köyün alanını doldurmuşlardı. Oysa ki, yıllar önce nükleer tehlikeden söz ettiğimizde bir çok kuruluşun uğraşacak başka konuları vardı. Öte yandan bugün Kürtçe slogan atan gruplara, geçen yıllarda çevrelerinde oluşturulan şiddet yüzünden yanaşamamıştık. Eğer bugün halaya dönen yakınlaşma yıllar önce sağlanabilseydi, günün anlam ve önemine tam oturan şu sloganı da duyabilirdik: "Na nükleere."

Kürtlerle Otostop Ya da "Na Nükleere"

TİMUR DANIŞ

Artık ben otostop yapıyorum. Özellikle nükleer santrale karşı çıkmak için sık gitmek zorunda olduğum Akdeniz'e ulaşmak için son dönemde otostop imdada yetişti. Gebze otoyol gişesinden otostop çekmeye başlıyorum; dört beş araçla Ankara'ya ulaşıyorum. Burada Gençlik Servisleri Merkezi'nden Ertuğrul Şenoğlu ya da Cumartesi Sıkıntısından tanıdığınız Muzo bana Mülkiyeliler'in bahçesinde buzlu rakı ısmarlıyorlar. Ertesi gün metrodolmuş marifeti ile Gölbaşı'ndan başlayan otostop macerası akşama doğru Mut-Silifke arasındaki Kargıcak'daki Kayanın Dibindeki Ev'imizde noktalanıyor.

Ağustos başı gene öyle oldu. İstanbul'dan Ankara Aktarmalı önce Kargıcak'a oradan da Akkuyu'ya ulaştım.

Sabah Gölbaşı'ndan çıkmıştım ya, öğleden sonra Karaman'a ulaştım. Söğüt dallarının gölgesinde bekleyip, geçen araçlara otostop çekerken, yüz metre kadar ilerimde bir Brodway durdu. Biraz ben koştum, biraz o geri geldi. Araçta iki kişi vardı. Mersin'e gidiyorlarmış. Hemen atladım. Özellikle Beyoğlu'nda çalışmamla hallenerek ilgilendiler; Beyoğlu alemlerini iyi bilirlermiş. Beyoğlu çalışma mekanımızın Leman binası olduğunu öğrenince hallemeleri normale döndü. Mersin'de "meyve özü" imalatı yapan iki dostumuz da Diyarbakırlıydı. Diyarbakırlıyız dediklerini duyunca otomatik olarak "Kürt müsünüz?" dedim. "Evet" dediler. Böylelikle sohbetimiz daha siyasi bir şekil aldı. Önce Kürtlerin tarihi ile ilgili kısa bir bilgilenme aldım. Sonra da güncel bilgiler. Onlara göre bir halk lideri için kendini yakıyorsa bu şerefli bir şeydir. Ayrıca, insanların dil, din, ırk özgürlükleri vardır ve bu konularda ayrımcılık yapılamaz. Kürtlerin mücadelelerinde bugünlerdeki istemlerinin başında ayrımcılığın kalkması vardır. Onlara göre Kürtlerin, öncelikli olarak ekonomik bir talepleri yok. Yol arkadaşlarımın söyledikleri, Kürt'lerin Türkiye'deki gücünü anlamak bakımından ilginçti; "Mersin'deki üç belediyeden biri HADEP'li belediye başkanı tarafından yönetiliyor. Ayrıca diğer iki belediye seçimlerini gene HADEP kazandı. Fakat seçim sonrası numaralarla bu iki belediye HADEP'li adayların elinden alındı."

İki yol arkadaşımın bana ikram ettikleri kayısıları yiyerek Kargıcak'a vardık. Onları Akkuyu'daki "Anti-nükleer Şenlik"e davet ettim.

Akkuyu'da Son Şenlik

Şehirli bir çok kuruluş için bu yılın yazlık konusu nükleer karşıtı olmaktı. Geçen yıllarda Bergamalı oluveren yazlık siyanür karşıtları bu yıl Akkuyu'nun yollarını aşındırdılar. Zaten, 25 Temmuz'da Ecevit'in, nükleer santral yapmaktan onbeş yıllığına vazgeçtik demesi, Akkuyu buluşmasını iyice turistik bir hale getirmişti.

25 Ağustos'taki açıklamanın ardından, yıllar önce Ecevit'i nükleer santral yapmaktan vazgeçiren **Aslan Eyce**, dovul-zurna çaldırıp, köy meydanında şenlik düzenlemiş. Büyükeceli'ler yöresel oyun havaları eşliğinde bir güzel kurtlarını dökmüşler. Bu arada belediye başkanının oyun oynamasının ardından omuzlara alınarak, alkışlanmak istemesi köydeki gerçek nükleer karşıtlarının tepkisine yol açmış. Alkışlar kısa sürede yerini yuhalamaya bırakmış. Olay sırasında jandarmanın köyün civanı Mustafa Amcayı göz altına alması ile büyümüş. **Mustafa Amca** köyün sıkı nükleer karşıtlarındandır. Her eylemde , en ciddi şekilde yer almış, karşı çıkmıştır. Bu karşı çıkışından ödün vermemesi onun, köyün su dağıtıcılığını kaybetmesine, ekonomik kayıplarına neden olmuştur.

Nükleer santral alanının yanındaki koyda "Nükleere Hayır, Bağımsız Türkiye" Ulusal Gençlik Kampı düzenlenmişti. "Bergama'dan Akkuyu'ya Çevre"ydi. Konuşmacılar arasında **SOS Akdeniz Derneği**'nden **Savaş Emek**'de vardı. Savaş, çevrecilik ile ekolojik yaklaşımın sınırları hakkında konuşurken, ben söze karışıp, sosyalistlerin ekolojik hareketi nasıl sınırları içinde tutmayı becerdiklerini anlattım. **Doç. Dr. Hüseyin Yıldıran**'a göre ekolojik sorunların çözümünün iktidara gelmekle mümkün olabileceğini savundu. Yıldıran'ın bu sözleri ulusalcı gençler tarafından alkış aldı. Ben ise bu alkışlar gibi düşünmediğimi söyledim. Çünkü Bergama ve Akkuyu mücadelelerinin iktidardakilere karşı gelerek ama iktidara gelmeden kazanıldığını biliyordum.

Benim ekolojik savunmalarım, kampın eski tüfek yöneticisinin ilgisini çekmişti. Enerji, iktidar, çevrecilik, nükleer, sosyalizm konularında epeyi bir sohbet ettik. Hiçbir konuda anlaşamadık. Biz sohbet ederken Ulusal Gençlik Kampı katılımcısı gençler yarım ekmek arası zeytin, domates yiyorlardı. Onları bizim eve sıcak yemek yemeye davet ettim.

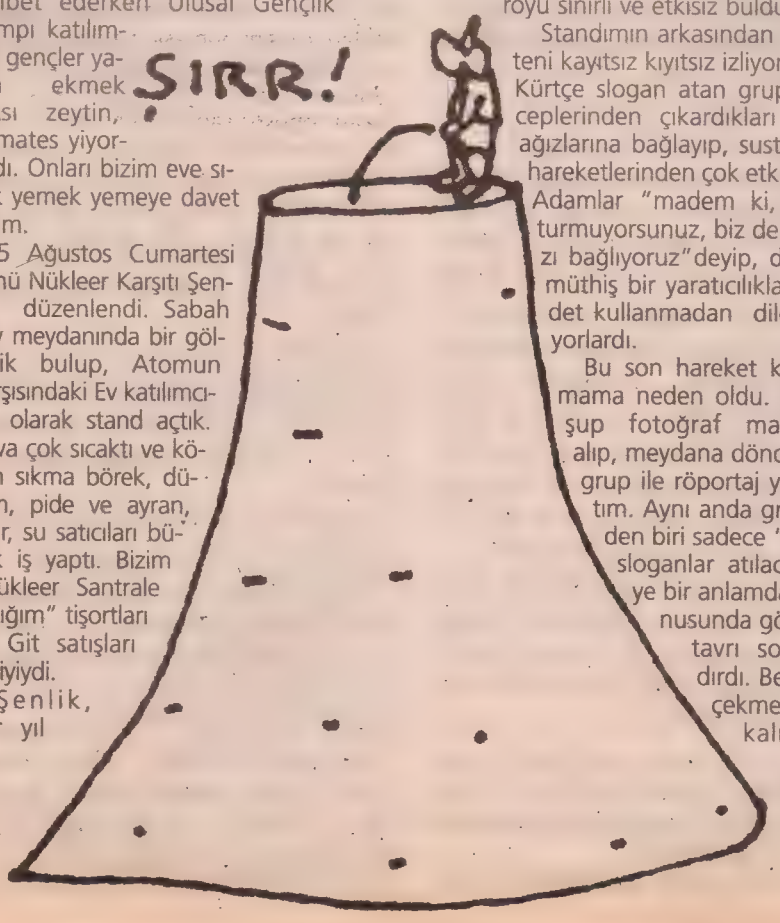

5 Ağustos Cumartesi günü Nükleer Karşıtı Şenlik düzenlendi. Sabah köy meydanında bir gölgelik bulup, Atomun Karşısındaki Ev katılımcıları olarak stand açtık. Hava çok sıcaktı ve köyün sıkma börek, dürüm, pide ve ayran, incir, su satıcıları büyük iş yaptı. Bizim "Nükleer Santrale Gıcığım" tişortları ile Git satışları da iyiydi.

Şenlik, her yıl olduğu gibi uzun konuşmalar ve sıcakla geçti. İstanbul ve Ankara'dan gelen otobüsler şenliğe çok geç geldiler. Köylünün ilgisi de gölgeliklerden seyretmek düzeyindeydi. Bir yıl önce nükleer santrale yönelen ayağa kalkıştan bu yıl eser ve niyet yoktu. Bir önceki yıl ayağa kalkan Akkuyulular'ın namı bu yıla da sarkmış olacak ki, meydana giden her sokak robokop kılıklı askerlerle kapatılmıştı.

Gündüz sönük geçen şenlik meğer akşamki fırtınanın habercisiymiş. Uzak ve yakın bölgelerden Akkuyu'ya gelenler konser-şenlik alanını tıka basa doldurdular. Bugüne kadar Büyükeceli'de yapılan en kalabalık düğünden bile çok insan meydanda toplanmıştı. Kalabalığın nedeni bu yıl çok sayıda müzik grubunun şenliğe katılmasıydı. Fırtına dil üzerine koptu. Akşamki konsere katılacak gruplardan biri Kürtçe şarkı okuyacaktı. Güçlü güvenlik kuvvetleri buna karşı çıktılar. Bazı sanatçılar Kürtçe türkü söylenmesine izin verilmemesini protesto ettiler. Aynı anda da meydanda Kürtçe sloganlar yükseldi. Oldukça kalabalık bir grup, tesadüfen benim önümde toplanmış slogan atıyorlardı. Sloganların Kürtçe olanlarını anlamıyordum. Türkçe ise **"Halklar Kardeştir"** diyorlardı. Bence de haklıydılar. Bu sırada alana bayağı gösterişli biçimde "Ulusal Gençlik Kampı"na katılan gençler girdi. Belki de tesadüfi bir şekilde, Kürtlerin sloganlarının ardından, onlar da slogan atıp, **"Nükleere Hayır, Bağımsız Türkiye"** diyorlardı. Siz de haklısınız dedim. Daha arkalarında yer alan küçük bir grup ise, sinirli sinirli bağıran birisinin kelimelerine cevap veriyorlardı. "Vermeyecekler, istiyoruz, asla" gibi sözcüklerin geçtiği bu koroyu sinirli ve etkisiz buldum.

Standımın arkasından olan biteni kayıtsız kıyıtsız izliyordum ki, Kürtçe slogan atan grupdakiler, ceplerinden çıkardıkları bezleri ağızlarına bağlayıp, sustular. Bu hareketlerinden çok etkilendim. Adamlar "madem ki, konuşturmuyorsunuz, biz de ağzımızı bağlıyoruz"deyip, dertlerini müthiş bir yaratıcılıkla ve şiddet kullanmadan dile getiriyorlardı.

Bu son hareket kıpırdanmama neden oldu. Eve koşup fotoğraf makinasını alıp, meydana döndüm. Bu grup ile röportaj yapacaktım. Aynı anda grup içinden biri sadece "Çevreci sloganlar atılacak" diye bir anlamda dil konusunda gösterilen tavrı sonuçlandırdı. Ben resim çekmekte geç kalmıştım. Göstericilerden birine bez ile ağzını kapamasını, fotografını çekeceğimi söyledim. Kayıtsız bir şekilde bezi cebine soktu ve benim isteğimi reddetti. Şaşırıp kalmıştım; çevreci birinden fotoğraf istesem bir de mizansen yapar, eylemi filan unuturdu. **"Helal olsun adamlara, disiplinleri mükemmelmiş..."**

Sloganlardan sonra konser başladı, şarkılar söylendi, ezan okunurken sunucu konuşmasına ara verdi, son olarak da alandaki herkes kolkola girip, halay çekti.

Eve biraz buruk döndüm, çünkü bir eksiklik duyuyordum. Artık nükleer santral yapılmayacak. Bu karar alındıktan sonra insanlar gelip köyün alanını doldurmuşlardı. Oysa ki, yıllar önce nükleer tehlikeden söz ettiğimizde bir çok kuruluşun uğraşacak başka konuları vardı. Öte yandan bugün Kürtçe slogan atan gruplara, geçen yıllarda çevrelerinde oluşturulan şiddet yüzünden yanaşamamıştık. Eğer bugün halaya dönen yakınlaşma yıllar önce sağlanabilseydi, günün anlam ve önemine tam oturan şu sloganı da duyabilirdik: "Na nükleere."

Akkuyu şenliği bitince, adettendir, pazar günü de değerlendirme toplantısı yapılır. Bu yıl da öyle oldu. Yalnız bu yılın toplantısı bir veda toplantısı gibiydi. On yıllık çalışma, bir kaç kuru sözle bitirildi. Mersin Ulusal Güçler Meclisi'nin tüm çabalarına rağmen, yıllarca çalışarak edindiğimiz emekler, daha sonra lazım olduğunda kullanabileceğimiz bir yapıya dönüştürülemedi. Birileri, nükleer hareketin geldiği noktayı bir bitiş olarak ilan etme yetkisini kendisinde gördü, kimileri de, umutsuzca birlik çağrıları yaptı. Biz üç yıldır Git Dergisi'nin Akkuyu'da kurduğu Atomun Karşısındaki Ev çatısı altında çalışmalara katılıyorduk. Bergama-Akkuyu-Ankara köylü buluşmalarını sağlamak için katkılarımız olmuştu. Atomun Karşısındaki Ev'de, barış içinde, ayrımcılık yapmadan, sorunlarımızı ortak yaşayıp çözerek olağanüstü zamanlar geçirmiştik. Şimdi artık bu ülkede nükleer santral yapılmayacak. Bir anlamda nükleersiz bir ülkede yaşayacağız. Ben nükleer tehdit altında, atomun karşısında yaşamayı başarmış biri olarak, Akdeniz'in bu uzak parçasında kazandığım, yeşili, narı, portakalı, üzümü, inciri, denizi, toprağı, dereyi, şelaleyi, dost sohbetlerini, eylemi, insan sıcaklığını, keçi boynuzunu, kayayı, dayanışmayı, eylemi terk etmek niyetinde değilim. Şimdi, Atomun Karşısındaki Ev'den aldıklarımızla zümrüt yeşili bir derenin üstünde, Kayanın Dibindeki Ev'de, barış içinde, ayrımcılık yapmadan, sorunları tartışarak çözerek, güçlerimizi dereye, kayaya, patikaya salarak, iktidar oluşturmadan, barış içinde yaşayacağız.

Nükleersiz ve savaşsız bir gelecek dileği ile...

Atomun Karşısındaki Ev'den Kayanın Dibindeki Ev'e; naif bir karşı çıkış öyküsü-dia gösterisi. 15 Eylül Cuma 19.00 Baraka. İstiklal Caddesi, N0 216 Kat 4. Beyoğlu İstanbul- 292 29 79

Aziz Antuan Kilisesi'nden Naklen

MEHTAP KANDEMİR

Salı günleri Aziz Antuan Kilisesi'nde Türkçe dua günü olduğunu öğrendim. Kitapların, mumların yanında duran rahibeye "Vaftiz olmak istiyorum, kiminle görüşmem gerekiyor?" diye sordum. Doktor muayenehanesindeki gibi tek sıra dizilmiş insanları işaret etti. Önümde yedi kişi vardı. Camekanlı bölmenin arkasında siyahlar giyinmiş gençlerden bir rahip. Tam sıra bana geldiğinde rahip dua için kürsü gibi bir yere çıktı. Şu dua okundu:

Göklerdeki Pederimiz
adın yüceltilsin
hükümdarlığın gelsin
Göklerde olduğu gibi,
yeryüzünde de senin isteğin olsun.
Günlük ekmeğimizi bize ver,
kötülük edenleri bağışladığımız gibi,
sen de bağışla suçlarımızı.
Bizi günah işlemekten koru ve
kötülükten kurtar.

İçeri girdiğimde rahip insanı rahatlatan sesi ve gülümsemesiyle . elimi dostça sıktı. Aynı duayı birlikte söyledik. Son cümleye kafam takıldı. Günah işlemek. Hayat kadını olduğumu söyledim. Peşinden de vaftiz istediğimi. Rahip "Dört yıl sonra olabilir" dedi. Müslümanlıkta Kelime-i Şehadet yeterli halbuki. Rahip "Kararlı isen yardımcı oluruz" dedi. Ha.. unutmadan bekleyenlerin içinde sadece bir hristiyan vardı. Müslüman kadınlar "şifa, dua" ettirmek için gelmişlerdi. Bekleyenlerin hepsi kadındı. Bir genç kadın vardı. Ayrıldığı sevgilisinin ona geri dönmesi için gelmişti. Dört yıl çok uzun bir süre. Demek orada da sabır var. Sabreden derviş oldum. Hırkam ise yok.

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Uruguay, faşizm rüzgarlarının estiği 1934 yılında, İtalya'da düzenlenen Dünya Kupası'na katılmama kararı alır. Bunun nedeni, İtalya'nın bir önceki kupaya katılmak için Uruguay'a gelme zahmetine katlanmayan ülkeler arasında yer almasıdır. Faşist Parti'ye ait olan statta final maçına adını yazdıran iki ülke İtalya ve Çekoslavakya'dır. Maçı 2-1 İtalya kazanır. Mavi beyazlı formalı ekibin ilk golünü İtalyan yurttaşlığına geçen Arjantinli Orsi atarken, ikinci golün pasını yine Arjantinli futbolcu Schiavio verir!

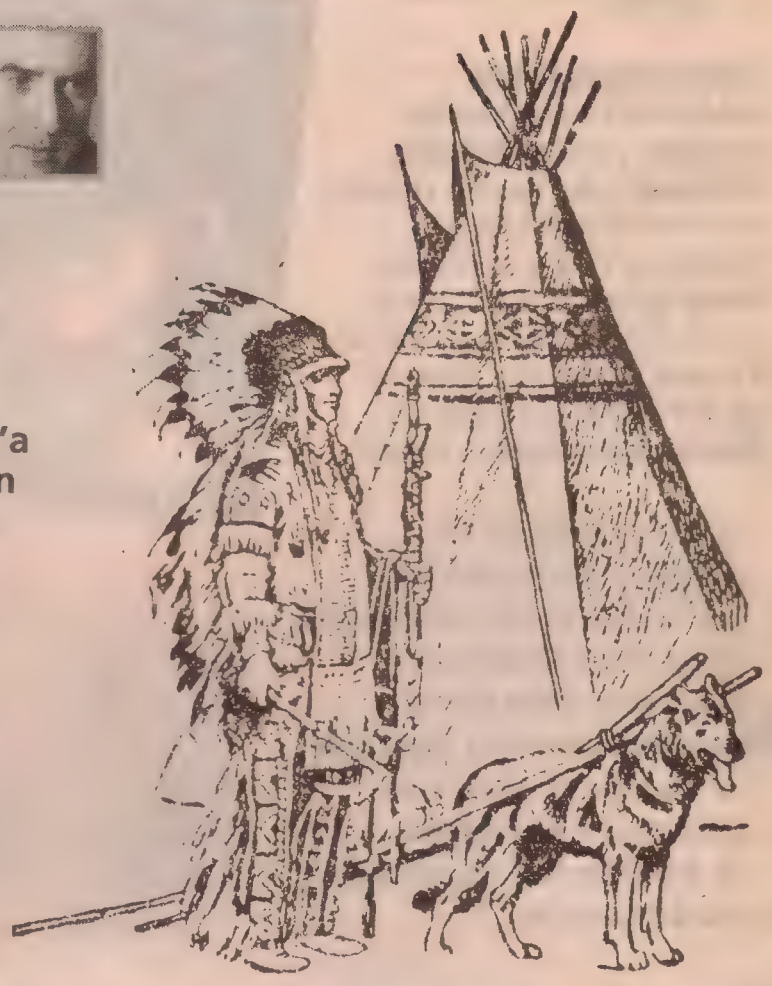

Kızılderililer ve Futbol

Musa Pekin adlı şairi tanır mısınız? Londra'da düzenlenen bir etkinlikte, şiir kitabını imzalayana kadar ben de tanımazdım. Edebiyat dergilerinde daha önceden yayınlanmış bir şiiri de yok Musa'nın. Ama, Kahramanmaraş Spor ve Sakarya Spor taraftarları yakından tanırlar onu. Amigoluk mu yapıyordu? Hayır! Musa Pekin, on iki yıllık profesyonel futbol yaşantısında, sözünü ettiğimiz takımlarnın da formasını giymiştir, **"Bir Futbolcunun Toplu Sevda Şiirleri"** adlı şiir kitabının kapağında **Kahramanmaraş Spor**'un 1988/1989 sezonunda top koşturan oyuncularının takım halinde çektirdikleri fotoğraf yer almaktadır. Bu fotoğrafta Musa "Ön sıra soldan sağa" da görülür ama düzenin futbol anlayışında ön sıraya çıkmak istemediği gibi, 12 Eylül modasına uyup soldan da sağa dönmemiştir. Yani adındaki "m" harfini atıp "USA"nın yalakalığını yapmamıştır. Futboldan ayrılış şiirinde şöyle seslenir tribünlere:

Yoksulluğunu takım aşkıyla örtenler,
Yenilgi sonrası karısını dövenler,
Düzene değil de sahada bize söğenler,
Futbol yoksulu, emek yoksulu olanlar,
Hepinize elveda...

Futbol ve Tanrı arasında bir benzerlik var mıdır? Her Uruguaylı gibi aslında futbolcu olmak isteyen yazar **Eduardo Galeano**'ya göre şu yönüyle vardır. "Birçok insanın ona inanmasıyla ve entellektüellerin ona kuşkuyla yaklaşmasıyla." **Can Yücel** de, bu konuda iki dizelik bir şiir yuvarlar:

Dünya bir meşin toparlaktır
Allah da gol.

Futbolu Amerika'ya taşıyan İngiliz denizcilerdir. Kıtanın güney kesiminde benimsenen futbol, 20. Yüzyılın ilk yıllarında Tango gibi kentlerin varoşlarında yayılmaya başlar. İngiltere'de kolejlerde oynanan bu oyun, Latin Amerika'da yoksul insanların eğlencesi oluverir. Tango gibi futbol da para kazandırmaz. Ne var ki zenginler, bir işçiyle birlikte oynama zorunda kalmaktan rahatsızlık duysalar da, ayak oyununun bir dans gibi tutkuya dönüşmesini engelleyemezler.

1916 yılında düzenlenen ilk Güney Amerika şampiyonasını Şili'yi 4-0 yenen Uruguay kazanır. Uruguay, o yıllarda zenci futbolcu oynatan tek ülkedir. Dört golden ikisini de Afrika kökenli **Gradin** atmıştır. 1919 yılında ise sevinme sırası Brezilya'dadır. Sambacılar Uruguay'ı 1-0 yendikleri final maçında golü atan **Friedenreich**'in çamurlu ayakkabısını uzun bir süre bir kuyumcunun vitrininde sergilerler.

1924 yılında, göç yolunun ters yönünde, Amerika'dan Avrupa'ya giden bir geminin güvertesinde, aralarında taş işçisi **Jose Nesezzi**, karnaval müzisyeni **Jose Leandro**, manav **Perucho Petrone**, kasap **Pedro Arispe** ve buz dağıtıcısı **Pedro Cea**'nın da bulunduğu bir grup göze çarpar. Üçüncü sınıf yolcu olarak gemiye alınan yirmi yaşın altındaki bu gençler, Avrupa'da iş bulma amacında değildirler. Böyle bir şanslarının olmadığını çok iyi bilirler. Ceplerinde borç olarak yakınlarından aldıkları paralarla tahta sıralarda uyurlar ve yemek parası karşılığında futbol maçı yaparlar. Birkaç gün sonra bir başka gemiyle geri dönerken, Fransa'da oynanan 1924 Olimpiyat şampiyonluğu kupasını da yanlarında Uruguay'a götürürler!..

Uruguay ilk maçını Yugoslavya ile oynar. Maç öncesi yaptıkları antrenmanda, rakip takımının gönderdiği ajan farkedilince berbat bir oyun çıkarırlar. Ajanın "acınacak haldeler" diye rapor ettiği Uruguay'ın bayrağı maç öncesi yapılan seromonide direğe ters çekilir. Bandonun çaldığı da Brezilya'nın ulusal marşıdır. Ama asıl aksilik Yugoslavya'yı bekliyordu. Uruguay maçı 7-0 kazanır. Dört yıl sonra Amsterdam'da oynanan olimpiyat şampiyonluğunda kupa yine Uruguay'a taşınır. Üstelik final maçını yine bir Latin Amerika ülkesi olan Arjantin ile oynamışlardır. Yüzyıllardır beyazlar Kızılderililer'in kıymetli eşyalarını Avrupa'ya taşımışlardı. 1924 yılında, Yugoslavya maçı öncesi direğe çekilen Uruguay bayrağı, artık bunun tersi olacağının habercisiydi!..

İki yıl üst üste Avrupa'da şampiyonluk kazanan Uruguay, 1930 yılında Dünya Kupası'na ev sahipliği yapar. Yolculuğun çok zor ve pahalı oluşunu bahane eden Avrupa ülkelerinin çoğu turnuvaya katılmazlar. Ne de olsa Amerika'ya gitmenin amacı kıtayı talan etmek değildir!.. Dört Avrupa takımının katıldığı maçlar sonrasında, final maçını oynamak üzere sahaya yine Uruguay ve Arjantinli oyuncular çıkarlar. Hakemin bitiş düdüğü sonrasında skor tabelasında "4-2" okunurken, kupa Uruguaylıların elinde yükselir.

Uruguay, Faşizm rüzgarlarının estiği 1934 yılında, İtalya'da düzenlenen Dünya Kupası'na katılmama kararı alır. Bunun nedeni, İtalya'nın bir önceki kupaya katılmak için Uruguay'a gelme zahmetine katlanmayan ülkeler arasında yer almasıdır. Faşist Parti'ye ait olan statta final maçına adını yazdıran iki ülke İtalya ve Çekoslavakya'dır. Maçı 2-1 İtalya kazanır. Mavi beyazlı formalı ekibin ilk golünü İtalyan yurttaşlığına geçen Arjantinli Orsi atarken, ikinci golün pasını yine Arjantinli futbolcu Schiavio verir! 1938 Dünya Kupası da faşizmin gövde gösterilerine sahne olur. İsviçre'nin Faşist Almanya'yı yendiği maçtan birkaç gün sonra zenci boksör **Joe Louis** "üstün ırk"dan gelen Alman şampiyon **Max Schmeling**'le bir paspas gibi tozunu alır ringin. Bu kupanın finalini Macaristan ile oynayan İtalya kazanır. Maç sonrasında İtalyan oyuncular, futbol sahalarında bir daha hiç görülmeyen sevinç gösterisi yaşarlar. Bunun nedeni, final maçı öncesinde İtalyan futbolculara Roma'dan gelen mesajdır. Dört kelimelik telgraf Mussolini'den gelmektedir. "Ya galibiyet, ya ölüm!"

"Ölmeye, ölmeye, ölmeye geldik..." Bu sözlerle başlayan tezahürat ülkemiz tribünlerinde çokça duyulur. Amerika yerlileri için kendilerini öldürenlerle alay etme, küçük düşürme aracı olan futbol, ülkemizde Mussolini anlayışıyla oynanmaya devam ediyor.

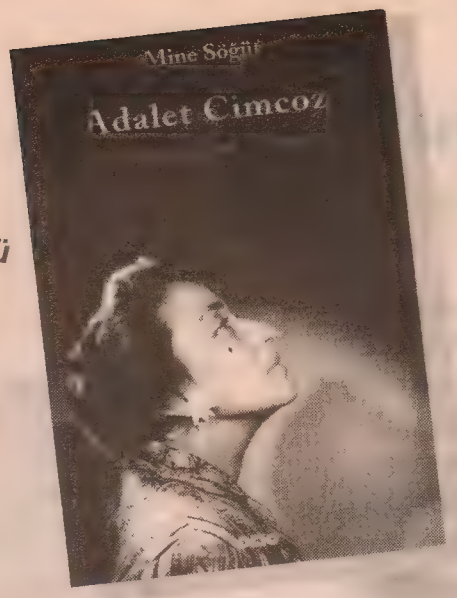

Arkadaşımız Mine Söğüt'ün 1.5 yıl emek vererek yazdığı Adalet Cimcoz - *Bir Yaşam Öyküsü Denemesi* adlı kitabı geçtiğimiz ay yayınlandı. Kitap çıkar çıkmaz çeşitli tartışmalara yol açtı. Söğüt, kitabın hazırlanış sürecini ve sonrasını arkadaşımız Deniz Durukan'a anlattı..

"Ben aslında biraz suçluluk duyuyorum; bir yabancının hayatına casus gibi girdiğim, yaşanmış tüketilmiş ilişkileri merakla deştiğim ve kendime göre bazı anlamlar çıkardığım ve bunları hiç utanmadan yazdığım için..."

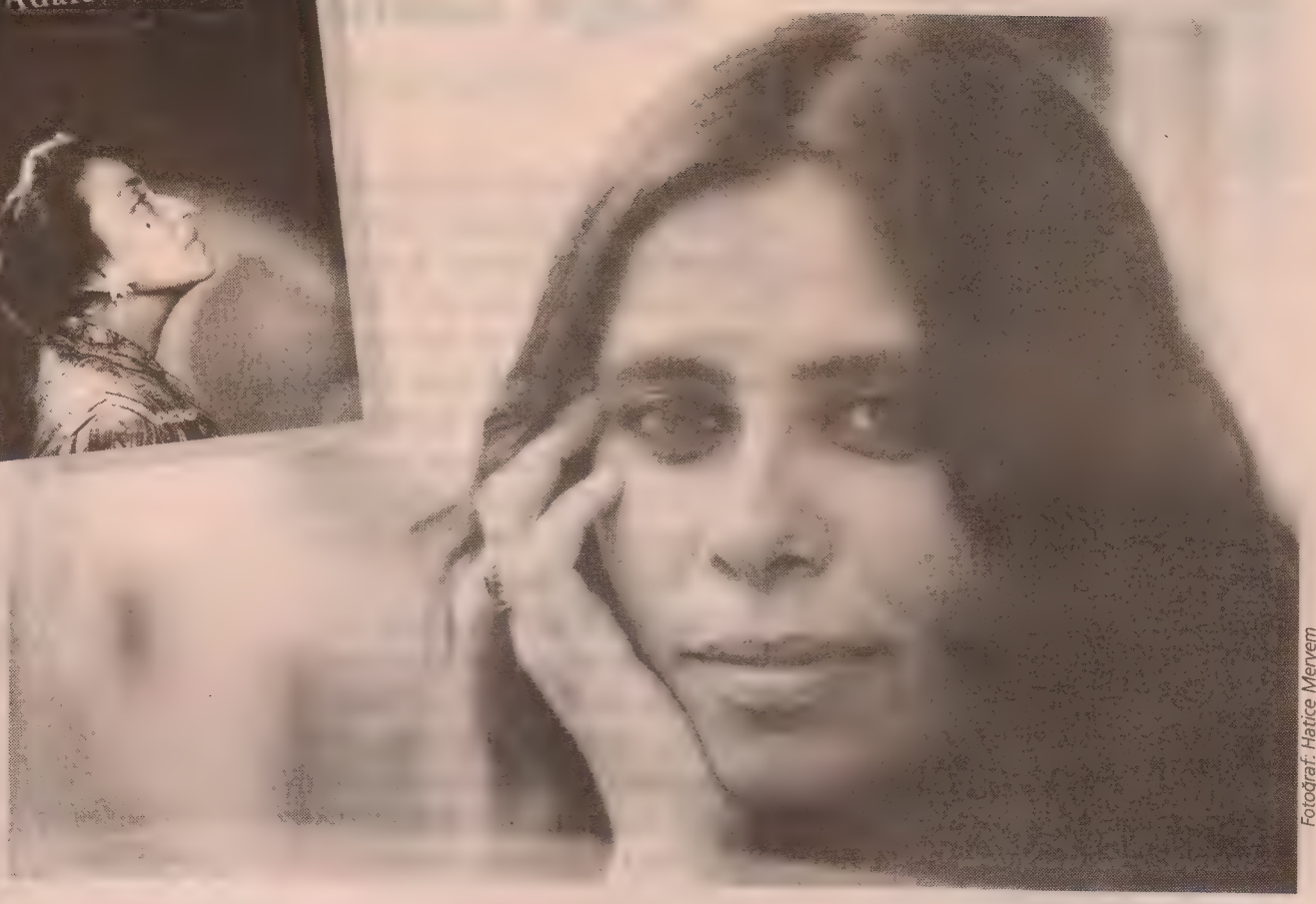

Fotoğraf: Hatice Meryem

Melek? Şeytan? Ya Da Her İkisi?

Bu kitabı yazarken; kendimi çok uzun ve bilinmezlerle dolu bir yolda kaybolmuş bir yolcu gibi hissettim. Ne gideceğim yönü biliyordum ne de varacağım yeri. Tuhaf bir kadının; benim hiç bilmediğim tatları almış, solumadığım havaları solumuş, zamanlardan mekanlara bambaşka bir dünyanın kraliçesi olmuş bir kadının hayatının peşine düştüm... düşlere düştüm... sorulara düştüm... hayretlere düştüm....

Adı Adalet Cimcoz; ama dostları ona Ada derdi. Dostları ona Ada derken, aslında dile getiremedikleri başka bir şeyi de söylüyorlardı. Hayatlarında çıkan her fırtınanın ardından Adanın sakin sularına sığınıyorlardı. Onun diğer hayatlara değmeyen başıboş ama sevgi dolu kuytularında huzur buluyorlardı. Bazen de bu yalnız dünyanın saldırgan yüzüyle karşılaşıp, Ada'nın geri püskürtmesiyle dalgalı bir denizin ortasında yapayalnız kalıyorlardı.

İşte Ada böyle tuhaf bir kadındı. Ben onun hayatını yazmaya soyunmadan önce kendisini hiç ama hiç tanımazdım. Sadece eski Türk filmlerinden, o iç gıcıklayan tuhaf sesini bilirdim. Hiç düşünmemiştim ama düşünsem "güzel aktrislerin ardına gizlenen bu tuhaf sesin sahibi güzel bir kadın olmalı" derdim. Aslında güzel olmadığını bilmezdim. **Lorel Hardy**'yi seslendiren Ferdi Tayfur'un kızkardeşi olduğundan da habersizdim. Türkiye'nin ilk sanat galerisini kim açtı; Türkiye'nin ilk dedikodu yazarı kim deseniz Fitne Fücur, nam-ı diğer Adalet Cimcoz diye cevap veremezdim. **Kafka**'nın **Milena**'ya yazdığı o müthiş aşk şiirlerini ilk kez onun Türkçe'ye çevirdiğinden bihaberdim...

Sonra teker teker onun hakkında bir sürü şey öğrendim. Eski yazıların, gazete kupürlerinin, solgun fotoğrafların ve yaşlı insanların arasından geçen bu yol, çok uzun mesafeler kat ediyordu ama yolcuyu yine de başladığı noktadan fazla uzaklara götürmüyordu. Öyle çok insanla konuştum öyle farklı öykü dinledim ki kafam karmakarışık oldu. Yumuşacık tüylü kanatlarıyla insanların ruhunu okşayan bembeyaz bir meleğin mi peşindeydim? Yoksa sivri diliyle cinayetler işleyip tarihini sise bulayan bir şeytanın mı?

Üstün yetenekli, dahi Ferdi Tayfur bir uyuşturucu bağımlısıydı. Ada çok sevdiği ağabeyi için zaman zaman karanlık alışverişlere girmek, ona eroin almak zorunda bile kalmıştı.

Herkesin hayatını tek bir sözüyle değiştirebilen, cesaretsizlere cesaret, yılgınlara kuvvet, üzgünlere neşe, kaybedenlere umut vermeyi beceren Ada, kendi hayatındaki trajedinin üstesinden gelememişti. Ferdi Tayfur öldüğünde ilk kez dostlarının yanında ağlamıştı.

Kocasına aşıktı; ama platonik sevgilisinin çevresinde kanat çırpmasından da şeytansı bir haz almıştı. Belki de kocasını aldatmıştı. Gerçekten bir aşığı var mıydı? Bunun cevabı hep muallak kaldı. O, böyle olsun istedi, herkes ona saygı duydu.

Belki de herkesi aldatmıştı. Sabahattin Ali'nin kuşkulu ölümünden bazı onu sorumlu tuttu. Onların düşüncesine göre Ada en yakın dostunun kaçış planını polise sızdırmıştı.

Peki **Sabahattin Ali**'yi gerçekten ihbar etti mi? İşte en feci soru. Cevabı bir takım dosyalarda gizli; en biberli, en dikenli, en bilinmezli soru. Onu sevenlere sorarsanız: Asla! Ondan pek haz etmeyenlere bakarsanız: Mutlaka! Gerçek cevapsa, şimdilik ulaşılmaz olan MİT kayıtlarında.

O kanatları al bir Maya kuşuydu. Azra Erhat ölümünün ardından Ada için yazdığı bir yazıda böyle diyordu. Kanatları al bir Maya kuşu. Bu şiirli sözler Ada'ya pek yakışıyordu. O bir sanatçı değildi ama kalbi sanat için atıyordu. Hem de yeni sanat için. Herkesin burun kıvırdığı yenilikçi sanat onun açtığı Maya galerisine tohum attı, yeşerip serpildi. Galeriyi açarken yalnız değildi. **Mehmet Ali Cimcoz**, **Sabahattin Eyüboğlu** ve **Orhan Veli** onu bu maceraya itekledi-

ler. O da tükenmek bilmez enerjisiyle 5 yıl boyunca Türkiye nin ilk sanat galerisini yönetti ve bu galeride imkansızı başardı. **Aloş, Kuzgun Acar, Mengü Ertel, Balaban, Füreyya** ve daha nice yeni isim bu galeride ilk sergisini açtı. Ada Maya ile ilgili çıkan tüm haberleri kesip kendi elleriyle çizgisiz bir harita metot defterine yapıştırdı. Bu defteri sarı çiçekli bir kap kağıdıyla kapladı. Aradan yarım asır geçtikten sonra o defteri elime aldığımda avuçlarım ter içinde kaldı.

Bir de o fotoğrafları bulduğumda... Nasıl olmuşsa olmuş Ada nın tüm foto ğrafları evinden kanatlanıp ortadan kaybolmuş. Meğer yüzlerce fotoğraf bir sahafın tozlu raflarına konmuş. İşin bu yüzü, karanlık. Onları evden kim çıkardı sonra da kim vazgeçip sahafa uzanan yola bıraktı bilinmez. Ama bir koleksiyoncu bu fotoğrafları 20 yıl sonra keşfedip, kendi arşivine almasaydı Ada'nın küçüklüğünden yaşlılığına tüm hayatı toza toprağa karışacaktı.

Sonra o fotoğraflar yeni öyküler anlattılar... Ada köpekleri ne çok seviyordu. Ada **Zibidi**'yle çalışma odasında; Ada terasta **Hayta** ile oynarken; Ada sokak köpeklerini okşarken...Sonra Ada çok sigara içiyordu. Gençken de yaşlıyken de. Çalışırken de okurken de. Parmaklarının arasında bir izmarit, objektife gülümsemeyi seviyordu.

Sonra ne çok dostu vardı. Dostlarıyla kendine özel bir dünya yaratmıştı....

Ada'nın dostları. Kimler yoktu ki aralarında. **Bedri Rahmi, Sabahattin Eyüboğlu, Sait Faik, Orhan Veli, Ahmet Hamdi Tanpınar, Aliye Berger, Füreyya Koral, Nevin Akkaya, Nazım Hikmet.** Ve daha niceleri. Evindeki toplantılar dönemin ünlü simalarıyla dolup taşardı. Sonradan bazılarıyla küstü. Belki hayal kırıklıkları yaşadı belki hayalleri kendi parçaladı. Ama hiçbir zaman yalnız kalmadı. Hep kalabalıklar içinde yaşadı.

Sanatçı değildi... Ama sanatı ve sanatçıları çok sevdi... Resim yapmadı, seramikle uğraşmadı ama Türkiye'nin ilk sanat galerisini açtı. Hikaye öykü yazmadı ama Almanca'dan unutulmaz çeviriler yaptı. Gazeteciliğe soyunmadı ancak Fitne Fücur imzasıyla yıllarca dedikodu yazıları yazdı, ününe ün kattı, çevresinde parıltılı bir hale yarattı. Kendini **"komik çirkin"** olarak tanımlardı ama çirkinliğiyle barışık kalmayı başardı; hatta güzellik yarışmalarında jüri üyeliği bile yaptı. Sahneye çıkmadı ama beyazperdenin ardında oyunculara verdiği sesiyle binlerce karakteri yeniden canlandırdı. **Cahide Sonku**'yu sanki hep için için kıskandı...

O bir dedikodu yazarıydı. Ama özel hayatında dedikodudan hep uzak kalmayı seçti. Ölümünün ardından 30 yıl geçtikten sonra hakkında dedikodulardan, söylentilerden ve anılardan oluşan bir kitap yazılacağını bilse eminim çok şaşardı.

Öldüğünde.... Sadece 60 yaşındaydı. Fazla uzun değil ama deli dolu yaşadı. Başkalarının ancak 600 yıllık bir ömre sığdırabilecekleriyle o kısacık yaşamını tıka basa süsledi. Ve geride soru işaretleriyle dolu bir hayat bıraktı. Son nefesini verene dek çalışıyordu. Hastanedeki ölüm döşeğinde bir çevirisinin ikinci baskısı için düzeltmelerini yapıyordu. Pazar günü toprağa verilirken radyoda yaptığı son programda tüm İstanbul onun sesini dinliyordu.

Kitap bittiğinde... Kitap bittiğinde Ada evimin bir ferdi olarak başköşeye oturmuş yaşamaya başlamıştı. Şu anda masamın yanında duran kocaman fotoğrafında, o delici bakışlarını üzerime dikmiş manalı manalı bana bakıyor. Hayatının deşilmesinden hoşnut mu yoksa biraz kızdı mı anlamak mümkün değil.

Ben... Ben aslında biraz suçluluk duyuyorum. Bir yabancının hayatına casus gibi girdiğim, yaşanmış tüketilmiş ilişkileri merakla deştiğim ve kendime göre bazı anlamlar çıkardığım ve bunları hiç utanmadan yazdığım için..

Bir kaç aydır dergimizde Süreyyya Evren ve Rahmi Öğdül ortak imzalı yazılar okuyorsunuz ve rastlaştığımız her yerde de soruyorsunuz, kim bunlar? Siyam ikizleri mi, felsefe böcekleri mi, nedir bunlar? En iyisi dedik ki, biz aradan çekilelim de onlar kendi kendilerini anlatsın sizlere... Bokss...

Başıbozuk İkili

Çok sık karşılaştığımız bir soru; 'Nasıl iki kişi yazıyorsunuz?' Buna verdiğimiz şakalı cevap;

'Birimiz klavyeyi, diğerimiz ise mouse'u kullanıyoruz" şeklinde oluyor. Gerçekte bunun gibi bir şey. Yani önce konuşuyorsun, o konuşmalar doğrultusunda kendi düşünceni oluşturuyorsun. Yazı mutlaka diyalog içinde ortaya çıkan bir oluşum. Doğal olarak tek başımıza yaşadığımız bir yazma sürecine de giriyoruz. Tek başına yazılmış metinleri bir araya getiriyoruz ve yazımız bu metinler üzerinde gerçekleştirdiğimiz müdaheleler ve yazma anındaki diyaloglar sonucu ortaya çıkıyor.

Herkes birbirinin metnine müdahele edebiliyor. Sen onun metnine bir lafı sokuşturuyorsun, o da seninkine, böylece üçüncü bir metin çıkıyor ortaya. Birlikte yazarken kişilik olarak belirli bir esneklik sahibi olmak zorundasınız. Yanyana duruyoruz okumalarla, yazmalarla, bir düzlemde duruyoruz. İkimiz birlikte yazdığımız zaman ortaya üçüncü bir karakter çıkıyor. Bizim yazılarımızda öznelerimiz eriyor. Bu yazılar üçüncü bir varoluş olarak ortaya çıkıyor.

Aslında belirli bir perspektifle bakıyor olmamız var bunun arka planında. Bu perspektif ortak.

Bütün yürümeler ve okumalar boyunca hep yanımızda taşıyoruz bu perspektifi. Sürekli notlar alıyoruz; anekdotlar, bağlantılar, yeni fikirler biriktiriyoruz, sonra buluşup bunlar hakkında konuşuyor, bunları birbirleriyle katıştırıyor ve yaşama açık bir şekilde düşünüyoruz. Oldukça neşeli toplantılar oluyor bunlar genelde. Ya bol bol kahve içiyoruz zinde dursun diye zihinler, ya da serbest bırakıyoruz içkiyi, biralar şaraplar giriyor devreye. Evdeysek müziğimizi açıyoruz. Bir yazıyı **Lenny Krawitz** eşliğinde dansede ede yazmıştık mesela. Buluşamadığımız bazı geceler chat ortamında, icq'da çalıştığımız da oluyor son zamanlarda.

Pek çok fikri yürüyerek ortaya çıkarıyoruz.. **"Benim için yalnızca yürüyerek oluşan fikirlerin değeri vardır"** diyor **Nietzsche**. Gerçekten bizim için de öyle. Biz sürekli yürüyen insanlarız, iyi yürüyücüleriz yani. Fikrin de yürümesine, kitaplar, metinler arasında yürümesine denk düşen bir süreç bu yürüme. Gerçek anlamda da yürüyoruz, metinler arasında da. Bu yürüyüşler sayesinde şeyler arasında sürekli gidip geliyoruz. Şeyleri durdukları yerde seyretmiyoruz, onlarla akış halinde, koşuşturmaları içinde karşılaşmaya çalışıyoruz. Gövdeler arasında yürürken karşılaşmalar, ikili kapmalar, birlikte oluşlar ortaya çıkıyor. Varlık ve Öküz dergilerindeki yazılarımız bu anlamda yürüyüşlerdir: başıbozuk yürüyüşler. "Farklı yürüme tarzları farklı anlam tarzlarıyla doğrudan doğruya ilişkilidir" diye yazıyor **Ann Game Toplumsalın Sökümü**'nde. Başıbozuk yürümeyi **Cixous**'nın kullandığı anlamda kullanıyoruz, gerçi o buna başıboş yürüme dese de: başıbozuk yürümek düz ve dar çizgiselliğe karşı, düzene karşı günah işlemektir. Bu yürüme tarzı, bir hedefe, sona yönelik amaçlı yürüme tarzından ayrı tutulmalıdır.

Gezintinin bir bütüne ya da sona ulaşmak gibi bir kaygısı yoktur. Gezgini öngörülemez olan tahrik eder. Sürekli bir yere kapanmış, kendi içine çökmüş, derin yazar portresi değil sürekli karışan, katışan, sataşan biri; başıbozuk gezgin beklenmedik anda ortaya çıkan yeni pratiklerle karşılaşmalara hazırdır, şaşırmaya hazırdır.

Başıbozuk yürüyüşlerimiz sırasında **Fındıkzade** semtinde **Başıbozuk Sokak** ile karşılaştık. Sokak sakinleri başıbozuğun serseri, çapulcu anlamından rahatsız olup sokağın adını **Uygar Sokak** olarak değiştirseler de hala şehir haritalarında sokağın ismi başıbozuk olarak geçiyor. Sokak sakinleri, bir ismin kötü ününden, serseri yakıştırmasından kurtulalım ve bir başka ismin yarattığı olumlu izlenimlerden yararlanalım derken farkına varmadan aynı sözcüğün eş anlamlısını seçmiş oluyorlar. **Ece Ayhan "Sivil Denemeler Kara"** adlı deneme kitabının bir yerinde şöyle diyordu: "ben, eğnine dar gelen yampiri hayatım boyunca hep sivilliği, ona asker kafalılar 'başıbozuk' diyorlardı ararım, aranırım." Sivil ile uygar arasında çok yakın bağlar var, biliniyor. Askerlikten kurtulup sivilleştikçe uygarlaşıyorsun. Batı dillerinde *'civilisation'* uygarlık anlamına gelirken, *'civil'* hem askeri ya da dinsel bağlantısı olmayan sıradan yurttaşlar anlamına hem de uygar anlamına geliyor.

Birimiz bir şey söylüyor, öteki başka bir şey. Yani fikirlerimizi kimi kez çatırdayarak kimi kez de bir su gibi yumuşacık çıkartıyoruz ortaya. Mesela Varlık Temmuz yazısını yazarken Cağaloğlu'ndan aşağı iniyor ve Meksikalıların sadece ağızları açıp kapatarak yaptıkları gösteriyi tartışıyorduk. Bunlar bir grup Meksikalı öğretmen, gösteri yapmak üzere toplandıkları meydanın üzerinden hükümetin uçakları uçuyor; uçaklara doğru bağırıp çağırmaya başlıyorlar. Bir süre sonra bir tanesi diyor ki "Yahu uçaklar nasıl olsa bizi duymuyor. Biz boşu boşuna bağırıp durmayalım. Sadece ağzımızı açıp kapayalım ve yumruklarımızı sallayalım" Gerçekten sadece ağızlarını açıp kapıyorlar. Sonra bunu şuna çevirdik. Aslında bunlar iletmek istediği şeyi hedef kitlesine o kadar doğrudan iletiyor ki hiç ses çıkmamasına rağmen onların sesleri var; halbuki bir de dolaylı eylemler var. Bu tür eylemler sadece televizyonlarda yer alabilmek için tasarlanıyor. Sırf kamera çekimleri sayesinde haber oluyorlar. İşte bir şey yapıyorsun, üstelik bu eylemi yaparken hep kameraların içine bakıyorsun. Bu çekim medya tarafından tekrar sunuluyor. Sen o zaman eylemini bulunduğun yerdeki insan topluluğu için yapmıyorsun. Bu sefer sen çok bağırıp çağırıyorsun ama sesin yok. Gerçekte ses medyaya ait, o konuşuyor yani.

Tam Galata Köprüsü'nden geçerken konuşuyorduk bunları ve o sırada bir minibüs durdu ve Galata Köprüsü'nü zabıtalar bastı. Tezgahını kapan seyyar satıcı kaçmaya başladı. Durup bu sahneyi seyrettik. Doğa belgesellerinden bildiğimiz su başında su içen ya da yemyeşil bir otlakta sakin sakin otlayan hayvanların aniden kaçışmaya başlamasını hatırlattı bize. Ve gündelik yaşamdaki güçsüzleştirilmelerimiz, seyyar satıcı gibi sürekli otoritenin olmadığı bir alan kollayıp tezgah açmanın ve otorite gelince pılımızı pırtımızı toplayıp sıvışmanın hareketlerimizi karakterize etmesi üzerine bir paragraf yazdık hemen.

1998'de Uluslararası bir sosyal ekoloji toplantısında bildiri sunmak üzere Portekiz'e gitmiştik. O günlerde Lizbon'da çektiğimiz diaları şimdi yeniden okuyor, yeniden bağlamsallaştırıp yeni yazılara katıştırıyoruz mesela.

Mümkün olduğunca çok alana açık bir biçimde düşünme eğilimindeyiz. Bilim dergileri de mimarlık dergileri de, edebiyat yapıtları da, popüler kitaplar da, gazeteler, sinemalar ve şarkı sözleri de, dolaştığımız internet siteleri de, felsefi metinler de, anarşist metinler de, siyasi tutukluların cezaevi anıları da ve diğer siyasi tanıklıklar da, bilimkurgular da, televizyonda seyrettiğimiz programlar da, sokakta yaşadıklarımız da, tarih kitapları da dahil olabiliyor rahatlıkla bu yazıların dünyasına.

Bütün bu alanlara göndermeler yapmamızda şöyle bir mantık da var. Yazıları birer döl yatağı olarak görüyoruz. Bizim yazılarımız doğurgan olmaları amaçlanarak yazılıyorlar. Gerçekten okuyucunun yeni şeyler doğurmasına vesile olmak, onu başka başka yerlere göndermek ve oralardan yeni yolculuklara çıkmasını sağlamak. Varlık'taki bütün yazılarımızın başlıkları soru işaretidir, Marcos'un da dediği gibi "'biz bir soru hareketiyiz". Ama bunu söyleyen Subcomandante Marcos'un taviz vermediği net bir perspektifi de var.

Öküz'deki yazılarda da örneğin bir **Bağbozumu Mahallesi** kurmaya çalışıyoruz. Bir mahalle formatında yaklaşıyoruz. (başka yerleri bilmiyoruz ama en azından Türkiye'de) okur yazarın geleneksel olana karşı geliştirdiği modern tiksintisini kaybettik (eskiden bizde de vardı). Bu halkın değerlerine yaklaşarak halkı kafalamak amaçlı bir değişim değil, tam tersine, topluluk ruhuyla ilişkiye geçmek, onunla konuşmak, ondan öğrenmek amaçlanıyor. Hep bir melezlik, karşılıklık, içiçe geçmeler üzerine kurulu yaklaşımımız.

Gelecek güzel günler ya da geçmiş altın çağ adına bugünün yadsınmasına karşıyız. Bağbozumu şenlikleriyle; bir yanda bağbozumu sırasında yaşanan dayanışmacı ilişkilere, bozum sırasında ve sonrasında yaşanan diyanisos şenliklerine, toplanan ürüne gönderme yaparken, öte yandan bağbozumu, bağların bozumu, yani varolan dikey bağların, hiyerarşik bağların bozulmasına gönderme yaptığımızı söylemiştik. Yaşamın ve kültürün her alanında dikey, otoriter bağların çözülmesi, bozulması pratiklerine ve imkanlarına dönüyoruz yüzümüzü

hem; hem de gene yaşamın ve kültürün her alanında ağsallaşarak yatay ilişkiler kurma arzusuna. Arzunun halleri dediğimiz de bu.

Siz gelmeden biraz önce Açık Radyo'da **Etraftaki Düzlükler** adlı bir program vardı. Sunucu kız "**Sultana**'nın o yasaklanan meşhur şarkısını (**Kuşu Kalkmaz**'dan sözediliyor) çalacaktık ama **Ömer Madra**'yı ve Açık Radyo'yu güç duruma düşürmek istemedik" dedi ve hemen ardından radyonun sloganını ironiyle yineledi. "Kainatın bütün renklerine, seslerine açık radyo Sultana'nın bu şarkısına kapalı" dedikten sonra şarkıcının başka bir şarkısını çaldı. Biz şöyle düşündük bizim kainatımızın sınırlarını RTÜK oluşturuyor, ya da başka sınırlayıcı, sansürcü anlayışlar. RTÜK kainatının uzaylıları gibiyiz. İktidarlar sürekli kesin sınırlar çizerek çalışıyorlar. Herşeyi yerli yerinde tutmaya çalışıyorlar. Bu RTÜK kainatının kapalılığı bir süre sonra buraya muhtaç olduğunu düşündürmeye başlıyor insanlara.

Mesela **Bakunin**; 19.yy. Fransa ve Almanya toplumlarını karşılaştırarak söylüyor, sezgisel gibi duruyor ama çok ilginç. "Artık," diyor "Fransa'nın dünyanın başına bela olma ihtimali kalmamıştır. Bundan sonra Fransa'nın dünyayı ele geçirmeye çalışacak, emperyalist bir güç, faşist bir devlet olma ihtimali bitmiştir. Çünkü Fransız halkı ile devleti arasındaki birlik, o tek anlayış koptu, artık halk Fransa'nın kendisini devletten başka birisi olarak algılıyor. O evreye geçti. O yüzden dünya için Fransa diye bir tehlike yok. Fransa görece özgür bir ülkedir. Fakat hödük Almanlar hala devletle kendilerini özdeş saydıkları için bu hödükler gene başımıza bela olabilirler". Bilimsel bir dayanağı yok ama gerçekten kısa bir süre sonra 'hödük' Almanlar devletle beraber bütün dünyaya karşı saldırıya geçtiler. Böyledir, RTÜK kainatları her zaman nazi kara delikleri üretirler.

Aydınlar toplanıyorlar, gidip Kızkulesi'ndeki restorasyonu tetkik ediyorlar ve diyorlar ki: "Kızkulesinin kızlığı bozulmuştur" Bu aydınların hepsi erkek ve orada Kızkulesinin kızlığının bozulduğuna karar veriyorlar. Böyle bir şey olabilir mi? Alt tarafı diyeceksin ki, kulenin restorasyonu çok kötü olmuştur. Böyle bir çerçeve.

Kızkulesi hikayesine geçelim burada. Aydınlar toplanıyorlar, gidip **Kızkulesi**'ndeki restorasyonu tetkik ediyorlar ve diyorlar ki: "Kızkulesinin kızlığı bozulmuştur" Bu aydınların hepsi erkek ve orada Kızkulesinin kızlığının bozulduğuna karar veriyorlar. Böyle bir şey olabilir mi? Alt tarafı diyeceksin ki, kulenin restorasyonu çok kötü olmuştur. Böyle bir çerçeve. Aa beklediğimiz kız bu değil, bunu başkası becermiş. Kendileri bozmak istiyorlarmış anlaşılan. Kız yurtlarında karşılaştığımız kızlık zarı kontrollerini getiriyor akla. Ve işin tuhafı feministlerimiz buna hiç bir tepki göstermedi. Tabii bir feministin tepki göstermesi gerek o kadar çok şey var ki bu ülkede, sıra gelmiyor olmalı.

Bir elin nesi var, iki elin sesi var...

Aleksander Brener Kızıl Meydanda Boris Yeltsin'i dövüşe çağırırken...

Acaba şöyle yaklaşılabilir mi? Bugün insan kendisine 'ben' diye bir malzeme olarak baktığında bununla ne oluşturabilirim. Proje olarak. Bundan ne var edebilirim. Bununla nasıl bir devrimci olabilirim, bununla nasıl bir sanatçı olabilirim. Bir şeyle özdeşleştirerek değil de, işte böyle bir malzeme var, iyi tarafıyla kötü tarafıyla. Ondan sonra bunun üzerinde çalışıyorsun, zanaatçılıkla çok yakın bir şey. Ama öbür türlü kendini sen bir yerle özdeşleştiriyorsun, mesela büyük yazarla, büyük şairle. Bir tiyatro yönetmeni gelmişti Türkiye'ye, bundan bahsediyordu. Oyuncunun rolüyle özdeşleşmesi oyunculuk başarısı değil psikolojik bir vakadır dedi. Biz oyuncunun kendisini bir malzeme olarak görüp bundan bu rolü nasıl çıkartabilirime bakmasını istiyoruz. Mutfakta çalışır gibi.

Fatih İstanbul'u fethettiğinde gelenek olduğu üzere istanbul'u üç gün boyunca yeniçerilere bırakıyor, ganimeti yağmalasınlar diye. Yani bir anlamda Fatih ile yeniçeriler arasında bir iş sözleşmesi var: yeniçeriler fethedilen yerlerden prim alıyorlar. Günümüzdeki şirketlerin satış elemanlarına benzer bir iş yapıyorlar yeniçeriler. Ya da tam tersi. Satış elemanları da satılan her mal üzerinden anlaşmaya bağlı olarak belli bir prim alıyorlar. Şirketler de fetihçi bir anlayışla büyüyorlar ve fethedilen müşterilerden elde edilen ganimetlerin bir kısmını yağmalasınlar diye satış elemanlarına bırakıyorlar..

Aslında bu fetihçi anlayış ilerlemecilikle de çok uyumlu duruyor. İlerlemeci anlayışa göre kimi ülkeler, kimi toplumlar ileri bir aşamada bulunurken, kimi toplumlar da aşağı kesimlerde yer alıyor. Pek çok toplum bu çizgisel evrim çizgisinde belirli yerlere oturtuluyor. Her toplum Batı'nın dayattığı bu evrimi izlemek için yine Batı'dan elde edilen yöntemlere başvuruyor. **Marx** Hindistan'daki sömürgeci faaliyetleri alkışlıyordu örneğin. Bir de **Darwin**'in evrim kuramı var. İlginçtir. Darwin ve diğer evrim kuramcıları yapıtlarının ilk baskılarında evrim sözcüğünü kullanmıyor. Örneğin Darwin 'değişikliklerle türeyiş' diyor. Farklılığa vurgu yapıyor. Darwin organizmaların yapısını tanımlarken hiç bir zaman 'aşağı' ya da 'üstün' denmeyeceğini belirtiyor çünkü eğer bir amip kendi çevresine, bizim kendi çevremize sağladığımız kadar uyum sağlamışsa, daha üstün yaratıklar olduğumuzu kim söylebilir? Evrim kuramına bugün anladığımız anlamda ilerlemeci bir anlam yükleyen kişi bir Viktoryan bilim adamı olan **Herbert Spencer** oluyor. Organik evrimle ilerleme arasında kurulan ilişki kimi talihsiz sonuçlara yol açıyor. Ortaya sosyal Darwincilik çıkıyor. Bu kuram insan grup ve kültürlerini evrimsel gelişmişlik düzeylerine göre, beyaz Avrupalıları en üste, sömürgelerinde yaşayan insanları ise en alta yerleştirerek sınıflara ayırıyor. Bu anlayış genel olarak insanların küresel kendini beğenmişliklerini meşrulaştırıyor.

İnstinct (İçgüdü) diye bir film vardı. **Anthony Hopkins** vardı başrolde. Tanıdık bir konu: bir bilimadamı kendini doğaya vermiş, Afrika'nın derinliklerinde yaşamaktadır ve uygarlığa karşı uygarlık öncesini savunur. İçgüdü'de de bilimadamı gorilleri çok seviyor ve insan topluluklarından ayrılıp kendini ormanın derinliklerindeki goril toplumlarına aldırtıyor. Goriller zamanla ona alışıyorlar ve onu aralarına kabul ediyorlar. Ama o, bir insan olarak, izler bırakıyor, ve onun bıraktığı izleri takip eden avcılar gelip gorilleri tek tek avlıyorlar. Başka niyetle de gitse bilimadamı doğayı ele veriyor, fetihin genişlemesine neden oluyor. Bu durum el değmemiş doğa parçalarını ilk kez ziyaret eden gezginler için de geçerli. Gezgin buraların insansız kalmasını istese de artık vakit çok geçtir. Bir kez 'uygar insan' böyle bir yeri ziyaret edip kayda geçtikten sonra turist sürülerinin buraları ziyaret etmesi uzun sürmüyor. Fetih yeni öncülerle durmadan genişliyor.

Biz fetihin bütün genişleme alanlarına karşı belirli bir uyanıklığı diri tutmaya çalışıyoruz. Bu çalışmanın yöntem olarak bir hipermetin mantığıyla yürüdüğünü de unutmamak gerek.

Paragraflarla, parçalı olarak kurduğumuz yazılardaki her paragraf bir kapı gibidir. Hipermetindeki nodların, menülerin yerini tutar. Her paragraf kapısından, ya da portundan girip başka seçeneklere açılabilirsiniz. Çoklu yapı aynı anda birkaç pencereyi açarak okuma yapmanıza olanak sağlar. Yazıların ağsal bir yapısı vardır ve ağa herhangi bir yerinden dahil olabilirsiniz. Bizim önerdiğimiz sıralama mutlak değildir. Dipnotlar, göndermeler sürekli okuyucuyu başka sitelere gitmeye özendiren linkler gibidir. Dipnotların metni istila etmesinden yanayız. Sırf alıntı yaparak da yazı yazılabilir. Yazılıyor da zaten. **Edward Soja**'nın **Los Angeles 1992** ayaklanmasıyla ilgili metni geliyor akla. Yazıların bir planı var ama bu göçebe bir plan. Okuyucuya bağlı olarak metnin odak noktası sürekli değişir. Metin gövdeleri merkezsiz bir biçimde düzenlenmişlerdir. Metinlerle hayatlar arasında çoklu geçişler vardır. Aslında bir direniş biçimi tabii

Rahmi: Üniversitede biyoloji eğitimi aldım. 1989'da doktora yapmak üzere Edinburgh'a gittim ve orada iki yıl kaldım. Kaldığım süre içinde yeni bir dil ile birlikte bana yeni bir labirentin kapıları açıldı. Bilgisayar oyunlarındaki gibi yeni bir 'level' başlamıştı benim için. Zamanımın çoğunu kütüphanede ve kitapçılarda geçiriyordum. Bir de bir labirentin içinde yolumu kaybedip yeniden bulma denemelerimin olduğu bir kent çıktı karşıma. Kentte dolaşmak ve okumalar birbirini tamamlayan şeylerdi. Kentin sokaklarında dolaşırken yolum mutlaka bir sahafa ya da bir kitapçıya çıkıyordu. Kitapçı raflarında yeni dostlarla karşılaşıyordum. **Bookchin**'in kitaplarıyla ilk kez karşılaştım bu kentte. Yoğun bir Bookchin okumasına giriştiğimi hatırlıyorum. Üniversite tarafından bursla gönderilmiştim. Devlet ve otoriter kurumlar bireyleri belirli kalıplara dökmeye çalışıyorlar. Bu uygulamanın sonunda senden istenilen biçimi alman isteniyor. Ama yaşam gerçekten de kalıplarla ilerlemiyor. Yaşam başka türlü ilerliyor, kesişmeler, pratikler, rastlantılarla falan. Ben bunun acısını çekmiştim. 18. Yüzyılda insanların embriyodaki küçük insan modelinin gelişmesi ile ortaya çıktığına inanıyorlardı. Matruşkaya benzetilebilir bu gelişme modeli. Embriyo her şeyi ile gelişmiş bir birey olarak varoluyordu ve zamanla sadece büyüyordu.

Neredeyse Havva'dan bu yana insanların değişmeden ortaya çıktığını iddia eden bir düşünce biçimiydi. Bu anlayış günümüzde de egemen anlayışın içinde devam ediyor. Kafalarda belirli bir insan modeli var ve her koşulda her zaman insanın önceden belirlenmiş gelişmeleri göstermesi isteniyor. Olmuyor tabii. Yola bir yere varmak için çıkıyorsun, ama kendini başka bir yerde bulabilirsin. Egemen anlayış ana yoldan sapma diyor ama ara yollar çok daha keyifli olanaklar sunuyor. Döndüğümde bir grup ekolojist düşünceli arkadaşla nükleer karşıtı **Akkuyu Gazetesi**'ni çıkarmaya başladık, haftalık bir gazeteydi ve sanırım sekiz hafta devam etti. Burada düzenli olarak yazı yazmaya başladım. Aynı dönemde Bilar'da ekolojik düşüncenin kökenlerine dair söyleşiler yaptık. Ekolojik düşüncenin anarşist kökenleriyle ilgileniyordum, **Kropotkin**'i, **Bookchin**'i tartıştık. Ben o dönem bir taraftan da anarşist metinler çeviriyordum. Freedom Press'den çıkmış **Peter Marshall**'ın **Bir Anarşist Olarak William Blake**'ini çevirmiştim ve bastırmak için yayıncı arıyordum. Sonunda **Altıkırkbeş**'te yayımlandı. Daha sonra bir arkadaş vasıtasıyla tanıştık Süreyyya ile. Bana **Karaşın** adında bir fotokopi dergi çıkarma projesinden söz etti, benden yazı istedi. O aralar **Sühreverdi** üzerinde okumalar yapıyordum. İki sayı dergi, üç sayı gazete olarak çıkan **Karaşın**'a verdiğim ilk yazı Sühreverdi üzerineydi. Böylece Süreyyya ve diğer arkadaşlarla birlikte Karaşın maceramız başladı.

Süreyyya: Rahmi ile ilk ortak noktamız Fatih'teki **Hırka-i Şerif İlkokulu**'ndan mezun olmamız. Yanında camii de var. **Ece Ayhan**, **Turgut Uyar** da o okuldan mezun. Daha sonra **Postmodern Bir Kız Sevdim**'de şiir yazma hakkını bu okulda okumakla elde ettiğimi iddia etmiştim. Harika bir ilkokul öğretmenim vardı, Aysel Hanım. Çocukken en çok etkilendiğim kitap **Laklak**, leyleklerin hikayesini anlatıyordu. Bir de çocukken çocuk kitaplarını fazla okumadım. Çocuklarınıza çocuk kitapları okutmayın diye düşünmüştüm. Ne gerek var yani, ben küçükken misket, top falan oynuyordum. Galiba artık kimse misket oynamıyor, bizim gibi gazoz kapağı toplamıyor. Ki ben o kadar eski bir dönemden sözetmiyorum, 72'liyim. Sokaklarda, bakkalların önündeki toprakları eşeleyip ne çok gazoz kapağı çıkarmışızdır **kuzen Çağlar** ile beraber. Atlaslarla oynadığımı hatırlıyorum. Atlas eskitirdim sürekli, paralanırdı atlaslar. Evde halının üstünde top yerine zar kullanarak futbol turnuvaları düzenleydim. Ya arkadaşlarla ya kendi kendime. Bu turnuvaların sonuçlarıyla sayısız defter dolup taşmıştır. Zar çok kullandığım bir oyuncaktı. Bazen de sırf zar atarak dünya futbol şampiyonaları düzenliyordum. Aslında futbolla hiç ilgilenmeyecektim ben ama kaderin bir oyunu bu: şöyle olmuş, annem gençken kültürlü bir genç kız olarak yeğenlerinin futbol tutkusuyla dalga geçip duruyor. Fakat talih ona öyle bir oyun oynuyor ki yıllar sonra onun oğlu futbol tutkunu oluyor ve neşelenme sırası yeğenlerdedir! Biri, **Coşkun dayım**, **Fenerbahçe'**yi tutmamı sağladı, diğeri, **Akın dayım** da, bir Galatasaray'lı olarak beni bir **Fenerbahçe-Galatasaray** derbisine götürdü.

Evde bir kitap birikimi vardı. Annem Akademi mezunuydu, resimler yapardı, ressamlığı biraz kenarda kalmıştı, yani sergiler falan açısından. Dolu dolu **Varlık**'ın kitaplarından vardı evde.

Ben de en çok bunları okuyordum, ortaokul yılları falan. O sırada ben daha hiçbir şey yazmaya başlamadan önce yazar olmaya karar verdim. Hatta daha da ilerisi çok iyi bir yazar oluyorum diye düşünmeye başlamıştım ve daha hala hiçbir şey yazmamıştım..

Aziz Nesin'i çok okudum, okumadığım kitabı yoktur ortaokul döneminde. **Steinbeck**'e dadandım, **Al Midilli**, **İnci**

Devlet ve otoriter kurumlar bireyleri belirli kalıplara dökmeye çalışıyorlar. Bu uygulamanın sonunda senden istenilen biçimi alman isteniyor. Ama yaşam gerçekten de kalıplarla ilerlemiyor. Yaşam başka türlü ilerliyor, kesişmeler, pratikler, rastlantılarla falan. Ben bunun acısını çekmiştim. 18. Yüzyılda insanların embriyodaki küçük insan modelinin gelişmesi ile ortaya çıktığına inanıyorlardı. Matruşkaya benzetilebilir bu gelişme modeli. Embriyo her şeyi ile gelişmiş bir birey olarak varoluyordu ve zamanla sadece büyüyordu.

Rahmi G. Öğdül

Süreyyya Evren

çok güzel kitaplar. Aziz Nesin ana okulu gibi ama Steinbeck eğitici, yönlendirici gibi oluyordu. Mesela **Gazap Üzümleri** farklı bambaşka alanlarda öyle güzel at oynatıyor, yeni alanlar açmaya devam ediyorlar ki. Benim okurken ağladığım tek kitap **Fareler ve İnsanlar**'dır. Başka yoktur. Okurken ilk yarıda bıraktığım kitap **Yüzyıllık Yalnızlık**'tı. Baştan hep klasikleri okuyordum, **Sartre** okuyunca heyecanlandım bu yüzyıla geçtim. **Bulgakov**'un **Usta ile Margarita**'sına takıldım bir süre. **Oğuz Atay**'ın **Korkuya Beklerken**'inini okuyunca, lise 1 veya 2'de, modern Türkçe edebiyat alanının açılmış olduğunu gördüm ve orasıyla konuşabileceğimi anladım. Bir yandan da, sanki görevmiş gibi, harıl harıl **Orhan Kemal, Bekir Yıldız, Osman Şahin, Fakir Baykurt** okuyordum ortaokul lise çağlarında. **Sevgi Soysal**'ı çok sevdim. **Tante Rosa** muhteşem bir etki yapmıştı.

Sonra lise sonda, yılbaşı gecesi ilk öykümü yazdım. Yapacak başka bir şey bulamamış olmalıyım! Bir de farklılaşan bir birey olarak yılbaşında kutlama yapmayı horgörüyordum ya, o da var.

Edebiyat dışında okuma yapmaya liseyi bitirdikten sonra başladım. Bunu da planlamıştım, lise bitene kadar yalnızca roman, öykü, şiir vs. okudum. Sonra koşa koşa gidip kendime felsefe dergileri aldığımı hatırlıyorum. **Felsefe Dergisi**'nin **Hegel** özel sayısını okurkenki halim çok eğlenceliydi. Kafadan **Hegel**'le girmişim. Bir de Cağaloğlu'ndaki **Sosyal Kitaplar**'a gidip beş altı tane tarih kitabı aldığımı hatırlıyorum. İlginç geliyor bazen, bugün hala Sosyal Kitaplar'a gidiyor oluşum. Şuna da şaşıyorum: hani eskiden edebiyatçıların ilk ürünleri Varlık'ta yayımlanırmış falan ya, elli altmış yıl önce.. aynısı benim için de geçerli oldu, 1990'da bir Yaşar Nabi Nayır gençlik Ödüllerinde Başarı Ödülü vermişlerdi bana ve ilk öyküm 1991'de Varlık'ta yayımlandı böylece. Bugün, 10 yıl sonra, gene **Varlık**'ta yazıyorum.

Türk edebiyatında 1990'dan sonra farklı bir dil farklı bir anlatı formu çıktı. Bu henüz araştırılmamış bir alan. İlk basılı ürünün **Necati Yıldırım**'ın **Ya da Sonsuza Kadar Sussun**'u olduğunu sanıyorum. **Sabri Gürses**'in, **Cem Akaş**'ın, **Arda Çalık**'ın, **Gül Abus Semerci**'nin, **Özen Yula**'nın, vd.'nin kitaplarında görebilirsiniz izlerini. Ben de bu alana dahilmişim gibi geliyor. Ve önümüzdeki on yılda bu havada çok daha iyi yapıtlar geleceğini sanıyorum. Kendimden de ümitliyim, saydığım arkadaşlardan da, hiç tanımadığım genç yazarlardan da.

Edebiyat dışında yazdığım ilk yazılar da şunlardı sanırım. Biri insan zekasının zamanla gelişmediği üzerineydi. Zamanla derken tarihsel olarak. Yani ortaçağdaki ya da bin yıl önceki insanların bugünkülerden daha aptal olmadığını, uygarlığın zekayı arttırmadığını söylüyordum. Buna kanıt olarak da Amerikadaki afrikalıları vermiştim. Afrikalılar yüzyıllarca 'uygarlığın' gelişiminden mahrum olduktan sonra birden siyahlara da haklar tanındı ve Amerikanın ortasında uygarlığın içine düştüler. Fakat siyahlarda herhangi bir zeka geriliği engeliyle karşılaşılmamıştır aksine hiçbir farkları olmadığı görülmüştür diyordum. Yazıyı çizgiselliğe karşı erken bir çıkışım olarak seviyorum.

Diğer yazı da şuydu. Eski Yunan'da Kölelik'le ilgili bir kitap okuyordum. Detaylı, belgerle dolu bir araştırma. Bir de baktım eski yunan'daki köle kahyaları aynı bizim işletmecilere benziyor. Gidip bir işletmecilik ders kitabı satın aldım. Ve köle kahyalarını eğitmek için eski yunan'da yazılmış metinlerle, köle kahyalarına öğütlerle bu ders kitabını karşılaştırdım. İşletmeciler köle kahyasıdır gibi bir sonuç çıkmıştı.

sureyyyaevren@yahoo.com - rgogdul@yahoo.com

Büyük kentlerde ses kirliliği karşısında insanların kulakları küçülürken!, ama buna karşın özellikle orman köylüsünün kulakları büyüyor! Çünkü o ıssız ortam içinde, örneğin bir orman bölgesindeki tehlikelere karşı, çok uzaktan gelen vahşi bir hayvanın çıkardığı sesleri, çıtırtıyı, pıtırtıyı duyabilmesi için kulaklarını zorluyor ve kulaklar da gün geçtikçe daha iyi duyabilmek için çanak antenler gibi gelişiyor!

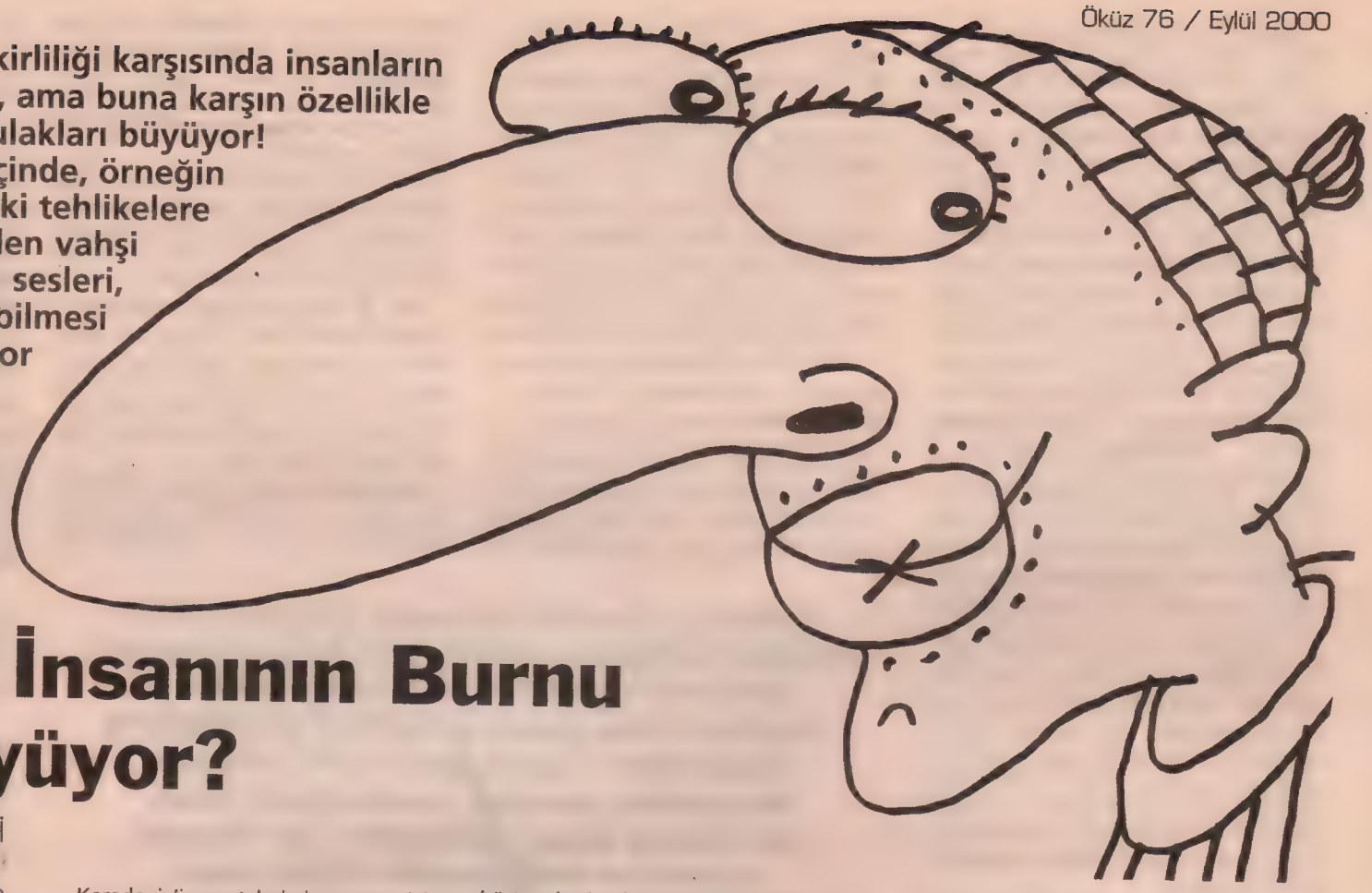

Karadeniz İnsanının Burnu Neden Büyüyor?

EFLATUN NURİ

30 milyon yıl önce Trakya'nın ve Anadolu'nun yükselmesiyle, Anadolu'nun kuzeyinde büyük bir çöküntü olmuştur. Kıyı şeridindeki ormanların çoğu binlerce metre toprak altında kalmıştır. Bugün Zonguldak kömür yatakları, binlerce metre toprak altına gömülen orman kalıntılarının, zaman içinde kimyevi oluşum süreci sonucu kömüre dönüşmüştür.

25 milyon yıl içinde de, bu 2000-2500 metre derinliğindeki büyük çukur, daha sonra Macaristan'dan Türkmenistan'a kadar uzanan acı bir sudan ibaret bir iç deniz meydana çıkmıştır. Bu iç deniz günümüzden yaklaşık 3 milyon yıl önce, karaların tekrar yükselmesiyle ikiye bölünür. Hazar Denizi ve Karadeniz günümüzdeki boyutlarına yaklaşır. Büyük bir göl olan Karadeniz'e akan nehirlerde yaşayan birçok balık türü ve yumuşakçalar, Karadeniz'de hızla çoğalır. Fakat 1,5 milyon yıl sonra Karadeniz'de akıl almaz bir şekilde çoğalan balıkların ve değişik türlerden yumuşakçaların yaşamları son bulur!.. Çünkü Alp dağlarının bir uzantısı olan Kilyos ve Riva'daki yanardağlar faaliyete geçer. Küçük bir göl olan Marmara'ya kadar uzanan çatlaklar oluşur. Marmara Bölgesi ve Ege'nin çökmesiyle ve de Cebelitarık Boğazı'nın açılmasıyla Atlas Okyanusu'ndan, Akdeniz'e hızla giren sular Akdeniz'in yükselmesine neden olur. Bunun sonucu Çanakkale açılır, Marmara gölü ovalara taşar. Sular hızla, daha evvel yanardağların oluşturduğu çatlakları yararak Karadeniz'e ulaşır. İstanbul Boğazı da bu şekilde oluşur. Akdeniz'in tuzlu suları Karadeniz'e ulaşınca tuzlu suda yaşayamayan Karadeniz'deki tüm canlılar ölür. Daha sonra dibe çöken milyarlarca ton balık ve yumuşakçaların atıkları, zamanla kükürdioksite dönüşür.

Bugün Karadeniz'in dip sularında aşağı yukarı 2,5 milyon ton hidrojen sülfür ve kükürtdioksit vardır. Karadeniz'in tabanından 2050 metreye kadar hayat yoktur, yalnız 200 metrede oksijen vardır, canlılara tesadüf edilir. Karadeniz'in yüzey ve dip suları arasındaki geçit tabakasında hidrojen sülfür ve oksijenin etkileştiği bilinmektedir. Bu tabakada kesinlikle bir redoks dengesi sözkonusudur. Karadeniz'in bu üç su tabakası arasındaki kimyasal dengenin kesinlikle muhafazası lazımdır.

Karadeniz'in su tabakaları arasındaki kimyasal dengeyi bozabilen her türlü etken, giderek çevresel yokolmalara kadar uzanan bir zinciri tamamlayacaklardır. Değerli bilim adamı **Dr. Adnan Aydın**'ın da işaret ettiği gibi " kirlenmenin ilk etkileri muhakak ki görülecektir. Giderek kimyasal dengenin bozulması ile anaerobik sularda bulunan hidrojen sülfürün (kükürt) gaz bazına geçme olasılığı artacaktır. Yüzey sularındaki oksijen eksikliği nedeniyle üst sulara yükselen hidrojen sülfürün yükseltgenememesi ve atmosfere karışması çok önemli çevre kirliliği yaratacaktır. Böylece başlangıç, su ürünlerinde görülen büyük düşüş ile, kendini gösterecek olan kirlenme, daha sonra kimyasal ürünlerini çevreye salacaktır.

Karadeniz'e ulaşan akarsuların kentsel, evsel ve sınai atıkların kirliliği giderek artmaktadır. Ayrıca kontrolsüz deşarjlar ve uluslararası deniz trafiği nedeniyle de birçok zararlı maddenin bırakıldığı bir gerçektir. Karadeniz'in doğal dengesinin bozucu etkileri belirli bir düzeyin üzerine çıkmamalıdır. Çıkması halinde uyuyan bir kirlilik devi uyandırılacaktır ve canlı hayatı için çok kötü, toplu ölümlerle sonuçlanan olaylar gerçekleşecektir. (Benden söylemesi, onlardan boru döşemesi!)...

Karadeniz; çevresindeki ülkelerde yoğun tarımsal faaliyet ve yüksek miktarda kullanılan tarım ilaçları tarafından da kirletilmektedir. Bazı tarım ilaçlarının, ağır metallerin ve radyoaktif metallerin su ortamındaki besin zincirinde birikerek organizmadan organizmaya aktarılması konsantrasyonlar halinde taşınması sonucu toksit etkilerden ötürü çeşitli hastalıklar ortaya çıkmaktadır. Bu hastalıkların en önemlilerinden biri de astımdır. "Astım en fazla Karadeniz sahillerinde, özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaygındır". (TÜBİTAK - Bilim ve Teknik Dergisi No: 368)

Kükürt, astım hastalığının başlıca nedenidir. Kükürt işinde çalışanların çoğu astımdır. Saman ve kumaşların ağartılmasında, kağıt sanayinde beyazlatıcı olarak, metalurjide, analitik kimyada, meyve ve yiyeceklerin saklanması ve sarartılmasında kükürt dioksit (SO_2); renksiz, atmosferik basınçta iğneleyici, astım yapan bir gaz veya yüksek basınçta renksiz bir sıvıdır. Deriyi yakar, su ile çözülür. Buharı da sıhhat için zararlıdır. Kükürt, askeriyede zehirli gaz olarak, ziraatte böcek ve mantar öldürücü zırai ilaç olarak, ayrıca şekerin saflaştırılmasında kullanılır!..

Bu yazıyı yazarken kırk yıllık arkadaşım Trabzon'lu değerli karikatürcü **Ziya Ramoğlu** aklıma takıldı! Tam kırk yıldır belki kırk kez beni Trabzon'a davet ediyor, ben de bir türlü işden, güçden gidemiyor, bir de cevap bile veremiyordum. En son Ramoğlu'ndan bir mesaj aldım. Karadenizlilerin burunları büyük olur, burunlarından kıl aldırmazlar. Onurlu, kibirlidirler. O kadar çok istediğim halde gidemedim. Bütün davetlerine de olumlu, olumsuz bir cevap veremeyişim karşısında, bana mesajında " vizeyi kaldurdum da artik celepilirsin!" diyordu.

"Bugün mü gitsem, yarın mı gitsem?" derken; "pat!" diye karşımda Ziya Ramoğlu'nu görmem mi. Bana haklı olarak biraz soğuk baktı. Yine de hasretle sarıldık birbirimize öpüştük. Bir göz problemi için İstanbul'a gelmişti. Hoş beşten sonra, onu şöyle bir süzdüm, gülerek! "Ramoğlu görmeyeli burnun ne kadar da büyümüş yahu!" deyiverdim.

O, birden şok oldu; kızardı, bozardı. Üzgün ve kırılmış görünümdeydi. " Yahu Eflatun'cuğum, bende öyle burun büyüklüğü hele, hele sana karşı... olur mu hiç, nasıl böyle düşünebilirsin? Hayret yani" dedi.

Ben de "Yanlış anladın, ben o anlamda söylemedim. Yani bir insanın on sekiz, hadi bilemedin yirmi yaşına kadar, orası burası büyür, sonra durur, tamam mı? Ama seni görmeyeli burnun boyut olarak büyümüş, o dikkatimi çekti de!" deyiverdim.

O; "Ben de farkedeyrum ama, ona söz geçiremeyrum, piraktum,koyverdum oni, da!" dedi, gülüştük.

Büyük kentlerde ses kirliliği karşısında insanların kulakları küçülürken!, ama buna karşın özellikle orman köylüsünün kulakları büyüyor! Çünkü o ıssız ortam içinde, örneğin bir orman bölgesindeki tehlikelere karşı, çok uzaktan gelen vahşi bir hayvanın çıkardığı sesleri, çıtırtıyı, pıtırtıyı duyabilmesi için kulaklarını zorluyor ve kulaklar da gün geçtikçe daha iyi duyabilmek için çanak antenler gibi gelişiyor!

Bir haltercinin devamlı kaldırdığı ağırlıklar boyunun kısalmasına, basketçinin de potaya topu sokabilmesi için yükseğe sıçrayıp uzanması sonucu boyunun uzadığını biliyorsak!

Karadeniz insanının da burnunun neden büyüdüğünün düşünebiliriz!

Yazımda ikide bir vurguladığım, Karadeniz'in trajik durumu ve de insan sağlığı açısından çok tehlikeli boyutlara ulaştığını gözler önüne sererken devamlı 'Hidrojen dioksit'den (Kükürt) bahsettim.

Oksijen içinde nem oranını artırıcı özelliği bulunan, hidrojen dioksitin buharlaşması sonucu, kükürt açığa çıkıyor. Solunum yollarını tahrip ediyor. Aynen kuyruğu kopmuş veya tahrip olmuş bir kertenkelenin yeniden onarılan kuyruğu gibi. Bir insanın da burnundaki, devre dışı kalan (ölen) hücreler devamlı olarak kendilerini yenilemesi burun üzerinde, aynen inşaatı devam eden bir bina gibi, kat çıkarak, büyümektedir. Ayrıca bu korkunç zehirli gaz; Karadeniz çevresinde yaşayan insanların nefes borularının daralması sonucu, astıma yol açıyor ve nefes almalarını zorlaştırıyor.

Daha fazla oksijen almak uğruna zorlanan burunlar büyürken burun delikleri genişlemekte ve ses tellerindeki tahribat sonucu, bazı harfleri telaffuz edememektedirler.

Bu kadar karamsar bir tablo çizmek benim için hiç de kolay olmadı, ama geç de olsa gerçekler ortaya konmalı diyorum.

Aklıma bir fıkra geldi; Karadeniz insanının espri anlayışına ve hoşgörüsüne güveniyorum.

Sünnetçinin birinin yolu Karadeniz'e düşer. Sokaklarda "sünnetçiiii!. sünnetçiii!" diye avaz avaz bağırmaya başlar.

Bir anda başına mahallenin bütün kadınları toplanır. Birisi " Haçan, ne alup sataysun?" der. Sünnetçi de işaret parmağını uzatır " Ha bunu görüyor musun, hani erkeklerin şeyi! Yahi çükü var ya, ben onun ucundan kesiyorum", der.

Bütün kadınlar evlerine dönerler, sünnetçi sevinir, ellerini oğuşturur, çocuklarını alıp gelecekler diye. Biraz sonra kadınlar ellerinde kalın sopalarla gelirler ve hep bir ağızdan "temek sen keseysun oni, tevecceli diğil pize yetmiyordi" diye bağırıp, üzerine hücum edip "pata! küte!" sünnetçiyi döverler.

Bu ara mavi akım projesini düşündüm. Karadeniz'in altına boru döşeyeceklermiş! Kim kime boru döşeyecek göreceğiz!

Önce Kadınlar Ve Çocuklar

MERAL ONAT

AMMAN!.. ODA NE LÜTFEN BUNU DUYMAMIŞ OL SERPİL!.. AY ÇOK UTANDIM!

FOSSS ZORRT

YANIMDA ELALEMİN KARILARINA, ARKADAŞLARIMA SULANIRKEN, GURUP SEKSLERİ YAPARKEN UTANMADIN AMA... SENİ YATAĞIMIZDA HİLMİYLE YAKALADIĞIMDA BİLE YÜZÜN KIZARMADI... NE BU ŞİMDİ ABİ YAA?!

AY ÇOK KÖTÜ GÖRÜNÜYORUM.. NAAPSAM OLMUYO!.. Bİ DAMLA RENK YOK YÜZÜMDE!..

VAAY!.. FISTIĞIM GELMİŞ!... HOŞGELDİN, GEL!..

ARTIK GİDİYİM.. ....BU KADAR YETER...

...MMMF.. ..MMMH..

ÜFF YAVRUM!.. BU NE GÜZELLİK KIZ!.. KÖFTEM BENİM!

AFFET AŞKIM, NAAPIYİM... ...SEVİŞMENİN VERDİĞİ GÜZELLİK GİBİSİ YOK...

KENDİMİ ÇOK KÖTÜ HİSSEDİYORUM, DEVAMLI ÇARPINTIM VAR. ÇOK YALNIZIM... BANA KÖTÜ DAVRANIYOSUN, HİÇ İLGİLENMİYOSUN...

ULANN!.. GİT!.. BAARTTIRMA BENİ HASTALAR DUYUCAK UYUZ!.. ON SENEDİR EVLİYİZ Bİ KAHVALTI KURDUN MU KOCANA!.. BİDE GEÇMİŞ KARŞIMA VEVE..VEVE!.. SİKTİR GİT ŞURDAN DA KIRDIRTMA Bİ TARAFINI.. DÖT!..

HACETT TIP FAK

PSİKİATR DOÇ. DR. SEYİT SARAN

AYŞEEEE!.. AY... SEVİİİİL!.. ŞURDAN Bİ KALEM VERİVER KIZIM...

ALLAHIM!.. BENİM İSMİMİ HEP BAŞKA KADINLARLA KARIŞTIRIYODU, ŞİMDİ DE ÇOCUĞUN Kİ BAŞLADI... BAŞKALARINDAN ÇOCUĞU VAR İTİN, BELLİ.. BEN YILLARCA ALIŞMIŞTIM ARTIK. BİDAMLA ÇOCUK NASIL ALIŞICAK, NASIL DAYANICAK BU ŞOKA!..

Bazen kendimi bir Kıbrıslı'nın konuştuğu kadar kırık dökük ve anlaşılmaz bir lehçeyle sıradan bir Türkiye vatandaşının aşağılama dolu, üstten bakan gözlerine bakarken buluyorum kendimi.
"Biz aramızda bu konuştuğumuz dille mutluyuz hem sen kim oluyorsun ki?" diyemiyorum. Ben buyum demek bile suç bu topraklarda "ben kim oluyorum ki, sen kim oluyorsun ki?"
Ardından hep o Ömer Seyfettin romanlarından fırlamış "diyet" ruhunun hakim olduğunu görüyorum.
"Biz olmasak, ben olmasam sen de olmayacaktın" diyecek cüretkar ve küstah cümleleri duymaktan korkuyorum.
Her seferinde de duyuyorum. Zalim bir babaya evlatlık verilmiş bir yetim miyim, ülke mi? Karıştırıyorum...

Barış İçin Savaş

CÜNEYT ÖZDEMİR

Yarım metrelik bir mesafeden sabırsız bir gözyaşının, umarsız bir şekilde sizin mürekkepli bir kalemle yazı yazdığınız kağıdın üzerine "pıt" diye düşmesi ve üzerine düştüğü birkaç harfi insafsızca tarumar edip, mürekkebi yasal sınırların dışında, arzu edilmeyen bir şekilde dağıtması, insanın bir yandan harfleri düzgün ve itinalı bir şekilde yazmaya çalışırken bir yandan da sıradan ve küçük bir gözyaşının içinde yarattığı o büyük sarsıntıları dindirmeye çalışması, garip bir çaresizliği, boşalmayı ve istenmeden kabul edilen bir hazzı da beraberinde getirmesi, "tuhaftır". Tek kelimeyle.

Oysa bir bilgisayar ekranının karşısında siyah beyaz tuşların sıralı olduğu bir klavyenin üzerine düşen çaresiz gözyaşları aralardaki deliklerde bir yerde görünmez oluyor ve sayısal harflerin birlik ve düzenini hiç bozmuyorsa, harflerin üzerinde dolaşan parmakların titrese de üzerine dokunduğun her tuş, her harfi itina ile ekrana yazıyorsa, ekranda ise ne yazıyorsan o, kalıyorsa, bir hüzün kalıyor, insana...

O da kalıcı değil bir bakmışsın uçmuş gitmiş.

Dökülen gözyaşlarının hiçbiri mi kalıcı değil, yoksa düştüğü ve kimin için ne için mi döküldüğü daha belirleyici.

Şu yaşadığımız günler kör bir bilgisayar ekranı gibi, umarsız ve ilgisizce bizi altına almış eziyor da eziyor. Bir çamaşır makinasının içindeki dön baba dönen çamaşırların çaresizliği ile bir aşağı bir yukarı getirip götürüyor. Aynı mesafede bir arpa boyu yolu almadan döndürüyor.

Ve bunu da sıkma modunda yapıyor, üstelik...

Hızlı yani, düşünmeye fırsat vermeden sadece daliveriyorsunuz.

Gittiğiniz tek mesafe dalıp gittiğiniz kadar.

Çok fazla isim, çok fazla yorum, çok fazla mücadele, çok fazla çaresizlik var etrafımızda...

O kabul etme hali, kabullenmeler.. manasız yorumlar, Gazetelerin her gün sekiz sütuna attığı başlıklar, televizyonda haberler, incir çekirdeğini doldurmayı beceremeyen "ağır ve önemli" konular, abiler, ablalar, polemikler...

Ben sıkıldım arkadaşlar...

İhtiyacımdan fazla isim öğrendiğim, beni uzaktan yakından hiç ilgilendirmeyen mevzuları, mevzu yapıp konuştuğum için...Bu bilgi bombardımanından, konu olmayacak mevzuların çokluğundan, banal yaklaşımlardan, neşesiz kahkahalardan...

Sı-kıl-dım...

Ve şu garip depresif ruh halinde,

Barış Manço'nun bir dönem muhtemelen benzer bir ruh halinde kaleme aldığı o değerli!! şarkı "kendimi hıyar gibi hissediyorum", gibi..

Ama ben kendimi Kıbrıs gibi hissediyorum, gibi.

Bölünmüşüm tam orta yerinden. Bir yanım refah içinde, bir yanım sürünüyor. Etrafımda barış gücü askerleri dolaşıyor. Pür neşe içindeler.. Başka bir ülkenin vatandaşı olmanın rahatlığı ile iki tarafımın kapışmasını önlüyorlar. Silahlılar ve barışı savaşla sağlamaya hazır gözüküyorlar.

Birileri gelmiş üsler açmışlar içimin en gizli köşelerinde benim için benimle yaşıyorlar.

Fedakarca! anlayacağınız...

Geçmişime bakıyorum bir akdeniz ruhunun üzerine damlayan ihanetleri, acımasızlıkları, o savaş halini görüyorum.

Efsaneler var içimde, bilmediğim, hissediyorum...

Girne limanı gibi uzaklara dikmiş gözümü gelip koynuma sığınacak yabancılardan medet umuyorum. Bekliyorum, bekliyorum.

Oysa gelenler yalnızca kumarbazlar oluyorlar. Kendi topraklarında atamadıkları zarları benim zavallı kalbimin içine kurduğum otellerin air kondişınlı odalarında atıyorlar. Kendilerini feda etmeden getirdiklerini riske atıyormuş gibi yapıyorlar. Ben ne zaman rest desem onlar bavullarını toplayıp kaçıyorlar. Kumarhanede kalan tek bir kumarbaz görmedim bugüne kadar... Düpedüz benimle gönül eğlendiriyorlar. İçlerinden atamadıkları bir tutkuyum ben. Kötü bir alışkanlık, çoğu için, bir türlü gitmeyen...

Zaman zaman sıcak ama çok sıcak bir havada yakılan mangal ateşleri gibi ter basıyor içimi. Yağa batmış şeftali kebapları kadar zor hazmediyorum, duyduklarımı, gördüklerimi.

Ve başkalarının off shore hesaplarına hep ben kucak açıyorum. Kim bu başkaları neden yalan ve riya dolu işlerine beni alet ediyorlar, anlamak imkansız. Herkes kendini zengin ediyor, ben her seferinde fakirleşiyorum.

Voliyi benim üzerimden vuran onlar, ben hep onlara bakıp el açıyorum.

Kim huzuru mutluluğu bir başka ülkenin anlaşma masalarında aramıyor ki? Kim arabulucularla haber yollamıyor, ulaklarla kafasının ardındaki hesapları inceden inceye kimsesiz antlaşma masalarına yatırmıyor ki?

Hayatımızın hakemleri onlar. Özel görevlendirilmiş barış elçileri... İyi niyetli bir dost ya da bir psikolog gibi inceden inceye hayatımızın içindeler ve bizim içimizde varillerle, dikenli tellerle ayrılmış iki ayrı ülkeyi bir araya getirmeye çalışıyorlar. Oysa unutmak zor yaşanılanları. Konfederasyon yürümedi bir kere, acılarımız ve mutsuzluklarımız bağımsız iki ayrı ülke. Aynı kalbi taşıyan farklı dillerde anlaşmaya çalışan...

Herkesin bir denk taşı da var aslında hayatında. Kurtulamadığı, başından atamadığı, söyledikleri doğruymuş gibi gelen size ataerkil bir ilginin meyveleriyle besleyen. Benim de var elbette. Bir değil pek çok denk taşım var. Hep bana doğru yolu gösteriyormuş gibi yapan. Attığı nutuklarda kandıran, elinde bir fotoğraf makinesi ile hayatımı bir siyah beyaz fotoğrafın içine hapseden. Bir ülke gibi... çaresiz, çözümsüz, öksüz...

İstesem de gitmeyen davetsiz bir misafir. Hayatım onun ellerinde, o bir oyuncak gibi oynuyor da oynuyor.

Oyuncaklar ağlamaz çünkü, çocuklar üzülmesin diye...

Ve elbette onların hemen yanında Mümtaz ve Soysal danışmanlar da yer alacak. Şaşırmamak gerekiyor. Kendi ülkelerinde kendi hayatlarında yapamadıkları düzenleri, size dayattırmaya çalışacak. Teknok-rat sular serpecek içinizde yanıp tutuşan akdeniz alevlerine... söndürecek.

Bazen kendimi bir Kıbrıslının konuştuğu kadar kırık dökük ve anlaşılmaz bir lehçeyle sıradan bir Türkiye vatandaşının aşağılama dolu, üstten bakan gözlerine bakarken buluyorum kendimi. "Biz aramızda bu konuştuğumuz dille mutluyuz hem sen kim oluyorsun ki?" diyemiyorum. Ben buyum demek bile suç bu topraklarda "ben kim oluyorum ki, sen kim oluyorsun ki?"

Ardından hep o Ömer Seyfettin romanlarından fırlamış "diyet" ruhunun hakim olduğunu görüyorum. "Biz olmasak, ben olmasam sen de olmayacaktın" diyecek cüretkar ve küstah cümleleri duymaktan korkuyorum. Her seferinde de duyuyorum.

Zalim bir babaya evlatlık verilmiş bir yetim miyim, ülke mi?

Karıştırıyorum...

Kutlu Adalı gibi öldürecekler beni de. Faili meçhul ölümlere gebe benim şu içinde yaşadığım ruh hali de... Katillerle nasıl kendi zavallı ülkelerinde ilgilenmedilerse benimkiyle de ilgilenmeyecekler. Yanıbaşında dururken suçlular, suç yoktu diyecekler, ölmedi de hiçkimse, öldürülmedi de...

İnkar edecekler.

Ve yapılan ruh tatbikatlarında hiç hesapta yokken seken bir merminin fizik hesaplarıyla uğraşmayacaklar. Kazayla öldü diyecekler, şehit ilan edecek, kalbimin kurtulduğu için şükretmem gerektiğini söyleyecekler. Kuşkuyla yaşayan bir kalbin unuttuğunu zannedecekler.

Nasıl Kıbrıs'ın ünlü falcısı Elmas fütursuzca söylüyorsa gelecekte kimin ne olacağını, ben de bilmek istiyorum kendi sınırlarım içindeki ülkenin geleceğini. Hangi yanım birleşecek, bölünecek.

Bugüne kadar kim kazandı ki, kim artık neyi kaybedecek...

Duvarlar var Lefkoşe arklarındaki gibi içimi tam ortasından ikiye bölen. Bazen bir adacık ya da ledra palas duruyor tam ortasında. Ben de girip oraya, orada yaşıyorum sonra... Sessizliklerimde, yerle-

şime açılmayan Maraş'a kaçıyorum. Yılan fısıltıları, akreplerle dolu yalnız ve durduğu yerde harabeye dönüşen bir şehirde yaşlanıyorum.

Oysa ben sıradan ve alelade yaşayan, Kıbrıstа bir memur olmak isterdim. Siestalarda hayattan kaçmak ve bilmediğim bir ekonomiden gelen aylık maaşımı aldığımda, huzurla evde oturmak.

Kıbrıslı Müzik dostları derneğinin Bella Bais manastırında verdiği konserlerde çınlayan notaları bağıra çağıra söylemek isterdim...

Hatta bir tarikattan çok modern bir pazarlama stratejisini anımsatan kıbrısi tarikatının hıyar domates ektikleri seralarında london school of ecomics mezunu üyeleri ile boş boş gevezelik etmeyi, hayatımı karın tokluğuna sürdürmeyi bile düşünebilirdim. Belki de aynı tarikatın daha önce bilgisayar dükkanı olarak açtığı şimdilerde ise hediyelik eşyalar satılan mağazasında tezgahtarlık yapmayı düşlerdim.

Gelene cübbeleri denetir, sarıkları sarardım, başlarına...

Oysa benim içimde şimdi fırtınalar kopuyor her kafadan sesler çıkan etkisiz bir meclisi basıp tarumar edecek kadar öfkeliyim şu etrafımda olup biten, beni ilgilendirmeyen onca bilgiye, dedikoduya, hayata.

Sebepsiz bir vandalizme esir düşmek üzereyim.

...düşemiyorum, ne çare...

Bir yanım, "kıbrıs muhalefeti kadar cesur ve fütursuz hareket et, hayatın ve hataların üzerine git" diyor, öbür yanım kıbrıstaki barış gücü komutanı gibi "düzene ya sen uyacaksan ya da biz uydurmasını biliriz" diyor...

Ve içimde bana afakanlar bastıran o garip ve nedensiz düşünceler askere bağlı bir polis gücü sertliğinde "hadi oradan" diyor...

İçişlerim, Benim iç işlerim beni dinlemiyor, yetkisiz ve etkisizim.

Üstelik kendime olan güvenimde her geçen gün biraz daha yıkılıyor. Ben olmaktan çıkıyorum.

Kim bu insanlar bana benim yapmam gerekenleri sıralayan, ne için hak iddiunlarıma başbaşa bırakmazlar sanki?

Bir başka şey'e dönüşüyorum..

Nedir o şey ben de bilmiyorum.

Bir çocukluk düşü ve yanağımda bir damla gözyaşının izi var...

Çankaya köşkünün Muhafız alayındayız. Çimlerde yuvarlana yuvarlana aşşağıya kaymaca oyununu oynuyoruz. Birazdan telaşla çağırıyorlar hepimizi. Alayın o kocaman meydanında kocaman cemseler var. Annelerimiz, babalarımız, kardeşlerimiz... Tam techizatlı bütün askerler savaşa uğurlanıyorlar. Babam da savaş kıyafetlerinde küçücük şaşkın bana ellerini uzatıyor. Kaldırıp kucağına alıyor. Tam bir asker, bir komando... Sırayla hepimizle kucaklaşıyorlar. Anneler ağlıyor, asker babalar gözyaşlarını saklayarak için için ağlıyor. Yanağıma yanağını yaslıyor. Bir daha göremeyeceği, son kez göreceği çocuğuna veda ediyor, gibi...

Diğer askerler ve aileler gibi.

Bir damla göz yaşı yanağıma değiyor.

4 yaşında bir çocuğun düş ile rüya karışımı bir fotoğraf karesinde kendine benzeyeceği bir ülkeyi fethetmeye gidiyor.

"Barış için savaş"maya...

Yenik, çözümsüz, barışta ama bir savaş halindeyim...

Kimsenin tanımadığı bir ülke kadar yalnızım aslında şu dünyada.

Kuzey Kıbrıs Türk cumhuriyeti kadar çaresiz.

Çözümsüz...

Bir de bilgisayar klavyesi için fark etmiyor. Ha üzerine alından düşen bir ter damlası damlamış, ha zor biriktirilmiş bir gözyaşı.

Ne yazarsan o kalıyor...

www.deepnot.com.

Kötü Şair Şerafettin 'Gün'

ŞİİR ve OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA : Psikiyatrist.Dr.CEM MUMCU

Demek sen şimdi
oyuncaklarımı, dondurmamı

elmaşekerimi, salıncaklarımı

demek sen şimdi
sarılmalarımı, mutlu uykusuzluklarımı

bütün dokunmalarımı
elimden almak istiyorsun

demek sen şimdi hayallerimle
sevdiğim sevmelerimi

ıssızlığımı,
durgunluğumu, sevinçlerimi

demek sen şimdi
iki gülüşten

yanan iki sigaradan birini

üç dokunuşlu iki bardaktan

demek sen iki çataldan,
masadaki iki tabaktan birini

elimden almak istiyorsun

demek sen beni bırakıp gidiyorsun...

www.kotusair@hotmail.com

ERDEM ÇAPAR
Akmar'dan Bildiriyor
Her Cuma 00:30
MMC TV Rock Board

Long Play

ROCK STATION
Hicri Bozdağ'ın hazırladığı
yeni rock müzik derginiz
her ay seçkin müzik marketlerde

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com

SAYI:11

GÜVEN ERKİN ERKAL • kertenkele@hotmail.com

Bize orta, üst sınıfa dahil olma imajı yapıştırılmak istendi. Bunlar zengin çocukları, babaları parayı bastırır, albümleri çıkar gibi saçma sapan laflar edildi.

Bizim Sivri Taraflarımız Var

Mor ve Ötesi'nden Harun ve Kerem'le Beyoğlu Kelepir Kitabevi'nde söyleştik.

İlk albümünüz "Şehir"in kapağında kasvetli, basık bir şehir fotoğrafı var. Şarkılarda da o havayı duyumsuyorsunuz. İkinci albümünüz "Bırak Zaman Aksın"ın daha canlı, rahat, renkli bir kapağı var. Şarkılar da öyle...

Kerem: Müzik olarak daha canlı olabilir ama sözlere bakınca yine aynı hava var. Daha optimist bir albüm değil.

Harun: Müzik olarak rahatlamış görünebilir ama sözlere bakarsınız "aman o derdim var, şu derdim var" yani. Kapaktaki canlılık olayını iyi yakalamışsınız. Zaten bu kapağı biraz daha canlı yapalım, ölü toprağını atalım diye düşündük. Bilinçli bir arzunun ürünü.

Sizi izleyen, seven bir kitle olduğu gibi beğenmeyen, yapay bulan bir kitle de var. Ruh falan yok diyorlar...

Kerem: Diyebilirler. Fazla tanıma ihtiyacı duymuyorlar belki.

Harun: Bizim sivri taraflarımız var, belki o yüzden oluyor.

Nedir o sivri taraflar?

Harun: Her şeyden önce bize orta, üst sınıfa dahil olma imajı yapıştırılmak istendi. Biz böyle bir şey olsun diye uğraşmadık. Ama bunlar zengin çocuklarıdır, bunların hiçbir şey için çaba harcamasına gerek olmaz, babaları parayı bastırır, albümleri çıkar gibi saçma sapan laflar edildi. Ordan dolayı belli bir kitle tepki duyabilir. Ama onun dışında doğal bir şey bu. Herkesin beğeneceği bir müzik yapmak istemezdim.

Kerem: İlk albümümüzü on sekizli yaşlarda çıkarmış olmamız da biraz alerji yapıyor insanlarda. İlk albümün masraflarını biz karşıladık ama ikinci albümün masraflarını Ada Müzik karşıladı. Ayrıca o albüm Ada Müzik'in elindeki tüm rock albümlerinden (büyükleri saymazsak) daha fazla sattı. İlk albüm de kendi dönemi için öyleydi. Biz ilk albümü çıkardığımızda İstasyon, Nekropsi, Deus gibi gruplar vardı. Onlardan geriye sadece biz kaldık.

Sanatla uğraşmak aslında bir sıkıntının sonucunda olan bir şey. İnsanın bir derdi olması gerekir. Nasıl bir sıkıntıydı sizinki.

Kerem: Sırf bir şey anlatmak bile bir sıkıntı getiriyor. Orta birdeyken bir takım grupları dinlerken ben de böyle bir şey yapmalıyım diye düşünürdüm. Çok büyük bir sıkıntım yoktu, ama böyle bir şey yapmalıyım dedim.

Harun: Biz eğer lise yıllarında gerçekten çok mutlu olsaydık müzik yapmayabilirdik. Ama o mutsuzluğu , sıkıntıyı ortaya çıkarmak için arkeolojik kazı gerekir. Ne kadar genç olsak da bahsettiğim dönem on yıl öncesini anlatıyor. O dönem bizi neler sıkıyordu anlatmak da gereksiz.

Kerem: Zaten geçerliliği de kalmadı. Sıkıntı insanı ne kadar müziğe devam ettirebilir tartışılır. Hala mutsuzluk üzerine bir müzik yapsak ne çıkar.

Benim bahsettiğim mutsuzluk arabeskvari bir şey değil. İnsanın hayatla bir sorunu, ya da kendisiyle mücadelesi olabilir, ondan bahsetmiştim.

Kerem: O dönemdeki kendi mutsuzluğumuzu ve diğer sıkıntılarımızı dışa taşımaya çalıştık. Müzikte de bunu yapmaya çalışıyoruz. Kendi içimizden dışarı çıkarmayı başardık büyük ölçüde.

Harun: Evrilen bir şey bu. İçinde bir sıkıntı olarak başlayan bir şey sonunda nükleer santrale karşı bir harekete dönüşebiliyor. İnsanlara karşı, duyarsız politikacılara karşı gelişebiliyor. Aynı şey aslında. Aynı sıkıntı. Bunun hangi dönemde nasıl bir grafik izlediği de enteresan. İkinci albümün kapağını hazırladığımız dönemde bir şeylerden daral gelmiş ki, protesto da, şu da, bu da daha güleryüzlü, daha dinamik biçimde ortaya çıkmış. Bazı şeyler böyle de yapılabilir. İlla da karanlıklara gömülmeye gerek yok.

Daha güleryüzlü bir hüzün belki de...

Harun: Hüzün konusuyla benim, özellikle de ikinci albümden sonra çok ciddi problemlerim oluştu. Hüzün dipsiz kuyu gibi bir şey. Çok kolay bir kuyu. Oradan her isteyen su çıkartabilir.

Nükleer santral protestosuna duyarsız kalmadınız. Hatta işin başını çekenler arasındaydınız. Devletle basının elele olduğu üzerine konuşmalar yaptınız, bazı programlara çıktınız.

Harun: Bunlar çok doğal olarak gelişti. Hayata bakışımız, dünyaya bakışımız bizi böyle bir tavır almaya yöneltti. Bile bile lades. Akdeniz'in en güzel koyuna, yemezler yani. Konserler yaptık. Ben naçizane, eski cumhurbaşkanımıza bir soru yönelttim. Soru şuydu; laik ve demokratik olduğunu iddia ettiğiniz Türkiye Cumhuriyeti'nin Enerji Bakanı projeyle ilgili "beni ancak allah durdurabilir" diyor. Bu işte bir terslik yok mu?

Cevap verdi mi?

Harun: Cevabı şuydu; Fransa elektrik enerjisinin %75'ini nükleer enerjiden karşılıyor.

Kerem. Santral yapılacak. O yapılacak diye bir cevap aldık.

Albüm kapağınızda İkinci Yeni'yle ilgili bir göndermeniz vardı. Şiirle ilgili misiniz?

Harun: Çok değil. Bir miktar. Edip Cansever, Turgut Uyar. Ahkam kesecek kadar değil. Yazdığım sözlerde onlardan etkilendiğim bir dönem oldu en azından. "Ne" parçasının, "Boşver" parçasının sözlerini örnek gösterebilirim. Ama yeni yazdıklarım çok daha yalın, dolaysız.

Yeni albüm hazırlığı var mı, yine Ada Müzik'le mi devam edeceksiniz?

Kerem: Var. Geçmişte Ada Müzik'le hoş olmayan anılarımız oldu. O yüzden seçenek olarak onu düşünmüyoruz.

Harun: Ama var olmamıza olanak verdiği için de müteşekkiriz. İlk albümümüzü çıkarmamış olsalardı nice olurdu halimiz...

Aranızdaki problemler neydi?

Harun: Problem tanıtım, promosyon konularındaydı. Gruba harcanması gereken, geri döneceğine inandığımız birtakım paraların harcanmamasıydı. Zaten amaç maddi kazanç olması değil, grubun biraz daha tanınması, oturmasıydı. Ama iyi bir tanıtım olsaydı üç kat fazla satmaz mıydı diye sorarsanız da, kesinlikle satardı.

Üçüncü albümün tarzında bazı değişiklikler olacak mı?

Kerem: Üçüncü albümün nasıl olacağını şu anda biz de bilemiyoruz. Şarkıları, düzenlemeleri yapıyoruz ama daha prodüksiyon aşamasına gelmedi.

Harun: Bir albümdeki en önemli şeylerden biri de bütünlüktür. İlk iki albümde en çok eksikliği duyulan şey bence buydu. Diğer unsurlar, müzikal ve vokal anlamda o günün şartlarına göre iyiydi.

Alternatif müziğin şu andaki yerini nasıl değerlendiriyorsunuz. Yeni gruplar, hiphop, hardcore...

Kerem: Ortaya çıkabilenler arasında birkaç tane iyi grup biliyorum. Radical Noise, Rapor 2 diyebilirim. Zaten biz de ilk yıllarda hardcore falan dinlerdik. Hiphop da dinlerdik. Hatta grup olarak zamanında bu işlere de bulaştık.

Harun: Replikas'ı, Nekropsi'yi, Hakan Kurşun'u da sayabiliriz.

İlk albümünüz olan "Şehir"deki parçaların bir kısmı Türkçe, bir kısmı İngilizce. İkinci albümde İngilizce'den neden vazgeçtiniz?

Harun: Bir sürü nedeni var. Birincisi, bizim Türkçe'yi daha iyi bilmemiz. Bir diğeri, Türkiye'de neden İngilizce yapalım ki? Dışarıya açılmayı düşünmediğimize göre...

O zaman neden İngilizce yaptınız?

Harun: O zamanlar 15 yaşındaydık. Çok küçüktük. Grubun adı da İngilizce'ydi zaten. Böyle müzik yapıp da üzerine İngilizce söz yazdığınız zaman, dünyada bunu sizden daha iyi yapan yüzlerce grup var. Ama böyle bir müziği Türkçe yapmakla, abartılı olmasın ama, belki de dünya uygarlığına minik bir katkı yapmış olabilirsiniz.

Bir sanatçının son arzusu ne olabilir?

Harun: Ölmeyi düşünmüyorum.

Kerem: Tek noktadan kontrol edilmeyen bir dünya.

Ve Şair Kıyak Yaptı

Bir sürü rock topluluğu ortalıkta haybeye dolaşıyormuş da haberimiz yokmuş. Hani, neredeydi anarşizm, edebiyat sevgisi, bir şeyleri değiştirme çabası falan... Nerede 70'lerin beat kuşağı yazarlarıyla müzisyenleri arasındaki o köprüler... Geçenlerde bir "şair"in yapmayı planladığı albüm projesi için buluştuk da uyandık. "Şair"imiz, Rockçılarımızı "yontmak" üzere hazırlıklarına başlamış bile!?...

Geçtiğimiz ay Deniz'le Mor ve Ötesi'ni bir röportaj için buluşturmuştuk (Bkz; yan sayfa). Gece yarısına doğru sona eren buluşmanın ardından meydanda vedalaşıp, "şair"in şu albüm çalışması nedir, ne değildir anlamak üzere Cihangir'e yöneldim. Merhaba faslından sonra, bu işin içinde yer alan ve oraya gitmeme neden olan Karga'nın da uyanmasıyla (Bkz; Long Play No:1 "Tarihi Bir Gürültü; Speed") sohbet başladı.

Rock ve edebiyatın ülkemizde ilk kez buluşacağı (!) bir proje vardı ortada. Mevzu gayet keyifliydi. Yoldan telefonla çevirdiğimiz Mor Ve Ötesi'nden Harun da sohbete katıldı. Bu projede gıyaplarında yer verilen Mor Ve Ötesi de konuyu öğrenmiş oldu ve katılmayı kabul etti. Her şey çok güzeldi. Ama "şair" için şişeden çıkmış alkol berbat bir şeydi. "Şair", kabul edip etmememe hakkına sahip olduklarını baştan belirttiği ikinci teklifini yaptı: "Birlikte sahne alıp canlı bir performans çıkartalım mı?". Harun; planlanan performans tarihinde, albüm kayıtlarında olacakları için, hiçbir sahne çalışması yapmayıp stüdyoya konsantre olacaklarını söyledi. Buz gibi bir sessizlikten sonra rakıdan bir yudum daha çeken "şair"in verdiği tepkiyi ve bir süre sonra Harun'la orayı nasıl terk ettiğimizi tabi ki yazmayacağım. Amacımız; dostlarınca bir dediği iki edilmeyen bir şairin imajını zedelemek değil. Ayrıca Mor Ve Ötesi dışında bu projeye katılacak kişi ve topluluklarda bir yargı uyandırmak istemem. Yaklaşım Harun'a uymadı hepsi bu.

Ben de "şair"den özür dileyerek, müzik direktörü olduğumu yine o gece orada öğrendiğim bu çalışmadan istifamın kabulünü rica ediyorum. Yine de bu proje de yer alması istenecek topluluklara hazırlıklı olmalarını öneririm. Kabul ederseniz; fevri iniş çıkışlarıyla "şair"imiz, sizin için bir luna park kadar eğlenceli olabilir. Red ederseniz; sisteme oyuncak olmuş, hiçbir boka yaramayan fuzuli ve kasetleri camdan dışarı atılacak bir topluluk olduğunuzu öğrenebilirsiniz.

"Şair"le karşılaşırsanız unutmayın; O sizi ya yüceltecek ya da yerin dibine geçirecektir (En azından deneyecektir)

Ayın En Güzel Onlusu

1. **Düş Sokağı Sakinleri / Mor Yel**
   Üç / EMI - Kent
2. **Pentagram / Gündüz Gece**
   Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
3. **Mor ve Ötesi / Boşver**
   Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik
4. **Kargo / Yanımda Sen Olmayınca**
   Sen Bir Meleksin / Universal
5. **Moğollar / Alarm**
   1968-2000 / Emre Plak
6. **Rashit / Çok Mu Zor**
   Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik
7. **Demir Demirkan / Göçmen**
   Demir Demirkan / Sony Türkiye
8. **Kramp / Tek Başına**
   İstanbul Sokakları / Ada Müzik
9. **Bulutsuzluk Özlemi / Dede Baba Oğul**
   Yol / Ada Müzik
10. **Teoman / Paramparça**
    Onyedi / NR 1 Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Raflarda Bu Ay

Fuat Saka – Lazutlar II
Kalan Müzik

1997'de Lazutlar adlı albümle büyük ilgi toplayan Fuat Saka, Lazutlar II' yle karşımızda. "Türkü" enstrümanları dışında saxsafon, yan flüt ve gitarlar da kullanılmış. Karadeniz folk müziği, evrensel çizgiler içinde çağdaş bir yorumla sunuluyor. Caz, rock hatta heavy metale kadar varan tadların hissedildiği albüm, yoğun bir estetik kaygıyı da taşıyor. Senfonik etnik müziğin sıkı bir örneği olan bu albüme kemençe ustası Siyamidis Kostos, E gitar, naylon gitar ve pandori'de Gürcü Zaza Mios katkıda bulunmuş. Elinize, ağzınıza sağlık.

Melda Duygulu - Sevdadır Bu
İber Müzik

Türk Halk Müziği severlerin radyo ve televizyon programlarından tanıdığı Melda Duygulu ikinci solo albümüyle karşımızda. Melda bu kez geleneksel türkü formuna gölge düşürmeden, çağdaş bir yorumla yeni bir boyut kazandırmış türkülerimize. Ayrıca albümün dikkat çekici bir tarafı da rock soundunun kullanılmış olması. Rock formundaki bu çalışmaların içinde yer alan "Kozan Dağı" albümün çıkış parçası olarak belirlenmiş.

Tamer Kemah – Güz
Piccatura

Tamer Kemah'ın adını ilk kez 1998'de "Yağmurun Çocukları" adlı bir toplulukta duymuştuk. Bu albümde, o dönemden çalışmalar da yer almış. Albümün en büyük özelliği temiz bir sounda sahip olması. Yer yer Düş Sokağı Sakinleri ve Yeni Türkü'yü çağrıştırıyor. Ama bu grupları aşan, bu tür müziği bir adım daha ileri götüren parçalara pek rastlanmıyor. Titizlikle hazırlanmış, hoş, rahatlatıcı bir albüm.

Ramis Ekinci - Kopuşkılar
Ada Müzik

Tek gitar ve vokal eşliğinde Yaşar Kurt ve Kudret Kurtcebe ekolünden giden yeni bir isim Ramis Ekinci. Önceki Örneklerin dışında tek enstruman ve vokalin üzerine stüdyoda bol bol efekt numaraları yapılmış. Ayrıca vokalistin yorumlardaki "sayko" yaklaşımı enteresan. tarzı benimseyemeyecek dinleyiciler için dinlenmesi zor bir albüm. Sunay Akın'ın "Beyaz Adam" adlı şiiri albümün dikkat çeken çalışmalarından.

Dream Theater

Konser Mevsimi Açıldı

Bu ay babanızla iyi geçinmeye bakın. Avrupa'nın en ses getiren toplulukları Tiamat ve Dream Theater bu ay ard arda geliyorlar. İşin güzel tarafı, İstanbul'da konserler verecek olan bu toplulukların İzmir'de de birer konser verecek olması. Konser tarihleri şöyle;

Tiamat / Knight Errant / Polarized
22 Eylül Cuma Saat: 21.00 Kazablanka Concert Hall - İstanbul
Tiamat / Pagan / Ominous Grief
23 Eylül Cumartesi Saat: 18.00 Kazablanka Concert Hall - İstanbul
Tiamat / Knight Errant / Polarized / Ominous Grief
24 Eylül Pazar Saat: 15.00 Aqua Marine Pool Club _ İzmir
Dream Theater / Pentagram
29 Eylül Cuma Saat: 19.00 Bostancı Gösteri Merkezi - İstanbul
Dream Theater / Pentagram
30 Eylül Cumartesi Saat: 19.00 Fuar Açık Hava Tiyatrosu - İzmir

Tiamat

İnternet'in Sert Ardesleri

İnternet çoğumuzun evine girdi ya da mahallemize kafe şeklinde açılıp kuruldu. Rock ve heavy metal alemini siber alemden izlemeniz için, bu konuda açılan sayısız adreslerden yararlı olan bir kaçını açık ediyoruz.

http://heavymetal50.virtualave.net/top50.asp
"Heavy Metal Top 50" adı altında karşınıza çıkacak bu sitede, ülkemizin en çok raiting alan (sadece bu listeye kayıtlı olan) yerli sitelerini bulabileceksiniz. Siteyi oluşturan kişinin ilgi göstermesiyle ilerde en çok başvurulan kaynaklardan olabilir.

http://members.tripod.com/rocks1/
Rock Station adlı radyo ve televizyon programının web sayfa ziyaretcileri de ilgisizlikten yakınıyor. Bu durumu, sayfanın yapımcısı Hicri Bozdağ'ın, hazırlıklarını sürdürdüğü ve aynı adı taşıyacak olan derginin hazırlıklarına bağlayabiliriz

http://www.members.tripod.com/dnadeath/
DNA adını taşıyan bu sitede tam 298 türk topluluğunun adı yer alıyor... bunlardan 124 tanesi hakında albbüm kapağı ve toplulukların kadroları hakkında bilgiye ulaşabilirsiniz. Başı boş bırakılan bir site değil. Sık sık yeni bilgiler eklenmekte.

http://www.zinni.com/gokalpbaykal/
Neden bir Rock'n'roll band? Neden inatla Türkçe? Neden bilgisayar? Neden kediler? Gökalp Baykal'ın sitesinde bu sorular yanıtlanırken, Gökalp'in nerede ne zaman konseri var bu siteyi izleyerek öğrenebilirsiniz. Bir sürü MP3'de var.

http://losers.r-3.org/
Resmi olmamakla birlikte, çok sayıda üyeye sahip Kaybedenler Kulübü, faaliyetlerini web ortamlarında da sürdürüyor. Hareketin sempatizanlarından; "AnarSiSt" tarafından hazırlanan sayfalarda nükleer enerjiden satanizme mühim konular var.

ÖKÜZ ALBÜMÜNDEN

Efsanevi Yön Dergisi'nin efsanevi yazı kadrosu: Çetin Altan, İlhan Selçuk, Doğan Avcıoğlu ve İlhami Soysal bir arada...

Eflatun Nuri, Aziz Nesin ve eşinin şaşkın bakışları arasında amuda kalkıyor...

Duygu Asena, Hıncal Uluç ile dans halindeler...

Diago Armando Fernandez Maradona, Fethullah Gülen Hoca Efendı ile...

Kemalettin Tuğcu kitaplarıyla başbaşa...

Milliyet Sanat Dergisi'nin yıllardır tam da bu aylarda uygulayageldiği şaane bir geleneği var: "En Yeni Yapıtları"... Biz de Öküz olarak bu yıl 28.yaşını kutlayacak olan Milliyet Sanat Dergisi'ne nice uzun yayınlar dilemek maksadıyla aşağıdaki gibi bir jest yapmak istedik ve yaptık, ve aslında fena da olmadı. Di mi arkadaşlar... Niye Öküz'ün de böyle bir geleneği olmasın ki...

En Eski Yapıtları-1

Lalettain Bir Hikaye

CEMAL SÜREYA

Hikaye saat altıda başladı. Saat altıda şehir kocamandı. Adamlardan bir adam büyük caddeye kapılmış yürüyordu. Altı kaval üstü kavaldı adamın. Mimikleri ömründe çok küfür etmiş birinin mimikleri gibi gelişmişti. Saat altıda şehir kocamandı. Hayat her zamanki gibi idi. Yerliyerinde. Yüklüsü yüklü, yüksüzü yüksüz. Tüccarlar tüccarlık ediyorlar. Hamallar hamallıklarında. Köşe başlarında kırmızı kırmızı gülen sokak kadınları. Sahil boyu uzanan kahvehanelerde insanlar şarkılara inanıyorlardı.

İtin biri adamın omuzuna şiddetle çarptı geçti. Ağzı zehir-zıkkım. Rakı kokuyordu, itin. Hikayeyi de beraberinde sürükledi. İpini satalı on yıl filan oluyordu. Bedbaht bir ananın doğurduğu. Babasını hatırlamıyordu. Çocukluğunun sorgusuz sualsiz geçmesi kendine çocuk şuuruyla mukayyet, kötü kabul edilen iptilalar kazandırmıştı. Sapıklıklar. Dönemeçler vesaire. Fakat hikayedeki rolü pek o kadar uzun boylu değil. Her günkü gibi bugün de dinine imanına sarhoş. Yalpam-yalpam. Tornacının karısını sayıklamakla meşguldü. Tornacının karısı. Yosmaydı. Esmerdi. Kıyasıya güzel. Gün günden daha kaltak. Bir ara, çocukları da olmuyor diye düşündü. Dudakları alacakaranlık bir zevkle titredi. Bir suç işlemiş gibi. Bir suç işlemiş de bundan hem utanç, hem gurur duyuyormuş gibi. Daha ziyade güneylilere mahsus bir tavırla tırnaklarını avuçlarının içine daldırdı.

Saat altıda şehir kocamandı. İt sayıklıyordu. Tornacının karısı. Ağdalı kalçaları vardı. Lezzetini çıkara çıkara önünden geçti. Dar şeycikler giymişti gavurun kızı. Belinin yan tarafında yarısı açık duran bir fermuar, it, bir itin sevda haysiyetiyle tornacının karısını sayıklıyordu. Fermuar. Hep bu fermuardan başlardı hayaller. İt fermuarın kapalı kalan kısmını da aşağı indirecekti. Saat altıda şehir kocamandı. Binaların saçakları eski kat'i hatlarından vazgeçmişler. Her şeyde bir yumuşaklık. Bir kabul ederlik, bir razı olmuşluk... İt bir manifaturacıya nasıl girdiğinin sebebini araştırmadı. Düşünecek halde değildi. Tezgahtar kıza:

- Bir carcur istiyorum, dedi.

Otomobillerden bir otomobil hışımla geçti. Neon lambaları hınzırca göz kırptılar. Banka reklamları. Mavi mavi. Apartmandan bütün şunlar görülüyordu. Kılı kılına.. Çocuk annesine sordu:

- Mami, babamın neden bıyıkları yok?

Babası iç salonda siyasi bir nutuk döşemekteydi:

- Efendim onlar maliyeyi yorganına göre ayak uzatmak anlıyorlar. Halbuki asıl mesele ayağına göre yorgan imal etmenin çarelerini ele geçirmektir. Değil mi efendim. Siz de hak veriyorsunuz değil mi? Bu hususta naçiz kanaatlerimize göre...

Otomobilden bir adet Amerikalı indi. Bir adet Amerikan bahriyelisi. Filmlerdeki gibi. Sarışın. Çocuk yüzlü. Ve coni. Deniz ışıl ışıldı. Donanma vardı. Cebinin karanlıklarından bir sürü ufaklık çıkardı. Cömertti. Şoför kandilli bir eyvallah çekti:

- Tenkü...

Bahriyeli daracık sokaklara saptı. Bir haftadır buralara her gün geldiği için iyiden iyiye biliyordu. Vitrinleri filan tanıyordu.

Saat altıda şehir kocamandı. Kadın duldu. Bütün bütün yalnız. Yarısı caddeye, yarısı gökyüzüne açılmış penceresinin ardında. Namusluluğunun muhasebesini çıkarıyordu. Büro şefi çok kaba adamdı. Münasebetsiz. Parmaklarının üstünde diri diri kıllar vardı. Hayvan gibi. Kadın yüzünü yastığın derinliklerine gömerek:

- Partal herif... diye inledi.

Mülkiye Dergisi, 1953

Türk Sosyalizmi

UĞUR MUMCU

"Demir ağlarla ördük ana yurdu dört bir baştan" mısrası genç bir Türkiye'nin onuncu yılında mutlu yarınlara seslenişiydi. Gel gör ki, birkaç on yılın ardında Türkiye batılı tarifiyle iktisaden geri kalmış bir ülke oldu.

NATO subayları Türkiye'de "çöl zammı" alırlar. İktisadi durumumuz ve itibarımız için en acı misal... Geri kalmış ülke damgasını Türk aydını Türk halkı bir suçlu gibi alınlarında taşıyor.

Yıllarca kendi çilesine terkedilen fakir halk geciken yarınların ıstırabı içinde, toprak -parlamento ağalığına dayanan demokrasimiz son on yılda sadece köşe başı milyonerleri türetmiş, mutlu azınlıklar umutsuz çoğunluğun ıstıraplarıyla zenginleşmiş, iktisadi planlar siyasi-müteşebbislerin kasalarına bağlanmış, vergiler dar gelirlilerin omuzlarına yüklenmiş, vergi adaleti, sosyal adalet, işçi hakları fantezi bir edebiyattan ileri gidememiş ve en fenası siyasi ve iktisadi ahlak yoksunluğu bir sari hastalık olmuştu.

Son on yılın iktisadi tablosu karşısında ibretle düşünmeye mahkum bir kuşağız. Gelecek nesilleri değil, gelecek seçimleri düşünen politikacılarımız bu tablonun ressamlarıdırlar.

"Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" parolası ile liberalizm en acı örneğini Türkiye'de vermiştir. Amerikan kapitalizmini sosyalizme antitez misali olarak verenler, bünye farklarını tahlil edemeyenler, oluş şartlarını mukayese edemeyenlerdir.

Ne kazandırmıştır on yıllık liberalizm memlekete? Kalkınma hızı mı? Sosyal adalet mi? Çalışma gücü mü? İktisadi itibar mı? Milli gelirde artma mı?

Yoksa Ortak Pazar toplantılarında bir geri kalmış ülke ismi mi? Son on yılın örneğinden ve sonuçlarından hoşnut olanlar, dünün köşe başı milyonerlerinden başkaları değildir.

Atatürk devletçiliği ne kaybettirmiştir, veyahut iktisadi şartlarımızda ne derece bir değişiklik olmuştur?

Bu soruların cevapları Türk sosyalizminin anahtarıdırlar. Sistemleri, tarihi oluşlarıyla birlikte memleket şartlarıyla düşünmek gerek. Sosyalizm, Lenin'in tarifinde bir işçi diktatörlüğü, Batılı tariflerde bir iktisadi demokrasi, yani halkın iktisaden kendi kendisini idare etmesidir. Bunun içindir ki aynı sosyalizm altında çeşitli yönler vardır.

Türk sosyalizmi ne Marx'ın sosyalizmine benzemeli, ne de Batı sosyalizminin bir kopyası olmalı. Memleket şartlarının yarattığı ve siyasi rejime en uygun olan bir sosyalizm...

Türkiye'de demokrasi kadrosuzluktan dolayı ideal safhaya erişememiş ve acı sonuçlar vermiştir. Kadrosuz sosyalizm ise kötü bir liberalizm olur. Acılarını yine milletçe çekeriz.

Bugünkü bürokrasi kartvizit imtiyazı, rüşvet alışkanlığı kalkmadıkça, bilgili, rasyonel, dinamik bir kadro bulamadıkça, sosyalizmden mucizeler beklemeyelim. Kelimelerin sihrine değil, tatbikine önem verelim.

İşte Türk halkı şartların yarattığı bir Türk sosyalizmine ve dinamik ve rasyonel bir kadroya muhtaç...

Her şeye Atatürk gücüyle ve onuncu yıl umuduyla başlayacağız, başlamalıyız.

Cumhuriyet Gazetesi, 1962

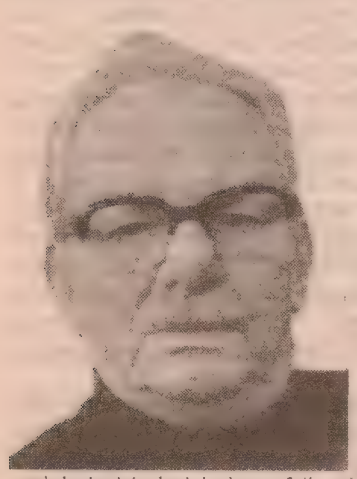

Roman ve Röportaj

MELİH CEVDET ANDAY

Realist roman cereyanının alıp yürüdüğü bu devirde röportaj modasını dahi tayin eden sebep aynıdır:

Okuyucu daima temasta bulunduğu hayatla alakasını sezemediği yazılara uydurma nazariyle bakıyor. Bu telakki sanatkarı maddi hayat şartlarına göre ayar etmek zorunda bırakıyor. Artık o, eserin kalabalıklar tarafından tanınması, tasdik edilmesi zaruretini kabul ettiği için, zekasını ve hassasiyetini publik endişe ve ıztıraplarına açık bırakmak lüzumunu tanımıştır.

O halde falan yerdeki zelzeleyi resimler ve kazazedelerin isimleriyle bertafsil anlatan röportaj muharriri dahi okuyucu tarafından aynı hararet ve alaka ile karşılanmalı değil midir?

Gönlümüz romancı ile röportaj muharririni birbirine yakın bulmaya razı olmuyor. Oysa ki bir kısım romancıların eserlerine tekaddüm eden zihni hazırlık bakımından alabildiğine bu yaklaşmayı kolaylaştırdığını zannediyorum. Bu "zihni hazırlık" tabirinden neyi anladığımı izaha çalışayım.

Röportaj muharriri bir hadisenin karşısına dikilebilir. Bunu kendi aklının veya başkasının emriyle yapar. Cemiyetin şu köşesini yahut şu sınıfını anlatmak lazımdır düşüncesiyle harekete geçen romancı aynı zihni hazırlıktan geçiyor.

Röportaja yaklaşsın yahut yaklaşmasın, sanatkarın bir içtimal lüzuma, aklının kabulünden sonra bile olsa, boyun eğmesi doğru değildir.

Romancının yazacağı mevzua yabancı ve habersiz olmasını iddia etmiyorum. Bilakis kendisini o mevzuun içinde kaynamış, karışmış hissetmelidir. Demek istiyorum ki, bahsedeceği vakaların ve insanların tazyikini samimi surette hissetmedikten sonra romancının sadece aklının yardımı ile cemiyet içinde kendisine bir mevzu *payı* ayırması doğru değildir.

Son zamanlarda bizde bir köylü edebiyatı yapma modası çıktı. Bu milletin ekseriyetini teşkil eden köylünün edebiyata girmesine aleyhtar olacak biri çıkabilir mi? Zihin bu lüzumu derhal kabul ediyor. Fakat sadece bu lüzum romancının muharrik sebebi olamaz. Onun aynı zamanda köylü ve köy tarafından tazyik edilmesi de lazımdır. Bu tazyik duyulmadan yazılan köy hikayeleri ve romanları bizde bir yadırgama hissi uyandırıyor. Onların içinde, köyü anlatma lüzumunu fakat sadece zihnen tanımış olan romancının zorakiliğini, ruhsuzluğunu hissetmemek kabil olmuyor. böylece Ayşeli, Fatmalı hikayeler çoğalıp duruyor. Bunlara realist nazariyle bakmak güçtür.

Bugün sabahçı kahvelerini yazayım diye düşünen röportaj muharriri ile, köylüyü yahut işçi sınıfını anlatayım diyen romancı arasında ne fark vardır?

Oluş Dergisi, 1939

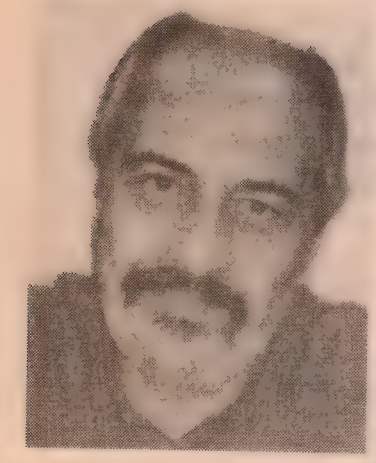

Anayurt Oteli

ENİS BATUR

Yusuf Atılgan, bir mektubunda "Anlaşılan, bilinen anlamda bir yazar, açıkçası yazar değilim," demişti. "Korkut'a Masal"da bir kuruluş dengesizliği (olağan gelişimine karşın, Atılgan yorulmuşcasına kesiyordu, "çabuk" bitiriyordu) bulmam, "Ceren'e Masal"da içiçe sıkışmış üç masal görmem, "özetçi" olduğunu söylememdi bunları ona yazdıran. "Anayurt Oteli"nin çıkışı Atılgan'ın yazarlığı üzerine, yeniden düşündürdü beni.

Gerçekten de, bu yazışmanın olageldiği sıralarda, Atılgan'ın "bilinen anlamda bir yazar" olup-olmadığı tartışılır nitelikteydi. "Aylak Adam" bir imgeye değil bir "yaşama"ya dayanıyordu, anlatılmadan susulamayacak bir yaşamaya. Uzunca bir aradan sonra "edebiyatımızda uzun bir süre yayımlamayan yazarın, yazmadığı, kaybolduğu düşünülüyor nedense) çıkan masalları ise toplu bir biçimde görülmeden yorumlandıkta erken yargılara yol açabilirdi. "Anayurt Oteli" uzun bir anlatı, "tekbaşına" (şimdilik) bir metin. Giderek, Atılgan'ın "Aylak Adam"dan sonra yayımladığı ("Bodur Minareden Öte" bir yana) ilk değerlendirilebilir yapıtı ve yazarlığının da bir bakıma kanıtı, diyeceğim.

"Anayurt Oteli"nin üzerinde, okuma öncesi, ilk düşünülen, kuşkusuz. "Aylak Adam" ile ilişkisi. Okundukça, kitabın "Aylak Adam"dan uzamalardan çok ayrılmalar taşıdığı görülüyor. Bu kez, topografyası değişmiştir öykünün, kişinin, kişilerin, yazarın, yazının. "Kasaba. Ya da kent" (s. 10) diyorsa da yazar, öykü geliştikçe "daha" dar bir alanda geçtiği anlaşılır Zebercet olayının. "Olay", ana kişinin dolayından çok içinde büyür. Aylak Adam'ın çevresi ile sesli bir çatışması vardır, Zebercet içedönük bir tutumla kurgular öyküyü. Bir yerden (s. 66) sonra önemli bir ortak yanları olur; Zebercet o gün oteli kapatmaya karar verir. Artık aylaktır, düşünmekten ve edime yönelmekten başka işi yoktur.

Atılgan, Zebercet ile iç evrimini anlatmaya dönmüştür kişisinin. Anlatıda iç monoloğun yeri geniştir, konuşmalar azalır. Hikayecilerimizden biri "müstehcen" bulmuş kitabı. Cinsel olgunun sık ortaya çıkmasının nedeni iç evrimin anlatımıyla ilintilidir, en belirgin olarak. Zebercet'in "yalnız" olduğu, bir otelde yaşadığı unutulmamalı. Cinsel yoğunluğa karşın "ürkütücü" bir saplantısı olmadığı da kabul edilmeli Zebercet'in.

Aylak Adam'dan Zebercet'in bir öteki ayrımı da aramamasıdır. Gene de, umutludur başta: Bekler. Ama, bu umudu yitirmek için Aylak Adam kadar zaman kaybetmez, bir süre sonra beklediğinin gelmeyeceğini anlar (s. 56), belki de başından beri bilmiştir bunu, kitabın sonunda düşündüğü (s. 163): "Değişmez tek kesinlik vardır insan için: Ölüm", oteli kapatması ile çoktan yoluna girmemiş midir? Tek bir kip zamanın boyunda, kişiden kişiye geçerek gelir: Boğmak. İp. Emekli subay, Faruk Bey, Temizlikçi Kadın. Zebercet, hiç de sandığı gibi özgür değildir o anda (s. 173).

Burada bir ayraç açmak gerekecek. "Anayurt Oteli", gerek imge, gerek kuruluş açısından Faulkner'ın bir romanının ("The Sound and The Fury" / "Ses ve Öfke", Çev. Rasih Güran) ikinci bölümü ile benzeştir. Bu bir "andırma" değildir. Atılgan, Faulkner'ın bu bölümü yazarken kullandığı tekniği kullanmış; çoklukla imgeyi de izlemiştir. Bu, gerçekte, olumlu bir yazma yöntemi olarak değerlendirilebilir. Bilge Karasu da, on-on beş yıl önce, Faulkner'in, Joyce'un yöntemlerinden yararlanmıştı. Atılgan'ın "Anayurt Oteli"ni yazarken, Karasu'dan farklı olarak, Faulkner'ın imgesinden de yararlandığı görülüyor. Ancak, ortaya, yeni, "başka" bir metin çıkıyor.

"Ses ve Öfke" dört bölümlük bir romandır. İkinci bölüm öteki üç bölümden 18 yıl önce geçmiş bir olayı anlatır. Bölümün ana kişisi Quentin'in intihar ettiği günü yazar Faulkner. Bölümün kuruluşu, yukarıda da söylediğim gibi, "Anayurt Oteli"nin kuruluşuna benzeştir. Quentin gibi Zebercet de sarhoş olur, ayılır, ayık iken düzenli bir düşünme alanına girer, "flash-back" yapar, Quentin'in Compson'ları, kızkardeşi Caddy'i düşündüğü gibi Zebercet Keçeciler'i, Faruk Bey'i düşünür. Keçeciler'in on dokuz yaşında, ağabeyinin karısına aşık olduğu için intihar eden Faruk adında bir oğulları vardır. (Quentin de Caddy'e aşıktır.) Kardeşinin intiharından sonra, Rüstem Bey, doğan oğluna Faruk adını verir. Quentin öldükten sonra da Caddy çocuğuna Quentin adını verecektir...

Atılgan'ın sözkonusu yöntemle, yeni, "başka" bir metin ortaya koyduğunu söyledim. Doğru. Ancak, Atılgan'ın Faulkner'ın ustalığına erişemediğini de eklemem gerekiyor. "Anayurt Oteli", başka metinler ile beslenmeden, "tek başına" bir metin olarak kalırsa büyük bir özgünlük taşımayabilir.

"Anayurt Oteli"nin üzerinde durmamın başlıca nedeni, genellikle işin kolayına kaçan, bir "metine bakış yöntemi" olmayan eleştirmenlerimizin böyle bir "yazı"yı "batıdan çalınma teknikler" olarak nitelendirmeleri. Koşut bir çalışmayı da M. C. Anday'da görmüştük: "Troya Önünde Atlar". Anlaşılmayan nokta, N. Menemencioğlu'nun S. İleri'yi "adli bir durum"a getirmesine karşılık, Anday-Eliot ilişkisini yapısalcılıkla adlandırabilmesiydi. Atılgan'a da, ne yazık ki, benzeri tepkiler gelecektir.

"Anayurt Oteli"nin "Ses ve Öfke" ile olan ilişkisini ayrıntılı izlemenin yanı sıra, tek başına metin üzerine (metine dayalı olarak) geniş bir alanı kapsayacak bir çalışma yapmak istiyorum ileride. O da, bu kısa yazım gibi değerlendirmenin ötesine geçmeyecek. Atılgan, kitabın bir yerinde (s. 168) şöyle diyor: "Yorumlar, nedenler önemsizdi; kesin değildi. Önemli olan insanların edimleriydi". Gerçekten de, önemli olan, kesin olan, Atılgan'ın "yapıtı"dır. Değerli ise kalacaktır. Ölüme gelince, "güncel" ve "doğulu" verilmemiş de olsa "Anayurt Oteli"nde, Quentin - Güran - zebercet üçlüsü yeterince vurgulamıyor mu olabileceği, olanı?

Yeni Dergi, 1974

Tavaf Eden Kuşlar, Hacı Bayramı Veli, Ves...

BÜLENT ECEVİT

Aynı şeyi kimbilir kaçıncı defa ve kimbilir kaçıncı insanın ağzından dinliyorum. Bu sefer yaşlı bir kadın anlatıyor, her halinde mucize zikreden bir zahit ürperti ve inancı var:

- O gün ben de Kadıköy rıhtımındaki kalabalığa sokulmuş Yavuz'un geçmesini bekliyordum. Yavuz epeyce yaklaşmıştı ki bir de ne görelim evladım, nereden geldiği anlaşılmayan sayısız beyaz kuş, tabutun üstünde toplanıp onu tavaf ederek hiç ayrılmaksızın gemiyle beraber ilerlemeye başlamasın mı!.. Tüylerim diken diken oldu. Sonra öğrendim, meğer onlar kuş kılığında gökten inen meleklermiş.

Ve Atatürk'ün yarattığı devrim sebebiyle tekkesi kapatılmış bir şeyhin ağzından naklediyorlar:

"- İstiklal Harbi kazanılmış, düşman arkasını muzaffer Anadolu'ya çevirerek kıyılara doğru kaçmaya başlamıştı. O gün Meclis binası önünde toplanmış Mustafa Kemal paşayı bekliyorduk. Geldi, heyecanla karşılandı. Bir hoca duaya başladı, bu muvaffakiyeti manevi yardımıyla bizim için sağlayan Hacı Bayramı Veli'nin ismi şerifini saygı ile anmak istedi. Kumandanın sesi, Gazi'nin sesi gürledi: "Hayır hoca", diyordu, "harbi idare eden bendim, dövüşen Türk askeriydi, kazanan o büyük milletin iradesidir. Hacı Bayram hiçbir suretle işe karışmış değildir!" Ben, Bayrami tarikatının aşıkı, tevekkülle boynumu büktüm. Bu büyük veliye karşı gelmek herkesin haddi mi? Cenabı Hak ancak yüksek bir vilayet mertebesine erişmiş olanlara bu izni verebilirdi; demek Mustafa Kemal daha üstün bir veliydi ki Allah'tan izin almıştı. Hepimiz saygı ile muzaffer kumandanın önünde tekrar eğildik!.."

Gözleriyle görenlerden, onu Dolmabahçe'de ziyarete gelenler arasında bazı Hıristiyan kadınlarının kundaktaki çocuklarını birkaç saniye tabutun yanına bıraktıklarını dinledim.

Her cins insandan buna benzer daha birçok şeyler işitiyoruz. Mesele bu rivayetlerdedir; onların eğriliğinde veya doğruluğunda değil. Bir adamın sağlığında ve ölümünden sonra kendisi için bu gibi rivayetleri uydurtabilecek kuvvette olması, onu, hakkında böyle rivayetlerin doğru olduğu bir adamla aynı seviyede tutar.

Atatürk'ün zihinlerde zaman geçtikçe kutsallaştığı besbellidir.

Ve zaman geçtikçe biz, Atatürk'ü kendine mürşid edinmiş bir cemaat haline gelmekteyiz.

Tanrılaşan kuvvet o demektir ki altşuurumuza kendini gökte bir destek halinde tasavvur ettirebildikten sonra mevcudiyetine şuurumuzu inandırdığı bu desteğe benliğimizi güvenlerin en büyüğü ile dayandırabilsin...

Atatürk bunu yaptı.

Artık, günü gelirse, sırtımızı koskoca göklere dayayıp da öyle dövüşeceğiz.

İzlerimiz, 1944

Bi Keman

SELİM İLERİ

Bi keman. Çoktandır bi keman alıcam. Bi keman sesine yoksunum. Ama söyledim anneme. "Olur" dedi, bi keman alıcaz çarşıdan. Onca dükkandan birine giricez, şöyle tahtadan, bakır telli bi keman sorucaz, gıygıy bi şi. Ben mendilimi evde unutmuşum, burnum akıyo hep. Kirli çoraplarım da masamın üstünde, bi kötü kokuyolar ki. Dün sokağa çıktım, gidip notalar aldım, bi keman satın alınca keman çalıcam. Gıygıy gıygıy hep çalıcam. Kimse karışamaz, geceyarısına dek çalarım. Sonra yatıp uyurum. Bi kez Yakacık'a gitmiştik, yağmurlu bi gündü, gezinti düzenlemiştik Yakacık'a. Birkaç tanışım şey topladılar, şey, çiçek, güzelavratotuyla ballıbaba. Paşa babama da anlattım, "olur" dedi. Bi keman alıcaklar bana.

Bayramda laternacı baya sordum, "ucuzdur" dedi, ucuzmuş bi keman. Tahtası gül ağacından olanlar pahalıymış, benimki varsın döşeme tahtasından olsun. Bayrama çok var daha. Geçen gün komşumuzun oğlunun kızkardeşi donunu çıkardı balkonda, ağbisi bi dövdü bi dövdü, dayısına da diyeceklermiş akşama, "kız deli misin sen!" dedi annesi, "bi daha oranı herkeslere gösterirsen döverim seni" dedi, "kemiklerini kırarım valla!" Annem sakın ant içme diyo, boş yere içileni büyük bi şimiş, şeymiş, günahmış. Cayır cayır yanarmış insan tamusal yangınlarda. Paşa babam her sabah dizine oturtup öğüt veriyo bana, uslu olursam bi keman alacaklar, evlendirecekler beni bi kemanla. Kemana gelinlik diktiricez en tanınmış dikişçilerde. "Ah dikişçi kız yapidik" diyo yengem, dikişçi kız yapsaymışlar o dikecekmiş gelinliği, duvağı. Latarnacı bayı da çağıracam düğüne, pasta da yiyecez, limonata da içicez. Ninem diyo ki "keman alıncaya değin" diyo, "otur" diyo, "radyoyu dinle" diyo. Radyoda da çalarmış keman. Aradım ama, radyoda kimse keman tıngırdatmıyormuş, gıygıy gıygıy gıy gıy gıy. Gıygıyı bulamadık ki gıygıy. Bi keman istiyodum, bi kemanım olsun, almadılar ki, kızdım bi güzel, gittim komşunun oğlunun kızkardeşini çağırdım, orasını göstersin diye, "hadi kız" dedim, "hadi be göstersene." "Olmaz" diyo, "bilmemnebey amca" diyo, "dayım akşamları kızıyo" diyo. "Hıh" diyo ninem, "onun hangi dayısıymış o" diyo, "anasının aftosu ayo!"

Yumurtacı geldi, "bi keman" dedim, "bi keman getir bi kez de n'olur." Hihi, hoho, kihkih, kahkah; güldü budala budala. "Deli" diyo bana, şerbetçi dedeme bi söylersem görür gününü, "deli deli kulakları küpeli" diyo. Geçen gün duydum zaten, beni gizleyemezlermiş artık, götüreceklermiş, "attaya mı?" dedim "hı" dediler, şerbetçi dedeye gideceğiz, bi keman alacaklar bana, şerbetçi dedeye çalıcam kemanı, gıy gıy gıy çalıcam. Latarnadaki gibi tıngır mıngır. Bi keman. Bi kenan. Bi kenman. Keman keman keman...

Yeni Ufuklar Dergisi, 1967

Fortuna

TEZER ÖZLÜ

Tüm korkularım çamların ardındaki aydınlıktan geliyordu. Aydınlı olmasa gene korkacaktım. Ürkek kollarımı büzdüm. Bacaklarımı tuttum. Duydum. Kırmızı. Şiş gözlerim. Camın ardına bir bakabilseydim. Duvarlar yeterdi bana. Pis duvarları severdim. Gözlerimi onlara dikip, bomboş içlerine salıverirdim kendimi duvarların. Başımı çıkardım yavaşça. Bir sırıttım kendi kendime. Duvarlara baktım ardından. Gülüyorlar mı bana diye. Sessizlik bile durmuştu. İçime çekecek hava da yoktu. Öylesine bir durgunluk. Ne var? Rey mi umuyorsun? Haa.. Isırdım elimi. Duydum gene işte. Uzattım boynumu. Tüm gök gözlerle dolmuştu. Görmez bunlar. Bakarlar. Saklandım köşeye. Kaygı bu. Gene uzattım boynumu. Bakıyorlardı. Tuttular beni artık yalnızlığımda. Yapıştılar enseme. Ne halt edeceğim şimdi? Şurada ben. Güldüm. Şşşşt. Sustum. Anlamıştım.

Yeni bir kent. İndim. Ayaklarıma dek baktım. Yerden bir ufak taş aldım. Attım cebime. Kaçtım trenlerinin yanından istasyonun. Dağınık bir kalabalık var demirlerin gerisinde. Karnımı şişirircesine soludum. Yorgunluğumu severim. Uğultular arttı. Cebimdeki taşa baktım. Yerindeydi. Taşı tuttum. Gene duydum. Taşın taş oluşunu duydum. Attım taşı. Dayanamadım. Döndüm. Eğildim. Gene aldım. Severim istasyonları. Akşama değin istasyonun yanındaki merdivenleri indim. Çıktım. Gene indim. Gene çıktım. Gün boşluğunu sundu geceye. Bakamadılar bana. Baksalar da görmeyeceklerdi beni. Sıkıldım merdivenlerden... İstasyonun meyhanesine girdim. Bir uğultu. Aynı uğultu gene. Gözler dolu. Hep gözsüz bir adam aradım. Buldum. Geçtim karşısına.. Oturdum. Yok mu gözleriniz? Var. Nerede? Cebimde. Bana versene diyecektim. Kaygan gözlerin etime vereceği bulantıyı andım. Boş verdim. Yolcular ve yolsuzlar bira içti. Ben içtim. Gözsüz adam içti. Ne haber? Bir şey söylemek istedim ona. Ağzımı oynattım. Söz çıkmadı. Adam gözlerini taktı. Para ödedi. Gitti.

Dört ayak korkutuyordu beni. Tanımadığım şeyleri seviyordum. Her köşede belirtisiz süreler kalmak istiyordum. Bu etten bir köşe idi. Kimsin sen? Saçlarımı tuttu. Uzun değil geceler. Yabancı kent atıverecekti beni. Parmaklarımla gözlerini aradım. Hiç kapamaz mısın bunları? Geceleri hayır. Sen de camların ardındaki aydınlıktan korkar mısın? Hiçbir şeyden korkmam. Neden kapamazsın öyleyse gözlerini? Camın üzerinde burnumun yarısı yara. Gözümün de yarısı. Kollarım. Ayaklarım benim değil artık. Gün doğmadan kaçtım.

Merdivenleri indim. Kapı açık. Kilisenin önü ağaçlık. Her yol yeni. Her yol yabancı. Kendimi koyuverdim ortalarına. Hiçbir yerde değildim. Kirpiklerimi camın içinde içiçe geçirdim. Sinek kanatları. Korkuyorum Kirpiklerim olmasa gene korkacağım. Bir süre önce tutmuşlardı küçük odamı. Eğik tavanlı. İlk girmem içine. Camı açtım. Sıcak. Duvarların üzerine boş havadan yağmurlara koşacaklar. Biliyorum bunu. Yatağa uzandım. Kapasam gözlerimi düşeceğim uykuya. Kalktım hemen. Anahtarı aldım. Aynayı aldım. Gözlere baktım. Aynayı koydum. Çıktım. İki adım attım. Geri döndüm. Birkaç merdiven çıktım. Odayı istemedim. Gene indim. Sokağa çıktım. Her yöne adımlar attım. Kazmışlar. Toprak yığınlarının üzerlerinden atladım. Hiçbir yerde değildim. Yürüdüm.

Camlara baktım. Görünümlerime sırıttım. Gazete satanlar belirdi. Diğerleri uyuyorlar eski evlerinde kentin. Pazar olsa gerek. Bir gazetecinin peşine takıldım. Birkaç köşe döndük. Adam baktı bana. Ne geliyorsun ardımdan demedi. Gittim. Sıkıldım. Birahaneler kapalı. Salt pazar bunaltısı. Otele döndüm. Aynayı aldım. Para verdim. İstasyona geldim. Gitmeliydim. Yersiz yerlere. Cam yanına sindim. Evler yürüdü. Uyuyanlar yürüdü. Tren de...

İstasyona büyük bir bavulla indim. Korkumu koymuştum içine. Akşamüstü. Yorgun insanlar dolu. Herkes geliyor. Gidiyor. Tez davranışlı kişiler bunlar. Perondan aşağıya merdivenler iniyor. Tek tek indim onları. Telefon kulübelerine baktım. Kapalıydı hepsi. İstasyonun önüne çıktım. Bavulumu yere koydum. Üzerine ben oturdum. Kırmızı bir istasyon bu. Güneş girdi yüzüme. İstasyona akan onlar baktılar bana. Hiçbirinin böylesine aval aval oturarak geçirecek süreleri yoktu. Bu kente geleli ben üç dakika olmuştu. Karşımda çiçek satan kadından başka kimseyi tanımıyorum. Onu yabancıdan saymıyorum artık. Üç dakikadır bağırıyor orada. Soluk almaktan başka yapılacak şey yok. Kalktım. Bavulu aldım. Bir tane de çiçek alıp bavula armağan ettim çiçeği. Yolun ortasındaki tramvay durağına geçtim. Sağa da, sola da giren tramvaylar var. Hangi yöne gidenlere binsem? Boş verdim. Döndüm istasyona. Korkumu çıkardım. Bavulu bıraktım. Koşarak çıktım dışarı. Diğerleri gibi. İşim varmış gibi. Para kazanıyormuşum gibi. Karşıya geçtim. Ana caddede yürümeye koyuldum. Yorgun vitrinleri önünde durdum bir mağazanın. Beni ilgilendiren giysili bebeklerdi. Onlara baktım. Ölümsü duruyorlardı. Karanlık geliyordu. Kapkaranlık olsun diye bekledim.

Gece. Yollardayım ben. İşte burada bulunuyorum. Beni sırıtmaları ile bağlı kılmaya yeltenen kişilerden çok ıraktayım. Unuttum onları. Yatağıma yatıp uykunun ardından koşmaktan da yorulmayacağım bu gece. Bomboşum. Iraklığımın mutluluğu, akıyor. Tüm etimden akıyor.

Trafik ışığının altında durdum. Tam karşıda bir tane daha var. Sarı. Beyaza. Siyah yanıp duruyor. Diğerleri onlara bağlamışlar kendilerini. Bir arabalar akıyor. Küçük. Küçük. Bir insanlar akıyor. Küçük. Küçük. Adamın biri bana bakıyor karşıdan. Işığa bakmıyor. Ben geçersem o da geçecek karşıya. Böyleleri çok. Işığa bakacaklarına karşı kaldırımda bekleyenlere bakıyorlar. İki kaldırım da birden davranıyor. Ortada içiçe giriyorlar. Bir an sonra değişmiş oluyorlar kaldırımları. Herkes gidiyor yoluna. İşte o adam da bana bakıyor. Ben değişmek istemiyorum ki kaldırımımı. Köşe kapmaca da oynamak gelmiyor içimden. Adam dalgın. Bir süre sonra çaktı işi. Yüzüme doğru bir sövdü. Geçti benim kaldırıma. Benim kaldırım da üfledi onu.

Daracık sokaklar var. Yapıların camlarının önleri çiçeklik. Aralarında avlular var. Havagazı fenerleri sönük. Sinemaların önleri sönük. Her dar sokak karaması birahanelerle dolu. Sarhoşlar var. Birinin kapısından içeri kafamı soktum. Tahta masalar ve sandalyeler. Zenciler çalıyorlar. Simsiyah gözleri. Simsiyah gözleri var.

Başka bir birahaneye girdim ben. İnsanlarla doluydu her köşesi. Duvarlara dayanmışlar. Ortada ayaktakiler havaya dayanmışlar. Yan masalardan birine iliştim. Herkesin elinde bir bira bardağı. Tümünü ters döndürdüm. Avaklarına taktım bira bardaklarını.

Diğeri: Nedir bu bunaltı? Bunaltım öldürsün istiyorum beni.

Güldü. Atmıştım bile sokağa kendimi. Yan alanda uyuyan arabalar var. Onların çevresini döndüm. Hep döndüm. Ardından yan yola saptım. Duvar kıyısına indim. Aşağıya baktım. Limana benzer bir yer. Gerimde ağaçlar, yollar. Arabalar. Diğerleri. Karaması, büyük, korkular. Aşağıya atlarsam. Yaşarsam çalınmış bir ölümle.yaşarım. Yarın diğer bir kente gitsem bir şey değişmez. Bir tren durmadan kaydırsa beni raylarda gene aynı. Birahaneye koştum. Yabancının birine: öylesine anlamsız. Soluğum korku. Ölüm de bir hiç. Her şey. Her yer.

Elimi tuttu. Yürüdük yollarda. Benim elim yoktu. Yanımda o yoktu. Duvar vardı. Gene yapayalnızdım. Konuşmadık hiç. Bir ara: mırıldandı o. Duydum. Duymadım. Uzun süre sonra ona: korkuyu tanır mısın? sorusunu yönelttim. Baktım. Gitmiş yanımdan. Kaçışı düşündürmedi beni. Boş kalan elimi öteki elimle tuttum. Yürüdüm. Gece günle yer değiştirmeye koyuldu. İlk tramvay görüldü karşıdan. Önünde eğilesim geldi. -Günaydın- dedim ona. Kırıtaraktan kaydı rayların üstünden. Gitti. Ben de karşıya geçtim. Köşede bir cafe var. Yol kenarına çekmişler masalarını. Sandalyeleri üzerlerine yşığmışlar. bir sandalye indirdim. Sırtımı dayayacağım yere göğsümü dayadım. Dudaklarımı büzdüm. Ellerimi ceplerime koydum. Oturdum.

Yeni İnsan Dergisi, 1963

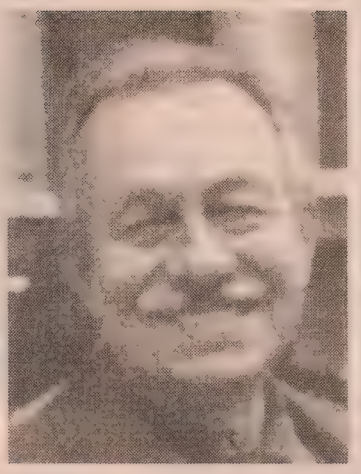

Üçüncü Mevki

ÇETİN ALTAN

Ankara'ya gidiyorum. Vagona biner binmez biraz şaşaladım. İlk önce gözüme, önünde heybeleri üstüne oturmuş köylülerin bulunduğu, kapısı açık hela ilişti. Dar bir koridor ve koridorun solunda karşılıklı dörder kişilik tahta sıralardan ibaret kapısız kompartımanlar. Poturlu, beli kuşaklı, yakasız çizgili mintanının sarı düğmesi sırıtan, başı kasketli adamlar portbagajlara torbalar, tahta çantalar yerleştiriyorlar. Yolcular arasında atkıya sarınmış ihtiyar kadınlarla çarşaflı tazeler de var. Sonradan celep olduğunu öğrendiğim bir ağanın yanında bir yer buldum. Koridorda gidip gelmeler arttı. Ütüsüz pantolonunun paçalarıyla ökçesi ezik pabuçlarının arasından beyaz yün çorapları gözüken bir adam bir arkadaşıyla kucaklaştı. Tren kalkmak üzere. Bir düdük.. Hareket ettik. Sallanan eller, mendiller, şapkalar ve nihayet Haydarpaşa yavaş yavaş kayboldu. Çehrelerin bazılarında içten gelen belirsiz bir tebessüm, bazılarında derin bir düşünce var. Celep benden başlayarak bizim kompartımanda oturanlara teker teker "Uğurlar olsun" diye iyi yolculuklar diledi. Vagonun iki tarafındaki pencerelerden ağaçlar, tarlalar, telgraf direkleri akşamın alaca karanlığı içinde birer sel halinde akıyorlar. Yavaş yavaş eller erzak çıkınlarına uzanıyor; lop yumurtalar, pastırmalar, börekler, bir dizi dikilmiş bir dizi yatık kucaklarda kendilerini gösteriyor.. Buyurun, buyurun davetleri.. Ötede bir çocuğun ağlaması siyasi bir münakaşadan yükselen kelimelere karışıyor, trenin gürültüsüyle birleşerek tuhaf bir musiki meydana getiriyor.

Şu sönük fenerli küçük dağ istasyonu, memurların ayak sesi, "su var, soğuk suuu, su isteyen" diye haykıran cılız çocuk, yanımda horlayan celep,. koridora uzanmış köylü içinde garip tatlı bir his uyandırıyor.

Üçüncü mevki yolculuğunun da kendine mahsus ayrı bir zevki var vesselam!..

Yeni Adam Dergisi, 1944

Susmaya ve Okumaya Dair!..

ATTİLA İLHAN

Kitap: sahibi isteyince konuşan bilgindir.

Arsen Lüpen'i ve Cingöz'ü okuduk. Şimdi, bütün takma sakallı roman dedektiflerini kendi dünyalarında bırakarak; bize bir şeyler öğretecek; insanı, insanın dertlerini, sevinçlerini anlatacak, aklı başında şeyler okumamız gerekiyor.

Okumayı, kültür göğünde balon farzediniz. Okundukça balon şişecek ve irtifa yükselecektir. Cahil sürülerin, itikat kırbacıyla şahlanarak kahramanca ölmeleri bize çok şey kazandırmadı. Sokollu'dan bu taraf, artık sadece ricattır. Eski aydın; Türkçe'yi Arap hareminde boğup, selamlıkta; halkın cehaletini Acemce münakaşa ederken, zat-ı şahane, devlet gemisine korkunç fermanlar veriyordu: "tam yol tornistan!.."

Eski devrin kültür mirası; hiç'in gerisindedir. Biz dünya kültüründe kendi yolumuzu en baştan açmak zorundayız. Karanlığın kesafeti, ancak kara ruhlu insanları korkutabilir. Kültür yolunda ilim ışıkları yansın! Bizim davalarımız da kendimize göre: Artık, cinler, periler ve çocuğu olmayan padişahlarla dolu masallar bulanık, az renkli alemlerini terkedip; evlenmemiş kızlara, bayat aşk teraneleri dinletmekle, onları, bir ruh psikozu içine sevkeden bazı romancıların eserlerini kapayarak: bize, hayatın muazzam realitesini öğretecek şeyler okumalıyız.

Bir kısım edebiyat dergilerimizde; hala daha hece mi? Aruz mu? - Eski mi? - Yeni mi? istifhamları kıvrılırken; aydınclarımızın; dar bir menfaat çerçevesi içinde - gazete sütunlarını ahbap koridorlarına çevirip - eski ve alışılmış şeyleri; fikir borsasında geniş ölçüde spekülasyona teşebbüs etmeleri; inkılabımızın tamamlanması uğruna elzem ödevlerin, başarılması hususunda en önemli engellerden biri değil midir? Bununla beraber: kültür sonsuzdadır. Bunu hep biliriz. Fakat ona en çok yaklaşan en kültürlü insandır. inkılabın tohumu gençlik; bu tohumun gıdası: okumak, meyvesi: kültür ve evrim olmak icabeder. Bu hususta çok laf edildi; muazzam cümlelerle, şatafatlı makaleler bina edildi. Gürültü kafi değil mi? Artık susalım. Susalım ve okuyalım.

İstanbul Dergisi, 1945

Günlük

SALAH BİRSEL

18 Şubat 1949

Türkçe'nin gelişmesi için çabalayan aydınlarımıza, dilcilerimize içerleyenlere ben de fena halde içerliyorum. Bunlar bilgi edinmenin okuldan ayrılmakla sona erdiğini sanan hayatı kolaya almış kişizadelerdir. Hani bu gibilerin zevkten yana da pek öyle zenginlik göstermedikleri söylense yeridir. Siz bunlara taşıt kelimesinin niçin nakliye vasıtası kelimesinden daha güzel olduğunu hiçbir türlü anlatamazsınız.

6 Kasım 1949

Goethe'nin Şiir ve Hakikat adlı eserinden aldığım şu parça bugünkü Türk şairleri için de söylensin, gene de doğruluğundan bir şey kaybetmez:

"Alman şairleri, artık bir birliğin üyeleri sıfatiyle dayanışma halinde olmadıklarından halk arasında en ufak bir imtiyaza bile eremiyorlardı. Ne koruyucuları, ne mevki ve itibarları ne de kendilerine az çok yararlı olabilecek kimselerle ilişkileri vardı. Bu yüzden de istidatlarının parlaması veya sönüp gitmesi sadece tesadüfe bağlı bulunuyordu. Zekasına ve kabiliyetine güvenen her yeryüzü çocuğu, yoksulluk içinde yaşamak ve ilham perilerinden edindiği güçleri, günlük ihtiyaçlarının baskısı altında israf etmek zorunda kalıyordu."

9 Kasım 1949

Dün akşam J. B. Priestley'in Bir Komiser Geldi piyesini seyrettim. Eve dönerken çoktandır bu denli usta bir piyesle karşılaşmadığımı kendi kendime itiraf ettim. Doğrusu Priestley insanı altüst edecek kadar güçlü bir tiyatro yazarı. O, hayatı çok yakından tanıdığını belli ettiği gibi birinci ve ikinci perdede kusur dediğimiz yönlerden bir üçüncü perde çıkarmasını bilmiş. Bu piyes bana Pirandello'nun Size Öyle Geliyorsa Öyledir piyesini hatırlattı. Ben o piyesi de baştan sona kadar büyük bir hazla kovalamıştım.

10 Kasım 1949

J. B. Priestley'in piyesi bana daha evvelce de düşündüğüm bir fikrin artık adamakıllı doğru olduğunu anlattı.

Doğrusu bir yazar, piyesinin başarılı olmasını istersе (bunu bazıları gerçekten istemiyor), onu son perdesinden düşünmeye yani kurmaya başlamalıdır. Son cevap veya olaydan ilerleyerek piyesin çıkış noktasına varmak, piyesin daha hareketli olmasını sağlayabileceği gibi, yazar eserinin seyrini her dakika piyesin sonuyla karşılaştırmak durumunda olduğundan lüzumsuz cevap ve olayların konu dışında kalmasına kolaylıkla varabilir. Bu da piyesin tiyatro sanatına göre hazırlanması demektir.

Beş Sanat Dergisi, 1950

Çay

AZİZ NESİN

Kısa etek modasının unutulduğu günlerde, bizim tarafta yeni tutunuyordu. Bu suretle hem vücudun daha çok göz alan yerleri, çarpıklığı daha çok belli olan bacaklar...

"Eksik etekler" bu ilerlemeyi yeter görmediler? Uzun saçları kesip alafranga yaptılar. "Kaşık düşmanları" için bizim semtin erkekleri "saçı uzun aklı kısa" diyemedi. Galata Köprüsünün öbür köşesinde radyo zaruri ihtiyaçlar arasına girdiği zaman, bu tarafta gramofon, zenginlik kibarlık gösterişi olarak ahşap evlerin en lüks eşyası oluyordu. Duymaktan ziyade duyurulmak için ve ailenin refah içinde olduğunu dosta düşmana haykırmak için yirmi dört saatin gelişi güzel bir zamanında çalınabilirdi.

Sokaklara elektrik direkleri dikilip, isli lambalar söndürülünce teneke kaplı viran evlerin damlarına çamaşır sırığı gibi anten gerildi. Dans sari bir zıplama hastalığı gibi mahalle aralarına yayıldı. Daha sonra eksik etek dedirtmeyen kadınlar, eteklerine kulaç kulaç ipekli kumaşlar eklediler, uzun etek tekrar moda oldu.

Hülasa kocakarılar pişman oldular, otuz yıl geç doğmadıklarına ve kıskandılar kızlarını. İhtiyarlar, zaman ve zamaneyi beğenmeyerek, bu gidişin sonu yok diye felekten hınç aldılar. Düzgünün geremediği buruşuk yüzlerinden, boyanın karartamadığı ak saçlarından öç aldılar. Yaşlı erkekler de ağızlarını şapırdatıp durdular.

Devrin yükünü ancak eğri böğrüne kakılmış iki payanda ile taşıyabilen komşunun harap evinde geceli gündüzlü bir didinme, bir heyecan vardı. Belki de bir düğüne hazırlıktı. Her yıl aynı evin bacasında yuva kuran kuluçka leylek bile şaşkın şaşkın, bu miskin evin telaşını yumurtaları üstünde esneye esneye seyretti.

Mutfağın bazı yerleri değiştirildi. Bazı kısımlar lağvedildi. Ve bir büfe ihdas edildi. Üst kattaki büyük oda, salon haline getirildi. Sofadaki eski muşamba tamir edildi, güzelce kayması için de sabunla bol cilalandı Duvardaki "Ah Minelaşk Ya Hafız" levhaları kaldırılıp yüke kondu. Ve bunların yerine mecmua kapaklarından kesilmiş çıplak artist resimleri camlanıp asıldı.

Baba, çılgınlık diyebildiği bütün bu olanların ecrini öder gibi hiç ses çıkarmadan yorganına göre uzattığı ayağının da açıkta kaldığını görerek bütün gayretiyle gedik kapamaya çalıştı. Birkaç defa oğlu ile arkadaşlarının verdiği çaylara giden anne, bir şahin gibi yeldirmesini gererek oğlunu babasına karşı "bunlar asri gençlerin haklarıdır" diye müdafaa etti.

Evde verilecek çay için davetiyeler de basıldı. Caz da temin edildi. Yalnız demode olmuş koltuk, sedir, rahle gibi eski eşyalar meyanında misafirlerden utanılacak ve saklanması icabeden insanlar da vardı. Bunun da en uygun çaresi bulundu: Büyükanne Yeniköy'deki büyük hamfendilere gece yatısına, emzikli gelin de bakkalların Pervin'e gönderildi. Fakat ömrünün son günlerini yaşayan büyükbabaya bir yer bulunamadı. Çünkü kötürümdü. Altmış yaşından sonra kırılası bacakları kendisine itaatsizlik etmişti. Ve kibar misafirlerden genç davetlilerden en çok da onun saklanması lazım geliyordu. Bu mesele düşünüldü ve icabına bakıldı.

Birbirinden üçkol uzunluğu mesafe ve aralıkta, feleğin yükünü birbirine yaslanarak ortak taşıyan mahalledeki bütün evlerin kafesleri sürüldü. Gıpta ve hasetle, topuzlu başlar pencerelerden uzandı. Cazın sesini işitmeye ve dans edenleri görmeye çalışıyorlardı. Saat biri geçiyor. Çiftler yaratılışlarının bütün everimlerini harcayarak, bütün cinrsi meziyetlerini dışa vurarak dans ediyorlar, eğleniyorlar, hayır uçuyorlardı. Yüz kişi, yüz elli metreküp boşluğundaki odada, hayatında ilk şahit olduğu bu hadiseden hayretler içinde kalan evin temelini biraz daha bükerek hayatın zevkini çıkarıyorlardı.

Delikanlıların, kuyruk gibi uçları enselerinden içeri kadar girmiş saçları pırıl pırıldı. Bıyıklar, "Son aşk" filminde müthiş sükse yaratan jönprömiyeninki ile tıpatıptı.

Bütün kadınlar, Allah'ın yarattığı suratlarını beğenmeyerek, o kadar boyanmışlardı ki, bu bapşka birini temsil etmek ister gibi makyajlı suratları, elbiseleri ve hareketleriyle, kendilerini yeni baştan yaratmak istekleri pek belli idi. Allah, bu kendi kılıklarımdan çıkmış insanları görse, bunları ben mi yarattım diye, haşa tereddüte düşerdi.

Kızlar delikanlılar için dedikodu yapıyorlar, erkekler de kızların kimlerle dalga geçtiklerini, geçen pazar plajda şu kızı kiminle gördüklerini, bu kızın saçını boyayıp boyamadığını hararetle münakaşa ediyorlardı.

- İşte asıl bobstil bu!
- Evet, yürüyüşü panamerikan!
- Etekler yine kısalıyormuş çocuklar.
- Bu sezon hangi renkler moda biliyor musunuz?
- Kaz ayağı!
- Limon küfü!
- Kahve telvesi!
- Yine siklamen!

Birdenbire bir gürültü oldu. Konuşanlar sustu, dansedenler durdu, caz da kesildi. Sarsıntıdan odanın içindeki yükün kapağı açılıvermişti. Yükten ihtiyar bir adam odanın ortasına yüzüstü yuvarlandı. Beyaz gecelik entarisi, kanaviçe işlemeli takkesi ile bu ihtiyar davetliler arasında derin bir hayret uyandırdı. Kızlar elleriyle ağızlarını kapayarak ayy... diye korku sayhası çıkardılar.

Bu ihtiyar, davetlilerden saklanacak eski eşyalar meyanında, bacakları kötürüm olduğu için başka bir yere gönderilemeyip yüke saklanan büyükbaba idi.

İhtiyar başını kaldırıp bakamadı kimseye. Fersiz gözlerinde ihtiyarlığına, hala ölemediğine lanet eden bir azap vardı. Allah duasını kabul etseydi zaten bu çay gecesinden bir gün evvel ölüverir, bu misafirlerin ve sevgili torununun gözünden ebediyen gizlenirdi. Beyaz sakallarından ince bir kan sızıyordu. İhtiyarı bir ceset gibi tutup ortadan kaldırdılar. Bu sükut uzun sürmedi ve tutup ortadan kaldırdılar. Bu sükut uzun sürmedi ve bunu gece yarısından sonra bir neşe yaratmak için bilhassa tertip edilmiş bir sürpriz telakki etmek zorunda kaldılar. Kurulmuş bebek gibi yine gülmeye, eğlenmeye başladılar ve sabaha kadar dansettiler.

Yeni Adam, 1944

Sait Faik Adalı Abasıyanık
(Her Sakallıyı Baban Sanma)

ABİDİN DİNO

Sait Faik Adalı'nın soyadı Abasıyanık'tır. Sait Faik Adalı Abasıyanık'ı tanımakla yeni bir ada keşfetmiş kadar sevinebilirsiniz, Adalı'nın adası bir dünyadan büyüktür, içinde her şey var.

Gorki'nin Rus edebiyatına yaptığı hizmeti, Adalı Türk edebiyatına yapacak.

Fakir fukaralar anafordan futbol maçına girer gibi Sait Faik'le beraber kitaplarımıza girdiler, yuria!

Tiyatroda, her tiyatroda paradinin en ucunda oturan Sait Faik'tir.

Sinemada en önde oturan kimdir?

- Sait Faik'tir.

Yanaşın ondan bir sigara isteyin; veriyorsa Sait Faik'tir.

Gözleri mavi mi?

- Sait Faik'tir.

Size yan bakıyor mu?

- Sait Faik'tir.

Rüyanıza giren kimdir?

- Sait Faik'tir.

Sait Faik Adalı'ya büyük adamsın derseniz, o size;

- Yuuut! der.

Tornistan edebiyatı şeflerinden biri, Sait Faik için henüz milli edebiyat yapmadığını söyledi.

Buna biz;

- Yuut! deriz;

Çünkü Sait Faik milli edebiyatın ta kendisini yapıyor. tornistan muharrirleri lütfen anlamalılar ki millet milliyetçilikten ayrı değildir, Sait Faik milletin her ferdiyle; çöpçüden köylüye kadar "memleketin efendisi"yle alakadardır.

Sait Faik milli edebiyatı şatafatlı cümlede değil, hissi ve lisanı halkçı olan yazıda bulmuştur.

Sait Faik'te bu nevi yazının daniskasını bulursunuz. Adalı'ya sen realistsin desem, o bana:

- Her sakallıyı baban sanma, der.

Maamafih Sait Faik realisttir.

Realizm bir kitlenin hissini, bahtını, hareketini hatta rüyasının mecmuunu (bütününü) toplayan tarzdır.

Cinnet, harikuladelik, realitenin bir parçasıdır.

Lafı uzatmıyalım,

Adalı diyecek ki:

- Realite amcanın malı mı?

Ben de mahcup olurum.

"Dünya ve şehri riyasız kucaklamak istiyordum" cümlesi Adalı'yı tarif eder.

Şehir ve dünya Adalı'nın kucağına otursun.

Sait bir gün ilahların dağı olan Uludağ'ın tepesinden Bursa'nın bir havuzuna düştü, sıçradı Marmara'ya balıklama girdi, Büyükada'dan yunus balıkları ile Marsilya'ya gitti ve Grenoble şehrinde biraz dinlendi.

Şimdi de gerisin geriye Uludağ'a dönüyor.

Sait Faik için hikayeci demek onu hapsetmek demektir.

Sait Faik romancıdır, piyes muharriridir, her şeydir. Sırasıyla usta bir hokkabaz gibi piyesi ve romanı en ummadığınız yerinden çıkaracaktır.

Sait Faik yazılarının birini şöyle bitirmişti:

- Bal gibi tornacı.

İddia ediyoruz, Adalı:

- Bal gibi milli muharrirdir. Sait Faik Adalı'ya abayı yaktık vesselam.

S.E.S., 1939

Saadet Altay hanfendiye saygı ve teşekkürlerimizle...

Ben sanatçının zeki, çevik ve Hülya Avşar Olanını Severim! GÜLAY BATUR

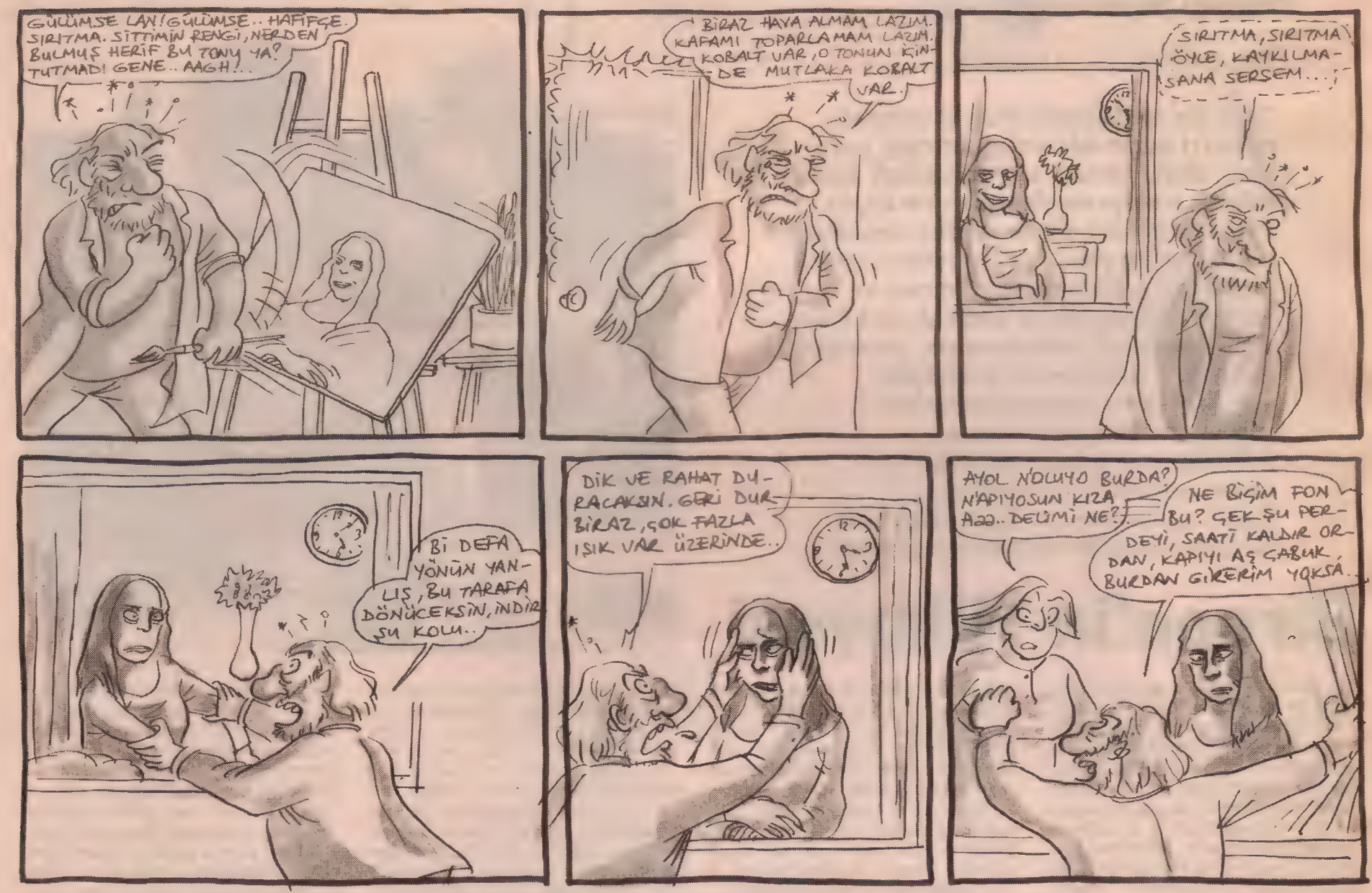

*GUERNİCA: PİCASSO'NUN, İSPANYA İÇ SAVAŞINI ANLATAN TABLOSU...

Beyoğlu'nda Garibanın Otopsisi Yapılmaz

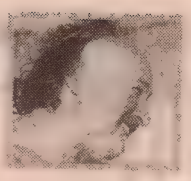

OKTAY GÜZELOĞLU

"Abi abi ameliyatta ince ip yokmuş, nöbetçi eczaneden alacakmışız, para ver" dedi, bende bir galvanizli küfür ederek parayı verdim ulan ne biçim hastane bu, bir de ilk yardım, ameliyat ipi olmaz mı yav... Vay şerefsiz düzen, ya bende para olmasa? Demek ki herkes olduğu yerde kalacak, üst üste sigara yakarak voltalıyorum, gelenlere gidenlere bakıyorum. Sarhoşlar, vurulanlar, hastalanıp gelenler, çoğu gece çalışan insanlar, haftalığını alıp gece Beyoğlu'na çıkan, gecekondu insanları, meşru, gayrimeşru. Gece insanları, hastane bahçesi bir panayır yeri gibi...

Birsen'in Hikayesi

Vurdular. Beş metre yakınımda, hem de gözümün önünde vurdular. Seyrettim, evet evet seyrettim... Bir insanın barsaklarının gövdesinden fırlayışını gördüm, kusa kusa seyrettim. Bir sırtlan gibi saldırdı, insan değildi, şiddetin vahşetin bir resmiydi, acımadan pis paslı kocaman bıçağıyla vurdu. Bu vuruluşa her şey şahitti duvarlar, kaldırımlar, çöpler, gök, yer, her şey, her şey şahitti, bir şey yapamadım, yapamazdım.. O vuruşlardan, ben de korktum, donmuş korkumla, yalnızca vuruluşa baktım, kımıldayamadım, çok korkmuştum, ilk defa, bu kadar yakınımda çığlık çığlığa birini vuruyorlardı, hiç acımadan, durmadan, sürekli koca bıçağını sokup sokup çıkarıyordu. Kısa sürede her yerinden kan fışkıran bir çeşmeye çevirdi zavallı gövdeyi. Vurulanın ilk çığlığı insanın kanını donduruyordu son çığlığı yoktu. Saniyeler içinde kendime gelmeye başladığımda, vuran it, kanlı kocaman bıçağını, zavallının gövdesine silerek hızla karanlık sokaklara daldı, kayboldu, ben, elim ayağım tutulmuş vaziyette kalmışım, ne yapacağımı düşünürken sokağı birden kadın çığlıkları doldurdu. "Aaaa Birsen'i vurmuşlar!.."

İşte bu çığlıklar ve sesler beni kendime tam olarak getirdi, en az beş dakka yaşamdan kopmuştum, bütün olan biten beş dakka içinde olmuş bitmişti. Vurulan Birsen'in birlikte çalıştığı sekizinci sınıf meyhanenin sermayeleri, teker teker Birsen'in başına üşüştüler, kimisi "Aaa kız kim vurmuş", kimisi "Ne bilim ben yaa" gibi sözcükleri havaya salıyordu. Sözcükler karanlık, soğuk havada uçuşup gidiyorlardı, bu ara yakın arkadaşı, Şükran, bana dönerek "Kim vurdu abi? Sen gördünmü?" diye sordu. "Adını bilmiyorum ama buralarda sık görüyorum, kısa boylu, kalın bıyıklı, kabarık saçlı biriydi.." dedim. Şükran çığlığı bastı, "Aaaa, Osman bu, vay orosbu çocuğuuu, parasını yedi yedi bitirdi, şimdi de canını almaya geldi haa, vay ibne vay.." diye devam edecekken, çopur suratlı Sevim eksik dişli ağzıyla, "Aaa Osman vurmuş, vay pezevenk, akşamdan beri dükkanın önünde dolanıp duruyordu, camdan gördüm, gördüm de karanlıkta fazla farkedemedim..." Araya gök gözlü, artiz Pervin girdi ağdalı ağdalı ağzıyla, "Vay namusssuz vay, ne istedin, kızdan, ama şekerim Birsen de çok kazık attı adama" dedi, Şükran araya atlayarak "Sus lan orosbu, kim kime attı.." falan filan diye sürerken yerde yatan kanlar içindeki Birsen'e baktım birden sinirlerim gerildi, "Kesin lan dedikoduyu, kadın burada ölüyor siz ne konuşuyorsunuz" diye bağırdım. Sustular, Birsen'in üzerine eğilip nabzını kontrol ettim, çok hafif atıyordu, daha ölmemiş diye hafif sevinçli, o ara sokaktan geçen taksiyi durdurdum.

"Hastaneye gideceğiz" dedim, şoför yerde yatan kanlı Birsen'i görünce "Abi benim başka işim var" diyerek almak istemedi. Adam haklı, durup dururken başına iş almak istemiyordu, istemiyordu ama benim de sinirlerim ayaktaydı, boğazını gırtlaklıyarak "Dur lan mecbursun!" diye bağırdım, bembeyaz kesildi, "Tamam abi" diyerek arka kapıyı açtı. Bu ara Şükran uzun bol hırkasını çıkararak taksinin arka koltuğunun üzerine serdi, geçti oturdu. Şoförle ben birlikte Birsen'in kanlı gövdesini tutarak, yavaşça taksi içindeki Şükran'ın kucağına uzattık. Saat gece yarısını geçmi, sokaktan tek tük sarhoş adamlar geçiyor, ama sallayan yok, kim ölmüş, kim kalmış hiç kimsenin ipine değil, kimse bu saatlerde polisle papaz olmak istemez, işin garibi her gece vızır geçen bir polis arabası da geçmiyor, şans işte.. neyse, Şükran arabanın arka koltuğunda Birsen'in kanlı başı kucağında kendi kendine çığlık atıyor hayata isyan edip küfrediyor. Arada bir de arkadan omzuma dokunarak söylediklerini tasdik ettiriyor, bir yandan da kucağındaki Birsen'in kanlı gövdesine bakıp bakıp bağırıyordu. Ben dönüp bakamıyordum, midem arabanın içindeki kan ve ter kokusundan kusmamak için kendimi zor tutuyordum bir hengame içinde hastaneye geldik, hemen sedye istedim, on-on beş dakkada zor geldi, alllah belasını versin..

Hastane polisi de bu ara gelmiş bilgi almak istiyordu. Şükran yaygaradan hastaneyi ayağa kaldırmıştı, Birsen'i sedyeye aldılar, Şükran üstü başı kan içinde çığlık atmaya devam ediyordu, arabanın koltukları kan içindeydi şoför bir bana bakıyor, bir koltuklara bakıyor kafası eğik vaziyette kollarını iki yana açmış görüyorsun abi durumu der gibi, hakkını istiyordu. Hey ibne dünya hey, sanki bu olayların sorumlusu benim, tek suçum o saatte orada bulunmak.. Neyse, arabaya hakkının üç mislini verdim, sevindi, herkes hakkını istiyordu, kendi açılarından haklıydılar, tek haksız vardı, bendim. Ben de bu sokaklarda yaşamamın bedelini ödüyordum. Taksi gitti, o ara polis beni bürosuna çağırarak, gerekli bilgileri zapta aldı, bu ara koşa koşa Şükran geldi, "Abi abi ameliyatta ince ip yokmuş, nöbetçi eczaneden alacakmışız, para ver" dedi, bende bir galvanizli küfür ederek parayı verdim ulan ne biçim hastane bu, bir de ilk yardım, ameliyat ipi olmaz mı yav... Vay şerefsiz düzen, ya bende para olmasa? Demek ki herkes olduğu yerde kalacak, üst üste sigara yakarak voltalıyorum, gelenlere gidenlere bakıyorum. Sarhoşlar, vurulanlar, hastalanıp gelenler, çoğu gece çalışan insanlar, haftalığını alıp gece Beyoğlu'na çıkan, gecekondu insanları, meşru, gayrimeşru. Gece insanları, hastane bahçesi bir panayır yeri gibi... Bir oturma kanapesinin üstüne baykuş gibi tünedim, bir gözüm insanlarda, bir gözüm acilin kapısında, Şükran'dan gelecek iyi veya kötü haberi bekliyorum, ama mutsuzum.

Bir sigara yaktım, o ara Şükran geldi, sigara uzattım, yaktı ve "Yok be abi bin kere söyledim, kızım bu gidiş gidiş değil, herkese zıplıyorsun, başına iş alıcaksın dedim, ama dinletemedim, boşver be ablaaa bu dünyaya bir daha mı gelicem, intikam alıyorum erkeklerden diyordu, ah Birsen ah dinlemedin beni, bak abi bu Osman var ya çok baktı buna, ama o da ona baktı fakat Osman'la beraberken çok zıpladı evine her gece başka başka adam getirdi. O da delikanlı, demek fazla hazmedemedi... yaa işte... inşallah kurtulur..." Şükran'a baktım, kıvırcık kabarık saçları, ay gibi temiz şişman yüzü, ağzının sol içinden eksik iki dişi arasından tıslayarak dura dura anlatıyordu.

"Şükran üstün başın kan içinde istersen helaya git sil" dedim, "Boşver be abi, dur bakalım bu deli kurtulacak mı? Ben içeriye, bir daha bakıp, gelim" diyerek hızla içeriye daldı.

Bu arada hastane polisi beni tekrar çağırdı, karakoldan bir polis daha gelmiş, bir sürü soru sordular, adresimi telefonumu tekrar aldılar, hani utanmasalar, sen mi vurdun diyecekler, Allah'tan öyle bir halimiz yok, üstümüz başımız, temiz. Bu işler hep böyledir, yardım edersin olmaz, etmezsin hiç olmaz, bu alemin iki ucu boklu değneğe benzer. Aradan bir saate yakın zaman geçti, bir haber yok ameliyattan. Bu arada Şükran 4-5 kere, yanıma geldi gitti sürekli Birsen'in maceralarını anlattı durdu. Hem üzülüyor, arkadaşını çok sevdiğini söylüyor, hem de yanlışlarını sıralıyordu. Birsen Almanya'da çalışmış, kocası üç çocuğuyla ortada bırakmış, bir Alman kadını almış, Birsen'i Türkiyeye postalamış, ortada kalan Birsen bu aleme düşmüş, çocuklarını da kocasının yanına göndermiş. İşte Birsen bu yüzden erkeklerden intikam alıyormuş, adamları birbirine düşürmeyi çok seviyormuş, vs. vs.

Sabaha karşı son haber; kurtaramamışlar. Şükran, "Abi bak yaa şu Allah'ın işine" dedi, "Ne var ne oldu?" diye sordum. "Abi doktor dedi ki..." "Ne dedi Şükran geveleme söyle" dedim.

"Abi, Birsen şimdi ölmeseymiş, 5-6 ay sonra ölecekmiş, sirozmuş abi, ameliyatta anlamışlar" dedi. Ben de şaşırdım bu işe ama, ortada bir cinayet var, şimdi bunu düşünemem dedim. Şükran öyle söylüyorduki ses tonunda zaten ölecekmiş, ha böyle ha öyle, kendini bu cinayetten çok, Birsen'in muhakkak ölecek olması ilgilendiriyordu. Bu geceyi, bir anda unutması dört beş saat önce başlayan bu yaşananları, bir anda silmesini hiç yadırgamadım. Yani Şükran diyordu ki, böyle olmasa sirozdan ölecekmiş zaten, kurtuluşu yokmuş'a getiriyordu. "Bu durumda şahitlik yapacak mısın?" diye sordum. "Bilmiyorum abi, benim kimsem yok, yalnız yaşıyorum, ya bana da ber kötülük yaparlarsa!" dedi. Zorlamadım, hiç kızmadım, çünkü bu düşürülmüş insanlar, iki yanı keskin bıçak üstünde yaşıyorlardı, güvenceleri yoktu. Ben bunları düşünürken, "Abi cenazeyi nasıl kaldıracağız? Kim teslim alacak?" dedi. "Hadi sen boşver, ben onunla ilgilenirim sen git uyu" diyerek onu bir taksiyle evine gönderdim. Yorgun ve gergin gövdemle ara sokaklarda "DADALOĞLUM BİR GÜN KAVGA KURULUR" türküsünü taktım dudaklarıma yürüdüm.

> *"Her erkek bir maymuncuktur"*
> **Nastasia Kinski**

Hem Okudum Hem de Yazdım

MAHMUT ŞEVKİ OKUTAN

Mahmut Şevki Okutan
Öküz Dergisi. İstiklal Caddesi
İmam Adnan Sokak No:20
80800 Beyoğlu / İstanbul

Nâzım Hikmet
Memet Fuat
Adam Yayınları

Nâzım Hikmet üzerine Turkçe'de yazılmış belki de en kapsamlı kitap. Hem de en yakınındaki bir kalemden çıkma kitap, Nâzım Hikmet'in hayat hikayesinin kronolojik bir toplamından çok insanı yapısını, ruhsal yanını gozler önüne seriyor. Üstelik bu çalışmayı 20 yıl boyunca baba oğul gibi yaşamış Memet Fuat yapıyor. Memet Fuat, 720 sayfalık bu dev kitabın sunu yazısında, *"Nâzım Hikmet'i anlamak isteyenler, öncelikle "iyilik" konusu ustune durmalıdırlar. Yakınları, "Nazım"ın başına ne geldiyse iyiliğinden gelmiştir, derlerdi "* diyor ve şoyle bitiriyor. *"Bu kitapta "iyi" bir insanın yaşam oyküsunu okuyacaksınız."* Biz de ekliyoruz Hem iyi bir insanın hem de büyuk bir şairin oykusunu okuyacaksınız. Her kitaplıkta mutlaka yer alması ve edinilmesi gereken bir kitap. Hararetle tavsiye edilir.

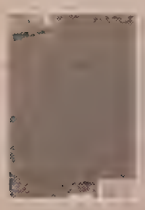

Garabet Meleği
Edgar Allan Poe
Çev: *A. Sıla Bayer*
Umit İnginar
O. Burak Sözen
Sel Yayıncılık

Edgar Allan Poe, hayatı büyük inış çıkışlarla çalkalanmış bir yazar. Çetrefil ve sefil bir ömür sürmüş. Öldükten yıllar sonra okuru tarafından keşfedilmiş. İçki içtiği, kumar oynadığı ve disiplinsiz davranışları yüzünden okuduğu okullardan kovulmuş ve tum hayatı sefalet içinde geçmiş. Karısının ölümüyle yazarın hayatı daha da zorlaşmış, ikinci evlilik planı da içki zaafı yuzünden bir türlü gerçekleşemeyince delilik sınırına kadar gelmiş. Ve sonunda Baltimore'da bir meyhanede aklı dengesini tamamen yitirmiş olarak yaşama veda etmiş. Bu kitapta yazarın Türkçeye ilk kez çevrilen 7 öyküsü yeralıyor. Dünya edebiyatında özel bir yeri ve tadı olan gerçek bir yazarı yeni öykuleriyle tanımak ve tanıyanları da bu tanışıklığı ilerletmek için iyi bir fırsat...

Kültür, Sanat ve Politika Üstüne Yazılar
Abıdın Dino
Derleyen ve Yayına Hazırlayan:
Turgut Çeviker
Adam Yayınları

Kitapta Abıdin Dino'nun Adana'da, Ankara'da, İstanbul'da ve Paris'te yazdığı Türkçe yazıların hemen hepsi yer alıyor. Kitapta, hayatı boyunca sanatın çeşitli alanlarında yazar, ressam, heykeltraş, karikatürist, sinemacı ve tiyatrocu olarak ürün vermiş dev bir sanatçının ürün verdiği bu alanlar üzerine gözlemleri, saptamaları ve başından sonuna kadar tüm gelişimi gözler önüne seriliyor. 680 sayfalık bu dev kitabı Turgut Çeviker derlemiş ve yayına hazırlamış... Bu kitap da mutlaka edinilmesi gereken kitaplar cinsinden görünüyor..

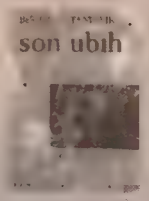

Son Ubıh
Bagrad Shinkuba
Tüm Zamanlar Yayıncılık

Son Ubıh romanı özetle bir zamanlar yaşayan Ubıh halkı neslinin nasıl tükendiğini anlatıyor Roman, kahramanı yuz yaşındaki Zourkan Zolak isimli bir Ubıh'ın yaşam hikayesiyle atbaş gider Abhaz dilbilimci Sharaki Kvadzba, 1940 yılında Turkiye'ye gelerek gunlerce halen Ubıh dilini konuşan birilerini arar. Nihayet gunler sonra Ubıh dilini konuşan yaşlı bir adamla karşılaşır. Yaşlı adamın anlattıkları Ubıh halkı soyunun nasıl tükendiğine de tanıklık etmektedir. Onlar sadece savaş ve salgın hastalıklar yüzunden yok olmamışlardır. Romanının ana teması ve Ubıh halkının trajedisi "Vatanını kaybeden kişi her şeyini kaybetmiş demektir" Abhaz özlü sözüyle özetlenebilir Kitabı okudukça güncel paralellikler görmek de olası. Zihin açan ve bir çok kavram üzerine yeniden dusunmeye kışkırtan bir kitap...

Uğultular
Selim Temo
Avesta Yayınları

Selim Temo, 1972 doğumlu genç bir şair. Uğultular, Temo'nun üçüncü kitabı. Şimdiden özgün bir sese yaklaşmış durumda. Hüzün ve mizah arası gıdıp gelen bır iç sesi var. Belki de 90'lı yıllardan kalacak bir iki has şairden biri olacak o. Uğultusu çabuk dınmez dileriz.

Miguel Sokağı
V. S. Naipaul
Çev: *Filiz Ofluoğlu*

Miguel Sokağı, okumaya başlar başlamaz sızı de hemen içine alacak bir sokak. Kitabın kahramanları tanıdık simalar. Yazarın anlattığı ve çocukluğunun geçtiği bu sokakta siz de kendinizden ve çocukluğunuzdan tatlar bulacaksınız.

Adalet Cimcoz
Bir Yaşamöyküsü Denemesi
Mine Soğüt
Yapı Kredi Yayınları

Bir dönemin ilginç ve ünlü simalarından bırıymış Adalet Cimcoz Dublaj sanatçılığı, çevirmenlik, galeri yöneticiliği ve dedikodu yazarlığı yapmış. Dostları ona kısaca "Ada" ismini takmışlar. Dönemın kültür-sanat dünyasının birçok ismi onun yakınında bulunmuş. Kitap bu haliyle bile iyi bir roman malzemesi gibi duruyor. Mine Söğüt kitabının başına bir alçakgönüllülük yaparak "bir yaşamöyküsü denemesi" ibaresini duşmuş. Oysa okudukça, kitaba çok emek ve zaman harcanmış olduğu görülürüyor. Dergımızın yazarlarından olan Mine Söğüt'ü kutluyoruz..

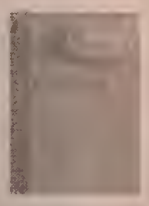

Başkaldırı Sanatının Sonu
Hüsamettin Çetinkaya
Zed Yayınları

Kitaptaki yazılar 1990-1991 yılları arasında yazılmış. Solun, sanat ve kültür'ün bugünkü hallerine ilişkin değiniler ve saptamalar yer alıyor. Yazar, gündelik etkinliklerden, ilişkilerden, olaylardan yola çıkarak, kendi kendimize sormayı ihmal ettiğimiz, belki de bilerek kaçtığımız birçok hayati, sanatsal ve siyasal soruyu ve bu sorulara verilebilecek cevapları samimi bir şekilde dile getiriyor.

Kum Saatinde Kumkapı
Jaklın Çelik
Aras Yayınları

Öküz yazarları birer birer kitaplanıyor. Neredeyse her ay bir Öküz yazarının kitabı yayınlanıyor artık. Jaklin Çelik de dergimiz Oküz'den de aşına olduğumuz genç ve tırnak içinde "Ermeni" bir yazar. Kitap özellikle Kumkapı'da halen yaşayan bir avuç "Ermeni" vatandaşımızın gundelik yaşamlarından yola çıkarak yazılmış öykülerden oluşuyor. Kitabın sonunda bazı oykü kahramanlarının ve mekanlarının fotoğrafları da yer alıyor. Arkadaşımız Jaklın Çelik'i de kitabından dolayı kutluyor ve darısı diğer kitapsız Öküzlere diyoruz..

Ege Hikayeleri
Ilias Veneris
Belge Yayınları

Yazar Anadolu kökenli Yunan yazarlarından ve gunumuz Yunan edebiyatının en önemli kalemlerinden bırı, yazarın Sait Faik'e benzer yanları var. Öykü kahramanları, insan ilişkileri, üslup ve cümle kuruluşları benzıyor. Yazar'ın kahramanları balıkçılar, muhacırler, sade insanlar, hikayeler okuyanda buruk bır tad bırakıyor. Kitap dünya temaları ve rüya temaları diye ıkı üst başlıktan ve toplam 13 öyküden oluşuyor. Bir dönemı bır tadı tekrar yaşatmak için.

Ankara Mahpusu

Suat Derviş
Doğan Kitapçılık

Suat Derviş, evvela Türkçe yazdığı bu romanı Fransızca'ya da çevirmiş. Bu nedenle 'Ankara Mahpusu' romanı Fransızca'ya çevrilen ilk Turk romanı ünvanına da sahip. Kitap Fransız basınında çeşitli eleştiriler almış ve hatta Maksım Gorkı'nın kitaplarıyla bile karşılaştırılmış. Kendisi de roman kahramanlarına taş çıkartacak bır hayat yaşamış Suat Derviş'le tanışmak veya samımıyetı ilerletmek için iyi bır fırsat. "Fransızlar bu roman insana başka Türk romanları okuma isteği veriyor" diye de yazmışlar.. Bızden soylemesı.

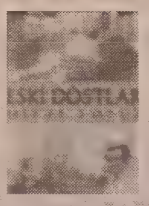

Eski Dostlar
Hıfzı Topuz
Remzi Kitabevi

Çok yönlü bir insan olan Hıfzı Topuz'un hayatından ilginç olay ve portrelerle dolu bir kitap Topuz bu kitabı yazma amacını "belleğındeki sanal kütuphaneden bır şeyler kurtarmaya çalışmak" olarak açıklıyor. Kitap geçtiğimiz aylarda magazinel bölümleriyle basında da yer aldı. Cılız anı edebiyatımız için nadide bır parça...

Bütün Şiirleri
Yorgo Seferis
Çev: *Ozdemır İnce*
Herkül Milas
Varlık Yayınları

Dünya şiirinin de önemli ısımlerinden bırı sayılan Yorgo Seferis'i İnce ve Milas tarafından yapılan usta ışı bır çevırıyle okumak şiirseverler için gerçekten buyük bır keyf olsa gerek. Kitapta Seferis'in hemen hemen tüm şiirleri yeralıyor. Şiir'in 'yüksek edebiyat' sayıldığı bir dönemin havasını solumak için birebir.

Amok Koşucusu
Stefan Zweig
Çev: *İlknur Özdemir*
Can Yayınları

Dünya edebiyatının en önemli ustalarından bırı sayılan Stefan Zweig'den bır başeser. Kitaptakı tüm hikayelerin ana teması 'intıhar' olgusu. Yazar kendı yaşadıklarından ve tarihsel kişiliklerin hayatlarından esinler taşıyarak yazdığı bu öykülerin kitaba ismini veren Amok Koşucusu hikayesi tam anlamıyla bır hikaye başyapıtı. Çeviri de mükemmel.

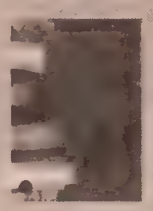

Hazırlıksız ve Yalnız
Azız Kemal Hızıroğlu
Tüm Zamanlar Yay.

Şair 1949 doğumlu. İngilizce öğretmenliği yapıyor. Başka kitapları da var. Şairin narın, kırılgan bır üslubu ve dıngınlıkten zıyade yorgun bır ruh hali var. Bu yorgunluk dizelerde yaşanmışlığın bıraktığı 'tortu' olarak goze çarpıyor. "Sız başlattınız sız bıtırdıysenız / Katlanmanın yanlışı yoktur" diyor şair kitaptakı 'yanlış' ısımlı şiirinde.

Başıbozuk Günceler
Ece Ayhan
Yapı Kredi Yayınları

Ece Ayhan ismini şu sıralar genellikle çeşitli hastane isimleriyle yanyana duyuyoruz. Şairin çok önemli ve bır turlu kurtulamadığı sağlık sorunları var. Fırsat buldukça, eli yettikçe dergımız Öküz'e de yazıyor. Bu kitap Ece Ayhan'ın sağlıklı sayılabilecek donemlerde yazdığı gunce sayfalarından oluşuyor. Sozunu budaktan esirgemeyen "asi bir İsa"nın günlükleri bunlar..

Şair, yayıncı Adnan Özer, sustu sustu ve sonunda edebiyat dünyasının özel sohbetlerin dışına pek de taşmayan taraflarını Öküz'e anlattı...

"Latife Tekin'in Sevgili Arsız Ölüm adlı kitabı ne adıyla yayınlanmış biliyor musunuz? Manuela Turca yani Türk Başörtüsü. Ve kapakta başörtülü bir kadın resmi vardı. Hadi bakalım! Gözümle gördüğüm bir şey. Latife Tekin mesela Dino ailesinin bir operasyonudur. Folklorik bir yazarımızı aldılar, Batı'da kilim gibi pazarladılar."(...) "Mesela ben Flaubert'in yazdığı bir şeyi bilmemne adıyla yayınlayabilir miyim? Hatta biz burada kafa göz yarıyoruz."(...)

"Ben Paris'teyken Diye Başlarlar Hep..."

Türk edebiyatında; Tanzimat'tan, Jön Türkler'den bu yana Batı'da yaşamış olmak gibi bir ucunda 'Batı snobizmi' de olan bir Batı görgüsü meselesi var. Batı'da yaşayan pek çok Türk yazar, aslında Batı görgüsünü bize tam olarak yansıtmamıştır fakat Batı'nın kahvelerini, özellikle Paris'in ara sokaklarını bol bol anlatmışlardır. Batı edebiyatı nasıl kurumlaşmış, nasıl rasyonalize olmuş, gelenek nasıl korunmuş, değerler nasıl kurulmuş ve korunmuş, bu kriterlerden bizi ne haberdar ettiler, ne de uyguladılar. Pek çok yazarımız, sanatçımız sofralarda "Ben Paris'teyken..." diye başlayan tuhaf cümleler kurmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Bu artık çok büyük bir 'geyik'tir, bu kadar alay konusu olmuşlardır. Burada akıl şunu gerektirir; sen madem batıya gittin, sen madem medeniyetin rasyonalize olduğu, kurulduğu yere gittin, felsefenin beşiğine gittin, e kardeşim o standartları kendi ülkenin gerçekleri doğrultusunda getirsene! Mesela bir **Tonguç Yaşar** köy enstitülerini kurmuştur. Korkunç bir çaba. Ama diğerinden bize kalan tamamen magazin. Bize kalan bir de şu; "Biz Batı'ya gitsek, acaba Paris'te hangi kafede otururuz, otursak ne olur...." Bu utanç verici bir şey!

Artık şunu diyorum; bir kasıt var ortada. Çünkü bu saatten sonra bu tavrın altında bir şey aramamak mümkün değil. İnsan şüpheleniyor. Aslında yıllardır **Moliere**'nin **Kibarlık Budalası** oynanıyor. Kibarlık Budalası'nı okuduğunuzda hiç kimse o adamın durumuna düşmek istemez. **Ahmet Vefik Paşa** bunu o dönemde Tanzimat aydınları için çok güzel uyarlamıştır. Bilerek yapmıştır bunu. Peki o dönemden bu döneme ne değişti? Hala **Sergüzeşti Nono Bey**'ler var ortalarda. Kimse çıkıp bu aptallığı teşhir edecek, deşecek bir şey söylemedi. Özellikle Cumhuriyetin ilk kuşakları, tıpkı bugünün yetişkinlerinin çocuklarını hangi koleje göndersem endişesi içinde çocuklarını yurtdışındaki okullarda okuttular. Ve bunların çoğu muhaliftir. Zaten Türk edebiyatının en büyük yanılgısı muhalefet meselesindedir.

Batı bugün bizim için bir sır değil. Üç kuruşa beş kuruşa gider gelirsin, oradaki insanlarla, yapılarla tanışırsın, pek çoğumuz artık dil biliyoruz. İnanılmaz derecede yetişmiş adamlarımız var, gerçekten batı entelektüellerine laf bırakmayacak adamlarımız var, mesela bir **Cevat Çapan**. Ama Türk edebiyatını iyileştirmek için ne yapmıştır? Hangi geleneği onarıp nereden nereye gideceğimiz konusunda ne söylemiştir? O çapta bir adamın böyle bir derdinin olmaması dehşet verici bir şey. Onun entelektüelizmine de kesinlikle halel getiren bir şeydir bu.

Türk edebiyatçılarının irade yoksunluğu var bence. İki tane örnek vereyim burada. Birincisi Perulu **Maria Vargas Llosa**. Bu adam Perulu aristokrat bir ailenin çocuğu. Ataları İspanyol ama Peru'da doğup büyümüş. Fransa'da, Barselona'da evleri, yazlıkları var. Artık Nobel'i de bekleyen bu adam durup dururken Peru'nun siyasi hayatına direk müdahelede bulunmak için devlet başkanlığına adaylığını koyuyor. Bunu yapması için hiçbir sebep yok, Nobel peşinde koşması lazım o kadar. Ama riske girdi ve politikaya soyunması onun Nobel almasını geciktirdi. Dünya çapında bir yazar. Bu adam Paris'te ya da Avrupa'nın her yerinde yaşayabilecekken, veyahut ülkesinin Boğaz'ında oturup Paris muhabbeti yapabilecekken halkından oy istiyor. Ülkesindeki iki yerel dili biliyor. Quechua ve Guarani dilleri ile köylülerle konuşuyor. İkinci örnek ise **Gabriel Garcia Marquez**. Marquez Kolombiya'dan çıktığında ülkesinin modern edebiyatı bile yoktu. Bu adam nobel ödülünü aldı ve bu parayı Kolombiya'da gerçekten bir gazete çıkarmak için harcadı. Hatta bu gazeteyi Kolombiya'da çıkaramıyordu, Meksika'da yuhalandı, çünkü Kolombiya'da rejim bir acayipti, oradan muhalefet yaptı ve bu adam bütün varını yoğunu, benliğini bu işe harcadı. Bizde bu çapta edebiyatçılar kayboldu. **Namık Kemal**, bir yönüyle **Yahya Kemal** ve tabii ki **Nazım Hikmet**'tir bizde. Bunun dışında bu çapta bir edebiyatçımız yok. Var mı?

Oktay Taftalı'nın mütevazılığının bize hiçbir faydası yok. **Habermas**'ın öğrencisi. Tartışmalara giriyor, mat ediyor ama burada esamesi okunmuyor. Bir başkası olsa **Habermas'la Geçen Günlerim** diye kitap yazardı. Hemen hemen her felsefi tartışmada bir elemanımız var. **Oruç Aruoba**. Konuştuğu zaman **Kant**'ın yakın arkadaşı sanır insan. Bu kadar iyi biliyor. E peki, Türkiye sınırlarından, Bulgaristan'a çıktığınızdan itibaren Oruç Aruoba ortada yok. Ancak burada ulaşılmaz bir kişi. Peki onun Kant'ı bilmesi bize ne getiriyor, onu hangi toprağa uyguluyor, Çankırı'nın kaderini nasıl değiştirecek onun Kant'ı bilmesi. Bu konuda bir önermesi yok. Eskiden işte **Tonguç Yaşar**'ın dediği gibi, *"Köy enstitüleri belki nasyonel sosyalist bir önermeydi."* Korkuldu sonra kapatıldı. Ama adam cesaretle bunları uyguladı, dedi ki *"Çankırı'nın kaderini değiştireceğim"*... Buna soyundu, bunlar hep yapıldı. Cumhuriyetin ilk kuşakları cesaretli insanlardı, sürgün yediler bu yüzden, **Refik Halid Karay**'lar falan... Ama şimdi sadece söylem var ortada.

Türk sermayesi, Türk işadamları Avrupa'da ciddi bir rakam oluşturabiliyorlarsa artık Türk edebiyatının bu numaraları yutulmaz. Sanki Türkiye hala kapalı bir köy, gelirim ben burada kendime göre edebiyat kavgaları yaratırım, o bana bunu demiş, bu antoloji olmuş bu olmamış... bunların bitmiş olması lazım.

Şimdi edebiyatı kenara bırakalım ve onun hazırlayıcısı olan sosyal bilimler alanına gelelim. Mesela uzun yıllardan beri bizim iyi sosyologlarımız yurt dışındadır, burada yaşayan sosyologlarımız ise gayet vasat. Bizde çok tuhaf, "züğürtün ırkçılığı" diyelim ona, bir şey var. Sözgelimi Fas, Cezayir, Fildişi Sahili, Kuzey Afrika ve Senegal dahil olmak üzere oraların sosyolog yazarları Avrupa'yı kasıp kavuruyorlar ve biz onların kitaplarını bir zaman sonra sanki "batılıymış" gibi tuhaf isimlerle **Ayrıntı Yayınları**'ndan okuyoruz. Ama Türkiye'nin **Ali Mansuri** gibi, **Abdullah Larui** gibi, **Seres Ahmet** gibi adamı yok. **Edward Said** örneğine bakın. Said yok, o Edward'dır. Tıpkı şair **Bin Callup**'un **Tahar bin Callahup** diye yayınlanması gibi. **Necip Mahfouz**, **Necip Mahfuz** adam ya! O zaman Yashar Kemal oluyor tabii.

Latife Tekin'in **Sevgili Arsız Ölüm** adlı kitabı ne adıyla yayınlanmış biliyor musunuz? **Manuela Turca** yani **Türk Başörtüsü**: Ve kapakta başörtülü bir kadın resmi vardı. Hadi bakalım! Gözümle gördüğüm bir şey. Latife Tekin mesela Dino ailesinin bir operasyonudur. Folklorik bir yazarımızı aldılar, Batı'da kilim gibi pazarladılar.

Bu mesele, kültürlerarası karşılıklı ilişki meselesi. Bunun kuramını **Gramscchi** yapmış. Kültür alanının demokratikleşmesi konusunda kafa yoran bir adam Gramschi. **"Kültürlerarası karşılıklılık ilkesi"** demiş buna. Yani Faslı bir adamla Avrupalı bir adam arasında fark yok. Kültür aynı kültür, değer aynı değer ama bizdeki ilerlemeci zihniyet aslında kündeye gelip bunun altında kalmış. Kendini oryante etmiş. Ben ne yazıyorsam odur. Mesela ben **Flaubert**'in yazdığı bir şeyi bilmemne adıyla yayınlayabilir miyim? Hatta biz burada kafa göz yarıyoruz. Mesela **Ullyses** iyi çevrilebilir mi, çevrilir, çevrilemez, çevrildi, çevriliyor diye biz birbirimize girdik. Bizim sorunumuz değil ki bu! Bizim meselemiz, **Dede Korkut** kitabının halen bugün normal piyasada Beyoğlu'nda olmamasıdır. Bir **Ömer Seyfettin**'in 100.yılıdır. Ömer Seyfettin modern bir kapakla piyasada yok ise Ullyses var ise bu iş bitmiştir. Bu kadar trajik bir şey yani. Adamların hiçbir derdi yok. Mesela **Ahmet Hamdi Tanpınar** Batı'da yok. Peki nerede kültürlerarası ilişki?

Marksist kontrollüdür edebiyatımız, kimse bunu inkar etmesin. Bütün bu sorunlardan, Türk edebiyatındaki modern dönemin krizlerinden marksist kesimin hesap vermesi lazım. **Selahattin Hilav** bunları biliyor, ama o da uğraşmıyor.

Eğer Türk edebiyatından sözgelimi **Ahmet Hamdi Tanpınar** çevrilmemişse, **Kemal Tahir** çevrilmemişse tutup **Nedim Gürsel** yayınlanıyorsa Nedim Gürsel'in biraz durup düşünmesi gerekmiyor mu sizce? **Dergah Yayınları**, Tanpınar eserlerini yıllardır kötü baskıyla okullara satıyorlar falan. Şunu bir güzelce bassana yahu! Daha bir sürü değerleri var. Onları da yapmıyorlar. Ama Tanpınar şimdi Tanpınar oldu **YKY** sayesinde. Ömer Seyfettin'in 100.yılını devlet ilan etti. **Milli Eğitim Bakanlığı**'nın rutin bir işi gibidir bu.

Dışarıdaki Türkologlar, araştırmacılar geleneksel yazarlarımızı bazen bulup yayınlıyorlar. Ancak Türkiye'de kim bilir ki **Mevlana** nerede nasıl yayınlandı. Haberi bile yok. Mevlana üzerine mesela İspanya'da opera sergilendi. **Nazım Hikmet** Seçmeleri 200,000 adet sattı İtalya'da, **Mondodori Yayınevi**'nde. Kimin haberi var?

Muhafazakar kesim de **Necip Fazıl** ve **Yahya Kemal** dışında Batılı bütün söylemlere kapılarını kapatmış. Yerli olmak; aslında yerli olmak da değil 'yerel olmak' da kalmış onlar. Yani biz birkaç kuşak (belki biz son kuşağız) şunun çilesini çektik. 60'lardan bu yana Türk edebiyatının halka inmesi, toplumsallaşması sürecinden itibaren birkaç kuşak, yani köy romancıları ile başlayan kuşak, yurt gerçekleri kuşağı diyeyim bir anlamıyla, itibaren bizim çektiğimiz çile muhafazakarlar bir söylem tutturmuşlar, yerlilik adına yerel kalmışlar, öbür kuşak da tamamen ya biz onların peşinde gideceğiz savrulacağız, aynı snobizme aynı söylemlere sahip olacağız..

Haz: Hatice Meryem

Vahan Usta

CENGİZ UĞUR

"ÇOK ÖZÜRLE.

İşte bakınız. Kaldırım şövalyemiz gelmiş bile. Belki duymuşsunuzdur, "El Hamra"* sineması yandı. Bakınız evet aşağıdaki çay içen özgün adam, sinema yazarı "Giovanni Scagnamillo". Gördüğünüz gibi feci üzgün. Her ne kadar şimdilerde seks filmleri gösterse de İstiklal caddesinden bir yıldız daha kaydı. Hele biraz yaklaşalım.

Hay Allah.. Ben de üzüldüm Giovanni bey. Çok özürle şimdi geliyorum.

TÜRK SİNEMA G.S TARİHİ

100 FİLM

BEYAZ AT E.T

SİNYAMIZI GÖLGE SAHİPLERİ G.S

Çok üzgünüm Vahancım. Anılarım da yandı, arşivdeki güzelim vampir filmleride yanmış. Dayım sinemanın müdürüydü. Film aşkım orada başlamıştı.

Birden iki yıl öncesini anımsar Vahan bey. Üzülerek anlatmaya başlar.

Arnavutköyde eski bir recisör dostun hanımı beni çağırdı.

Gitti güzelim vampir filimlerim.

Geldiniz mi Vahan bey? Size çay vereyim hemen, biraz da kek vardı.

Çok özürle zahmet vermiim hanımefendiicim.

Biraz daha veriim mi Vahan bey?

ÇOK ÖZÜRLE

Fakat Vahan ustayı sürpriz bekiemektedir.

HAY... ALLAH YAZIK

Ne olmuş bunlara? Daha sabah tozunu almıştım ay inanamıyorum Vahan bey.

Vahan bey yerde yanmış kibritleri görür.

Hmmmm Bu çocukların işi olmasın sakın

Dönerken elleri yanmış, bir çocuk görür. Çok üzülür.

Bak nerde, yandığını söyle fena yapıcam, bir ton ilaç parası verdim.

Ne güzel bakıyoduk, birden alev aldı.

Vahan amcanın tahmini doğrudur, sabah çocuklar Bodrum'a girerler gizlice veee...!

Hişt bak ne buldum oğlum.

Bak burda çıplak bi kadın var bi tane daha bi tane...

Bunların hepsi aynı ya.

Yavaş oğlum yakıcaksın şimdi, üff sinema gibi be tıpkı.

Bi dakka oğlum sallama şunu elimi yakıcaksın.

Ama bunlar makinistlerin korkulu rüyası, çok kolay tutuşan eski kimyalı filimlerdir. Aman dikkat..!

Panikle hızla kaçarlar, filmlerin hepsi tutuşur, çocukların merakına kurban gider.

Oğlum nasıl yandı ya bunlar, kaçalım ellerime yapıştı, çıkmıyor.

Yardım etsene ya! Çıkamıyorum, yardım et.

Yolda Aytekin Çakmakçı'ya rastlar, olanı biteni anlatır kısaca, filimleri ona verir.

Bunları al üstadım, bugün tezgah açmıycam, moralim bozuk, iki tek atıcam.

Artık bunları bulamıyoruz Vahan Usta. Gümüş çıkarmak için erittiler. Vay bee..!

İşte böyle, Giovanni bey gider, Vahan abi de tezgahını erkenden kapatır. Eh bu kadar yangın mevzusundan sonra zaten sinemanın yanmasına da üzülmüştür. Gençliğinde izlediği filmleri düşleyerek geçer sinemanın kapısından. Alkaponlar, Tarzanlar, Kazablankalar, Avareler..!

Ve "Son Kuşlar" filminin son cümlesini mırıldanır. O'da bir son kuştur.

Nasıl taşısın yumuşaklığınızı, şu yorgun ve köhnemiş dünyamız nasır'lı avuçlarında.

Cengiz Uğur .2000

* Aytekin Çakmakçı: Yılanların Öcü, Muhsin Bey, gibi filimlerin görüntü yönetmeni.

** Son Kuşlar: Erdoğan Tokatli'nın unutulmaz, güzelim filmi.

Bundan 15 yıl önce, genç yaşta elim bir trafik kazasında yitirdiğimiz değerli tiyatro oyuncusu Erkan Yücel 'Endişe' filminde...

Erkan Yücel
1944 - 1985

1944 Ankara doğumluyum. 18 yaşıma kadar Ankara'nın Hacıdoğan mahallesinde oturdum. Hayat şartlarımız vasatın altındaydı. Atatürk Lisesi'nde okudum. Lise döneminde gelişen tiyatro hevesi nedeniyle tahsilimi yarıda bırakarak tiyatrocu oldum. Nerden geliyor bilmiyorum, daha küçük yaştayken sinema ve tiyatronun hastasıydım. On yaşlarımda falan mahallede çocuklara kukla ve tiyatro gösterileri yapardım. Cam parayla oynardım. Onlar bana topladıkları kırık camları getirirler, ben de onlara oynardım. Biriktirdiğim camları hurdacıya kilosu beş kuruştan satıp sinema parasını denkleştirirdim. Duhuliye elli kuruştu. Param olmadığı zaman da arka kapıdan kaynardım. O zamanlar hiçbir düğünü kaçırmazdım. Geline atılan birer kuruşları toplayıp sinema parasını denkleştirirdim. Elli tane bir kuruşu gişecinin önüne koyduğumda, hep gülerdi bana gişeci. Gençlik Parkı Açıkhava Tiyatrosu'ndaki oyunları hiç kaçırmazdım. Ya duvardan atlayarak, ya da minder satma bahanesiyle içeriye girerdim. Muammer Karaca, Naşit, Muzaffer Hepgüler, Toto Karaca'nın oyunlarını hiç kaçırmaz, her birini defalarca izlerdim. Bir kez gazetecilere tiyatronun serbest olduğunu duymuştum, gündüz satamadığım iade gazeteleri koltuğumun altına sıkıştırıp Küçük Tiyatro'ya gittim. Bilet sordukları zaman çok şaşırdım ve "gazeteciyim" dedim. Güldüler ve durumu anlattıktan sonra, balkonun arkasından oyunu seyrettirdiler. Bizim mahallede bir Karyağdı Türbesi vardır, arada bir oraya gidip tiyatrocu olmayı dileyerek mum dikerdim. Okulda bir amatör grup Cevat Fehmi Başkut'un "Küçük Şehir" adlı oyununu oynuyordu, oradaki bekçiye gülmekten bayıldım. Ben de böyle güldürebilirim diye düşündüm. Okulda düzenlenen bir monolog yarışmasında Zeki Müren ve Sıkışan Kekeme taklitleri ile birincilik alınca iyice güvenmeye başladım kendime. Boş derslerde hep taklitler falan yapar, sınıfı eğlendirirdim. Sonra okulda tiyatro kolu kurduk. "Cimri", "Vatan Yahut Silistre", "Pusuda" adlı oyunları sahneledik. Müdürümüz bana "Seni konservatuvara verelim" dedi. İki kez konservatuar sınavına girdim, kazanamadım. 27 Mayıs sonrası Refik Koraltan'ın evi Halkevi olarak kullanılıyordu. O evin salonunu da tiyatro sahnesi yaptık. Burada iki yıl boyunca çok kapsamlı bir kurs düzenlendi, birçok oyunlar oynadık. Tiyatro Sevenler Gençlik Cemiyeti'ne üye oldum, oynadım. Sonra Meydan Sahnesi'nde profesyonel oldum. Artık ekmeğimi tiyatrodan kazanıyordum. Asaf Çiyiltepe beni AST'a aldı ve önemli roller verdi. Oynadığım oyunlar ve bu yeni çevre dünya görüşümü belirlememe de yol açtı. Özellikle Anadolu turneleri nasıl bir sanat yapılması gerektiğini kavrattı bana. O zamandan bu yana toplumcu bir çizgi izliyorum.

Tanımak istiyor, hakkında bir şeyler öğrenmek için can atıyordum. Kıyısında hiç yalı bulunmayan ve denizle iç içe girmiş bu boğaz köyünün havasını bir kez koklamıştım. Benim için onu tanımak, yaşamımda ilk defa gördüğüm ilginç kıyı insanlarına karışmanın dayanılmaz ve kaçınılmaz arzusundan kaynaklanıyordu. O, belki onlardan ilki olacaktı. Köyün suyundan içmiştim. Ve seneler sonra bana söylendiği gibi 'denizin suyu bir kere kıçıma değmişti!..'

Kofana

VECDİ ÇIRACIOĞLU

Boğaz köyü, deniz kıyısında iki camii arasına sıkışmış gibiydi. Deniz insanları, merametçiler, midye çıkaranlar, gelincik/karides sepet örücüleri ve hiçbir şey yapmadan sadece günlük içki parası için çalışanlar bir arada kavgasız gürültüsüz yaşıyorlardı.

Kale tarafındaki camiinin altındaki kahve, köyün tek sabahçı kahvesiydi. Uyumayan balıkçıların barınağı... Kahvenin asma ve sarmaşık yapraklarının gölgelediği bahçesi; tam orta yerinde kalpsiz bir davet gibi duran musalla taşına rağmen huzur verici gelirdi bana.

Kahvenin sahibi Tevekkel, kahveciliğin yanında, balıkçılık, teknesiyle karşı sahile dolmuşçuluk yapan, hızlı yürüyüp küfürlü konuşan ve devamlı gülen koca burunlu bir adamdı.

Kahveci Tevekkel, su bardağı ile sabah çayımı masama bıraktığında, yan masada oturan bir adam dikkatimi çekti. Eski, buruşuk ve kendisine en az iki beden büyük takım elbisesi içinde çelimsiz varlığıyla iğreti duruyordu. Kaytan bıyıklarının ucu burulu, kısa saçları belki hiç taranmamış, kepçe kulaklı adamı göstererek kim olduğunu sordum. "Bu hep böyle denize mi bakar?"

"Ona, Kofana derler. Niye kofana diyecek olursan, ben de bilmiyorum..." dedi. "Kofana kadar yırtıcı ve gaddar değildir. Lakabı balıktır ama bugüne kadar kimse bir kıraça bile yakaladığını görmemiştir. O, sadece balık yakalayanlara mevsimine göre yem hazırlar."

Onu ilk kez, başlamakta olan bir günün sabahında gördüm. Ne zaman günün sahibi olmak için erkenden sahile koşar adımlarla insem, onun benden önce kahvenin bahçesinde her zamanki masasında bir bacağını kıçının altına alarak oturmuş görürdüm. Nemli gözlerini kırpmadan denizin karayla birleştiği yere dikip arada bir cebinden çıkarttığı kirli bir bez ile onları silerdi. Dudakları arasına sıkıştırdığı filtresiz cigarasını içerken, yanları kırışmış gözlerini Hisar ile Kandilli arasında gezdirirdi. Belki bir palamut oynağını, belki de bir kofana cürmünü görmek umuduyla denizin arkasındaki tepeleri delercesine gözlerini suların üzerinde gezdirirken, sabahın insanı ürperten soğuğuna karşı, avucunun içine aldığı çay bardağı ile ısınır yavaş yavaş höpürdeterek yudumlardı.

Tanımak istiyor, hakkında bir şeyler öğrenmek için can atıyordum. Kıyısında hiç yalı bulunmayan ve denizle iç içe girmiş bu boğaz köyünün havasını bir kez koklamıştım. Benim için onu tanımak, yaşamımda ilk defa gördüğüm ilginç kıyı insanlarına karışmanın dayanılmaz ve kaçınılmaz arzusundan kaynaklanıyordu.O,belki onlardan ilki olacaktı. Köyün suyundan içmiştim. Ve seneler sonra bana söylendiği gibi 'denizin suyu bir kere kıçıma değmişti!..'

Tevekkel konuşmasına devam etti: "Aslında Kasımpaşalıymış. Buraya göç etmişler ve kale içinde doğmuş. Kale yeniden yapıldığında herkes gibi onlar da dışarıya taşındı. Yerliler kale içinde, gayri-müslümler ise kale dışında otururlardı. Ben o zamanlar çocuktum. Ne güzel günlerdi..."

Konuşmanın en derin yerinde içeriden biri seslendi. Küfürle yerinden kalkan Tevekkel, sesin sahibinin masasına, önce bir deste iskambil ile sarı bir kağıt ve basma yerine ucu yanık kibrit çöpü sıkıştırılmış tükenmez kalem götürdü. Ocağa giderek dört tane çay hazırlayıp aynı masaya getirdi. Bütün bu işleri çabucak yapmasına karşın, bardakları sıcak sudan geçirerek, çay tabağında su kalmaması ve şekerlerin ıslanmaması gibi ocakçılığın şanından olan raconları da ihmal etmiyordu.

Her zamanki hızlı adımlarıyla yanıma geldi. İçeriye seslenerek: "Benden on dakika bir şey istemeyin hergeleler," diye bağırdı. Bana dönerek göz kırptı ve yarım bıraktığı muhabbetine devam etti. Burnunu elinin tersiyle sildikten sonra, "Ona evini teslim et, git, seneler sonra gel, bıraktığın gibi bulursun. Dürüst çocuktur ama çok talihsizmiş. Bir kız sevmiş bu. Kale içinde Oduncu'nun yalısında oturuyordu kızın ailesi galiba... Dedim ya biz daha o zamanlar çocuğuz. Kofana'nın ailesi, özellikle de babaannesi: "Sen serserisin, ne yapacaksın gül gibi kızı... Haydi git işine" diyor. Kofana'nın tek suçu: İçki. Onun dışında çalışkanlığına diyecek yok. Aslanlar gibi çalışıyor. Ayrıca mert delikanlı.

Kızı apar topar, kaloriferci miydi ne idi?.. İşte öyle bir işte çalışan bir adamla evlendiriyorlar. O zamanlar bu tür meslekler makbul tabii... Kofana, buz gibi soğuk bir boğaz suyunda kırgın yemiş gibi bir süre ortalarda gözükmedi. Sanki boğazın ılık kanal sularına yenlamış, havaların ılımanlaşmasını bekliyordu.

Kalenin girişinde, bir havuz vardı. İçinde, kurbağaları sırtında taşıyan nilüferleri ve dibi gözükmeyen koyu yeşil renkli suyu gözlerimin önünden hala gitmez. Her akşam yemek yendikten sonra havuzun etrafında kale eşrafı toplanır, dedikodu yapardı. Her akşam orada toplananların neler konuştuklarını hep merak etmekle başlamışımdır sevimli dedikoduculuğa. Kahveyi çalıştırmam bundandır!.." Tevekkel, gevrek gevrek gülmeye başladı. Sonra o günleri yaşıyormuşcasına ciddileşti.

"Bir gün akşam ezanından sonra, kalenin sahile bakan tarafındaki yarım burcun dibinden çığlıklar yükselmeye başladı. Sanki birini gırtlaklıyorlardı. Ses Deli Emine'nin sesiydi. Deli Emine, kalenin Dizdar Kapısı denilen ana kapısının yanında küçük bir kulübede tek başına yaşardı. Hırkasının üzerine, yüzlerce delikli bir kuruş dikmiş kimsesiz bir kadıncağızdı. Biz çocuklar ondan hem korkar, hem de onu kızdırır sonra da kaçardık. Sesin geldiği yere doğru herkes koşmaya başladı. Biz çocukları bırakmadılar. Benim insanların aralarından gördüğüm Kofana'nın karga tulumba yarım kulenin içinden çıkartılışıydı.

Akşam evde annem nineme, "Olacağı buydu. Evlendirmediler çocuğu, o da kendini astı. Bereket ölmemiş. Aferin Deli Emine'ye... Bak, bir de deli dersin" dedi. Sonradan Kofana'nın bir kravatla kendini asmaya yeltendiğini öğrendim. Deli Emine'nin yarım kulede ne aradığını soracak olursan; garip, bir köşeye çekilmiş, .ıçıyormuş. Kulübede kenef ne arasın. Zaten içine kendisi zor sığıyor. Şimdi hatırlıyorum ayakları dışarıda yatardı. Üzerlerine bazı kış, kar düştüğünü görürdüm. Bak, konuşmamız ne güzel oldu... Deli Emine ile ilgili bazı şeyler aklıma gelmeye başladı. Neyse, Deli Emine onun geldiğini görünce korkusundan kıpırdayamamış, ama Kofana'nın ilmiği hazır kravatı boynuna geçirip kendini astığını görünce dayanamamış, başlamış son perdeden avazı çıktığı kadar bağırmaya.

Ya... İşte bu olaydan sonra Kofana kekeme kaldı. Sen de ölüm korkusunndan, ben diyeyim Deli Emine'nin canhıraş bağırmasından. Deli, öyle bir bağırdı ki, kalenin tüm kuytularına yuva yapmış güvercinler, kırlangıçlar yuvalarından fırladı. Çocukluk işte, kalenin duvarları sallanır gibi gelmişti bana. "

Onun uzaklara bakarak dalmasının nedeninin palamut ve kofana oynaklarını gözlemek olmadığını o an anladım. Seneler önce kaybettiği aşkını denizin bittiği, karayla öpüştüğü yerde arıyor gibiydi...

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Sınavlar başladı. Sınavların yorgunluğunu atmak için, iki durak öncesinde otobüsten iniyor, temiz boğaz havasını içime çeke çeke köye kadar sahil yollu yürüyordum. O gün, yeni kararmakta olan gecede, denizin hemen kenarına serpiştirilmiş gazino kahveler yüklerini çoktan almışlardı. Güneş, iki tepe arasından hışımla akan boğaz suyunun üzerinden çekilirken hüzünlü deniz yalnız bırakılmıştan ötürü rengini değiştirmişti.

Kofana'yı, kaleyi geçtikten sonra, sahilde akasya ağaçlarına yanlattırılmış teknelerin arasında, insanların göremeyeceği bir şekilde otururken gördüm. Önündeki limon sandığını masa yapmıştı. Sandığın üzerine serdiği küçücük gazete parçasına dilimlenmiş tek bir pırasa ve sivri biber koymuştu. Denize bakan gözleri kısıktı. Dudaklarında anlaşılmaz bir kıpırtı vardı. Ceketinin cebinden içinde beyaz sıvı olan bir şişe çıkarttı. Rakıyı şişesinde su ile karıştırmıştı. Bir dilim pırasa attı ağzına. Sonra şişeyi kafasına dikti. Yarılanmış şişenin ağzını kapatarak, itinayla cebine yerleştirdi.

Onun gibi yaparsam onunla konuşma fırsatı yakalayabilirdim. Kendime olan güvenim, o gün geçtiğim sınav kadar tamdı. Hızlı adımlarla büfeye gittim. Kimseye göstermemeye çalışarak aldığım küçük şişe rakının yarısını dökerek, kalan boşluğu su ile doldurup çalkaladım. Onu montumun cebine yerleştirerek yanına yürüdüm. Önüne gelene kadar beni farketmedi. "Afiyet olsun, oturabilir miyim?" dediğimde, kekeleyerek "Kocaman adamsın, tabii ki oturabilirsin," dedi.

Çömeldim ve cebimden çıkarttığım şişemi bacaklarımın arasına sıkıştırdım. Önce sulandırılmış rakı şişesine, sonra başını yukarıya kaldırarak suratıma baktı. Aniden gülmeye başladı, gülerken ses çıkartmıyordu. Seyrek sivri dişleri, arkamdaki yeni yanmış sokak lambasının verdiği parlaklıkla iyice ortaya çıkmıştı. Hareketsizdim.

Şişemi içmesi için ona ikram edeceğim sırada, önümüzdeki sandığın üzerinde bulunan doğranmış pırasa parçalarından birini daha ağzına atarak çiğnemeye başladı. Sonra kendi şişesinden çölden yeni çıkmış bir insanın susuzluğuyla içti. Rakı, böylesine kana kana, iştahla nasıl içilebilirdi?.. Biraz önce gülen yüzü yerini durağan bir çehreye bırakmıştı. Elinin tersiyle ağzını sildi. Başını iki kere yukarı doğru kaldırarak 'haydi iç' işaretini yaptı. Limon sandığı üzerinden bir dilim pırasa parçasını uzattı ve ardından, "Seni kesmezse bunu da al," diyerek cebinden kuru bir incir parçası çıkarttı. Kafasını uzatarak, bacaklarımın arasına sıkıştırdığım sulandırılmış rakı şişesini gösterdi. "Haydi dik bakalım delikanlı, ne kadar yutacaksın görelim" dedi. Şişeyi elimde sıvazlayıp duruyordum.

"Fazla ovalama ısınır," dedi.

Şişemden bir yudum aldım. Karşı sahildeki gazinolardaki parlak ışıklar ve patlayan flaşların denizin üzerindeki şavkı, gözbebeklerimi delercesine gözlerimden içeri girerek içimi doldurdu. Benim içim içtiğim rakıdan kavrulurken o, aynı sessiz bakışlar içerisindeydi. Tavırlarıyla her hareketimi azar yollu tenkit eder gibiydi. Sonra, gözlerinin kenarlarındaki kırışıklıkların içinde kaybolmuş göz çukurlarının arasından hayal meyal görünen mavi gözleriyle alaylı alaylı baktı. Elimde oynadığım sulandırılmış rakı şişesi yere düşerek devrildi. Bir çocuk mahcubiyeti ve çabukluğuyla acemice şişeyi yerden kaldırdım. "Aldığın rakının yarısı nerede?" diye sordu. Bir şey söylemek yerine yutkunmakla yetindim. "Ne demiş Mevlana: 'Ya göründüğün gibi ol, ya da olduğun gibi görün.' Bir iki lafazanlık için yarım şişe rakıya yazık değil mi? Benden biri olsaydın, rakının yarısını dökmeyip bir yere zulalardın. Bari, denize dökseydin de, balıklar kafayı bulsaydı. Hiç nimete küfranlık olur mu?"

Şişesindeki son yudumları da cebinden çıkarttığı yarım kuru incirle içtikten sonra, boşalan şişeyi denize atacağını sandım. Şişeye baktığımı görünce, "Beş lira," dedi ve sırtını yasladığı sandalın kıç altına sakladı. Yerinden kalkarak paytak adımlarla yürüdü. Omuzları yarı karanlıkta epey geniş gözüyordu. Durdu. Yere tükürdü, kendi kendine bir şeyler söylenerek tekrar yürümeye başladı. Gözden kayboldu. Şişenin kapağını kapattım ve aynı sandalın kıç altına Kofana'nın boş rakı şişesinin yanına yavaşça bıraktım.

Kofana'yı o günden sonra bir daha görmedim. Dökümhanelerde günlük işçilik yapmaya başlamıştım. Ağır ve zor geçen bir döküm gününün sonunda, yorgun argın köye dönmüş, kahveye kapağı zor atmıştım. Kahvede her zamanki harala gürele ve şamata yoktu. Etraftaki sessizlik önemli bir olayın olduğunun göstergesiydi.

Sessiz gelen Tevekkel, aynı sessizlikle çay bardağını masaya bıraktı ve, "Öldü, adamın öldü..." dedi. Önce anlayamadım. Kim dercesine meraklı bakışımdan olacak, Tevekkel, dudaklarını gerip dişlerini göstererek, "Lüfer ailesi ağababasını kaybetti," dedi. Köşe masaya, Kofana'ya baktım. Yerinde yoktu.

"Sabah bir ara uğradı. Sonra Yarvent'in kahvesine gitmiş. Ocakçıya bir çay yapmasını söylüyor. O da 'bekle biraz deli pezevenk' diyor. Kofana, bekleyemem vaktim yok, deniz beni çağırıyor, balıklar beni bekliyor, onlara yem olmam gerekli, son çayımı ver onları bekletmeyeyim diyor. Sabah çok kuvvetli hava vardı. En son sarayın rıhtımına giderken görmüşler. Sonra devrilen bir put gibi, cuuup suya. Bir tek Hayri Kaptan görmüş kendisini denize koyuverdiğini. Kurtuldu... Bakalım bize ne zaman sıra gelecek."

Tevekkel sustu ve içeriye girip ocakta bir şeylerle oyalandı. Yalandan ocağı sildi. Elindeki bezi hışımla yere attı ve sunturlu bir küfür savurdu. Soğuyan çayımı yenisiyle değiştiririp, her zaman yaptığı gibi sevgiyle sırtıma vururken "İki camii arasında deli bitmez, korkma evlat..." dedi.

Yutkundum. Her zaman baktığı yöne, Anadoluhisarı ile Kandilli arasında denizin karayla birleştiği çizgiye baktım. Aniden çakan bir yıldırım oraları aydınlattı ve yağmur başladı.

Boğaz'da çöpler, martılarla birlikte büyük bir hızla, aynaların üzerinde akıp gidiyor, martıların keskin çığlıkları kıyı kahvelerindeki insanların kahkahalarına karışıyordu. ■

12 Temmuz 1981 Kalamış

vecdihisar@hotmail.com

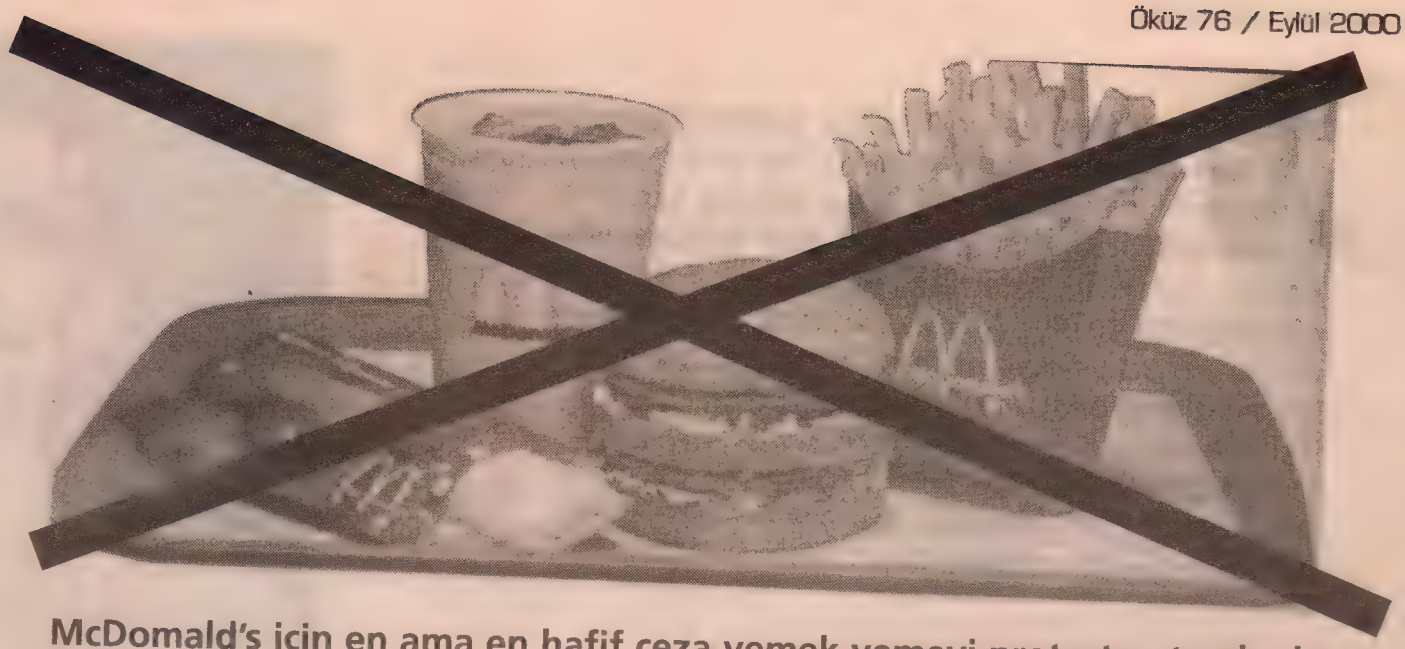

McDomald's için en ama en hafif ceza yemek yemeyi protesto etmek olur (ki bu da zaten yapılmalı) ama bununla da yetinilmemeli. Ağır TAZMİNAT DAVALARI AÇILMALIDIR. Şirket bu ve benzer olayları yalnızca kişilerin üzerine yıkıp örtbas edeceğine tüm Türkiye'den ÖZÜR dilemelidir. McDomald's gibisi yok; çocuk menüsünde dayak var.

McDOMALD'S Yalan Söylüyor!!!

CÜNEYT ÖZDEMİR

... ve SOKAK ÇOCUKLARINA bunu hep yapıyor. Beylikdüzü'ndeki McDomald's'da bir çocuk derin dondurucu bir buzdolabına kapatılarak alenen öldürülmek istendi. Nedeni çocuğun mendil satıyor olması. Şimdiden iki kişi tutuklanarak cezaevine konuldu. Işin ilginç yani McDomald's'ın suçu kendi üzerinden atma çabaları. Basına yaptığı açıklamada deniliyor ki "...Böylesi bir davranış McDomald's felsefesi içinde kabul edilemez... BU TAMAMEN KİŞİSEL BIR DAVRANIŞ BİÇİMİDİR... Olaya sebebiyet verenlerin şirket bünyesinde tutulmayacağı ve ilişkilerinin derhal kesileceği kuşkusuzdur" McDomald's bu işten suçu birkaç kişinin üzerine yıkarak sıyrılmaya çalışıyor ve bu arada da utanmadan YALAN söylüyor. Çünkü gerekli tepki bu sefer de verilmezse bu ve benzeri olaylar Türkiye'deki McDomald's'lar'da ne ilk ne de son olacak. Bu McDomald's için kisisel DEĞİL bir ZİHNİYET ve SİSTEM sorunu...

Geçtiğimiz Mayıs ayının sonunda da bu sefer BEYOĞLU McDomald's'da çocuklar arka odalara kapatılıp dövülüyordu. Bizzat bizim tanık olduğumuz ve hatta içine karısmak zorunda olduğumuz olayda McDomald's çalışanları Beylikdüzü'ndeki tanıkların anlattığı gibi aynı davranışları sergilemişlerdi. Hatta bu konuyla ilgili bir yazı yazıp DEEPNOT.COM'da yayınlamıştık. Yazı aşağıda. İnanmayanlar harfine bile dokunmadığımız bu yazıyı bir kez daha okusun, yanına Beylikdüzü'nde yaşanan olayları koysun, bir fark göremeyeceklerdir. Görecekler ki bu kişisel bir saldırganlık değil SISTEMLI bir vurdumduymazlık ya da davranış biçimidir. McDomald's çalışanları ister Beylikdüzü'nde isterse BEYOĞLU'NDA benzer davranışları sergilemekten çekinmemekte ve bu tür olaylar basına yansıdığında kişiselleştirilip örtbas edilmektedir. Zamanında gerekli tedbirleri almayan, elemanlarını denetlemeyen ve bu durumu umursamayan, görmezden gelen McDomald's için en ama en hafif ceza yemek yemeyi protesto etmek olur (ki bu da zaten yapılmalı) ama bununla da yetinilmemeli. Ağır TAZMINAT DAVALARI AÇILMALIDIR. Şirket bu ve benzer olayları yalnızca kişilerin üzerine yıkıp örtbas edeceğine tüm Türkiye'den ÖZÜR dilemelidir. McDomald's gibisi yok; çocuk menüsünde dayak var.

Yer; Taksim-Istiklal Caddesi.

Zaman; Mayıs sonu 2000, öğleden sonra.

Olay; Tanık istiklal caddesinde elinde telefonla konuşarak yürümektedir. Tam o sırada önünden 10 yaşlarında bir çocuğun elinde McDomald's çocuk menüsü ile koşarak kaçmaya çalıştığını görür. Daha "ne oluyor?"demeye kalmadan arkadan beyaz gömlekli, kravatlı ve McDnoalds'da çalıştığı giyim kuşamından anlaşılan zat koşarak gelir ve küçük çocuğu boynundan sert bir şekilde yakalar. Tanık da Istiklal caddesinde yürüyen pek çok kişi gibi bu ani gelişmenin neden kaynaklandığını merak ederek olay yerinde durur.

Bu arada çocuk kurtulmaya adam ise boynundan sert bir sekilde yakaladığı çocuğu bırakmamaya kararlı gözükmektedir. Tanığın bildirdiğine göre çocuk giyimi kuşamı ve tavırları ile Istiklal caddesinde hayatını mendil satarak kazanan çocuklardan biri intibaını vermektedir. Çocuğun "bırak beni." çığlıklarına aldırmayan beyaz gömlekli McDomald's görevlisi etrafta biriken insanları fark edince hızla çocuğu biraz önce oyuncak çalmak için girdiği McDomald's'a dogru geri sürüklemiştir. Tanık bu durumu kendi ifadesi ile "Vahşi bir hayvanın güçsüz ve çaresiz avını inine sürüklemesi gibi " sözcükleri ile anlatmaktadır. Bu sıradışı ve garip olayın ardından tanık doğal bir refleks olarak diğer Istiklal caddesi sakinleri gibi yoluna devam etmek yerine McDomald's'ın içine sürüklenen çocuğu ve beyaz gömlekli görevliyi takip etmiş ve o da arkalarından içeriye girmiştir. Işin garip yani beyaz gömlekli müdür olduğu anlaşılan Görevli, sokak çocuğu olduğu zannedilen 10 yaşlarındaki çocuğu kasanın tam yanında bulunan ve temizlik malzemelerinin durduğu zannedilen bir odaya sürüklemiş ve kapıyı ardından kapatmıştır. Bu sırada kasada McDomald's menüsü almak için sıra bekleyen onlarca kişi hiçbir tepki göstermemiş ve sessizce sıralarında beklemeye devam etmişlerdir. Tanık işte bu noktada sinirle kasanın yanındaki kapıyı vurmaya başlamış ve sonunda kapıyı aralayıp içeriye hamle ettiğinde çocuğu yerde beyaz gömlekli görevliyi ise ayakta çocuğu hırpalar bir vaziyette görmüştür. Bunun üzerine sinirle sesini yükselterek derhal çocuğu bırakmaları yönünde ikazlarda bulunmaya baslamıştır. Nitekim Tanığın bu ikazları sırada bekleyen kimi müşteriler tarafından da destek bulmuş ve beyaz gömlekli görevli biraz önce içeride hırpaladığı çocuğu odadan dışarı çıkartmak zorunda kalmıştır. Olayın büyümesi üzerine mutfak kısmından bir başka beyaz gömlekli McDomald's çalışanı gelerek sesini yükselttiği için Tanık'la tartışmaya baslamıştır. Tanıksa "Bunun bir skandal olduğunu ve hiçbir kimsenin sokak çocukları dahil , suçları ne olursa olsun bu şekilde cezalandırmaya hakkı olmadığını" sert bir şekilde belirtmiştir.. Bunun üzerine olaya sonradan karışan yine beyaz gömlekli McDomald's görevlisi sinirli ve sert bir şekilde diğer görevlinin elinde kurtulmak için çırpınan çocuğu omuzlarından tutmuş ve gerçek anlamda sürükleyerek McDomald's'dan sokağa fırlatmıştır. Konunun kapandığını ve Tanığa da sert bir sekilde dışarı çıkmasını söylemiştir. Bu sırada da "Çocukların sürekli McDomald's'da bu tür hırsızlık girişimlerinde bulunduklarını ve artık başa çıkamadıklarını ve bu şekilde olayları "çözdüklerini" belirtmiştir.

Tanık ise "Onların polis veya yargıç olmadığını ve ortada bir suç varsa onların görevlerinin yalnız ama yalnızca bu insanları görevlilere teslim etmek olduğunu başka hiçbir şey yapmaya hakları olmadığını. Hele çocukları arka odalara çekip dövmeye bunu McDomald's gibi uluslararası bir kurumda yapmaya hakları olmadığını" söylediğini belirtmiştir. Bu arada tartışma Istiklal caddesine taşmış ve tartışmaya etraftaki esnaf da katılarak polisin Beyoğlu'nda bu tip olayları esnaftan kendilerinin çözmesini istediğini ve ihbarlara aldırmadığını iddia etmiş hatta iddialarını bazı lokanta isimlerini vererek arkalarında çocukları dövmek için odalar bulunduğu iddiasına kadar götürmüştür. Tanık daha sonra kimi kime şikayet edeceğini bilememiş ve bu ifadeyi kamuoyu ile paylaşmak üzere çaresizlik içinde vermiştir. ■

Uzun yıllardır kangru diyarı Avusturalya'da yaşayan ancak şiir, öykü ve roman çalışmalarıyla memleketle bağını koparmayan, madden olmasa da manen kendisini hep Türkiye'de hissettiğini söyleyen aktör, şair, yazar Nihat Ziyalan'la Mehmet Esen, Sdney'de karşılaştılar. Uzun uzun konuştular. Doğal olarak Nihat Ziyalan daha uzun konuştu... İşte bu sohbetten Mehmet Esen kanalıyla Öküz'e ulaşanlar...

Hani Hayat Öyle Hemen Yumrukla, Öfkeyle Düzeltilebilecek Bir Şey Değil

Yazarak genç kalıyorum. Tek kelimeyle ifade etmem böylece mümkün. İnsan kendisini devamlı ilerletmek zorunda, durunca kafa da durur. Türkiye'nin korkunç derecede hızla değişen fakat değişip de gelişmesi olmayan bir konumu var ve eğer böyle bir ülkenin yazarıysanız elinizden gelen gayreti göstermeniz gerekir.

Annemin babamın bana verdiği ışık şu; okuma yazma bilmeyen insanlardı. Türkçe'yi konuşamazlardı fakat hayata öyle bir bakışları vardı ki, birliktelik ve yardımlaşma üzerine kurulu bir dünya görüşleri vardı. Kendimiz de yoksul olduğumuz halde etrafa, komşularımıza yardım etmek için paralanmak beynime, usuma insani ışıklar düşürdü. İşte yıllar sonra eğer ben o tanıdığım insanlar adına bir şeyler söylemeye çalışıyorsam o ışıkların bende açtığı ufuklar üzerinedir. Müthiş bir paylaşma. Mesela komşu evde yemek pişmez ama onlara çaktırmadan yemek gönderilir. Ama çaktırmadan tabii. Yardım yaptığını gösterirsen incinir insanlar. İncitmeden. Bunları annemden, babamdan öğrendim. Adana'da, Dingin avlusu diye bir yer vardı, çocukluğumda aklımın ilk erdiği yer diyebirilim orası için. Biliyorsunuz dink un fabrikası demektir, orası da terk edilmiş bir fabrikaydı. Bu avlunun etrafına çevrelenmiş ufak ufak evler yan yana, yoksul insanlar. Banyo yok, tuvalet dışarıda. Leğenlerin banyo olduğu evler. Yıl 1945. 2. Dünya savaşının vurduğu bir dönem. Tabii ki annemin, babamın dizinde; verdikleri yaşam kavgası içerisinde zihnime kazınan çok şeyler oldu. Zihnime kazınan bu şeyler herhalde şairliğimi yazarlığımı yönlendiriyor.

Yılmaz'a rastladığım zaman okul dan kaçtığım bir gündü. Adana'nın bir kanalı vardı, bie o zamanlar 17-18 yaşlarındayız, o kanal bize aşılmaz bir deniz gibi gelirdi. Şimdi sıçan kuyruğu gibi geliyor. Kanalda yüzen insanların, çocukların hepsinde uzun siyah don olurdu. Sudan çıktığın zaman su bacaklarımızdan süzülür, ayak diplerimiz göle dönerdi. O kara donlu delikanlılardan biri de bendim. O günlerden birinde gözlerinden korkunç ışıklar saçan, dişleri pırıl pırıl bir arkadaşa rastladım. Bakıştık ettik. Daha sonra ben bir şiirimde"dişleri nar çatlamış pırıl çocuk" dizesiyle onu tanımlamıştım. Dostluğumuz böyle başladı. Ben hıyar yiyordum "Merhaba n'apıyorsun?" dedi. "Resim yapıyorum" dedim üzerimde sular sızan kara donlarla, ahkam keser gibi. "Hıyar yermisin?" diye sordum. "Yerim" dedi, aldı ıslak donuna sürdü. Hatur hutur yedi. Dostluğumuz böyle başladı Yılmaz'la. Annelerimiz Kürt'tü. Annelerimiz tanıştı. Evlere gidip gelmeler başladı. Babasını tanıdım. O benim babamı tanıdı. Benim babam şalgamcıydı. Bizim evde o zamanlar 10-15 fıçı şalgam vardı. **Özdemir İnce** Mersin'den gelirdi. Yılmaz'la beraber. Bizim evde kalırdık saat 2-3'de kalkar şalgam fıçılarını dinlemek için giderdik. Fışır, fışır, fışır. Konuşurdu şalgam. Ayazda keskinleşmiş şalgamları içerek edebiyat konuşurduk, hayatı güzelleştirmek için neler yapabiliriz diye konuşurduk, hayata öyle bir bakışımız vardı. O zaman Yılmaz On üç Dergisi'nde **Vedat Günyol**'a şiirler, öyküler gönderirdik. Yılmaz öykü gönderirdi. Vedat Günyol bize sanatçı muamelesi yapardı. Biz de kendimizi büyük sanatçı görürdük. **Yeni Ufuklar**'da şiirimiz yazılarımız çıkıyor. On üç Dergisi'ne de Yılmaz öyküler yazardı. Ben ona kitaplar veriyordum.

Biz Maarif Klasikleri'ni okuyarak zihnimizi geliştirdik, hayatın öğrettikleride var tabii. O dönem çok katkısını gördük. Yılmaz'ın her şeyi bir anda düzeltme isteğiyle kabaran duyguları vardı. Hayatı öfkeli baktığı zamanlar çoğunluktaydı. Hani hayat öyle hemen yumrukla, öfkeyle düzeltilebilecek bir şey değil. Biz bunları sonra öğrendik. Sistemin bozukluğu ile ekonominin bozukluğunu çok sonraları anladık.

Hayatımın ilk filmlerini Tan Sineması'nda seyrettim. Evden, annemden babamdan on kuruş alır, okuldan kaçıp kısa pantolonlarla giderdim sinemaya. Bilet alamazdık çünkü bilet otuz kuruştu. Arka tarafta kuyruk olurdu. Önce 30 kuruşluk biletler, daha sonra da 25'likler girerdi. Arka kapıda benim bir arkadaşımın babası dağ gibi bir insandı. Biz bağırırdık; "Hacı Emmi! Hacı Emmi! Hadi 10'luk, hadi 10'luk" İçeride Tarzan filmi ya da Hint filmi oynuyordur. Uçan halılar ve Hint filmlerinin heyecanı yüreğimiz çarpardı. Sinemaya girdiğimiz zaman birazcık daha önden seyredebilir miyiz diye yalvarırdık. Çünkü film başladıktan birazcık sonra girerdik.

Yılmaz sinemadan sonra Belmando'yu taklit ederdi. Birbirimize öyle seslenirdik. Yılmaz'da daha çok **Marlon Brando** etkileri vardı. **James Dean**'da vardı tabii. O zaman kötü veya iyi diye bir şey yoktu. Hayata kötü adam, iyi adam diye bakmasını daha sonra sinemaya girdikten sonra öğrendim. Nedir iyi adam kötü adam. İyi adam da 10 kişiyi öldürür, kötü adam da 1-2 kişiyi öldürür. O da kötü adamdır...

Yılmaz lise bittiği sıralarda gidip aktör olmayı kafasına koymuştu. Sinemaya girecek filmler yapıyor filan. Kuyruğuna kabak bağlanmıştı, biliyorsunuz o öyküden davası sürerken kalkıp İstanbul'a gitmişti. Umursamadı. Bir şey olmaz, bir şey gelmez diye. Avukat girmedi davaya filan... Bir gün film setinden alıp götürmüşler. Hiç de ciddiye almadı. Belki ciddiye alsaydı hapse bile girmezdi. Hayata çocuksu bir gözle, yürekle bakmak insanın belki de bir yolu, bir yaşama biçimi. İnsan bu çocuksu gözle hayata bakmakla daha bir yumuşak yürekli, daha bir insan hisseder kendisini. Daha çocukluğumda anamın, babamın açtığı yoldan gözümün önünde oluşan yürekle gözle bakmak veya yaşamı öyle sürdürmek.

Yılmaz sinemaya gidince, ben de askere gideceğim, o sıralarda sıkı ezbercilik karşıtıyım. Hiç sevmediğim bir şey. Daha o zaman kafama koymuşum. Adam olmak benim için "şiir yazmak"tı, şair olmaktı. Babam "Bu çocuk adam olmayacak" deyip duruyordu. Kısa yoldan hayata atılıyordum, öyle demişti öğretmenimiz. Şairlikle dolu duygular içindeydim. Askerde mektuplar açılıp okunurmuş meğer, ben bunu hiç bilmiyorum. Kuran, İncil, Tevrat götürmüştüm. Askere götürülmezmiş öyle şeyler. Yazdığım mektuplarda arkadaşlarıma "iyi günler bizim olacak" filan diyorum. Hakkımda araştırma yapıldı. Yazıcı dedi ki; "Abi, er Nihat Ziyalan'ın içtimai durumunun incelenmesi" diye adının altı kırmızı kalemle çizilmiş. Ben o zaman ne olduğunu anlamadım ama kısa bir süre sonra üstümü başımı, yatağımı aramalarının, incelemelerinin nedeni buydu. Madalya almaya hevesli bir teğmenimiz vardı, o da beni kazma sapıyla dövmüştü. İçtimai durumumun incelenmesi demek buymuş.

Askerlik biter bitmez Adana'ya döndüm. Askerlikten gelmiş bir adamım, zaten askerlik olgunlaştırıyor insanı. Kazma sapları da olgunlaştırıyor. O sıralar Adana'ya Şehir Tiyatrosu kuruluyor. 22 yaşındayım. Adana Şehir Tiyatrosu'na girdim. Uzun boylusun dal gibisin ama konuşmam tam bir Adanalı. Devlet Tiyatrosu Oyuncuları, yönetmenler filan bu dille olmayacak dediler, ben dil çalıştım. 1-2 yıl kadar. Dudaklarımın arasına kalem koyarak düzgün konuşmayı öğrendim. Daha sonra yıllarca aktörlük yapan Yılmaz'da ünleniyor. Adana Şehir Tiyatrosu dişe dokunur bir şeyler söyleyen oyunlar koymaya başlayınca oradaki bazı güçler, dini gruplar da var işin içinde, rahatsız oldular. Tiyatronun yıpranmasını sağladılar. O sıralarda ben işsiz kaldım. Hayatımda unutamadığım bir şey oldu. Ankara'dan **AST**'tan teklif geldi. Böylece AST'a geçtim. Çok önemli bir kuruluştur, hala da öyle. Orada **Orhan Kemal**'in **72. Koğuş**'u oynuyordu. Orhan Kemal'le tanışmam öyle oldu. Güzel bir insandır. Ufak, tefek ama mangal gibi yüreği olan, yazdıklarıyla da

gerçekten hayatın içinden geçen sıcak sımsıcak güleryüzlü bir yazımı vardı. Onu tanımam da güzel bir şeydi.

O sıralarda Yılmaz Ankara'ya geldi ve dedi ki "Sinemaya geçiyorsun." Böylece sinema hayatım başlamış oldu. Askerlikten önce bir evlilik yapmıştım. Bir oğlum vardı. Şu sıralar Amerika'da doktorluk yapıyor. Şiirler yazıyor. Hayatını orada sürdürüyor. Sinemaya geçtikten sonra insanda kendine bir hayranlık oluyor. İnsanlar senden imza istiyor filan. İlk filmim **"At Hırsızı"** o filmde attan düştüm, kolum kırıldı, **Semiramis Pekkan**'la oynadım. "Ata bin de biraz hazırlan" dediler. At beni üzerinden attı. O filmi kırık kolla bitirdim. Yılmaz benim için sinemada çok güzel şeyler yaptı.

Adam Sanat Dergisi'nde bir yazım çıktı, çanak çömlek veren gazetelerde Yılmaz'a kara çalan, çamur atan yazılarla ilgili. Bir yazar kara çalmaya çalıştı ama sanki bir yerlerden işaret almış gibiydi. **Costa Cavras** Yılmaz'la ilgili bir film yapmak üzereydi. Tabii Fatoş büyük sevdası, aşkı, onu bu filmi çekmeye yönlendirirken Fatoş "Hayır" demiş, "Yılmaz'ın yaşamı öne çıkmalı." Tabii Yılmaz'ın yaşamı öne çıkınca bir takım kişiler bundan rahatsız oldu. Yılmaz Türk Sineması'nda bir dönüşüm yaptı. Neydi bu? Şöyle bir dönüp bakarsak sinemaya bir tip getirdi, boynu bükük, ezik, yıkık bir insanın da dili olabileceğini hayatın içinde bir insanın kalkıp konuşabileceğini bir duruş olarak getirdi. Bir Yılmaz Güney duruşu getirdi. Şimdi küreselleşme ve ona hizmet eden insanlar ağzını açıp da kendini ifade edebilecek insanlar isterler mi? Yılmaz Güney bunu yaptığı için karşı çıktılar. Costa Cavras da bunun üstüne gidecekti. Boynu bükük insanın kendini dile getirmesi hakkını arama olayı var. Onu küçük düşürmeye çalıştılar.

1980'de Türkan Şoray'la Azap filmini yaptık. Film bitti. Sinema bitti. Birdenbire seks filmleri başladı. Bana soyunurmusun dediler. Şimdiye kadar kadınlar soyunuyordu filmlerde. Erkeklerde soyunmaya başladı. Çok büyük paralar kazanabilirdim. O zaman eşimden de ayrılmıştım. Soyunmadığım içinde beş parasız, yatacak yerim yurdum yok, dımdızlak kalıverdim. Avustralya'da kardeşlerim vardı. Avustralya'ya geldim. Sydney havaalanına geldiğim zaman ürperme başladı. Başka bir dilin konuşulduğu bir dünya. İngilizce bir yaşamın içindeydim ve ingilizce bilmiyordum. Bir süre kardeşimin yanında kaldım. İş bulmam mümkün de değil. Aktörüm, şairim.. Bir gün bir meyhaneye gittim bir arkadaşla. Yanımızda kelli felli bir adam "Bunun neyi var?" diye sordu. "Arkadaş iş aradığımı söyledi. Ne iş yaparsın filan, şairim dedim. Türk olduğumu söyledim adam nerelisin deyince. Adam Nazım Hikmet için çok bağlandığım bir şair o'nun ülkesinden bir başka şaire yardım etmekten şeref duyarım dedi. Bana kart verdi. Demir yollarında filan adamı gör bende arayacağım dedi. Şaka sandım. Gerçekten adam işlerimi yaptı. Ertesi günü demir yollarında süpürgeci olarak işe başladım. Beni **Nazım Hikmet** işe aldırdı. 20 yıldır çalışıyorum. Burada şiir kitaplarım çıktı. Göçmenliğin verdiği burukluktan ötürü yazma daha öne çıktı. Tiyatro filan yapıyoruz.

Son olarak Telos Yayınları'ndan Güneşle Damgalı adlı kitabım çıktı. levent Kırca Ekibi kitaplarımı getirdiler. **Levent Kırca** Tiyatrosu'nun temsiller verdiği gecelerde imzaladım. Beni buralarda tanıyorlar. Filmlerim filan oynuyor.

Hayatımda Öküz var şimdi. Öküz beni gençleştiren bir dergi. Geçen yıl Türkiye'ye gittiğim zaman altını çizerek söylüyorum, başka dergilerde de yazdım, üstelik bunlar yıllarca yazdığım dergiler, aman Nihat nerdesin diye beni kapılarda karşılıyacaklar sandım. Kimse yüzüme bakmak istemedi. Sadece Öküzcüler bana sahip çıktılar. Hemen eve koşturdular, beni yemeğe götürdüler. Metin Üstündağ'ın karizması müthiş güçlü, teslim et kendini, o da adamına göre bakıyor. Onların mutfağında bir kaç kez bulundum, onlarla kendimi 15 yaşında hissettim. Orada zımba gibi şeyler çıkardığıma inanıyorum.

Türkiye'ye döneceğim. Ekonomik durumuma bağlı biraz, bir yazarın toprağından kopması korkunç, yazarı vuran bir olay. Saksıdaki çiçek gibi. Başka bir dilin içinde. Saracak toprak da yok. Devamlı profesyonel bir yazar gibi çalışıyorum. Her gün bir yazı çıkarmaya çalışıyorum.. Sırf Türkiye'de kaybolmamak için. Oyunculuğu da özlüyorum. **Çiçek Bar**'da **Atıf Yılmaz**'a rastladım. "Burda mısın yeni filme başlıyacağım" dedi. Kalsam yeni filme başlayacağım. Zaman dardı. **Can Yücel**'in ölümü, deprem girdi araya. Neyse yazarak kendimi her an Türkiye'deymişim gibi hissediyorum. Yoksul insanların sancısını beynimde duyarak, zihnimi genç tutarak yaşıyorum.

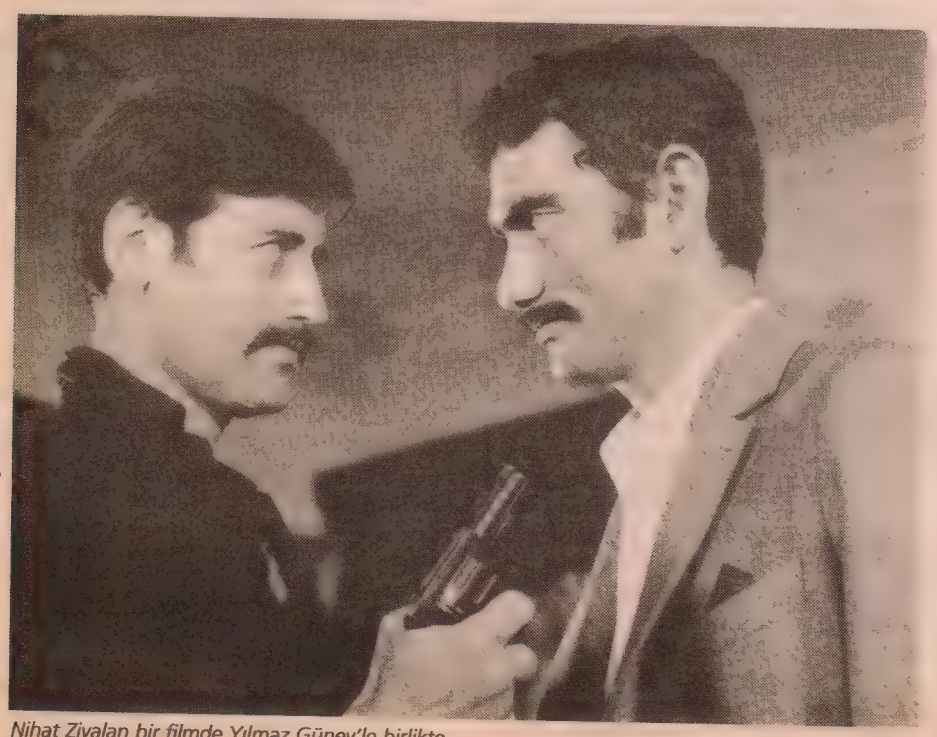

Nihat Ziyalan bir filmde Yılmaz Güney'le birlikte...

Sesli Konuşmalardan 1

kalbinin kırıldığı yerde insan
gidip başka bir yarada kanıyor

barışı aşk olduğunda savunmak
iki kez ölmek demekmiş Eşber

ipin ucundaki tarihle yaşarken
yazlar böyle gelmezdi eskiden
eskiden Eşber
yazlar böyle gelmezdi

vefa duygusuyla emdiğim acıda dışarda
senden farksız sızlanıyorum pencerelere
sen hala içerde

dilimin ucu yanıyor konuşamıyorum
işte bir fotoğrafın yukarda
vefayı yerinden ediyor

su iyi geliyor aktığı yerde Eşber
su kendi oluyor kuşkusuz
inan iyi geliyor yoldaşım Eşber
ertelenmiş aşklara mahsuben

işaret parmağım çoktan kırılmış
gizlenir sedef bir çakının sapında

sıkıldım darlandım unutmak için hepsini
İstiklal caddesine voltaya çıkıyorum şimdilik
şimdilik Eşber şimdilik

Halil İbrahim Özcan

Avaz

sokakları gönendirmek için gezinen yüzüm şimdi pas
artık kesif kokularla anılıyor adım ve cismim
her kötülüğe varım artık:annem beni görmüyor
çünkü anneler bir gün icazet verir her çocuğa:
git ve gözlerin güz olmadan başkalarını öv artık

kapandı ardımdan yedi kilit bir kapı için
eski bir sevgilinin hatırasını örter gibi
yüz sürdüm yolların sonsuz avazına, yürüdüm
melekler bakmasın diye uyurken örtünen annem
ben uzak yaşına gelince şimdi naz:

ah ki büyüttüm çocuklarımı başkalarına

Kemal Varol

Ahmet Erhan, Hüseyin Peker, Ayhan Bingöl...

Şiirin Adı: Ahmet Erhan

Senin gibisini görmedim
Şiirinden önce gözleri ve kalbi konuşan
Oturdu mu içki şişesini çiçeklendiren
Hadi çatıdan atlayalım
Olmadı bu böyle!
Yaşamak oyununu tutturamadık
Dil sıcaklığıyla
Dumanlı tenle bilârdo koparalım
Kahvelere abone, çabuk ölelim
Nasılsa bir kere!

Vaktinden önce eskimeyelim Akdeniz'de
Bize acı bir tat bundan sonrası
İstersen bir şiiri birlikte deneyelim
Cebeci-Meşrutiyet, ikisinin ortası
Ya da o sevmediğin romanlara düşelim:
- Bizi okumayın, dinleyin bundan böyle!

Ekşi ve tuzlu bir tat
Ankara'dan ayrılmak
Şiirin adı: Ahmet Erhan
Yazmam başka türlüsünü
Şiirime tünedin bir kere
Unutmak zor o kalbin
tekleyen türküsünü

Evinde küçük bir pencere
vardır mutlaka
Yarısı açıktır, kalbin sızmış
Kendini azaltan yağmurlara
O pencerede güneş getirici
Kırılma olarak kalayım
Yeter ki beni unutma
Koşturamadığın adımların
arasına beni de sakla

Hüseyin Peker

"Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım. Şimdi oldu mu? Tam on kere yazdım."

Beşiktaşlı Yusuf'a Mektuplar

AGÂH ÖZGÜÇ

Yazık oldu Beşiktaşlı Yusuf gibi bir futbol devine.Kuşadası'nda geçirdiği bir kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiğinde 56 yaşındaydı **Yusuf Tuna**.

Çocukluk günlerimde Fenerbahçeli olmam dışında futbol ile en ufak bir yakınlığım yoktur, ama Tuna'yı bir gazeteci olarak, macera dolu yaşamı nedeniyle, 1960'lı yıllardan beri tanırım. O yıllarda Yusuf'a, kaleci **Varol (Ürkmez)**, kaleci **Arap Yılmaz** gibi dönemin ünlü lokali Sıraselviler'deki Kulüp 12'de rastlıyabilirdiniz. Gece yaşamının en çapkın futbolcularından biriydi. Özellikle de macera düşkünü, ünlü, ünsüz bir dolu genç kız peşindeydi. Kimler yaşamına girmemişti ki?.. Gerçekten yaşamı bir romandı Yusuf'un..., "İçki, kadın, hızlı hayat", ünlü futbolcunun o günlerdeki vazgeçemediği bir yaşam biçimiydi.

Haldun Simavi'nin sahibi olduğu **Günaydın Gazetesi**'nin yan yayınlarından **Pazar Dergisi**'nde bir dizi yazıya başlamıştım. **"Yeşilçam'da Futbolcu Aşkları"** adıyla. Daha ilk tefrikada karşı tepkiler gelmeye başlamıştı futbolculardan. Hiç unutmam, bir gece Klüp 12'de karşılaştığımız, "Arap" namıyla anılan ve o günlerde hangi takımda oynadığını anımsayamadığım Yılmaz'dan, "Ayağını denk al" gibilerden bir tehdit almıştım. Bu ara Yusuf'la da aramız bozulmuştu.

Gerçekten Yusuf, o günlerde futbolcu hastası ve özellikle de Klüp 12 kızlarının paylaşamadığı ünlü sporcuların başında geliyordu. Onun uğruna kulübün tuvaletlerinde kavga eden, kıskançlık nöbetleriyle birbirlerini tokatlayan, birbirlerinin yüzlerini tırmıklayanları anımsıyorum da...

Bir olay nedeniyle hatırladıklarımdan biri de bebek yüzlü, çıtıpıtı güzel bir kızdı. Yusuf'un uzatmalı sevgililerinden biriydi. Arada bir filmlerde de oynuyordu. Yusuf aynı anda ünlü bir sinema oyuncusuyla da "büyük aşk" yaşıyordu. Saygın bir kişiliği vardı. Esmer güzeliydi. O çıtıpıtı ve bir süre önce Yusuf'la bir eğlenceden dönerlerken trafik kazası geçiren kız, bazı mektuplar vermişti bana. Yusuf'un arabasındaki torpido gözündeki mektupları aşırarak. O aşk mektupları Yusuf'a, ilişkisi olduğu ünlü esmer oyuncu tarafından yazılmıştı. Yıllar önce bana verilen bu mektupları atmamışım ki, birden ortaya çıktı. Ünlü yıldız, sevgilisine turneden gönderdiği ateşli mektuplardan birinde şöyle yazıyordu:

"...Neden bu kadar içiyorsun, ne lüzumu var. Herhalde karınla kavga etmek seni bu kadar üzdü. Demek karını bu kadar çok seviyorsun. Sakın bu laflarıma alınma. Yalnız unutma ki ben de bir kadınım, senden sevgi bekliyorum.

Hayatım, bana aynı cümleyi on kere yazdırıyorsun. Yazılacak tek cümle var, o da "Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım, Seni seviyorum ve sana aşığım.

Şimdi oldu mu? Tam on kere yazdım."

Evet, alıntı yaptığımız mektubun bir bölümü aynen böyle. Ve 30.12.1969 tarihini taşıyor. Sevgilileri Yusuf'a böyle aşk mektupları yazar da Yusuf sevgililerine yazmaz mı? Ama Yusuf'un yazdığı bir şiir:

"Ölümümde bile kokunu üstümden atamazlar,
Dünyada olmayacak şey yok gibi.
Seni unutmak hariç. Sevgimiz bir şişe
Dubonet'in dibinde mi eriyecekti?
Bir şişe Dubonet
Birkaç yudum konyak,
Saadetin sonu olduğunu öğretti bana"

Yusuf'un bu şiiride başka güzel bir sinema oyuncusuna yazılmış. Mazide kalan bu sevgililerin açık kimlikleri önemli değil. Şimdi herkes kendi dünyasını yaşıyor. Varsın her şey sararmış eski mektuplarda ve geçmişin anılarında kalsın.

Ve bir "jön" kadar yakışıklı olan Yusuf'un film çevirdiğini, sanıyorum pek çok kimse hatırlamaz. Evet Yusuf, 1974 yılında **Yılmaz Güney**'in yönettiği **"Arkadaş"** adlı filmde oynamıştı. **Azra Balkan**'lı bir sevişme sahnesinde. Kendini oynıyarak...

Yusuf, hayatı dolu dolu yaşıyan bir futbolcu. İyi ki yaşamış, Tüm bunları ölümünden sonra yaşıyacak değildi ya!..

Yıllar önce bu tür belden aşağı göndermeleri Eminönü Meydanı'nda sütyen satan işportacılar, zaman zaman yaparlardı. "İkizlere takkeler" ya da "bebelere şapkalar" gibi...O fırlama işportacıların "reyting" (rating) diye bir dertleri yoktu. Belediyecilerle köşe kapmaca oynamaktan yorgun düşen işportacılar, sadece kafa buluyorlardı. O kadar...

Sultana'nın "Sosyal Dramını" Sevsinler..

Neredeyiz, nereye mi geldik?..

Ya da nereye doğru gidiyoruz?..

Nereye mi? "Aganigi naganigi" reklamından "Neremi neremi?" şarkısına, buradan "Kuşu Kalkmaz" klibine dek... TV kanallarında izlediğimiz reklamların, şarkı sözlerinin, kliplerin ve bazı düzeysiz magazin programlarıyla show'ların giderek bir "işportacı edebiyatı"na dönüştüğünün farkında mısınız?

Eskiler hatırlar. Yıllar önce bu tür belden aşağı göndermeleri Eminönü Meydanı'nda sütyen satan işportacılar, zaman zaman yaparlardı. "İkizlere takkeler" ya da "bebelere şapkalar" gibi...

O fırlama işportacıların "reyting" (rating) diye bir dertleri yoktu. Belediyecilerle köşe kapmaca oynamaktan yorgun düşen işportacılar, sadece kafa buluyorlardı. O kadar...

Şimdi ise "reyting" denen canavar televizyon medyasını besliyor. Ve gökten zenbille iner gibi öyle tiplemeler yaratılıyorki ekranlarda. Ne var ki, hızla geliyorlar, yine aynı hız içinde kendilerini tüketiyorlar.

Sahi, bir zamanlar ekranların bir **Yıldo**'su vardı.

O "beyaz saçlı prens"...

Şimdi nerede?

O şimdi yok, ama yerine başkaları var.

Giden gidene, gelen gelene...

Şimdi "reyting çılgınlığı"nın ve "yozlaşan müzik dünyamız"ın gündeminde ünlü bir isim var. Adı Sultana. Genç ve güzel bir hanım. Onu birden manşetlere çıkaran, köşe yazılarına konu olan şarkısının ismi ise "Kuşu Kalkmaz". Eğer RTÜK, bu şarkının sözlerini "Toplumun ahlak kurallarına aykırı" bulmayıp, 3 televizyon kanalına birer gün "kapatma cezası" vermeseydi, Sultana'dan böylesine bol keseden kimse sözetmeyecekti.

"Kuşu Kalkmaz" ne anlatıyor?

Ereksiyona geçemeyen bir "penis"in öyküsünü...

Sultana'ya göre ise durum çok ciddi.

O ne diyor?

"Kuşu Kalkmaz, aslında Türkiye'de çok sık rastlanan sosyal bir dramı konu alıyor. Bu, insanların ahlaki değerlerini sorgulayan bir şarkı. Evli ve çocuklu erkeklerin eşlerini bırakıp pavyonlara, gece kulüplerine gitmesine karşıyım. Genç kızların hayatlarının en güzel dönemlerinde genelevlerde ya da pavyonlarda çalışmasını istemiyorum." diyor.

"Kuşu Kalkmaz"ın söz yazarı ve yorumcusu Sultana, müzik eşliğinde böyle bir uyarıda bulunuyor. İyi de, bilgisayar ve internet teknolojisinin en hızlı biçimiyle yaşandığı bugünlerde, eskiden olduğu gibi öyle pavyonlara giden ve pattadak genelevlere düşen nesil yok. Herkes uyandı. Şimdi pavyonlar ve genelevler değil, "cafe"ler dönemi yaşanıyor. Ve kaldı ki "hayatlarının en güzel dönemlerinde o işi yapan genç kızlar," artık kendi yöntemleriyle, elektronik haberleşmeler sonucu yani "mama"sız, aracısız olarak bu tür çalışmalarını daha özgürce sürdürüyorlar.

Sultana'nın "sosyal dram" olarak sorgulamaya çalıştığı şarkısındaki "duvar edebiyatı" sözcüklerinden oluşan ucuz anlatımı bir yana, aslında bu öncelikle "psikolojik dram"dır. İşte **Attila İlhan**'ın **"Evli Bakireler Ordusu"** başlıklı yazısında, bir gazete (Hürriyet, 17 Temmuz 1996) haberinden alıntıladığı şu satırlar sözkonusu "psikolojik dram"ın çarpıcı bir saptaması:

"Türkiye'de erkeklerin de kadınların da cinsel eğitimleri yetersiz. Özellikle erkekler sevişmeyi bilmiyor. Bir yıllık evli bir çiftin çocukları olmuyordu. Kadının sorunları vardı. Konuştukça ortaya çıktı. Meğer adam, çocuğu olması için, cinsel ilişki sonrasında kadını ayaklarından tavana asıyormuş..."

Hadi bakalım şimdi...

Türk toplumunun cinsellik konusundaki "psikolojik dram"ı, bakınız hangi boyutlarda. "Döndü'ye kalkmayanı Hatçe'ye kalkar" gibi bayağı anlatı biçimiyle yozlaşan müzik dünyamızın "sosyal dram"cısı kesilen Sultana'ya ne demeli?

Kendi açısından galiba o da haklı.

Gündemde kalabilmenin tek yolu, böyle bir "penis muhabbeti"yle "sosyal dram imajı" altında müziği yozlaştırmak olmalı.

Yeşilçam'ın film setlerinden Bodrum cennetine. Ama o, bu "cennet"e sakız satarak yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Tıpkı Yeşilçam filmlerindeki yaşam biçimleri gibi...

Yeşilçam'dan "Kıvırcık" Şimdi Bodrum'da Sakız Satıyor...

Abdullah Menay'ı tanımazsınız.

O bir set işçisi...

Yeşilçam'da "Kıvırcık" adıyla anılıyor.

Geçen gün, Bodrum'un en kalabalık bulvarlarından Cevat Şakir Caddesi'nde turlarken, arkamdan biri seslendi.

Baktım, bizim Kıvırcık. Boynunda iple asılmış bir tabela, elinde içi sakız dolu bir sepet. Boyuma sarıldı. Cevat Şakir Caddesi'nin bir köşesini mekan tutmuş. Boynundaki tabelada şunlar yazılı:

"Sayın Abiler, Ablalar...

Ben eski bir sinema sanatçısıyım. Kalp hastasıyım. Sakız satarak geçinmeye çalışıyorum. Sakız alarak bir yardımda bulunursanız memnun olurum.

Teşekkür ederim... Saygılarımla.

Kıvırcık"

Yüzlerce filmde set işçiliği yapıp, arada bir de filmlerde görünen Kıvırcık, şimdi Cevat Şakir'in Bodrum'unda geçimini sağlamak için sakız satıyor.

Ayıp değil ya.

"Ayıp" olan, yaşamını sinemaya veren Kıvırcık'ın Yeşilçam'dan dışlanması. Üzüntüsü, mekan tuttuğu köşeden gelip geçen sinema sanatçılarının onu tanımaması.

Kıvırcık, Cevat Şakir Caddesi'nin hemen ara sokaklarından birinde, bir pansiyonda kalıyor. Pansiyonun adı Esen, ama müşterileri arasında "Garibanlar Pansiyonu" diye anılıyormuş. Bodrum güneşi altında kavrulan yüzüne bakıyorum.

"Baba, pansiyonun sahibi her gece bana indirimli tarife uyguluyor. Yani 2 buçuk milyon vererek geceliyorum, sağolsun. Aslında bir gecesi 4 milyon lira." diyor.

Yeşilçam'ın film setlerinden Bodrum cennetine. Ama o, bu "cennet"e sakız satarak yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Tıpkı Yeşilçam filmlerindeki yaşam biçimleri gibi...

Ve hep aynı hikaye...

yazı

TUNCER ERDEM

sessizliğe sürtünen el / kıvranırken kâğıt üzerinde

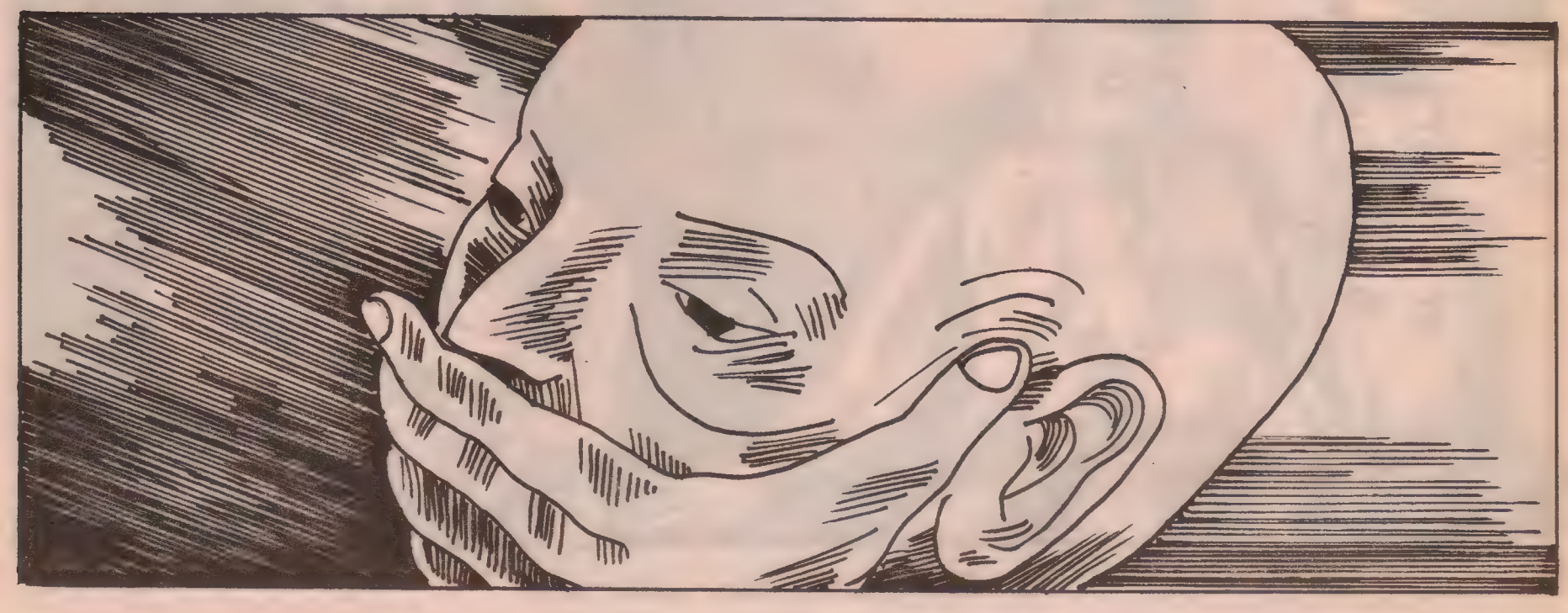

tıkanıp kalmış kalemin ucuna / yüreğin derin suları

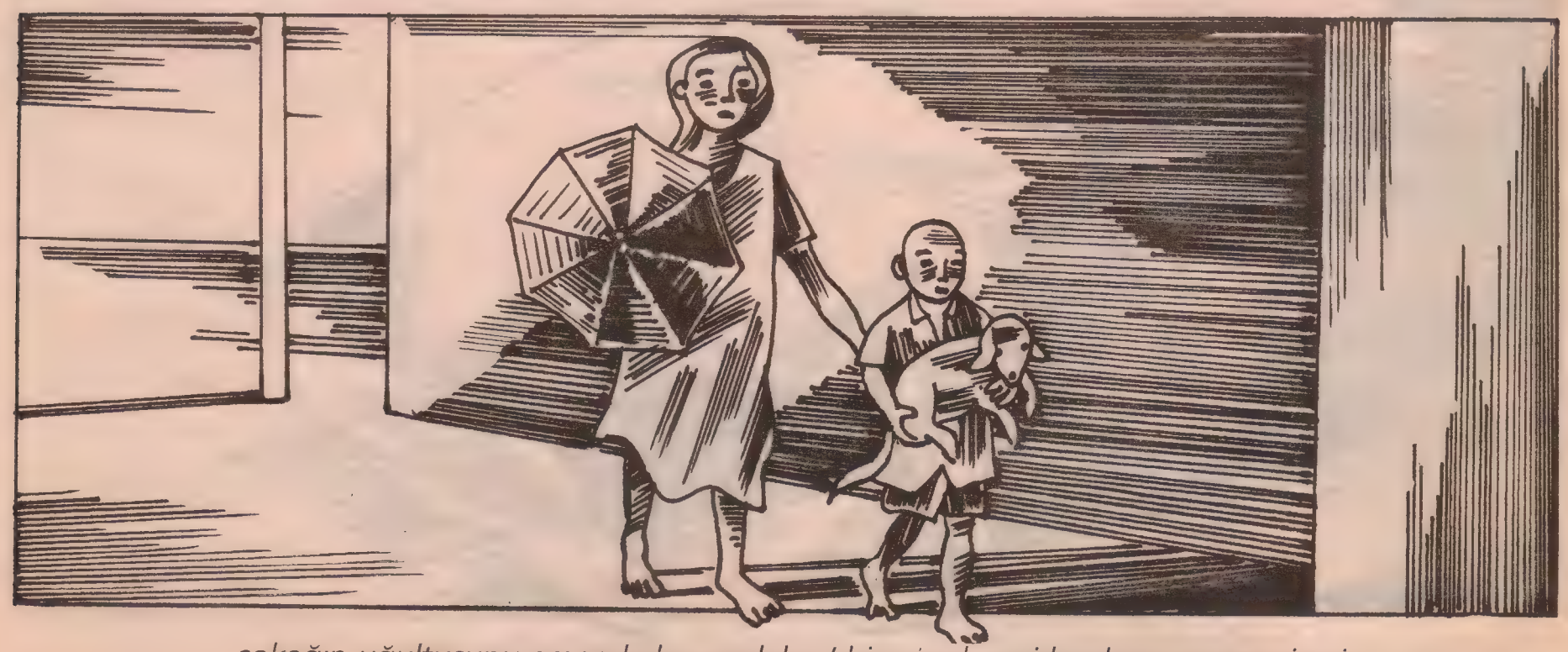

sokağın uğultusunu emen kalın perdeler / bir çocuk sesi bırakıyor ansızın içeri

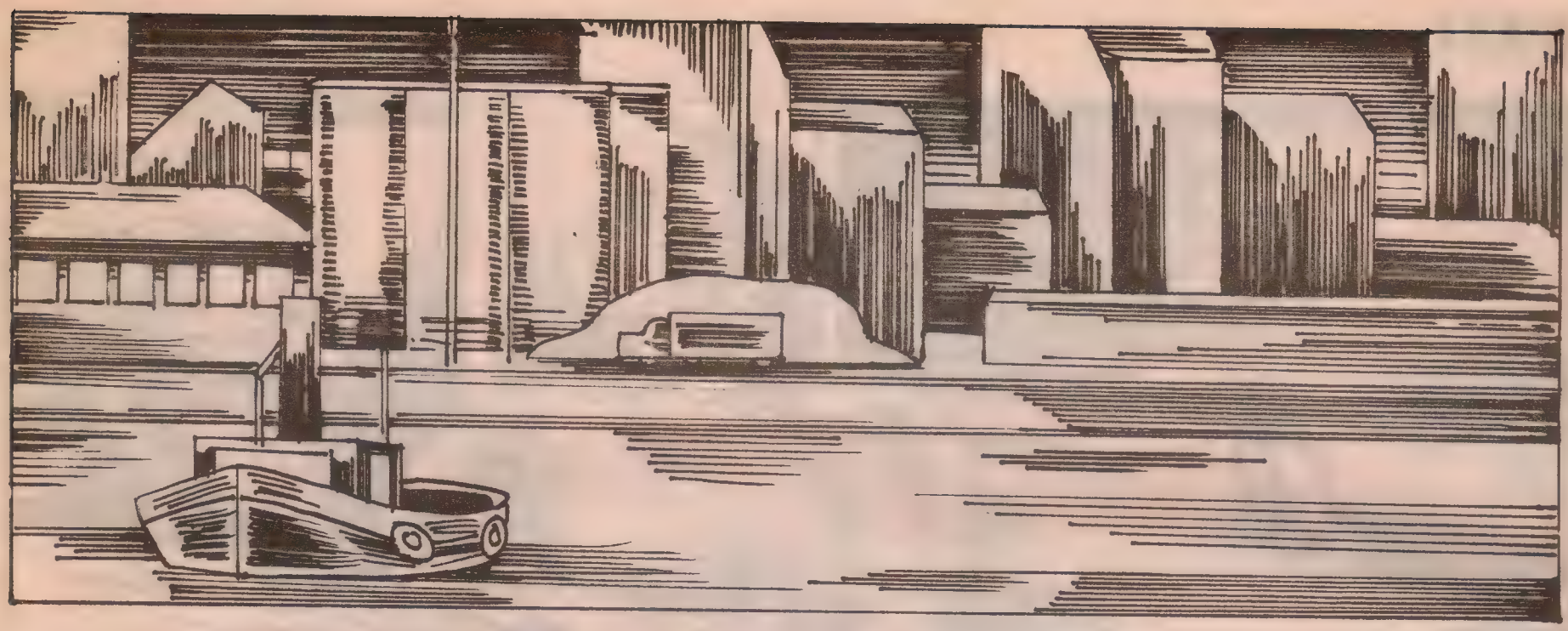

ardından tüm ruhu şehrin / basıp fethediyor odayı

artık kalmadı sokakların / gizlisi saklısı

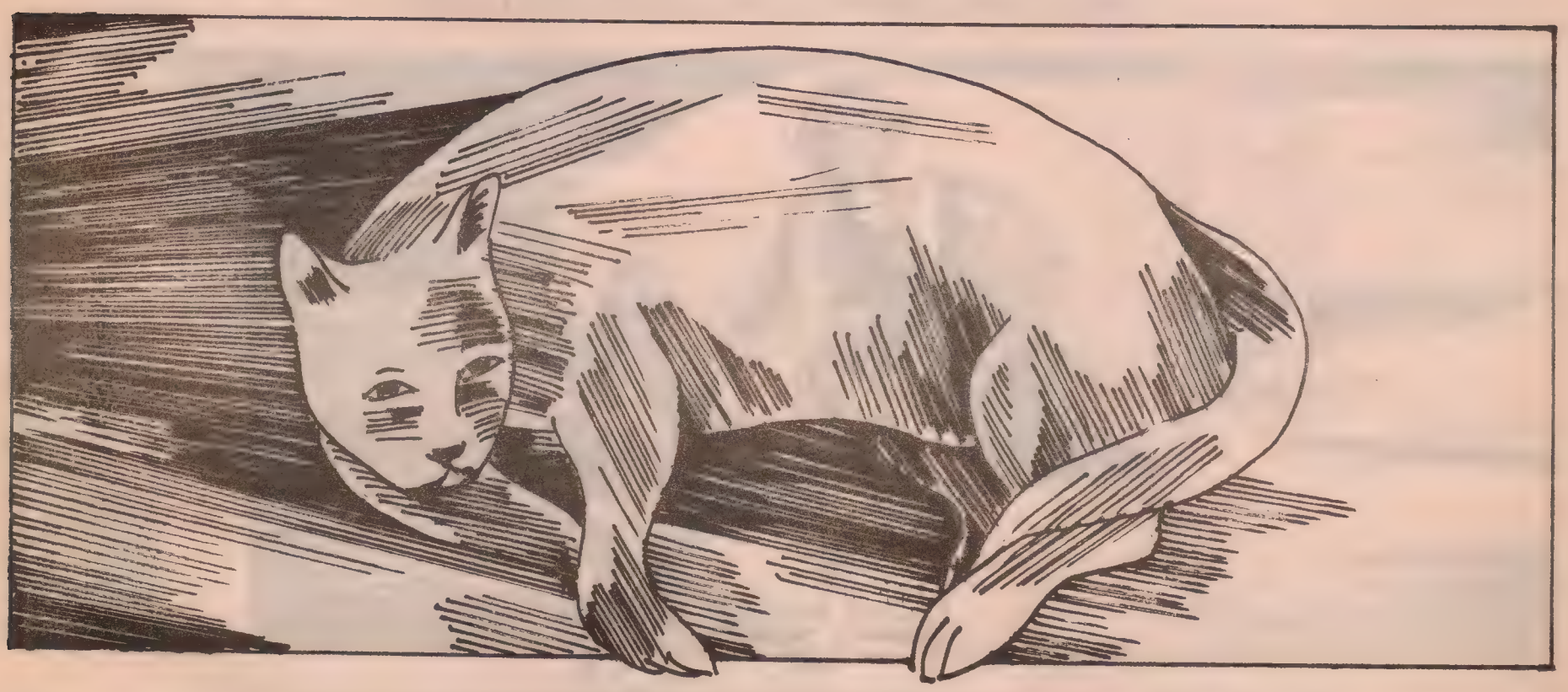

masaya dökülen yazı / elin yürekle dansı

BUZAĞI

İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No:20 80800 Beyoğlu / İstanbul

Can da Sana Canan da

Sahillerin sevdaları demir atarken
Coşkun heyecanına kaptırıp gidiyordur
Doğan güneşin sade ılıklığıyla
Gözlerini açarken doğanın sesizliğinde
Ün şöhret sana değil
Sen ün şöhrete rakip oldun
Sevecenli sevgi büyüsü tacını
Burda buldun
Hey gidi sahili bozulmayan inci tanesi
Eğlencenin özgürlük simgesi
Yakalarsın şöhretin asılmış sözlerini
Can da sana canan da
Kangu'nun gençleri coşkuya doyamaz
Ormanın yeşilliği bademsiz yaşayamaz
Kızları çalışkan işsiz dolaşamaz
Palamutbükü sana doyum olmaz
Hadi çalın davulları şenliksiz yaşanmaz
Festival yarışları yürek hoplatır her anı
Palamutbükü'nün balıklarına
Doyum olmaz mangallarına
Tatlı dilli güler yüzlü sahillerin deniz süsü
Petekteki bal örtüsü
Alır üstüne bütün yükü
Gider gelir geri dönersin
Aşına ruhuna ferahlık getirirsin
Aşıkları bilahare meşk edersin
Duygu da senin düşünceler de
Gökteki yıldız denizin ruhunda
Öfkenin dindiği an iskele meydanında

Palamutbükü'lü Osman - Datça

Yakışmayan

Çok büyük geldi bu üstüme.
Üstelik de hiç açmadı beni.
Hem kime yakışmış ki yalnızlık...

Onur Göknil - İzmir

Merhaba...

Merhaba diyorum sıcak bir yaz gecesinden sizlere. Bu güzel ve farklı dergiyi uzun zamandır takip ediyorum. Her sayınızı bir antik kenti dolaşır gibi sabırsızlıkla, inceleyerek, merak ve hayranlıkla okuyorum. Adeta kendimin her bir parçasını yeniden yeniden dirilerek bu sayfalardan topluyorum. İnsan oluyorum yani diğerleri, yani herkes ben oluyor. Oluşum.

Ben ve benim gibilere bu izlenimi veren derginin içeriğindeki içtenlik, doğallık ve insani olma öğeleridir. Samimi... Sizinle tanıştıktan sonra bir o kadar da güzel insanları, kişilikleri, harcanan emekleri, akıp giden habersiz olduğumuz ömürleri tanıdım. Her defasında da "Vay be nasıl oluyor da bundan habersizmişiz" demekten de kendimi alamıyorum. Mesela örnek vermek gerekirse; **Panter Emel**, medyada farklı işlenmişti. Zaten hepimize virüs gibi giren önyargıları da besleyici oluyor bu tür işlenişler. Oysa derginizde okuduğumda o insanın ne kadar çok yönlü olduğunu öğrendim. Saygı duydum. Şöyle demek geliyor içimden, sakın abartı gibi algılanmasın; **"Önyargıların Çöküşü"** adlı bir ders ya da okul olsa, derse kaynak olarak derginizin okutulmasını gösterebilirim. Keşke ülkemizde her kesim okuyabilse. Çok güzel olacak. Kendimizin setlerimizi bentlerimizi açmamızda büyük yardımcı olacak.

Derginizi okuduktan sonra mutlaka başka birine de tanıtıyorum, veriyorum. Okuyup fikrini açıklamasını rica ediyorum. Yani dergiyi kendimle sınırlı bırakmayı doğru bulmuyorum. İnsanlar güzellikleri dışına taşırmasaydı "Öküz" de olmayacaktı. Aslında o kadar çok şey söylemek geliyor ki içimden. Bir dost sıcaklığınız var bende. Özetlemem gerekirse Öküz, darlığın, kalıpların, önyargıların ekili olduğu dünyalarımızı sabanıyla sürerek alt-üst ediyor ve bizleri hoşgörünün, evrenselliğin güzel tohumlarını ekmeğe çağırıyor. Teşekkürler..

Sema Yıldız - K.Maraş

İşportacı

Bir garda işportacı hüznüyüm.
Satıla satıla bitemiyorum.
Kapattı firmalar, gitti yolcular.
Ben evime gidemiyorum.
Ayaklarım kopacak bir gün
Bir asfalta yapışıp
Ayakkabılar çoktan tabanını sıyırmış
Ah ışıklar, şehrin görkemli ışıkları...
Güneş doğsa bile sönmeyin ne olur
Rüyalarımı bile siz aydınlattınız
Bir gün size bakakalıp ölmek isterim
Sokaklar ah sokaklar, benim yerim..
Tanrım beni bir muavine boğdur da
Dudaklarımdan LM sigaramı
Ve kulaklarımdan da Ciwan Haco'nun
Sesini eksik etme

Selimbance - Mardin

Seni Sevmek İstiyorum

Ah yüreğim, yüreğim yıllardır içerde. Sevmeye, sevilmeye ve özgürlüğe hasret yüreğim. Bilsem ki biri seni bulup alacak, sevip kendi yüreğinin yanına koyacak bir an bile duraksayıp düşünmeden, hiç acımadan, hiç acınmadan içimden söküp alır bu duvarların ötesine, dışarıya fırlatıp atardım seni. O zaman ben senden kurtulurdum, sen de bu yakıcı özlemden. Ama ne var ki, o biri seni bulup almadan, yerde, ayaklar altında ezilip kalmandan, parçalanıp gitmenden korkarım.

O Biri'ne! Beni tanıman için söylüyorum: Gencim. Henüz yirmili yaşlarda, ömrümün baharı'nda! Uzun boyluyum, ama biraz sıska. Özlem insanı inceltiyor galiba. Tam üç yıl oldu buradayım. Hep aynı yerde, aynı duygular, aynı düşünceler, aynı şeylerin özlemi içinde. Üç yıl bazı şeyler için belki kısa, ama bazı şeyler için çok uzun bir zaman. Düşünüyorum da; eğer dışarda olsaydım neler neler yaşardım bu üç yılda, ne düşler, ne heyecanlar, ne kavgalar, ne yıkımlar, ne dramlar... Kim bilir, belki de seni bulur, aşık olur, evlenir, mutlu olurdum, olurduk. Burda, içerde olmak en çok bu ihtimalı düşününce dokunuyor bana.

Ne yaptın bu üç yılda, orada, diye soracak olursan... Hiç. Yalnızca bekledim. Bir durakta bekler gibi bekledim ve insan beklerken ne yapabilirse onu yaptım ben de. Düşündüm, düşledim, sorguladım, sıkıldım, kederlendim ve özledim. Hep özledim, çok özledim... Bilsen nasıl özledim, sokakları, caddeleri, parkları, ağaçları, denizleri, dağları, uzun yolculuklara çıkmaları, bakınmayı, durmadan yürümeyi, (seni) sevmeyi, sevilmeyi, aşık olmayı, bakılmayı, dokunmayı, öpülmeyi ve yoruluncaya dek sevişmeyi seninle... Göremediğim, dokunamadığım, yaşayamadığım daha bir çok şeyi, ama en çok seni, evet seni özledim. Kim olduğunu bilmediğim, yüzünü görmediğim, sesini duymadığım halde yine de en çok seni özledim. En çok senin yokluğuna yandım ve hala yanarım.

Son zamanlarda her şey, ama her şey artık yalnızca hüzün veriyor bana. Her şey seni hatırlatıyor, senin yokluğunu. Tepeden tırnağa hüzne batıyorum bir anda. Özlem ateş olup içimi yakıyor. İşte o zaman duymak, düşünmek, var olmak da zor geliyor bana. Belki inanmayacaksın ama, bazen öyle bir kederleniyorum ki, birden, kendiliğinden, elimde olmadan gözlerimden sel gibi yaşlar akıyor.

İnsan her yerde, her koşulda yaşamaya alışıyor zamanla. Yani içerde olmak o kadar bir şey değil, zor olan yoksunluk, zor olan özlem. Ve özgürlük, sırf özgür olmadığımız için yoksun kaldığımız şeyler için isteniyor. Özgür olmadan da yaşanabilir, ki: nerede olursak olalım, içerde, dışarda zaten özgür değiliz hiçbirimiz, yalnızca kimimiz biraz daha çok, kimimiz biraz daha az, ama yine de yaşayabiliyoruz onsuz, değil mi? Ama bazı şeyler var ki bir yerden sonra onlarsız olmuyor. Ekmek gibi, su gibi, hava gibi aşksız ve sevgisiz yaşanmıyor. Kim ister aşksız, sevgisiz, yalnız bir özgürlüğü!

Yani. Kısaca demem o ki sana (Bunu söylemek, yazmak, istemek utanç veriyor bana. Özellikle de senden böyle bi şey istemek zorunda kaldığım için çok utanıyorum, ama yine de her şeyi göze alıp -rezil olmayı bile- söylüyorum) Bana yaz. Eğer benim gibi sen de mutsuzsan, yalnızsan, yaralıysan, aşksızsan, sevgisizsen bana yaz. Ne yazacaksan yaz, içinden, yüreğinden, aklından ne geçiyorsa... Kim olursan, nasıl olursan ol, kör, topal, çirkin hiç fark etmez. Yeter ki kadın ol, iyi ol. Seni tanımak, ne düşündüğünü, ne hissettiğini bilmek ve seni sevmek istiyorum. Sana delice aşık olmak istiyorum, inanamayacağın, düşünemeyeceğin, hayal edemeyeceğin kadar çok istiyorum bunu. Ve sonra, sana kendimi yazmak istiyorum. Ve seni kendime aşık etmek istiyorum. Ama çok istiyorum.

Kim bilir belki bir gün kendim çıkar gelirim yanına. Kim bilir!

Yılmaz Karaman - Diyarbakır

Sana Gel Demiyorum ki

İçimdesin zaten, biliyorum da..
Her nefes alışımda seni alıyorum içime
Sende giriyorsun usulca, hem de bile bile
Öyle aşk kokuyorsun.
Öyle acımasız oluyorsun ki,
Her nefes alışında
yüreğim ağlaşıyor şimdi.

Havva Arı - Konya

Olasılık

Mutfağın camı önündeki küçük çöpe erik çekirdeklerini dökerken, başını hiç kaldırmadın çöpün çukurundan. Niye görecektin ki karşı taş duvarı ve üstelik çok da bildiğindi göreceklerin: Üst üste pencereler, beton balkonlar, tesadüfen açılan kapılar, yüzü asık, yorgun ve duvarın arkasında yokmuş gibi yaşayan insanlar. Perdeyi çekip arkanı döndüğünde, içine bir sıkıntı girdi. Elindeki boş ve eriğin ekşisi bulaşmış tabağı, çeşmenin altındaki mermere koyup, yere çöktün. Perdenin gerisindekilere aşağıdan bakıyordun ama gördüklerin yukarıdaydı. Duvarın en üstündeki oluğun kenarında duran kuşları gördün. Eriğin buruş buruş ve bembeyaz ettiği dudaklarınla gülümsedin kuşların üzerindeki göğe.

Olası değil ya da olabilirlilikleri çok düşük şeyler istedin: "Keşke evlerin pencereleri olmasa, hatta duvarları. Evde ama dışarda gibi yaşasak. Keşke insanları çevreleyen betonlar olmasa ve örneğin televizyon seyrederken görsek her gün örtü çırpan kadını ya da yemek yaparken, yıkanırken, canı sıkkın oradan oraya gezinirken..." "O kadar da olmaz" deyip vazgeçtin çoğu isteklerinden. Ama bir şey olmasın da canın böyle sıkılmasın istedin. Pencerelerin yokluğu; belki en olabilir olanıydı. Onların yerine geniş boşluklar; perdesiz, camsız, tahtasız boşluklar.

Ne oldu anlaşılmaz, sanki sinirlendin. Hızla kalktın bacaklarının üzerine ve sert bir dokunuşla açtın pencereyi. Pencerenin duvarda açtığı dört köşe aralıktan uzattın başını. Önce karşıya baktın uzun uzun. Ne hissettin, niye öyle garip daldın ve niye gözlerin anlamını o kadar yitirdi? Bedeninin yarısından fazlası mutfakta, pencerenin altında, soğuk duvara dayanmış; kalanı da dışarıda gibi öylece bekledin. Bu durumun vakti tamamdı: Başını yukarı kaldırıp, göğe orada oluşlarıyla şekiller veren çatı kenarlarına baktın. Yukarıların tek sahibi onlardı, yani göğü delen uzun taşlar ve onların büyük, dört köşe, ürkütücü çatıları. Aslında çoğalanların üst üste yaşamlarının ürkütücülüğüydü bu. Bunlar bir mecburiyeti kendileri yaratıp sonra da ona tapanlardı, daha doğrusu sığınanlar...

Çok kızdın. "Çekilin de göğü bir göreyim, yıldızlara bir uzanayım", dedin. İşte tam da bu öfkeyle olabilirliği yok olan şeyler istemekten vazgeçtin. Azıcık gördüğün bulutlara bakıp, "bugün yağmur yağma olasılığı var" diye de alay ettin. Pencereyi açık bırakıp, içerinin karanlığına süzülme vaktiydi, süzüldün.

Miyase Aytaç - Ankara

Umudumun Her Direnişinde

Seni yaşadım seni yaşattım yıllarca
Küf tutmuş yüreklere seni anlattım
Bu yaralı sevgimle
Herşeyin bir bedeli var diyerek başladım.
Ve bedelini sensiz yaşayarak ödüyorum

Y. Kumru Aydın - Gazi Mahallesi

Akşam Ekstası

Selam,

Özellikle bu yılın şanslı (!) 1,5 milyonuna selam! Ben de her 1,5 milyon kadar sınavzedeyim. Bu ne barajı aşamadığım, ne de kaydırma yaptığım anlamına gelir. O üç saat boyunca istenilen yerde bulunmanız kendinizi ne kadar kullanılmış, boş ve amaçsız hissedebileceğinizi gösterecektir. Herkes sınıfı boşalttığında sıranızdan ayrılamadıysanız, "bu kadar mıydı?" sorusuyla başbaşa kaldıysanız terkedilmiş bir sınıfta, yedek kalemlerinizle, işte tam da bunu çeken bilir. Bundan sonrası boşluk. Hem de koskocaman! Ne çalışacağını, ders çalışmaktan başka ne işe yaradığını -unutuluyor dadüşünmekten kolay vazgeçebiliyorsun da "şimdi ne olacak"sorusuna o kadar kolay yanıt veremiyorsun. 11 yılını alan yönlendirmeli bir eğitim nerden çıkıp nereye gideceğin belli; ne yapman gerektiğini de biliyorsun: Hep en iyisi sen olacaksın belki ilerde Türkiye seninle de gurur duyar. (Sırtın yere gelmez artık) Yap denileni yapan koyun rolüne istemeden de olsa alışan, bu rolle bütünleşen sınavzededen bu sefer beklenen çobanlıktır. Ama kaval çalmayı bilmez o. Sürünün dağılacağından korktuğu kadar kurtları uyandırmaktan da korkar üflemeyi bilmediği kavaldan çıkan absürt sesle. Üstüne üstlük bilmez ki kurtlar hep afiyettedir. Artık koyunların sürüden ayrılmasını beklemez onlar, sofra da kurnaz, sürünün ortasından dolarlar arsızca! Ve bizim ÖSS puanımız da yüksektir belki, AOÖBP'miz de tavana vurmuştur ama kim bize bir gün sürüye dalmış azgın kurtların bir öğünü olmayacağımızın garantisini verebilir? Geleceğimiz aldığımız puan kadar güvende mi ya da mutluluğumuz? Çok puan mı mutlu eder insanı, çok para mı, ya da etmeli mi? Ya da ne öneriyorum. Daha iyi bi fikrim mi var? Fikrim olsaydı da ben olmasaydım, dostlar! Bu eğitim sistemine bu sınav çoktur belki de... Ama anahtar kelimeyi unutmuş değilim. Ne için çalışacağımı biliyorum. İnsan için... Her şey 'insan' için...

Gülçin Manzak - Amasya

Aşka düştük

isimden fiil türettik
fiilden fiil türettik
cümlelerimizin öznesi vardı
ve edilgen olmayan
yüklemleri...
aşktan düştük
yaşamak için şimdi
dili geçmiş zamanlar seçtik
mişli geçmiş zamanlar seçtik...;
Aşka düşüp
aşktan düşünce...

Adem Şener - İstanbul

Susmak Aslında Ne Çok Güzelmiş

Yalnızdın öylece. Konuşmadığın, varlığınla yokluğunun bir olduğu zamanlardı. Uzağından seni izledim. Kuyunun başında oturmuş yere bakıyordun. Anlatamam ki, anlatamıyorum ki yüzünde ki ifadeyi. Üzgündün hem de çok...

Yaklaşıp, yanına oturdum. Ne söyleyecek lafım vardı ne de senden dinleyecek. Sadece beraber olmak istedim; "Burdayım, seninleyim, lütfen geri dön hayata" demek için.

Aramızda insana çok şey öğretmeye değecek yıllar vardı. Beni kırsan "Yalnız kalmak istiyorum, git" desen bile umrumda olmazdı.

Yüzüne baktım sonra, hala yere bakıyordun. Ağzımdan dökülen şu oldu sadece;

"Susmak aslında ne çok güzelmiş" tamamladın sonra sözümü; "İnsan bazen susunca o kadar çok şey anlatır ki."

O gün anlattın bana hislerini, düşlediklerini, umduğunu, kırgınlığını kısa ve apaçık olmayan öz cümlelerle.

Sonra Akdeniz'e gideceğini söyledin. Üstelik tek başına. Ve gittin de. İki hafta kayboldun ortadan.

Döndüğünden bir hafta sonra benim gitmem gerekti.

Görüştüğümüzün son günü; Boğaz'dan eve dönüyorduk; O anı hiç unutmam. Yüzüme baktın; "Yolculuk göründü" dedin, yüzünde tuhaf bir anlam. Başımı öne eğebildim sadece. Ayrılana kadar omzuna dayandım, vedalaştık sonrada. Sen ne zaman arabadan indin gözümden aşağı yanağımda bir ıslaklık hissettim. Tıpkı seni asıl anlamda tanıdığım gün sen de gördüğüm tek göz yaşı gibi..

Güneş Çap - Çanakkale

Yeniden Kurgulanacağım

Hayatın aldatmacaları karşısında, sattığım simitlerim tek kurtarıcılarımdı. Şimdi yine parçalanacak her yanım. Sokak ortalarında yine yarım kalacağım. "Baba", dediğim kanatacak her yanımı, kıracak beni. Biraz kan, biraz da intikam kokacağım. Kurgulandığım hayatta yine saf dışı kalacağım, sonra yeniden kurgulanacağım.

Yine aynı film oynayacak ve ben yine polisten sonra da "baba" dediğimden kaçacağım. Şimdi köprüaltındayım. Köprüaltı saklanmalarında...

Esra Gençkaya - Gölcük

"Hayat bir gerçek-çilik oyunudur."

Gökçe Özkan - İstanbul

Kırık Bir Aşk Hikayesi..

Bugün 25 Ağustos. Nerdesin? İçimde seni bulmak için haykıran çığlığıma cevap verir misin? Hep seni bekledim. Umudumun siyaha büründüğü akşamlarda, yağmurdan kalan son döküntüler tenime battı. Çünkü sen yoktun. Sevdan; dinmiş bir deli yağmurun ardından gelen ümitsiz bir sessizlikti içimde. Sensizliğin ortasında en güzel haliyle yaşadım galiba seni... Fırtınalar koptu benliğimde, yarıdan kopmuş gibiydi gövdem, iliklerime kadar işlemiştin oysaki benim.. Niye gittin? Sevdamı, seninle binbir şekle bürünen sevgimi niye reddettin? Şimdi mutlu musun? Ben değilim. Çünkü hala hücrelerimdesin...

Berrin Sakarya - Ödemiş

Sade

Ben yalnızlığımı
Acıtırken.
Varlıklar siliniyor.
Ben büyüyorum.
Bir şeyleri büyütürken.

Hayat gözlerimin önünde
olabildiğince uzanıyor.

Topluyorum gördüklerimi
Artsın diye Acım.

Yalnızlık kimseye
Sığmıyor.
Değil ki bana sığsın.

Ben sade
Sana değil.
herkese, her yere
darım.

Türkan Gezer - Sinop

Kesik ve Kısık Bir Söyleşiye Dair

- sonra gövdeleri olmayan kanatlar çarptı yüzümüze.

- ne karanlık ne de aydınlıktı bizi bu düşe çağıran

- aslında söylemek istediğim, gecenin göğsünden emzirdiğin bebenin ağlayışını, tarih denilen beşikte dindirememenin verdiği acı.

- belki de kocaman elleri olmalı korkunun avuçlayınca o mühim olan parçanı korku karanlık içinde kokuya dönüşüyor.

- bu kokuyu seni senden almak isteyen insanların sözcüklerinden yine koklamıştın.

- garip olan, bu kokunun gözle hissedilebilmesiydi belki.

- neyse, bitirelim diyorsun, ama o renkleri soruyorlarsa şöyle şöyle; mavi ve sarının bereketi ortasında bir elinde toprak, bir elinde siyah üzerine kırmızı pulcukları olan bir puşiyi, halaya durarcasına sallayan, kavgası renklerden daha parlak olan o çocuğun renkleriydi o renklere benzemeyen.

- şimdi yalnızlık adının en çok derinleştiği yerde, yalnız adınla başlayıp daha da kutsanıyor.

- dur, bu da bir telaşın okunan yüzü olsun.

özgürlük, bir kuşun kafeste kanat çırpışsızlığıyla değil, kuşun kanatlarını kafese bırakıp kanatları olmadan da yaşayabilmesiydi belki...

Enver Doğan - Diyarbakır

...

Hepimiz ters dönmüş birer kaplumbağayız...

Fatih Tunç - Gölpazarı

Bir Kitap Okuyorum

Bir kitap okuyorum bugünlerde. 7. günde hala 55. sayfadayım. Çünkü haylaz bir kardeşim var. Kitabın adı: **Veronika Ölmek İstiyor**. Ha, bu öyle aşkmeşk romanı değil galiba. Sevgili hocam armağan etti. Kitaptaki kız ateist ve ölümü merak ediyor. Öyle bir konusu var.

Kendine iyi bak. Civcivlere de iyi bak. Diktiğin fidana isim koyalım mı? Şiir olsun mu adı?

Bu mektubu kime mi yazdım? Sana, ey Öküz okuru, sana.

Demet Odabaşı - Artvin

Geçen gün

Geçen gün
Gölgemi yolladım sana
Seninle tanışmak için
Gölgem geri gelmedi
Öyle yalnızım ki şimdi

Hüseyin Erer - İmam Adnan

Düşsel Çoğulluğun Yakıcılığı

Üstündeki hallaç pamuğuna dönmüş gökyüzünden soluduğun havanın en mahrem detayına kadar sinmiş en ispiyon kemirgenler. Tüm bu tükenişlikler içerisinde, nerelere bırakmalı gülüşünü, hangi dantelle süslemeli buğulu bakışını ve hangi yitik notada bulmalı ses tınını söyle?

Yine sorgularken kendimi tel örgüler ardındaki bu ay ışıksız gecede, yitirilmiş bir destan sarılır dilime, dipsiz dehlizlere serpilirken en yeni kelimeler gözlerinin halesine sıvışır tüm yeni yetme düşünceler ve tutulur "lal" olur söyleyemez.

Ezen-ezilen dünyasında "yetti gayri"ları bağırırken sömürenin yüzüne, bir sana saklı tutulur ve prangalara vurulur en merhametsiz iz sürmeler.

Seni hayallerime ortak ettiğim bu kaçıncı senem, kaç mevsim geçti, kaç kaç!.. Unuttum ya da bıraktım gün saymayı, zaten sözümde geçmez bu zaman denen meymenetsiz sürükleyişe.

Ben bütün dünlerimi seni son gördüğüm gün gibi geçiyorum, hep dündeydin benim için, tüm şiirlerimi düne göre yazmıştım, o halde niçin göründün bu ay ışıksız gecede. Yaralarıma yeni yaralar eklemek için mi girdin düşlerime. Ben seni en itiraf edilmeyecek kadar sevmişken, elinde paslı bir hançerle çok mu yakışıyordun düşlerime, şimdi yaraladığın tüm yerleri yine teker teker melhemliyorum sil baştan ediyorum her şeyi ve seni dün gibi düşünüyorum.

Sen de kes artık bu merhametsiz gelişini bırak beni kendi kendime, bırak! Seninle olmasa da seni düşünerek gün geçirmekte güzel. Ben melenkolik bir türkü tutturmuş dolanıyorken firari sevdalarda, ne diye çektin beni bu sonsuz terkedişe. Bilmez misin, senli rüyaların çoğulluğundansa sonu gelmez hayallerimin tekilliğini daha çok isterim. "Kendine bile bir faydası olmayan ben, sana kırgın ben, tükendiğim kaybolduğum bu karabasan gecelerde seni ortak edemem düşlerime.

Uçsuz bucaksız özgür bozkırlarda ışırsa tualin ay ışıklı gecede, işte o zaman bırakacağım kendimi masallar denizine, boğuşacağım tüm dalgalarla, sahillere vuracağım, tüm iklimlere diz çökerteceğim ve kendimi hakim kılacağım tüm sonsuz evrene.

Şimdi Temmuz'un bu sıcağında tutsağım tüm yangınlara yanım-yörem her yanım toz duman, biliyorum götürecekler bir zaman tıkacaklar daracık tabutluklara ilişkiden, doğal'dan büsbütün koparacaklar, susuşlara terk edecekler beni, belki o zaman ben artık ben olmayacağım, seni dün gibi düşünmeyeceğim! Şimdi benli günlerde yazdığım bu satırları sevgimin bir kanıtı sayacağım, tekrar tekrar haykıracağım seni ve tüm insanları ne çok sevdiğimi, tekrar tekrar haykıracağım...

Not: Kitaplık oluşturmaya çalışıyorum, varolan maddi imkanlarım kısıtlı olduğu için bir çok eksiğim var. Tüm duyarlı dostlarım okuduklarınız ya da fazladan bulunan kitaplarınızı benimle paylaşmanızı istiyorum. Şimdiden teşekkürler, dostça selamlar.

Recep Özel - Özel Tip Cezaevi
B-1 Blok Gaziantep

Size...

Yüreğimi her gece
derin uçurumlara atarım.
Her gece bir intihardır
gözlerimde gördüğünüz
Kırık dökük ayrılırım aranızdan
Oysa, oysa hiç göremezsiniz
Sadece yorgun olduğumdur
sizi ilgilendiren ve dağınıklığım

Sevda Sarıkaş - Manisa

Kimliğin Yüreğimde

Yavaş yavaş başladık her şeyi süperleştirmeye. Başında bakkallarımız market sonra süpermarket oldu sonra assolistlerimiz star ve en sonunda süperstar. Her şey hızla hız toplumuna uyarlanıyordu. Ama aşka yetişemedik. Ya da o bizim duygusuzluğumuzu dolduramadı. Yazık oldu her şeye, geleneklere, bakkallarımıza ve yetişemediğimiz sevgilere.

Şimdilerde her şey farklı eskilerdekilerden. Müziğimizi değiştirdik sonra sözlerimizi. Şarkılarda aşktan çok intikamdan bahsettik. Ve utanmadan aşağıladık taptığımızı söylediklerimizi. Ama hiç farkedemedik geçmişimizdeki güzelliklere saygısızlık ettiğimizi. Saygıyı özgürlüğü kısıtlamakla karıştıran bir toplumdaydık. Ve en kolayıydı aşağılamak. Ve yine düşünemedik aşağılama duygusunun korkularımızdan kaynaklandığını. Ve yazık hiç söylemedik kaybetmekten, onu kaybetmekten korktuğumuzu. Biri giderse biri gelir demek yaşadığımız topluma daha yaraşır oldu. E zaten bizde topluma ayak uydurmaya çalışıyorduk. Her şey hemen oluyordu gidişler, gelişler, sevişler, terkedişler.

Ve bugünlerde hayat en az senin kadar zor. Gözlerin siyasetçi sözleri kadar sahte. Bilmiyorum bu sahtelik bir yıldız

Aksaray Sefası

kayarken tutacak dileğimin bile kalmamasından mı? Umutsüzluğumdan mı?

Her şey altı farklı umuttu. Umutlarımızı birbirimizle paylaşmayı seviyorduk. Bir gün ayışığı bile bize acıdan daha yabancı kaldı. Sıkıştırılmış bir zamanda incitilmiş hayallerimize kelepçelenmiştik. Kelepçeler kırıldı bir gün ama kelepçenin yarısını bileğimizde taşıyorduk. Tek çare saklamaktı kelepçeli bileği.

Üniformalı bir emirci olmak istediğini söylediğinde, bana Sıla adını yakıştırmana hiç üzülmedim. Zamanla çok benimsedim Sıla adını. İmzalarıma gölgesi düştü. Benden soyutlanmaya başladığın o günün yedinci aydönümünü kutluyorum bu gece. Ve bu gece fotoğraflarımdaki ben bile yabancı bana. 184. güne başlıyorum hüznüm, kelepçem ve fotoğraflarınla.

Altı farklı umutla biten günleri özlüyorum. Adı saklının hüznümü huzura doladığı zamanlara hala (ve hep) özlüyorum.

Doğru belki her şey adında saklıydı. Yaptığım her şey "Özgür"lük içindi. Ama ne faydası vardı ki acıya bulanmış özgürlüğün.

Altı hüzünlü türküsünü şimdi bende. Bilmiyorsunuz ben hala mevsimlerden güzü seviyorum en çok. Bu seferde güz de olmadı ayrılık.

Esra Sıla Ekmekçi - Tokat

Sömürük

Hep beni sömürdük
Hep seni becerdik bu aşkta, yazık
Ayrılırken farkediyorum ilk
Ellerini ilk ıslak tutuşum
Parmaklarını emmek isteyişim ilk
Hep akşamları mı yağar
bu kente yağmur
Hep akşamları bittiği gibi aşklar
Hep beni sömürdük
Hep seni becerdik bu aşkta
Ve melekler ıslattı akşamlarımızı hep
Yazık
Şimdi seni, bitirdikten sonra
Göğsüme bastırdığım bir kitap gibi
Lafa kaldırıyorum hiç istemeden

Murat Midyat - Mardin

Yokluğunda...

Neydi sürüklenişin farkındalığına vardıran? Yaz, tüketen; aynı zamanda tükenen yaşamımın akışından saptıran...

...gibi uysal,... gibi şevkatli, gözleri ışıltılı, yüreği coşkulu...

Ve ben yıllanmış depresyonunun ilacı... Üstünde titreyen çıplak vücudum tedavinin idamesi...

Süzüldün yüreğime gizlice, sessizce... Kök saldın, meyve verdin tadı doyumsuz. Seninle uyudum, uyandım yeni güne; geleceğe. Yaşadığımı anladım ışıldayan gözlerinde. Geçmedi dudaklarının tadı dudağımdan, kalbimde derinlerde binyerde yeşermeye hazır tohumların...

Ama yoksun işte! Yok içtiğim beyaz şarabın eski tadı sensiz, sevemedim üstüne. Tutmuyor ayar kimseyle, hala orgazmım senin orgazmına kitli. Kahretmesin bu sahte neşem seni! Başkalarıylayım, mutluyum, eğlencedeyim... Ama bilemezsin, gecenin yalnızlığında yine seninle dalarım uykuya. Ürperirim bir vakit yoksun yine yanımda, gözlerim dolar sensizlikte... Boğulurum gecelerde.

Artık dönemem, bilirim bulamam eski tadı. Ve içimde katil, katleder yeşeren her tohumu. Verilmiş hükmün boyun eğerim... Katlanmak ölüm, her gün ölürüm..

Ve sisli bir günde; içerek, koşarak, coşarak, son kez "Child In Time" dinleyip sana atlarım...

Sarp - Artvin

Sevgilinin Yazgısı

Bir şemsiyeyi tutan sevgili
Olmayacak şeyleri sorar bana
Öbür eli omuzumda öylece kalmayı ister
Vız gelir gibisinden sevip sevmediğini
Şarabın ucuzlamasını şairlerin göçünü
Bunların daha bir sürüsünü
Anlatır durur.
Sonra yağmurda boğulup gider
Benim sevgili beni bırakıp gider
Çok sonra akşam başlayınca
Aşk sahiplenir Tanrı gibi.
Vaad edilen bir avuç yalnızlıkta
Büyük adam olup
Sevmeye özenir bizimkisi.
Günden bile daha çok
Özler olur sevdiğini gece vakti
Bir resim çizdirir bana
Sevdam, şu benim ağır yüküm
Korkutur beni
Deliler gibi delirmekten.
Nedenini hiç bilmeden,
Ellerim yüzüne gider
Anlarım ki kim bilir kaçıncı defa
Kimsenin bilmediği o soğuk mabette
Yitirdiği düşleri hatırlar sevgili

Elif Turgut - İstanbul

Geçen ay postacılar adeta ÖKÜZ'e çalıştı.. Ağustos ayında yayımladığımız ÖKÜZ Ödüllü Bulmaca'ya bizim bile beklemediğimiz bir ilgi gösterdiniz.. Öyle çok, öyle çok mektup aldık ki, kendimiz dahil herkes şaşırdı.. Doğrusu dumura uğradık, kime, ne ödül vereceğimizi şaşırdık.. Kıvırdığımızı sanmayın ama gerçekten ne yapacağımızı bilmiyoruz.. Çünkü bulmacayı çözerek ödülü hakeden okurlar, sadece Türkiye'den değil dünyanın her bölgesinden.. Evvela bu konuda ve tabii her konuda önerilerinizi bekliyoruz.. İşte bulmacamızı doğru çözüp ödül almaya hak kazanan ama bizim nasıl ulaştıracağımızı bilemediğimiz ÖKÜZ'cülerin listesi..

Suna Can - **Denizli,** Elif Çataldeğirmen - **İzmit,** Şadan Güneşdoğdu - **Rize,** Can Kahleoğulları - **Hatay,** Taner Dağkıran - **Ank.,** Ahmet Batmaz - **İst.,** Veysel Savaş - **İst.,** Ali Taşlıoğlu - **Antalya,** Esra Pelenk - **Ank.,** Celil Usburak - **Gaziantep,** Oya Yılmaz - **Bursa,** Ersin Orak - **Kocaeli,** Songül Gökkaya - **İst.,** Alper Duman - **Bursa,** Emel Gemicibaşı - **Kastamonu,** Ferit Özbey - **İzmir,** Hüseyin Yalçınkaya - **D.Bakır,** Ali Yanılmaz - **Aydın,** Demet Y. Çetinkaya - **Sivas,** Barış Kahraman - **İst.,** Nesrin Patan - **İst.,** Sinan Aktaş - **Van,** Ömer Gün - **Mersin,** Esra Gençkaya - **Kocaeli,** Dursun Şahan - **Gaziantep,** Sergun Yıldız - **Malatya,** Ö.Sedef Kömeç - **İst.,** Ali Balcı - **Elazığ,** Aysun Akıncıoğlu - **İst.,** Ferda Tamer - **İzmir,** Ertekin Erdal - **England,** Eyüp Bilgel - **Gaziantep,** Nuran Şen - **İst.,** Müge Öztürk - **Nevşehir,** Murat Alkan - **Bursa,** Şefik Öz - **Manisa,** Emine Aydın İnce - **Manisa,** Zühtü Selçuk - **Denizli,** M.Ali Usta - **Diyarbakır,** Özlem Yücel - **Tarsus,** Türkan Mutlu - **Ank.,** Gürhan Arslan - **Ank.,** Cafer Tufan - **Kırıkkale,** Doğan Şahin - **Ank.,** Nazlı Günal - **Ank.,** A.Kemal Albayrak - **Ank.,** Burcu Aliefendioğlu - **İst.,** Müslüm Uçurum - **Eskişehir,** Canan Çimen - **Manisa,** Ali Yumurtacı - **Aydın,** Mahmut Çelebi - **Trabzon,** E. Murat Pişkin - **Kayseri,** Meriç Sobutay - **Adana,** C.Hakan Uluğ - **Sakarya,** Kutay Bezer - **Antalya,** Emine Kaya - **Diyarbakır,** Zuhal Çetindağ - **İzmir,** Cengiz Eyüboğlu - **İst.,** Merdan Yıldırım - **Malatya,** Volkan Çamtekne - **Amasya,** Şükran Akdağ - **Konya,** Ş.Derya Baysal - **Hakkari,** Güler Canan - **İst.,** Ozan Metin - **İst.,** Gülseren Değirmenci - **İst.,** A.Ekber Sarıgül - **İzmir,** Sevda Sarıkaş - **Manisa,** Osman Yaprak - **Mersin,** Murat Kıray - **İzmir,** Engin Özkal - **Ank.,** Mehtap Ay - **Ank.,** Hatice Kont - **Bursa,** Sibel Erat - **İst.,** Türkan Aydın - **İst.,** Güray Gültekin - **Almanya,** İbrahim Aşkar - **İst.,** Hamza Ağırman - **Çine,** Övgü Tokgöz - **Aydın,** Güliz Kaymaksüt - **İzmir,** Sibel Şahan - **Gaziantep,** Faysal Gündoğan - **Van,** Suat Arda - **Van,** Mehmet Güner - **Van,** Ömer Kırcar - **Van,** Pınar Ömeroğlu - **Netherlands,** Özgür Gümüş - **Aydın,** Ş.Arzum Aydemir - **İst.,** Olcay Peker - **İzmir,** Cihan Gaytanoğlu - **İst.,** Mehmet Kalay - **İst.,** Hazal Güler - **Ank.,** Leman Mayda - **Mardin,** Emrah Kaynak - **Hatay,** Özlem Oğuzlar - **Denizli,** Cemaliye Özcan - **İst.,** Handan Özek - **Ank.,** Adil Boztaş - **Ank.,** Adnan Aydoğan - **Kocaeli,** Fatma Ekmekçi - **Tokat,** Ercan Üçer - **Muğla,** Abdurrahman Özgün - **Kastamonu,** Yeşim Kaygusuz - **Kocaeli,** Ayla Karakaş - **Ank.,** Orçun Toksöz - **Manisa,** A.Ezgi Dikici - **İst.,** Sedat Erdoğan - **Batman,** Zeynep Ceren Akyüz - **Ank.,** Ezgi Kanat - **İst.,** Hayrettin Dirisu - **Girne / KKTC,** Göksel Turan - **Eskişehir,** Bengül Yiğit - **İst.,** Sibel Çetin - **İst.,** Mahsun Türk - **Mardin,** Nilsu Yürür - **İst.,** Egehan Turan - **Aydın,** Fatma Özkan - **Denizli,** Yıldıray Turan - **Muğla,** M. Selim Akgül - **Mardin,** Özkan Dereli - **Isparta,** Aycan Duyar - **İst.,** Hamdiye Gördük - **Diyarbakır,** Mahmut Yılmaz - **Kocaeli,** Ali Doğan - **Elazığ,** Serdal Turunç - **Hatay,** Seyfettin Alpdağtaş - **Van,** İlhan Çaloğlu - **Hatay,** Murat Sarıgül - **İskenderun,** Hasan Zorlu - **İzmir,** Tamer Kakız - **İzmir,** Meltem Soral - **Ank.,** Fatma Yüzgeç - **Hakkari,** E.Barış Büyükkendirli - **Muğla,** Volkan Uzun - **Tokat,** Fırat Ergül - **Samsun,** Şener Demirtaş - **Antalya,** Dilek Fidan - **Balıkesir,** Derya Erdoğan - **İst.,** Hasan Gürlek - **Bursa,** Sedat Alan - **Ank.,** Vedat Kurşun - **Ank.,** Cuma Özdemir - **İst.,** Alper Güngör - **İzmir,** Seda Kabadayı - **İzmir,** Bülent Günder - **İst.,** B.Umut Akar - **Uşak,** Davut Aktaş - **Muş,** Burcu Kamber - **İst.,** Dilara Akyapı - **Tunceli,** Hakan Demirbilek - **İzmir,** Hülya Mendeş - **Manisa,** Ayhan Dalmış - **İst.,** Ümit Doğru - **Adana,** Eyüp Özdemir - **Kartal,** Gökhan Can - **Eskişehir,** Ferman Kaya - **İst.,** Ömür Gökalp - **Muğla,** Aykun Özgen - **İst.,** Necati Eker - **Mersin,** Alev Kundakçı - **Adana,** Serkan Sirkeci - **İst.,** Abuzer Saray - **Kırşehir,** Ulaş Öner - **Muğla,** Yeliz Şahin - **Edirne,** Hikmet Karaca - **Kırşehir,** Melek Kurt - **İst.,** Cengiz H. Zariç - **Kocaeli,** Songül Altın - **İst.,** İbrahim Kızartıcı - **İçel,** Ali Özpaksoy - **Ank.,** Seda Satılmış - **İzmir,** Aysun Bilgin - **Antalya,** Ferhat Sezgin - **Ank.,** Evren Altay - **Ank.,** Barış Müftüoğlu - **Aydın,** Tuğba Yıldız - **İst.,** Erkan Kalkanlı - **Mersin,** Menar Uzun - **İst.,** İsmail Tatar - **Afyon,** Güliz Tunçer - **İzmir,** Ahmet Taşan - **Mersin,** Ömer Çapkurt - **İst.,** Ertuğrul Tanrıkulu - **Edirne,** Nuriye Ülkgün - **Eskişehir,** Dr. Mürüvet Gümüş - **Muş,** Murat Atikel - **Eskişehir,** A. Rengin Koç - **Ank.,** M. Kenan Bozkurt - **Bursa,** Murat Becer - **Ank.,** Murat Türkarslan - **Edirne,** Erdinç Şişman - **Ank.,** Tuğrul Kaya - **Zonguldak,** Cemil Aktaş - **Diyarbakır,** Oktay Bayır - **İst.,** Özlem Gülbaş - **Hatay,** Ezgi Topal - **İst.,** Güldal Dalkılıç - **Erzurum,** Mehmet Kanat - **İzmir,** Abdullah Kurt - **Mardin,** İpek Çapaz - **Tekirdağ,** Paşa İmrek - **Şanlıurfa,** Oğuz Ayçiçek - **Zonguldak,** Ezgi Korakçı - **Nazilli,** Hatice Çelebi - **Denizli,** Umut Fırat - **İst.,** Işıl Çağdaş - **Üsküdar,** Hüseyin Kuh - **Hatay,** Aysun Kaya - **Antalya,** Görkem Özen - **Ank.,** Dicle Çakmak - **Diyarbakır,** Onur Çetinkaya - **Kocaeli,** Mustafa Cebe - **Diyarbakır,** Ahmet Tunalı - **Kırklareli,** Eyyüp Postacı - **Diyarbakır,** Alper Dallı - **Malatya,** Adem Akıncıoğlu - **İst.,** Ersin Koşar - **İzmir,** Aykut Engin - **Bilecik,** Hasan Kurtaran - **Kilis,** Sevgi Pekçevik - **İzmir,** Duygu Buruk - **Aydın,** Sinan Derin - **Kırklareli,** Remzi Saldıray - **Hatay,** Okan Altılar - **Antalya,** V.V. Nebioğlu - **Balıkesir,** Aysun Akıncıoğlu - **İst.,** Betim Baysal - **Samsun,** Engin Bıçak - **Afyon,** Can Yılmaz - **Ank.,** Gökben Kaynar - **Hatay,** Hülya Alkan - **Bursa,** Deniz Keşkek - **Elazığ,** Nahide Dinçer - **İst.,** Necdet C. Aldemir - **Hatay,** Ahmet Can - **Hakkari,** Özlem Oskay - **Elazığ,** Faruk Çelik - **İst.,** Koray Ateş - **Ank.,** İnci Dal - **Elazığ,** Gülhan Gürbüz - **Eskişehir,** Onur Görünmez - **Aydın,** Esma Öztüzün - **Batman,** Cahide Başkent - **İst.,** Şemsettin Altuntaş - **Bursa,** Semra Yalçın - **İzmir,** Şevki Gönüllü - **Afyon,** Özgür Yılmaz - **K.Maraş,** Olgu Kocabey - **Denizli,** Selen Zeydanlı - **İst.,** Ezgi Aydoğan - **İst.,** Serhat Şansal - **Şanlıurfa,** B.Pınar Dalga - **Sakarya,** Aybar Aydın - **İst.,** Erkin Arslan - **Balıkesir,** Nergiz Karadağ - **Ank.,** Gürsel Göymen - **İst.,** Ezgi Gürses - **Ank.,** Ömür Kula - **İzmir,** Atilla Polat - **Eskişehir,** Gökhan Altınoğlu - **Eskişehir,** Nizamettin Dayan - **Adıyaman,** Nilgün Çelik - **İzmir,** Sema Ateş - **Sakarya,** Fatma Serttaş - **Burdur,** Ercan Aybar - **Diyarbakır,** Behrun Dicleli - **Diyarbakır,** M.Volkan Çakır - **İzmir,** Zafer Kırcı - **Trabzon,** Buket Demirkol - **Uşak,** Ahmet Üçok - **İst.,** Gökçe Kartaler - **İst.,** Özge Dinçarslan - **İst.,** Salime Kalkan - **K.Maraş,** Serhat Meşe - **Ank.,** Serhat Deniz - **İçel,** Gül Önderen - **Ordu,** Seyit Yıldız - **Merkez,** Ömer Özcan - **Tekirdağ,** Cem Güngör - **Bursa,** Çiğdem Güngör - **İst.,** Çiğdem Demir - **Van,** Barış Tarhan - **Çanakkale, Figen Esen - Denizli, Kazım Ercan - Manisa,** Okan Gerçek - **Ank.,** Şebnem Erten - **Antalya,** Tuba Önal Onbaşı - **İst.,** Nazir Kutlu - **Siirt,** Alper Çanga - **Ank.,** Miray Korkmaz - **İzmir,** Yalçın Danacı - **Sinop,** Sevil Kıtay - **Bingöl,** Zeynep Emil - **İzmit,** Evrim Çelebi - **Elazığ,** Nurgül Zengin - **Kocaeli,** Özgül - Erdal Karabulut - **Adana,** Özen Demiroğlu - **K.Maraş,** Atilla Bozkurt - **İst.,** Mustafa Çetin - **İzmir,** İsmail Özyıldırım - **İst.,** Halim Meral - **İst.,** Özlem Asi - **Bursa,** Züleyha Oygen - **Batman,** Mustafa Taşkıran - **Diyarbakır,** Murat Gençalp - **İst.,** Fazilet Tunçkanat - **Ank.,** Erdoğan Demirdöken - **Kırklareli,** Nuray Türkmen - **İst.,** Akif Öztürk - **İst.,** Çile Kansu - **Malatya,** Didem Kalkan - **Kocaeli,** Yeşim Biçer - **İst.,** Murat Daşçı - **Balıkesir,** Hasan Er - **İst.,** İlkim Tüzüner - **İst.,** Hakan Güler - **Bursa,** Abdullah Köleli - **Konya,** Tahir Yüksel - **Hatay,** Taylan Çiftçi - **İst.,** Erkan Kılıç - **Kastamonu,** Arzu Altıkulaç - **Ank.,** Çiğdem Güngör - **Çanakkale,** Tina Pazarbaşı - **İst.,** Atakan Recep Kaya - **Adana,** Mehmet Ozan Oğuz - **Tekirdağ,** Burak Çetinkaya - **Mersin,** Nebahat Adalı - **Ank.,** İlknur Boysal - **İzmir,** Bülent Yıldırım - **Ank.,** Beyhan Öztürk - **İst.,** Hasan Erdoğan Kanat - **Konya,** Emrah Can - **Aydın,** Mehmet Sönmez - **Adana,** Can Küçükakdağ - **İzmir,** Orhan İyier - **İst.,** Bilge Aşkan - **İst.,** Yaşar Naci Aslanyürek - **Ank.,** İsa Kuru - **Bandırma,** Turgay Süsem - **İst.,** Mehmet Gür - **İst.,** Pelin Nasöz - **Denizli,** Emin Kılınç - **İçel,** Ahmet Ceylan - **Afyon,** Erdal Bıçakçı - **İst.,** K. Hakan Yıldız - **Bitlis,** Ekin Özmen - **İzmir,** Pınar Akın İlhan - **İst.,** Kerem Doğan - **İst.,** Şenol Sönmez - **Trabzon,** Deniz Kaya - **İçel,** Eylem Uğurlu - **Hatay,** Yasin Uygun - **İçel,** Atill Cihaner - **Ank.,** Selda Çağlayan - **Ank.,** Sevgi Yıldırım - **İzmir,** Münevver Yavuz - **Tekirdağ,** Suat Sağıroğlu - **İst.,** İhsan Çakır - **Tokat,** Nihat Candan - **Burdur,** Mertol Akoğlan - **Balıkesir,** Esra Tanrıkulu- **Ank...**

Sayı: 76 / Eylül 2000 ● Ayda Bir Yayımlanır ● **Sahibi:** Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ ● **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ ● **Yayın Koordinatörrü:** Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Ali Kemal YILMAZ, Ali Ekber Uslu, ● **Temsilciliklerimiz: Ankara:** Ahmet Erhan ● **Diyarbakır:** Kemal Varol ● **Sydney:** Nihat Ziyalan ● **Harvard:** Ragıp Duran **Viyana:** Oktay Taftalı ● **Datça:** Oktay Güzeloğlu ● **Karaköy:** Mehtap Kandemir ● **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU, Mert HOŞGÖR ● **Dizgi:** Cemal VANLI ● **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU ● **Satış:** Cüneyt AYDIN ● **İşletme:** Orhan AÇAR ● **Müessese:** Ali YAVUZ ● **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ ● **Bina Görevlisi** ● **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 ● **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İst. ● **Baskı:** Ilıcak Matbaası ● **Dağıtım:** Bir-Yay ● **Reklam Rezervasyon:** Emin YARAŞ

Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamsefası

Dağlarca; 88 Yaşında... Dağlarca; 88 Yaşında...

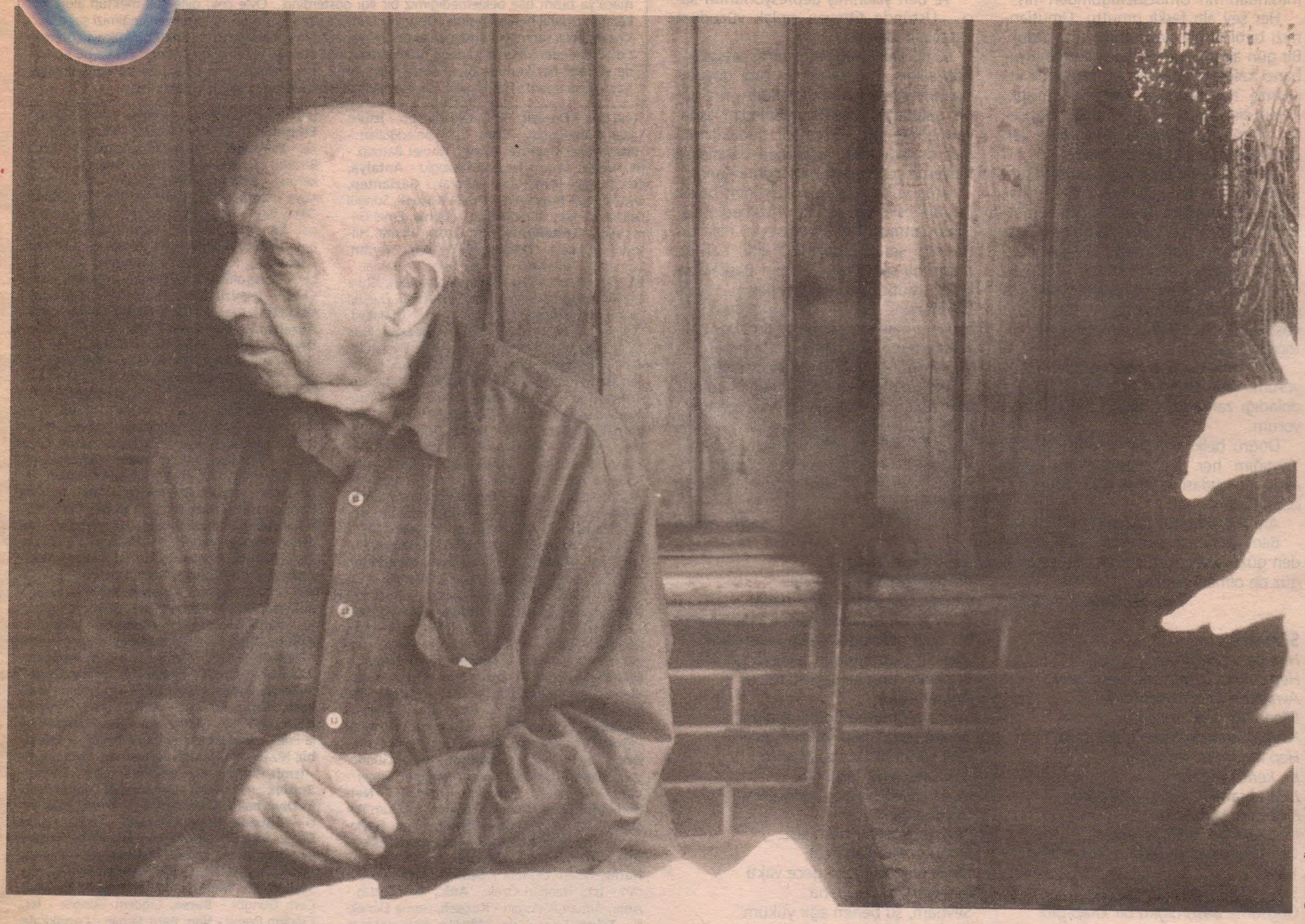

Fotoğraflar: Hatice Meryem

Sayılarla Öküzler

Traktörü büyük batağa saplanmıştı ağanın
45 öküz halat malat
Çektiler kurtardılar

Yıllar sonra
Traktörü yine batağa saplandı ağanın
55 öküz halat malat, çekemediler, kurtaramadılar

Dün dünmüş, bugün bugünmüş
Düşündü güngörmüş çiftçiler
Daha çok öküzün daha az iş yaptığını

Neden, niye düşündü köylüler
Buldular sonunda
Ülkenin düştüğünü, öküzlüğün bile düştüğünü.

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

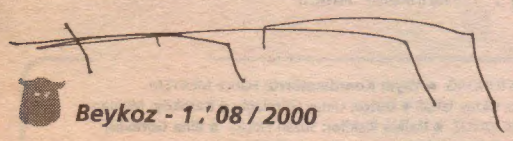

Beykoz - 1.' 08 / 2000

Boynuzdaki Onluk - 4

Ankara geçmişbilim.
Bir 1938'in parasına bak,
bir günümüzün parasına bak!

Boynuzdaki Onluk - 5

Paranın bir yüzünde çalanın parmak izi kalmalı.
Öbür yüzünde kimin? O unutulmaz başbakanların!

Boynuzdaki Onluk - 6

Kâğıt paralarda kimin adı yazılıysa
kim bilir nasıl utanmaktadırlar, bilinmez.